

กลวิธีการขอรับรองในภาษาเวียดนาม

วิทยานิพนธ์

ของ

ถนอมพรรณ ตริวณิชชากร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเวียดนาม

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม

วิทยานิพนธ์

ของ

ถนอมพรรณ ตริวณิชชากร

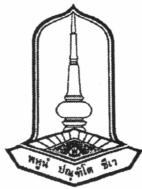
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเวียดนาม

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวณอมพรรณ ตรีวนิชชากร
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทยเวียดนาม ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผศ.ดร.ธรรณันท์ ตรงดี)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(อาจารย์ ดร.พิมเสน บัวระภา)

กรรมการ

(ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์)

(อาจารย์ ดร.สิริวงษ์ หงษ์สวรรค์)

กรรมการ

(กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์)

(ผศ.ดร.กำพล แสงบุญสถิต)

กรรมการ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเวียดนาม ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ.ดร.ทวิศิลป์ สืบวันนะ)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดทูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 28 เดือน พ.ย. พ.ศ. 2557

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ด้วยความเมตตากรุณา และความช่วยเหลืออันเปี่ยม
ล้นจากอาจารย์ ดร.พิมเสน บัวระภา ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สิริวงษ์
หงษ์สุวรรณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาอ่านวิทยานิพนธ์อย่างละเอียด คอยให้คำแนะนำ
ที่เป็นประโยชน์ ให้ข้อเสนอแนะอันมีค่า และช่วยตรวจแก้ข้อบกพร่องที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์นี้มา
ตลอด ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์เป็นรูปเล่ม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่าง
สูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาพันธ์ ตรงดี ประธานกรรมการสอบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กำพล แสงวงบุญสถิต ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และอาจารย์ ดร.นตภณ
สำแดงเดช กรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ที่ให้ความช่วยเหลือในการอ่าน และตรวจแก้วิทยานิพนธ์
เพิ่มเติม รวมทั้งให้คำแนะนำต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาภาษาเวียดนาม มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่าน
อาจารย์ ดร.เหงเวียน ถิ แบ็ค หล्यान (TS. Nguyễn Thị Bạch Nhạn) คณบดีคณะวรรณคดี วิทยาลัย
ครุศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยฮะเหว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม อาจารย์ ดร.พรหมมินทร์
กองแก้ว ประธานสาขาภาษาอังกฤษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร วรหาร อาจารย์มานิต
โสภคคือ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้และวิทยาการต่างๆ ระหว่างที่
ผู้วิจัยกำลังศึกษาระดับมหาบัณฑิต ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ต่างๆ เหล่านั้นมาใช้
ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เลิม กวาง ดง (TS. Lâm Quang Đông) หัวหน้า
ภาควิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ สังกัดมหาวิทยาลัยแห่งชาติฮานอย สาธารณรัฐ
สังคมนิยมเวียดนาม ที่ช่วยตรวจแก้ชื่อวิทยานิพนธ์ที่เป็นภาษาเวียดนามและภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง
ชัดเจน และสอดคล้องกับชื่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย และ โง แท็งห์ ฮวา (Ngô Thanh Hoà) นักศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทำให้ชื่อวิทยานิพนธ์มีความชัดเจนมากขึ้น

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ พร้อมด้วยญาติสนิทมิตรสหายทุกคนที่คอยให้กำลังใจ
ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ เพื่อนร่วมชั้นเรียนสาขาภาษาเวียดนามทุกคน เจ้าหน้าที่สำนักงานวิชาการคณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มา ณ ที่นี้ ที่คอยให้ความช่วยเหลือในด้าน
ต่างๆ คอยเอื้อเฟื้อข้อมูล รวมทั้งให้ความสะดวก ความร่วมมือ ความคิดเห็นหลากหลาย อันเป็น
ประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ถนอมพรรณ ตริวณิชชากร

ชื่อเรื่อง	กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม
ผู้วิจัย	นางสาวณอมพรรณ ตรีวิชิชากร
กรรมการควบคุม	อาจารย์ ดร.พิมเสน บัระภา และ อาจารย์ ดร.สิริวงษ์ หงษ์สุวรรณค์
ปริญญา	ศศ.ม. สาขาวิชา ภาษาเวียดนาม
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2557

บทคัดย่อ

ภาษานับเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารประสบผลสำเร็จ โดยพบได้จากการสนทนาทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการเจรจาต่อรองหรือการขอความช่วยเหลือ ล้วนต้องมีการใช้วิธีการสื่อสารที่หลากหลายและมีลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างกัน วัตถุประสงค์วิทยานิพนธ์นี้เพื่อศึกษากลวิธีและรูปแบบการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้อง โดยใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎีวัจนกรรม (Speech Act Theory) ของเซอร์ล (Searle. 1976) และทฤษฎีความสุภาพ (Politeness Theory) ของ บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เก็บรวบรวมจากแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา จากกลุ่มตัวอย่างชาวเวียดนามที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี รวมทั้งสิ้นจำนวน 50 คน เป็นชายจำนวน 25 คน และเป็นหญิง จำนวน 25 คน สถานการณ์ในแบบทดสอบมีทั้งสิ้น 8 รูปแบบสถานการณ์ คือ การขออนุญาต การอวยพร การขอร้อง การถามไถ่ การไหว้วาน การเชื่อเชิญ การสั่ง และการห้ามปราม โดยได้ผลการวิจัยจากแบบทดสอบเติมเต็มบทสนทนาจำนวน 20 สถานการณ์ ที่ผู้ตอบแบบทดสอบให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น จำนวน 1,000 ข้อความ

ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีในการขอร้องจากการเลือกตอบของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างชาวเวียดนาม ต่อการสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยได้เรียงลำดับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความนิยมในการใช้กลวิธีการขอร้องจากลำดับมากที่สุดไปจนถึงลำดับน้อยที่สุด ดังนี้ กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ จำนวนทั้งสิ้น 356 ข้อความ กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ จำนวนทั้งสิ้น 349 ข้อความ กลวิธีตรงจำนวนทั้งสิ้น 161 ข้อความ และกลวิธีอื่น ๆ ที่ผู้ตอบแบบทดสอบเลือกที่จะกล่าวเพิ่มเติมจำนวนทั้งสิ้น 134 ข้อความ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างชาวเวียดนามนิยมกล่าวด้วยกลวิธีอ้อมมากที่สุด ไม่ว่าจะการกล่าวด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติหรือกล่าวด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ เพื่อเป็นการเว้นระยะห่างให้คู่สนทนาได้เลือกตัดสินใจ โดยผู้พูดเลี่ยงการสร้าง

กีดกันหรือความอึดอัดระหว่างการสนทนา อีกทั้งยังเป็นการรักษาระดับความสุภาพ ให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและประสบความสำเร็จในการเจรจาสื่อสารในแต่ละสถานการณ์ด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสถานภาพทางสังคม และระยะห่างทางสังคมที่มีผลต่อการเลือกใช้วิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามพบว่า ผู้พูดชาวเวียดนามที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง เสมอผู้ฟัง และสูงกว่าผู้ฟัง ต่างให้ความสำคัญกับการกล่าวถ้อยคำ ไม่ว่าจะ เป็นสถานการณ์ที่มีการละเมิดความเป็นส่วนตัวของคู่สนทนา มากหรือน้อยก็ตาม ล้วนพิจารณาการเลือกกล่าวด้วยกลวิธีที่แสดงออกถึงความสุภาพและเหมาะสม เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสบายใจและพึงพอใจต่อการสนทนา แต่ในสถานการณ์พบว่ามี การเลือกใช้กลวิธีตรงและกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน อาทิ ในสถานการณ์ที่ เป็นการขออนุญาตและการอวยพร จะเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ เนื่องจากผู้บอกภาษา เห็นว่า การเลือกตอบแบบทดสอบที่ใช้ถ้อยคำในการกล่าวอ้อมค้อมมาก ในสถานการณ์นี้เสมือนเป็นการ กีดกันให้ผู้ฟังตอบรับคำขอร้องมากเกินไป โดยเฉพาะผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่า ผู้พูดต้องระมัดระวังใน การใช้คำพูดเป็นอย่างมาก ทั้งยังต้องรักษาระดับความสุภาพต่อผู้ฟัง ผู้พูดจึงเลี่ยงการใช้คำฟุ่มเฟือยที่ จะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกถูกบังคับให้ต้องปฏิบัติตาม

จากผลการวิจัยนี้ ทำให้ทราบว่า การกล่าวถ้อยคำที่ตรงตามโครงสร้างทางไวยากรณ์ หรือกล่าว เจตนาไม่ตรงตามภาษาที่ปรากฏ ไม่สามารถสรุปการแสดงออกที่แสดงให้เห็นความสุภาพต่อคู่สนทนาใน สถานการณ์ในแต่ละสถานการณ์นั้นได้ เช่น สถานการณ์การอวยพรหากกล่าวถ้อยคำที่สุภาพและอ้อม มากจะสร้างความอึดอัด เสมือนไม่จริงใจในการอวยพรแก่คู่สนทนาได้ ด้วยระดับความสนิทสนมหรือ หากแต่เป็นการเลือกใช้ถ้อยคำในการขอร้องให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมถึงความสัมพันธ์ตลอดจน วัฒนธรรมการใช้ภาษาของคู่สนทนา จึงถือเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์และสัมฤทธิ์ผล ในการสนทนาได้

TITLE STRATEGIES OF REQUEST IN VIETNAMESE
AUTHOR Miss Thanomphan Triwanitchakorn
ADVISORS Dr.Pimsen Buarapa and Dr.Siriwong Hongsawan
DEGREE M.A. **MAJOR** Vietnamese Language
UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2014

ABSTRACT

Language is a key communication tool which helps the senders and the receivers of the message to successfully communicate. For the communication to be successful, it is important to use a wide variety of communication channels with striking characteristics. The thesis aimed to study the strategies and various methods of request used in Vietnamese used in different situations and the factors affecting the way in which the strategies were used. The work was based on the speech act theory proposed by Searle (1976), and the politeness theory given by Brown and Levinson (1987). Data used in the study were acquired from the conversation completion test. The test in question was administered on fifty Vietnamese students who were studying at Ubon Ratchathani Rajabhat University and Mahasarakham University. There were eight situations in the study: permission request, wishing, request, inquiry, asking for help, invitation, order and prohibiting.

The research findings were as follows. The strategies of request mostly used could be arranged in a descending order as follows: indirect unconventional strategy, conventional strategy, direct method and other strategies. Based on the derived data, it was found that the majority of the subjects preferred the indirect method, either conventional or non-conventional. The reason of choosing this method was to allow the interlocutors to have time to decide. The addressers avoided putting pressure and causing a uncomfortable feeling while the conversation was going on. In addition, they wanted to keep the politeness level proceeding smoothly.

As regards the relations between the social factors and social distance which affected the use of the strategies, Vietnamese under study paid attention to the expressions. They would be more careful in choosing the appropriate strategies to

keep their interlocutors comfortable and satisfied while they were engaged in the conversation.

The study showed that expressing the words according to the grammatical structure or the intention which is not based on the language actually used could not tell whether the expression was polite or not in any given situation. For example, when someone desires to wish someone to have something, if he or she uses too polite or indirect words to an excessive level, it might be possible that the person being addressed would feel uncomfortable. On the contrary, if one is aware of appropriate words according to the situations and cultural relations involving the interlocutors, the maximum benefits or the set goals of the conversation could be achieved.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย	4
คำถามการวิจัย	6
ขอบเขตการศึกษา	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
เครื่องหมายและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	7
ระบบเสียงและการถ่ายตัวอักษรภาษาไทยเป็นตัวอักษรภาษาไทย	7
2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับวัจนกรรม	11
กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความสุภาพ	16
ความหมายของความสุภาพ	16
แนวคิดหลักของความสุภาพ	17
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการขอร้อง	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
การเก็บข้อมูล	44
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	48
ระยะเวลาการเก็บข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	49

บทที่	หน้า
4 กลวิธีการขอเรื่องในภาษาเวียดนาม	56
ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีและรูปแบบการขอเรื่องในภาษาเวียดนาม	56
ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอเรื่องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในภาษาเวียดนาม	72
ชุดวัจนกรรมการขอเรื่อง (Requesting speech act set)	84
5 สรุปลผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
ความมุ่งหมายของการวิจัย	91
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	91
การเก็บรวบรวมข้อมูล	92
สรุปลผล	92
อภิปรายผล	96
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก แบบทดสอบที่ใช้ในงานวิจัย (ฉบับภาษาเวียดนาม)	106
ภาคผนวก ข แบบทดสอบที่ใช้ในงานวิจัย (ฉบับภาษาไทย)	117
ประวัติย่อของผู้วิจัย	146

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 พยัญชนะต้นในภาษาเวียดนาม	8
2 สระเดี่ยวในภาษาเวียดนาม	9
3 สระประสมในภาษาเวียดนาม	10
4 วรรณยุกต์ในภาษาเวียดนาม	10
5 เงื่อนไขวัจนกรรมการขอร้อง	15
6 ตัวอย่างตารางแบบทดสอบกลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม	48
7 กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม	50
8 รูปแบบและกลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม	57
9 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องกับความสนิทสนมของคู่สนทนา	73
10 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องกับความไม่สนิทสนมของคู่สนทนา	76
11 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีกับผู้พูดที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง	80
12 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีกับผู้พูดที่มีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้ฟัง	82
13 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องกับผู้พูดที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง	83
14 กลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม	93

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การขอร้องเป็นส่วนหนึ่งของวัจนกรรมการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารที่มักจะแฝงเจตนาที่แท้จริงผ่านรูปแบบของความสัมพันธ์ในการใช้ภาษา ในกระบวนการสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้ส่งสารสามารถเลือกใช้รูปแบบการใช้ภาษาที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไปตามวัฒนธรรมการใช้ภาษาในแต่ละสังคม การขอร้องนับเป็นรูปแบบหนึ่งของวัจนกรรมการใช้ภาษาที่ผู้ส่งสารสามารถเลือกใช้ระดับความสัมพันธ์ในการใช้ภาษาที่หลากหลาย เพื่อแฝงเจตนาที่แท้จริงในการสื่อสารผ่านไปยังผู้รับสาร จนสามารถรับรู้ความต้องการของผู้ส่งสารและให้ความร่วมมือตรงตามความต้องการของผู้ส่งสารดังที่ เซอร์ล (Searle, 1969) ได้กล่าวไว้ว่า “...วัจนกรรม เป็นการกระทำด้วยการใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงเจตนาของผู้พูดในแต่ละภาษา ผู้พูดไม่เพียงแต่กล่าวถ้อยคำเพื่อสื่อความโดยตรงเท่านั้นแต่ยังได้คาดหวังอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อสื่อให้ผู้ฟังทราบถึงถ้อยคำที่ตนได้แฝงเจตนาเอาไว้...” นั้นหมายความว่า กระบวนการเลือกใช้ภาษาในการสื่อเจตนาสามารถสื่อสารความหมายให้ตรงตามตัวอักษร หรือสื่อความหมายแฝงผ่านกระบวนการเลือกใช้ภาษาที่มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษรหรือคาดหวังอย่างใดอย่างหนึ่งแทรกอยู่ก็ย่อมสามารถทำได้ ดังตัวอย่างข้อความในภาษาอังกฤษข้อความหนึ่งที่ว่า

“Will you be kind enough to tell what time it is?”

โธมัส (Thomas, 1995) ได้อธิบายความหมายแฝงเจตนาโดยอาศัยความสัมพันธ์ในการใช้ภาษา ข้อความนี้ไว้ว่า ในประโยค “What’s the time?” เป็นประโยคบอกเล่าธรรมดาที่เป็นภาษาของสุภาพชนโดยทั่วไปปรับทราบกัน แต่อย่างไรก็ตาม หากประโยคนี้อยู่ในบริบทที่คู่สนทนาที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกันแล้ว ความหมายแฝงเจตนาได้สื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รู้ว่า ผู้พูดรู้สึกรำคาญหรือแสดงอารมณ์โกรธต่อคู่สนทนา ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการสนทนาแต่ละบริบทที่แตกต่างกันออกไปนั้น เราไม่เพียงแต่สามารถที่จะเข้าใจความหมายของถ้อยคำที่สื่อสารกันโดยตรงเท่านั้น แต่ทว่าการตีความตามเจตนาที่คู่สนทนาต้องการจะสื่อ เพื่อแจ้งให้ผู้รับสารเข้าใจถึงความคิดและความรู้สึกของผู้ส่งสารก็ล้วนมีความสำคัญ และในขณะเดียวกัน วิธีการแสดงความสัมพันธ์ในการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมกับความสนิทสนมกันก็อาจจะส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารให้เกิดความไม่พอใจ หรือความอึดอัดที่ก่อให้เกิดการเสียหน้าหรือเสียศักดิ์ศรีความเป็นตัวเอง แม้เพียงเล็กน้อยก็จะส่งผลต่อความสำเร็จในการติดต่อสื่อสารนั้น ๆ ได้

การคุกคามหน้าถือเป็นส่วนประกอบสำคัญในการแสดงความรู้สึกที่ช่วยให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จ การคุกคามหน้าถือเป็นส่วนประกอบหนึ่งของความรู้สึกในการสื่อสาร โดยทั่วไปการกล่าวขอร้องให้บุคคลอื่นช่วยเหลือนั้น มักมีความเกี่ยวข้องของการคุกคามหน้าของผู้ถูกขอร้อง ผู้กล่าวสนทนาจึงนำหลักความรู้สึกมาใช้ เพื่อให้การสนทนาเป็นไปด้วยความราบรื่นและบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะการกล่าวขอร้อง ผู้ส่งสารต้องคัดสรรถ้อยคำที่จะกล่าวต่อผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังไม่เกิดความรู้สึกถูกบังคับหรือกดดันให้ต้องกระทำตามในสิ่งที่ผู้พูดได้กล่าว ดังที่บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1987) ได้กล่าวว่า “การแสดงความรู้สึกเป็นการเลือกใช้คำพูด เพื่อไม่ให้ทั้งผู้พูดและผู้ฟังรู้สึกเสียหน้า หรือเป็นการรักษาหน้าของผู้พูดและผู้ฟังนั่นเอง” หากกล่าวถึงคำว่า “หน้า” แล้วนั้น ในบางวัฒนธรรมอาจหมายถึงการแสดงความเป็นศักดิ์ศรีของตัวผู้พูดหรือผู้ฟังทั้งสิ้น เห็นได้จากในสำนวนภาษาไทย เช่น เสียหน้า กู้หน้า ได้หน้า ขายหน้า ไว้หน้า เป็นต้น ในภาษาเวียดนามก็มีคำกล่าวที่ให้ความสำคัญกับคำพูดว่า *Lời nói không mất tiền mua, lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau* ซึ่งมีความหมายในภาษาไทยว่า ‘คำพูดของแต่ละคนนั้นไม่ต้องใช้เงินซื้อหาแต่อย่างใด ดังนั้นจึงควรเลือกใช้คำพูดเพื่อให้ทั้งผู้พูดและผู้ฟังเกิดความพอใจซึ่งกันและกัน’ ซึ่งก็สอดคล้องกับ ลาน (Lan, 2005) ที่ให้ความสำคัญกับการเลือกใช้คำและความหมายในการแสดงการขอร้องในภาษาเวียดนาม โดยคำว่า *mong* ‘ความหวัง, ขอร้อง’ *muốn* ‘ต้องการ’ ที่มีระดับความรู้สึกของการแสดงความต้องการ หรือการเสนอความคิดเห็น ซึ่งการเลือกใช้ถ้อยคำในการกล่าวนั้น มีผลต่อคู่สนทนาเป็นอย่างยิ่ง หากมีการใช้คำที่ไม่เหมาะสมแล้ว การสนทนามถึงความสัมพันธ์ของคู่สนทนาอาจต้องยุติลง จึงเสี่ยงไม่ได้ที่จะต้องใส่ใจในการเลือกใช้ถ้อยคำ จากตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าชาวเวียดนามให้ความใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น ไม่ได้ใส่ใจเฉพาะตนเองเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อาวุโสมากกว่าหรือเสมอกันก็ตาม ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความใส่ใจด้านความรู้สึกโดยสื่อผ่านคำพูดเพื่อเป็นการบอกให้ทราบถึงรูปแบบภาษาที่แสดงความรู้สึกอ่อนน้อมของคนเวียดนาม

การกล่าวขอร้องในรูปแบบภาษาและวัฒนธรรมเวียดนามที่ปรากฏในวงวิชาการเวียดนามการใช้ภาษาในการสนทนาทั่วไปหรือกล่าวขอความช่วยเหลือในภาษาเวียดนาม มีรูปแบบภาษาในการกล่าวขอร้องที่แตกต่างและหลากหลายตามความเหมาะสมของสถานการณ์ ดังที่ โดะ (Đỗ, 1999) ได้ศึกษาการใช้คำที่มีผลต่อการขอร้องในภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม โดยกล่าวว่าชาวตะวันตกที่ใช้ภาษาอังกฤษเลือกวิธีการขอร้องผ่านไวยากรณ์ของภาษา ในรูปการใช้ประโยคแบบอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ *Would you mind closing the window?* หรือการลดน้ำหนักของถ้อยคำ อาทิ *dad-daddy, John-Johnny* ซึ่งต่างจากภาษาเวียดนามที่ไม่มีการเปลี่ยนรูปคำ แต่เป็นการให้เหตุผลประกอบระหว่างการกล่าวขอร้อง ไม่ว่าจะเป็นส่วนหน้าหรือส่วนหลัง ของเนื้อหาหลักที่ใช้ในการขอร้อง เพื่อบ่งบอกถึงความสำคัญของสิ่งที่กล่าวขอร้อง ทั้งยังให้ความสำคัญในการใช้คำเรียกขาน คำขานรับ การกล่าวซ้ำ การใช้คำที่สื่อความรู้สึก รวมถึงน้ำเสียงที่กล่าว เพื่อบอกถึงความต้องการของผู้พูดเพื่อให้ผู้ฟังยินดีให้ความช่วยเหลือ และประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ไม่นิยมการพูดอ้อมค้อมใน

กรณีที่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำบางอย่าง และยังคงใช้การกล่าวที่เป็นไปตามแบบแผน สื่อให้เห็นถึงความต่างในรูปแบบการใช้ภาษาของชาวตะวันตก ที่มีทัศนคติต่อการถูกขอร้องที่มองว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว ในขณะที่ชาวเวียดนามกลับมองว่าเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แต่ หมี่เหญิต (Mỵ Nhật. 2001) ให้ความเห็นที่ต่างออกไปโดยกล่าวว่า การใช้วจนกรรมา้อมในภาษาอังกฤษแสดงให้เห็นถึงความสุภาพที่มีต่อการสนทนา ต่างจากภาษาเวียดนามที่วจนกรรมา้อมไม่ได้หมายถึงการแสดงความสุภาพเสมอไป ซึ่งการกล่าวอ้อมยังอาจสื่อถึงเจตนาอย่างอื่นที่แฝงอยู่ ซึ่งอาจหมายถึงการประชดประชัน การดูถูก ซึ่งสอดคล้องกับ อภากาศร์ เดชวิจารณ์กิจ (2547 : 169) ได้กล่าวถึงการขอร้องไว้ว่า “ความแตกต่างทางการขอร้องในแต่ละภาษาย่อมมีความต่างกัน อันเนื่องมาจากลักษณะทางวัฒนธรรม ค่านิยม และมุมมองเกี่ยวกับบริบททางสังคมที่ไม่เหมือนกันนั่นเอง” การกล่าวขอร้องกับบุคคลต่างวัฒนธรรมนั้น จึงต้องไตร่ตรองคำพูดในการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และโอกาส เนื่องจากภาษาเป็นสื่อกลางทางความคิดและยังเป็นสิ่งที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของผู้คนในแต่ละสังคมได้

การศึกษาทวิวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามนักวิจัยชาวเวียดนามมักศึกษาโครงสร้างทางภาษา นักวิจัยชาวเวียดนามมักจะศึกษาโครงสร้างของคำ หรือรูปแบบภาษาประโยคบอกให้กระทำตามโครงสร้างหลักไวยากรณ์หรือรูปแบบค่อนข้างเป็นทางการ ลาน (Lan. 2010) Ngũ pháp – ngũ nghĩa của lời cầu khiến tiếng Việt ‘ไวยากรณ์-ความหมายของประโยคบอกให้ทำในภาษาเวียดนาม’ ที่ให้ความสำคัญในเรื่องของการแบ่งประเภทการใช้ถ้อยคำในประโยคบอกให้ทำ นอกจากนี้ยังเน้นเรื่องความหมายของคำมากกว่าการอธิบายวิธีการใช้คำให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การกล่าวสนทนาต่อกันจึงอาจเป็นการสื่อสารที่ตามรูปแบบไวยากรณ์มากกว่าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องของการขอร้อง ที่ยังพบการศึกษาทางวจนกรรมาที่ให้ความสำคัญด้านการสื่อเจตนา และความสุภาพที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ทวิวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามไม่แพร่หลายนัก ซึ่งที่ผ่านมาจะศึกษาการขอร้องในรูปของคำ ความหมาย และโครงสร้างทางไวยากรณ์ อนึ่งในการกล่าวขอร้องในภาษาเวียดนามนั้น ควรมีความเข้าใจทั้งในเรื่องของภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม แบบแผนการใช้ภาษารวมถึงบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการขอร้อง โดยการกล่าวขอร้องนั้นหากผู้พูดหรือผู้ฟังอยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน การเลือกใช้คำในการขอร้องย่อมแตกต่างกันไป ดังนั้นผู้วิจัย จึงต้องการศึกษาทวิวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ของภาษาเวียดนาม เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาภาษาเวียดนามเป็นภาษาที่สอง ทั้งยังเป็นการเริ่มต้นเรียนรู้วัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้าน และยังช่วยรับต่อนโยบายของรัฐบาล ที่เตรียมความพร้อมในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 นอกจากนี้ยังช่วยทำให้เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลายทางด้านภาษาและวัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้หากได้มีการศึกษาอย่างเข้าใจอย่างแท้จริง จะเป็นผลดีในการติดต่อสื่อสารกัน รวมทั้งยังสามารถเลือกใช้คำและได้สัมผัสวัฒนธรรมของประเทศเวียดนาม

ได้อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งยังสามารถที่จะต่อยอดไขความซับซ้อนทางการแสดงออกทางความคิดผ่านกระบวนการใช้ภาษาต่อวงวิชาการวิจัยปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics)

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้กลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่าง ๆ ในภาษาเวียดนาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาเรื่องกลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎีวิัจจนกรรม (Speech Act Theory) ของเซอร์ล (Searle. 1976) ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องการสื่อเจตนา และบราวน์ และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) ซึ่งให้ความสำคัญกับทฤษฎีความสุภาพ (Politeness Theory) เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. วิัจจนกรรม (Speech Act) เซอร์ล (Searle. 1976) เชื่อว่า วิัจจนกรรม คือการกระทำโดยใช้คำพูดเพื่อแสดงเจตนาของผู้พูด โดยศึกษาจากคำพูดทั่ว ๆ ไป ไม่จำกัดเฉพาะการกล่าวถ้อยในพิธีกรรมเท่านั้น ทั้งนี้เซอร์ลไม่ได้ให้ความสำคัญกับผลของการกระทำ กลับให้ความสำคัญกับคำพูดคือการกระทำที่เป็นผลขึ้นหลังจากได้กล่าวถ้อยคำออกมา แต่ให้ความสำคัญกับการแสดงเจตนาในการกล่าวถ้อย โดยถ้อยคำหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยการกระทำ 3 ประเภท ได้แก่ 1) การกล่าวถ้อยคำ (Utterance Act) 2) การนำเสนอความ (Propositional Act) และ 3) การแสดงเจตนา (Illocutionary Act) หมายถึง การแฝงเร้นถึงเจตนาบางอย่างในขณะที่กล่าวถ้อยคำทุกครั้งทั้งนี้ ต้องอาศัยการตีความจากผู้ฟังมากกว่าที่จะเป็นข้อความที่ตายตัว นอกจากนี้เซอร์ลยังเชื่อว่า การกล่าวถ้อยและการแสดงเจตนาของผู้พูด ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ โดยให้ความหมายว่าทุกครั้งที่กล่าวถ้อย ผู้พูดจะต้องแสดงเจตนาแฝงอยู่ในถ้อยคำนั้นๆ เสมอ ซึ่งอาจตีความได้ว่า เซอร์ลให้ความสำคัญกับการกล่าวถ้อยและเจตนาในการกล่าวถ้อยมากกว่าเนื้อความนำเสนอ โดยเซอร์ลเชื่อว่าเป็นไปได้ที่บางวิัจจนกรรมไม่มีเนื้อความนำเสนอ และเป็นไปได้ที่ผู้พูดอาจกล่าวถ้อยต่างกัน แต่เนื้อความนำเสนอและเจตนาในการกล่าวถ้อยเหมือนกัน โดยในการกล่าวถ้อยคำสามารถจำแนกกลุ่มการสื่อเจตนาได้ดังนี้

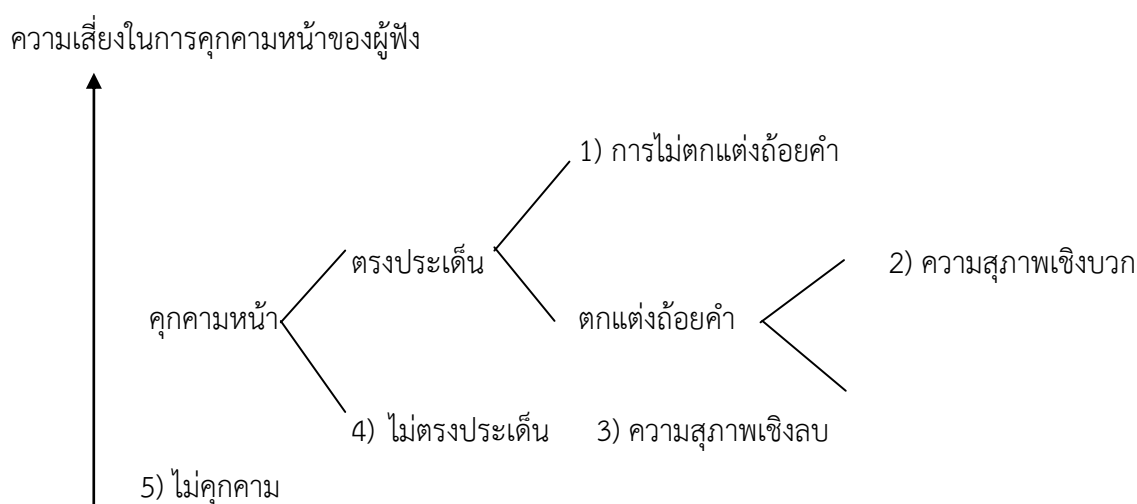
- 1) วิัจจนกรรมตรง direct speech act
- 2) วิัจจนกรรมอ้อม indirect speech act

2. ทฤษฎีความสุภาพ (Politeness Theory) ของบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) ได้เสนอทฤษฎีความสุภาพ โดยอธิบายว่า ความสุภาพ หมายถึง การเลือกใช้ภาษาโดยมีเจตนาในการรักษา “หน้า” (face) ซึ่ง “หน้า” ในความหมายของเลวินสัน คือ คุณค่าหรือ

ภาพลักษณ์ของแต่ละบุคคลที่จากสังคม รวมทั้งความต้องการการยอมรับและการไม่ยอมรับ “หน้า” เนื่องจากในการสนทนาจะมี “การกระทำที่คุกคามหน้า” (Face Threatening Act หรือ FTA) เกิดขึ้นเสมอ เช่น วิจารณ์กรม คือการกระทำโดยใช้คำพูด การขอร้องถือเป็นอีกการกระทำหนึ่งที่มีการคุกคามผู้ฟัง เพราะในการขอร้องผู้พูดได้เข้าไปรบกวนและขอให้ผู้ฟังทำในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ ดังนั้นเพื่อเป็นการรักษาความสัมพันธ์ คู่สนทนาจึงจำเป็นต้องลดระดับการคุกคามหน้า โดยใช้กลวิธีการสื่อสารที่แสดงความสุขภาพ ซึ่งเป็นการรักษาหน้าซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามระดับความสุขภาพจะแตกต่างกัน หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงในการคุกคามหน้า บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1987) ได้จัดทำแผนภูมิเพื่ออธิบายการเลือกใช้กลวิธีความสุขภาพ โดยแบ่งประเภทของหน้าออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ หน้าบวก (ความปรารถนาที่จะได้รับความสนใจ การยอมรับจากบุคคลอื่น เช่น การชมเชย การยอมรับคำชม) หน้าลบ (ความปรารถนาที่จะไม่ถูกขัดขวางสิทธิ เสรีภาพหรือถูกบังคับ เช่น การขอร้อง การเตือน)

บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson (1987) ได้สรุปแผนภูมิดังนี้

จากแผนภูมิดังนี้ ผู้พูดจะเลือกใช้กลวิธีการแสดงความสุขภาพโดยประเมินระดับความเสี่ยงต่อการคุกคามหน้าจากน้อยไปหามาก กล่าวคือผู้พูดจะใช้กลวิธีที่มีตัวเลขค่าน้อยกำกับในกรณีที่ผู้พูดประเมินว่า การพูดนั้นมีระดับการคุกคามหน้าน้อย และจะใช้กลวิธีที่มีตัวเลขค่าสูงกำกับในกรณีที่ประเมินว่า การพูดนั้นมีระดับการคุกคามหน้ามาก

การวิจัยในครั้งนี้ได้ยึดหลักการสื่อเจตนาและความสุขภาพในการวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นความแตกต่างของการสื่อสาร ทั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะภาษาพูดซึ่งวิเคราะห์กลวิธีการใช้ถ้อยคำในการขอร้อง โดยใช้กรอบแนวคิดการสื่อเจตนา ซึ่งถ้อยคำในการสื่อเจตนาอันมีทั้งถ้อยคำตรงและถ้อยคำอ้อมในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดด้านความสุขภาพของบราวน์และเลวินสัน ซึ่งระดับการคุกคามหน้าหรือความรุนแรงในการคุกคามหน้านั้นเกี่ยวข้องกับปัจจัย 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) เกณฑ์ระยะห่างทางสังคม

(Social distance) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอาจเปลี่ยนแปลงได้หากระดับความใกล้ชิดเปลี่ยนไป และ 2) เกณฑ์อำนาจ (Power) หมายถึง การกำหนดบทบาท หน้าที่ และสิทธิตามสัมพันธ์ภาพของบุคคลในสังคม ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามีสิทธิ์ใช้รูปแบบถ้อยคำที่แสดงว่ามีอำนาจได้

คำถามการวิจัย

1. ชาวเวียดนามนิยมกล่าวขอร้องด้วยกลวิธีอ้อมมากกว่ากลวิธีตรง
2. กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามแตกต่างกันออกไปตามปัจจัยด้านความสุภาพ

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่ในงานวิจัยนี้ได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นชาวเวียดนามที่กำลังศึกษา ระดับปริญญาตรี โท และเอก ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี รวมทั้งสิ้นจำนวน 50 คน เป็น ชาย 25 คน และหญิง 25 คน โดยทั้งสองสถาบันนี้มีนักศึกษาชาวเวียดนามเข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งกลุ่มผู้บอกภาษาชาวเวียดนามเติบโตในประเทศเวียดนาม และใช้ภาษาเวียดนามเป็นภาษาหลักในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลภาษาโดยใช้แบบทดสอบครั้งนี้ จำเป็นต้องใช้ผู้บอกภาษาที่เข้าใจคำถามและสถานการณ์ในแบบทดสอบ เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติในการใช้ภาษาที่มีทั้งภาษาที่เป็นไปตามกลวิธีตรงและกลวิธีอ้อม ซึ่งกำหนดเวลาในช่วงปี 2555 - 2556

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การเข้าใจถึงการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้คำในสังคมของชาวเวียดนาม ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาเวียดนามได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

วจนกรรม หมายถึง การกระทำโดยใช้คำพูดที่สื่อถึงเจตนาของผู้พูด ทั้งนี้ประโยคที่มีโครงสร้างทางไวยากรณ์เหมือนกันอาจเป็นวจนกรรมที่ต่างกันก็ได้ ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสมของการกระทำนั้น

กลวิธีการขอร้อง หมายถึง วิธีการกล่าวถ้อยคำของผู้พูด (ผู้ขอร้อง) ที่ต้องการให้เกิดการกระทำบางอย่างจากผู้ฟัง (ผู้ถูกขอร้อง) ทั้งนี้เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของผู้พูด โดยมีได้เป็นการบังคับผู้ฟัง แต่เป็นการใช้วิธีการที่แยบยลเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์

รูปแบบ หมายถึง บทบาทหรือหน้าที่ของถ้อยคำที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำของผู้พูดและผู้ฟังในการสื่อสาร โดยรูปแบบในที่นี้ไม่หมายรวมถึงรูปแบบที่กำหนดทางโครงสร้างไวยากรณ์

ความสุภาพ หมายถึง การใช้ภาษาที่คำนึงถึง “หน้า”(face) หรือรักษา “หน้า” ของคู่สนทนา โดยแต่ละภาษาจะมีวิธีใช้ภาษาสุภาพแตกต่างกัน

การสื่อเจตนา หมายถึง การกระทำด้วยคำพูดซึ่งจำแนกเป็นประเภทต่างๆ ได้ตามเจตนาของผู้พูด

โกจำได้ว่า วันที่สอบกรรมการให้เอาคำศัพท์มาเพิ่มเติมให้มากกว่านี้ไม่ใช่หรอคะ เช่น การคุกคามหน้า เป็นต้น

เครื่องหมายและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

- ‘ ’ การถอดความภาษา
- () ข้อความย่อย่อเน้นแสดงส่วนขยายของประโยคขอร้อง
- [] ข้อความย่อย่อเน้นแสดงส่วนหลักของประโยคขอร้อง
- “ ” ข้อความหรือถ้อยคำที่เปล่งออกมา
- เน้นข้อความ
- ↑ ระดับการคุกคามหน้าจากเบาไปสู่เข้ม
- ระดับการรักษาหน้าไปสู่การคุกคามหน้า
- การควบเสียงอักษร
- ! อุทาน ตกใจ ประหลาดใจ
- / หรือ
- ? คำถาม

ระบบเสียงและการถ่ายตัวอักษรภาษาเวียดนามเป็นตัวอักษรในภาษาไทย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาภาษาเวียดนามโดยตรงและมีการแทรกข้อความภาษาเวียดนามประกอบตัวอย่าง ดังนั้น เพื่อให้ง่ายในการเทียบสัทอักษร (สัญลักษณ์ที่ใช้ในการออกเสียง) จากภาษาเวียดนามไปเป็นภาษาไทย จึงได้นำตารางเทียบอักษรมาประกอบ อย่างไรก็ตามทั้งสองภาษานี้ไม่อาจแทนเสียงกันได้ทุกตัวอักษร แต่อักษรส่วนใหญ่มีความใกล้เคียงกัน มีเพียงบางอักษรเท่านั้นที่ไม่มีใน

ภาษาไทย จึงต้องใช้สัญลักษณ์การขีดเส้นใต้เพื่อจำแนกอักษรที่เป็นเสียงก้องสั้นที่เส้นเสียงเหล่านั้นแทน ผู้วิจัยเลือกใช้ระบบเสียงภาษาเวียดนามสำเนียงฮานอย (ภาคเหนือ) โดยศึกษาตามแนวทางการออกเสียงของ Đoàn Thiệu Thuật (2002 : 166) ในหนังสือ Ngữ âm tiếng Việt ‘สัทศาสตร์ภาษาเวียดนาม’ และการเทียบอักษรไทยได้อิงตามสถาบันการต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ (2546)

1. หน่วยเสียงพยัญชนะต้นและตัวอักษรพยัญชนะต้น

พยัญชนะต้นในภาษาเวียดนามมีทั้งหมด 27 รูป 22 หน่วยเสียง ซึ่งแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงพยัญชนะต้นในภาษาเวียดนาม

ประเภทของเสียง ฐานที่เกิดเสียง		ริมฝีปาก	ริมฝีปาก- ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	เส้นเสียง
กัก	ระเบิดเข้า ก้อง	b (b) บ		d (đ) ด			
	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p (p) ป		t (t) ต	c (ch, tr) จ	k (c, k, g) ก	
เสียดแทรก	ไม่ก้อง มีลมก้อง		v (v) ว	th (th) ท z (d, gi, r) ซ, ژی		γ (g, gh) ฎ	
	ไม่ก้อง		f (ph) ฟ	s (x, s) ซ, ส		x (kh) ค, ข	h (h) ฮ, ห
นาสิก	ก้อง	m (m) ม		n (n) น	ɲ (nh) ญ	ŋ (ng, ngh) ง	
ข้างลิ้น	ก้อง			l (l) ล			

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเภทของเสียง ฐานที่เกิดเสียง		ริมฝีปาก	ริมฝีปาก- ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	เส้นเสียง
		รัว	กึ่งสระ	w (u, o) ว			

หมายเหตุ ตัวอักษรในวงเล็บหมายถึงตัวอักษรที่เป็นพยัญชนะต้นที่ใช้ในการภาษาเขียนภาษาเวียดนาม

2. หน่วยเสียงสระและรูปสระ

2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยวและรูปสระ

สระเดี่ยวในภาษาเวียดนามมี 12 รูป 11 หน่วยเสียงซึ่งแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงสระเดี่ยวในภาษาเวียดนาม

ลักษณะริมฝีปาก ตำแหน่งทางลิ้น ระดับของลิ้น		ปากไม่ห่อ	ปากห่อ	
		หน้า	กลาง	หลัง
สูง		i (i, y) อิ, อี	u (u) อู	u (u) อู
	สูง	e (è) เอ	y (o) เออ	o (ò) โอ
กลาง	ต่ำ	ɛ (e) แอ	ʌ (à) เอ้อ	
	สูง		ă (ă) อ๋า	ɔ (o) ออ
ต่ำ	ต่ำ		a (a) อา	

หมายเหตุ ตัวอักษรในวงเล็บหมายถึงตัวอักษรที่เป็นสระเดี่ยวที่ใช้ในภาษาเขียนของภาษาเวียดนาม

2.2 หน่วยเสียงสระประสมและรูปสระประสม

สระประสมในภาษาเวียดนามมี 9 รูป 3 หน่วยเสียง ซึ่งแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงสระประสมในภาษาเวียดนาม

ตำแหน่งของลิ้น	หน้า		หลัง
ลักษณะริมฝีปาก การปรากฏร่วมกับคำ	ปากไม่ห่อ		ปากห่อ
+ ท้ายคำ (ไม่มีตัวสะกด)	(ia, ya) เอีย	(ua) เอือ	(ua) อัว
- ท้ายคำ (มีตัวสะกด)	(iê, yê) เอีย	(uô) เอือ	(uô, uô) อัว, อูเอือ

หมายเหตุ เครื่องหมาย ~ หมายถึงการออกเสียงควบกัน

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์และรูปวรรณยุกต์

วรรณยุกต์ในภาษาเวียดนามมีรูปปรากฏ จำนวน 5 รูป และมีหน่วยเสียง จำนวน 6 หน่วยเสียงซึ่งแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงวรรณยุกต์ในภาษาเวียดนาม

วรรณยุกต์	รูป/เครื่องหมาย	ระดับเสียง	ออกเสียงวรรณยุกต์ (pronounce tone)
ngang	ไม่มีเครื่องหมาย	สูงระดับคล้ายเสียงสามัญ แต่สูงกว่า	งาง
sắc	/	สูง-ขึ้นคล้ายเสียงตรี	ซັก
huyền	\	ต่ำระดับคล้ายเสียงเอก	ฮเหวียน
hỏi	?	ต่ำขึ้นคล้ายเสียงจัตวา	หอย
ngã	~	สูง-ขึ้นและกักที่เส้นเสียง	หงา (ฮ๊ะ)
nặng	.	ต่ำตกและกักที่เส้นเสียง	หนั่ง

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

บทนี้จะกล่าวถึงทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม โดยจำแนกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ความหมายของวัจนกรรม แนวคิดหลักของวัจนกรรม ความหมายของภาษาพูด แนวคิดหลักของภาษาพูด และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการขอร้อง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงวัจนกรรมการขอร้อง ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับวัจนกรรม

1. ความหมายของวัจนกรรม

วัจนกรรม หมายถึง การศึกษาการใช้ภาษาในบริบททางสังคมโดยเน้นที่เจตนาของผู้ใช้ภาษาสำคัญ เมื่อมีการเริ่มเปล่งถ้อยคำในการสนทนาออกไป จะมีการแฝงเจตนาอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ ไม่ว่าจะเป็นถ้อยคำที่กล่าวในพิธีกรรมต่าง ๆ การประกาศข้อความหรือแม้กระทั่งการกล่าวข้อความทั่วไป การแฝงถึงเจตนาในข้อความในการกล่าวถ้อยคำหรือข้อความนั้น ต้องการสื่อความหมายมากกว่าจะพูดออกมาตรง ๆ ซึ่งออสติน (Austin, 1962) ถือเป็นผู้บุกเบิกด้านการศึกษาวัจนกรรม ได้ศึกษาด้านวัจนกรรมเกี่ยวกับงานพิธีกรรมต่าง ๆ โดยมองการกล่าวถ้อยคำที่แสดงเจตนาของผู้ใช้ภาษาในขณะสื่อสาร สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ถ้อยคำแสดงความจริงเท็จและถ้อยคำบังการกระทำ ซึ่งถือว่าคำพูดคือการกระทำ (Saying as Doing) กล่าวคือ เมื่อใดก็ตามที่มนุษย์สื่อสารโดยใช้คำพูดย่อมมีความหมายว่ามนุษย์ได้แสดงเจตนาพร้อมกับคำพูดนั้นแล้ว จากแนวคิดของออสติน ถือว่าการกล่าวถ้อยของผู้พูดมีการกระทำ 3 ประการ ได้แก่

1.1 วัจนกรรมตรงตามคำ (Locutionary Act) คือการกล่าวถ้อยคำและเสียงเหล่านั้น เพื่อสื่อความหมายตามตัวอักษรของภาษา เช่น ก พูดกับ ข ว่า “ไปกินข้าวกัน”

1.2 วัจนกรรมปฏิบัติ (Illocutionary Act) คือเจตนาที่แฝงอยู่ในคำพูด ซึ่งเป็นสิ่งที่ออสตินใช้ศัพท์อีกคำหนึ่งเรียกคือ น้ำหนัก (Force) ในการกล่าวถ้อยคำ เช่น ถ้อยคำ “อากาศร้อนจัง” ถ้อยคำของผู้พูดมีน้ำหนักคือ ต้องการให้ผู้ฟังเปิดหน้าต่าง

1.3 ผลวัจนกรรม (Perlocutionary Act) คือการกระทำของผู้ฟังที่เป็นผลของคำพูดของผู้พูดก่อให้เกิดผลต่อผู้ฟัง เช่น ผู้ฟังเปิดหน้าต่างหรือพัดลม

เซอร์ล (Searle, 1976) ได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัจนกรรมปฏิบัติ (Illocutionary Act) โดยเชื่อว่าการกล่าวถ้อยคำแสดงเจตนาสามารถเกิดขึ้นได้ ไม่เพียงถ้อยคำที่กล่าวในงานพิธีการหรือปฏิญาณเท่านั้นที่มีเจตนาแฝง แต่ยังรวมถึงคำพูดทั่วไปที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้เซอรัลไม่ได้ให้ความสำคัญกับผลวัจนกรรม แต่ให้ความสำคัญกับการแสดงเจตนาในการกล่าวถ้อยที่จะต้องอาศัยการตีความจากผู้ฟัง มากกว่าที่จะเป็นข้อความที่ตายตัว โดยในการกล่าวถ้อยคำแต่ละครั้งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. การกล่าวถ้อยคำ (Utterance Act) คือ การที่ผู้พูดหรือผู้กล่าวถ้อยนั้นเอ่ยคำพูดหนึ่งออกมาเพื่อสื่อสาร
2. การนำเสนอความ (Propositional Act) คือ การที่ผู้พูดเสนอความโดยกล่าวอ้างถึงสรรพสิ่ง และลักษณะอาการต่าง ๆ
3. การแสดงเจตนา (Illocutionary Act) คือ การที่ผู้พูดใช้คำพูดด้วยเจตนาต่าง ๆ เช่น การทักทาย การสั่ง การสัญญา การเตือน เป็นต้น

จากองค์ประกอบของการกล่าวถ้อยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เซอรัลให้ความสำคัญกับการกล่าวถ้อย และเจตนาในการกล่าวถ้อย มากกว่าเนื้อความนำเสนอ โดยเซอรัลเชื่อว่าเป็นไปได้ที่บางวัจนกรรมไม่มีเนื้อความนำเสนอ และเป็นไปได้ที่ผู้พูดอาจกล่าวถ้อยต่างกัน แต่เนื้อความนำเสนอและเจตนาในการกล่าวถ้อยเหมือนกัน เพื่อให้เห็นว่าเนื้อความและเจตนาไม่ใช่สิ่งเดียวกัน และวัจนกรรมบางวัจนกรรมอาจไม่มีเนื้อความก็ได้ เช่น อ้าว - (เจตนาคือแสดงอาการประหลาดใจหรือดีใจ)

2. แนวคิดหลักของการสื่อเจตนา

การสื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ประกอบไปด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ มากมาย และแต่ละสถานการณ์ต่างส่งผลกระทบต่อการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารของคู่สนทนา ดังนั้นการจำแนกถ้อยคำออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จะทำให้ผู้ใช้ภาษาได้มองเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้คำพูดในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ออสติน (Austin) และเซอรัล (Searle) ได้เสนอแนวคิดการจัดกลุ่มในการสื่อเจตนาต่าง ๆ กัน ดังนี้

ออสติน (Austin. 1962) วิเคราะห์ถ้อยคำที่ใช้สื่อความเพื่อแสดงถึงเป้าประสงค์ตามเกณฑ์สำคัญ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วัจนกรรมตรง (Direct Speech Act) คือความหมายที่เป็นเจตนาของผู้พูดสอดคล้องกับความหมายประจำรูปของข้อความ สามารถแบ่งกลุ่มย่อยได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

1.1 การบังคับ (Imperative)

การกล่าวถ้อยคำเชิงบังคับ ผู้รับสารมักจะถูกขอให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยตรงหรือถูกขอให้จัดหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ผู้พูด รูปแบบของคำกริยาที่ใช้ก็จะแสดงมาลาการสั่ง

1.2 การกล่าวบ่งการกระทำอย่างชัดเจน (Explicit Performative)

การกล่าวถ้อยคำบ่งการกระทำอย่างแจ่มชัด จะใช้รูปคำสิ่งเดียวกับแบบที่ 1 การกระทำที่ผู้พูดขอให้ผู้ฟังกระทำจะปรากฏชัดเจนโดยกริยาที่นำหน้าคำกริยาหลัก เช่น “ขอ วานช่วย ผาก ขอแรง”

1.3 การกล่าวให้กระทำโดยหลีกเลี่ยง (Hedged Performative)

การกล่าวถ้อยเพื่อให้เกิดการกระทำโดยการกล่าวเกริ่นเพื่อออกตัวในการแสดงความตั้งใจและลดความเสี่ยง โดยการใช้คำกริยาแสดงความตั้งใจมาขยายคำกริยาหลักโดยตรง เช่น “รบกวน เอา หน่อย”

1.4 การบอกเล่าความต้องการ (Want Statement)

การกล่าวเพื่อบอกเล่าความต้องการ เป็นการขอร้องที่ผู้พูดจะกล่าวถ้อยคำแสดงความต้องการของตนเองออกไปตรง ๆ โดยมักใช้คำกริยา “อยาก”

2. วัจนกรรมอ้อม (Indirect Speech Ach) คือความหมายที่เป็นเจตนาของผู้พูดที่ไม่สอดคล้องกับความหมายประจักษ์รูปของข้อความแต่ขึ้นอยู่กับบริบท สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

2.1 ความต้องการทางอ้อมอย่างมีแบบแผน (Conventional Indirect Request) การกล่าวลักษณะนี้สามารถแยกย่อยดังนี้

2.1.1 หลักการแนะนำ (Suggestory Formula)

รูปประโยคคำถามที่ใช้อย่างเป็นแบบแผนตามปกติในไวยากรณ์ ถูกใช้แสดงวัจนกรรมการขอร้องแบบการถามนำ เป็นการถามในลักษณะการใช้ Question Tag เช่น You're have lunch, aren't you? ‘คุณทานข้าวเที่ยงหรือไม่’

2.1.2 การให้เตรียมตัวด้วยการถาม (Query Preparatory)

การขอร้องอ้อมแบบให้เตรียมตัวด้วยการถาม การขอร้องโดยใช้กลยุทธ์นี้เป็นการถามถึงความสามารถ ความเต็มใจ ความเป็นไปได้ของผู้รับสารในการจะกระทำการใด ๆ ตามที่ผู้พูดขอร้อง ซึ่งมักจะขึ้นต้นประโยคคำถามที่ขึ้นต้นด้วย Can, Could, Would you mind ฯลฯ เช่น Can you open the window? ‘คุณสามารถเปิดหน้าต่างได้ไหม’ เป็นต้น

2.2 ความต้องการทางอ้อมอย่างไม่มีแบบแผน (Non-conventional Indirect Request) การกล่าวลักษณะนี้สามารถแบ่งย่อยลงไปได้ คือ การกล่าวเป็นนัยอย่างเต็มที่ (Strong Hint) และ การกล่าวเป็นนัยอย่างเบา (Mild Hint)

2.2.1 การกล่าวเป็นนัยอย่างเต็มที่ (Strong Hint)

เป็นการใช้วิธีการกล่าวในลักษณะไม่พูดออกมาโดยตรง แต่ใช้การกล่าวถ้อยคำเป็นนัยโดยระบุถึงสิ่งหรือเรื่องที่ต้องการไว้ในถ้อยคำนั้น เช่น เปิดพัดลมแรง ๆ หน่อย ร้อนจังเลย เป็นต้น

2.2.2 การกล่าวเป็นนัยอย่างเบา (Mild Hint)

เป็นการใช้วิธีการกล่าวในลักษณะไม่พูดออกมาโดยตรง แต่ใช้การกล่าวถ้อยคำเป็นนัยโดยไม่มีการระบุถึงสิ่งหรือเรื่องที่ต้องการในถ้อยคำนั้น ผู้รับสารจะต้องตีความหมาย

ซึ่งเป็นนัยโดยใช้บริบทและสถานการณ์การสนทนาเป็นตัวช่วยในการตีความหมายของการกล่าวนั้น เช่น อากาศร้อนจัง

เซอร์ล (Searle. 1975) ได้จำแนกประเภทของวัจนกรรมเจตนาไว้ 5 ประเภท ดังนี้

1. การกล่าว (Representative หรือ Assertive) คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอเนื้อความ หรือบอกเล่าข้อเท็จจริงให้ผู้ฟังได้รับรู้ ได้แก่ การพูด (Saying) การกล่าว (Stating) การยืนยัน (Asserting) การรายงาน (Reporting) และการชี้แนะ (Advising) เป็นต้น

2. การกล่าวชี้แนะ (Directives) คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ฟังกระทำการใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้พูด ได้แก่ การสั่ง (Commanding) การขอร้อง (Requesting) การอ้อนวอน (Begging) และการชี้แนะ (Advising) เป็นต้น

3. การกล่าวผูกมัด (Commissive) คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบอกให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดจะกระทำการใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้ฟัง ได้แก่ การสัญญา (Promising) การเสนอ (Offering) การรับรอง (Guaranteeing) และการสาบาน (Vowing) เป็นต้น

4. การกล่าวแสดงความรู้สึก (Expressive) คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงสภาวะทางอารมณ์ สภาพจิตใจ หรือความรู้สึกของตนเอง ได้แก่ การทักทาย (Greeting) การขอโทษ (Apologizing) การชม (Complimenting) และการขอบคุณ (Thanking) เป็นต้น

5. การกล่าวแถลงการณ์ (Declaration) คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟังโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแจ้งให้ทราบ หรือเปลี่ยนแปลงสถานภาพบางอย่าง ได้แก่ การกล่าวแต่งตั้ง, นัดหมาย (Appointing) การประกาศ, เปิดเผย (Declaring) การกล่าวเปิดงาน (Opening a Ceremony) และการเสนอชื่อ (Nominating) เป็นต้น

เซอร์ล (Searle. 1969) ยังเป็นผู้นำแนวคิดของออสติน มาพัฒนาต่อโดยการศึกษาความหมายของคำพูดในบริบทการสื่อสาร และมีการนำเสนอเงื่อนไขของวัจนกรรมแต่ละประเภทที่เรียกว่า Felicity Conditions เงื่อนไขเหล่านี้ คือ ปัจจัยที่ทำให้การกล่าวถ้อยคำเป็นการกระทำตามความตั้งใจหรือตามเจตนาของผู้พูด ประกอบด้วยเงื่อนไข 4 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. เงื่อนไขเนื้อหาของประพจน์ (ประโยคบอกเล่าหรือประโยคปฏิเสธซึ่งเป็นข้อความจริงหรือเท็จอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น) จะมีความหมายกำกวมไม่ได้ (proposition content condition) กล่าวถึง รายละเอียดซึ่งเป็นเนื้อหาอ้างอิงถ้อยคำที่ใช้สื่อบอกเจตนา นั้น ๆ ว่าผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเกิดการกระทำอะไร

2. เงื่อนไขเตรียมตัว (Preparatory condition) กล่าวถึง ข้อกำหนดเบื้องต้นเกี่ยวกับความคิดความเชื่อซึ่งผู้พูดต้องการเน้นย้ำให้ผู้ฟังเชื่อ เช่น ในวจนกรรมการสัญญา ซึ่งผู้พูดต้องการเน้นย้ำให้ผู้ฟังเชื่อว่าตนจะสามารถทำตามสิ่งที่จะให้สัญญาแก่ผู้ฟังได้

3. เงื่อนไขความจริงใจ (Sincerity Condition) กล่าวถึง ความต้องการแท้จริงของผู้พูดในการสื่อบอกเจตนาอื่น ๆ

4. เงื่อนไขพันธะ (Essential condition) กล่าวถึง การกล่าวถ้อยคำสัญญานี้เป็นการยืนยันหรือเป็นการรับรองความรับผิดชอบหรือพันธะที่จะต้องทำให้สำเร็จ

จากเงื่อนไขทั้ง 4 ข้อข้างต้น อาภาภรณ์ เดชวิจารณ์กิจ (2547) ได้นำมาอธิบายและตีความ วจนกรรมการที่ผู้พูดสื่อไปยังผู้ฟัง โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้แก่ผู้พูด (Directive) ว่าต้องประกอบด้วยเงื่อนไขดังต่อไปนี้

ตาราง 5 เงื่อนไขวจนกรรมการขอร้อง

เงื่อนไข	วจนกรรมการขอร้อง
1) เงื่อนไขเนื้อหาข้อความ	- ผู้พูดคาดหวังให้ผู้ฟังทำกริยาบางอย่างในอนาคต
2) เงื่อนไขเตรียมการ	- ผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่กล่าวออกไปนั้น ผู้ฟังสามารถทำได้
3) เงื่อนไขความจริงใจ	- ผู้พูดมีความต้องการให้ผู้ฟังกระทำสิ่งนี้จริงๆ
4) เงื่อนไขความครบถ้วน	- ผู้พูดมีการแสดงออกทางวาจาถึงความพยายามที่จะทำให้ผู้ฟังกระทำบางสิ่งบางอย่างตามที่ผู้พูดต้องการ

การสื่อเจตนาในการกล่าวถ้อยคำ เป็นอีกวิธีหนึ่ง que แสดงความสุภาพโดยเลี่ยงไม่เลือกใช้คำพูดที่ตรงเกินไป เพื่อเป็นการรักษาความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งการสื่อเจตนาที่ปรากฏมักจะไม่ตรงกับ ความหมายที่ต้องการจะสื่อ ผู้ฟังจึงไม่สามารถตีความตามโครงสร้างของภาษาได้ ต้องอาศัยภูมิหลังของ เหตุการณ์หรือข้อมูลระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่เคยมีประสบการณ์ร่วมกัน และการสื่อเจตนาว่าจะบรรลุผล ได้นั้น ผู้ฟังจึงต้องเข้าใจความหมายของข้อความนั้นได้อย่างชัดเจน หลักการนี้จึงเป็นส่วนสำคัญอีกส่วน หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการงานวิจัยชิ้นนี้ ที่ไม่ควรศึกษาเพียงความหมายตามรูปภาพที่ปรากฏตามตัวอักษร เท่านั้น

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความสุภาพ

1. ความหมายของความสุภาพ

กอฟฟ์แมน (Goffman. 1955) ได้นิยามความหมายของความสุภาพโดยให้ “หน้า” (face) เป็นอีกความหมายที่แทนถึงสิ่งที่ต้องคำนึงด้านความสุภาพ ผู้คนส่วนใหญ่มักจะมองการแสดง ความสุภาพเป็นการต้องใช้ถ้อยคำหรือรูปประโยคที่แสดงการยกย่องให้เกียรติ ไม่กล่าวในสิ่งที่ไม่ไพเราะ ฟังดูแล้วหยาบคาย แต่ในความเป็นจริงแล้วการแสดงความสุภาพมีด้วยกันหลายรูปแบบ และการใช้ คำศัพท์ที่แสดงความสุภาพก็ไม่อาจเป็นการแสดงความสุภาพได้หากอยู่ในบริบทที่ไม่เหมาะสม ในทาง ตรงข้ามกลับเป็นการแสดงความไม่สุภาพต่อคู่สนทนาได้ หากเลือกใช้ภาษาสุภาพโดยมีเจตนาไม่รักษา หน้าของคู่สนทนา ซึ่งกล่าวว่า “หน้าของแต่ละบุคคลคือ คุณค่าหรือภาพลักษณ์ของแต่ละคนที่ แสดงออกทางสังคม และสามารถเปลี่ยนแปลงได้หากบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางที่สังคม ต้องการ” การรักษาหน้า (Maintenance of Face) สามารถกระทำได้ทั้งหน้าของตนเองและผู้อื่น กลวิธีป้องกันหน้าตนเอง (Defensive) หมายถึง การเลือกใช้ภาษาที่รักษาภาพลักษณ์ของตัวผู้พูดให้คง อยู่ แต่หากจำเป็นต้องกล่าวถึงตนเองในด้านลบ ผู้พูดควรเลือกใช้ภาษาที่ไม่ทำให้ตนเองดูด้อยค่าใน สายตาของผู้อื่นมากเกินไป ส่วนกลวิธีป้องกันหน้าผู้อื่น (Protective Strategies) หมายถึง ผู้พูดควร เลือกใช้ภาษาที่สุภาพกับผู้อื่น โดยหลีกเลี่ยงไม่พูดพาดพิงถึงผู้อื่นในแง่ลบและไม่กล่าวถึงสิ่งใดก็ตามที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง และหากผู้พูดยังไม่รู้จักบุคคลนั้นเท่าที่ควร ผู้พูดควรเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงความ ลังเลเพื่อให้สารที่สื่อออกไปมีความเป็นกลางมากที่สุด

จากแนวคิดเรื่องหน้าของกอฟฟ์แมน บราวน์และเลวินสัน ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาขยาย ต่อไป โดยบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนในสังคมต่างมี “หน้า” ของตนเอง “หน้า” ในที่นี้เปรียบเสมือนภาพลักษณ์ที่ทุกคนในสังคมต้องการจะมี และมนุษย์ทุก คนต่างตระหนักดีว่า สมาชิกผู้อื่นในสังคมมีความต้องการนี้เช่นกัน และ “หน้า” เป็นความจำเป็นในทาง สังคมที่จะจัดการเกี่ยวกับตนเองในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เนื่องจากเกี่ยวข้องกับความรู้สึกพอใจหรือไม่ พพอใจของผู้ฟัง

โรบิน เลคอฟ (Robin Lakoff. 1973) ได้กล่าวถึงความสุภาพไว้ใน The logic of politeness ‘หลักความสุภาพ’ ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับความสุภาพในการสื่อสารอย่างมาก ดังปรากฏใน แนวคิดที่กล่าวว่าการพูดให้ชัดเจนแล้ว ความสุภาพก็เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งในการสนทนา เป็นการเลือกใช้ภาษาอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยลดปัญหาในการสื่อสารที่อาจเกิดขึ้น เมื่อมนุษย์มีการ ปฏิสัมพันธ์กัน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการใช้ความสุภาพเป็นเครื่องมือที่แสดงว่าผู้ใช้ภาษาเป็นสมาชิกของ สังคมนั้น การที่บุคคลหนึ่งประพฤติปฏิบัติหรือใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมเนียม ปฏิบัติของสังคมนั้น และจะได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นคนดีของสังคม แต่ในทางกลับกันหาก บุคคลใดประพฤติตนหรือใช้ภาษาไม่เหมาะสมตามธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมนั้น ก็อาจกลายเป็น

บุคคลที่สังคมเห็นว่าไม่ดี ความสุภาพจึงสัมพันธ์กับการตัดสินของสังคมว่าสมาชิกบุคคลนั้นเป็นคนดีของสังคมหรือไม่

2. แนวคิดหลักของความสุภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาสุภาพที่ ลีช (Leech. 1983) ได้นำศึกษาเพิ่มเติมจากหลักการให้ความร่วมมือ (Cooperative Principle หรือ CP) ของ ไกรซ์ (Grice. 1975) ที่ได้ศึกษาด้านการสนทนา โดย Grice แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลักคือ ความหมายตามตัวอักษร (locutionary) และความหมายแฝงที่ไม่ปรากฏตามตัวอักษร (Implicature) โดยอาศัยการตีความจากลักษณะการใช้ภาษาในการสื่อสาร บริบทสนทนา หรือความรู้ภูมิหลังที่ผู้ส่งสารและรับสารมีส่วนร่วม ไกรซ์จึงเสนอหลักความร่วมมือในการสนทนาสำหรับวิเคราะห์ปริเฉทหรือข้อความต่อเนื่อง (Discourse) เพื่อแสดงความแตกต่างกันระหว่างรูป (Form) และ การใช้ (Use) ด้วยหลักการให้ความร่วมมือ

ความคิดเรื่องหลักความสุภาพ (Politeness Principle หรือ PP) ของ ลีช (นฤพร สันตมนัส. 2547 ; อ้างอิงมาจาก Leech. 1983) เป็นหลักการใช้ภาษาที่มุ่งเน้นให้ผู้ฟังได้รับแต่สิ่งที่ดี จะเห็นได้จากความหมายของหลักความสุภาพต่างๆ กำหนดให้ผู้พูดคำนึงถึงผู้ฟังมากกว่าตนเอง ลีชแบ่งหลักความสุภาพออกเป็น 6 ประการมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักผ่อนหนักผ่อนเบา (Tact Maxim)

1.1 ให้ผู้อื่นเสียประโยชน์น้อยที่สุด

1.2 ให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์มากที่สุด

ในหลักความสุภาพทั้ง 6 ประการของลีช หลักผ่อนหนักผ่อนเบาถือเป็นหลักที่ผู้สนทนาควรนึกถึงเป็นอันดับแรก เนื่องจากการสนทนาแต่ละครั้งไม่ใช่เพียงปฏิสัมพันธ์กันเท่านั้น หากยังมีความแฝง โดยสิ่งที่กล่าวนั้นอาจมีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ฟัง หลักนี้จึงสำคัญ โดยควรรู้ถึงกาลเทศะและความเหมาะสม ผู้พูดรู้ว่าสิ่งใดควรพูดสิ่งใดไม่ควรพูด และหากเป็นคำพูดที่ทำให้ผู้ฟังต้องเสียประโยชน์ ผู้พูดควรเลือกใช้ภาษาที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าตนเสียประโยชน์น้อยที่สุด ลีช (Leech. 1983) กล่าวว่า “การใช้ภาษาอ่อนเป็นการใช้ภาษาที่ช่วยเพิ่มความสุขภาพให้มากขึ้น เพราะการพูดอ่อนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีทางเลือก และช่วยลดความรู้สึกของการถูกบังคับ” เช่น หากผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ผู้พูดอาจเลือกใช้วัจนกรรมอ่อน เช่น การใช้ประโยคคำถาม เพื่อให้ผู้ฟังมีโอกาสตัดสินใจว่าจะทำสิ่งนั้นหรือไม่ แทนการใช้ประโยคคำสั่งที่แสดงการบังคับอย่างชัดเจน

2. หลักความเอื้อเฟื้อ (Generosity Maxim)

2.1 ให้ตนเองได้รับประโยชน์น้อยที่สุด

2.2 ให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์มากที่สุด

ลีช (Leech. 1983) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของหลักผ่อนหนักผ่อนเบา และ คติความเอื้อเฟื้อ โดยหลักผ่อนหนักผ่อนเบาให้ความสำคัญกับผู้ฟังเป็นหลัก ในส่วนหลักความเอื้อเฟื้อให้

ความสำคัญกับผู้พูดเป็นหลัก ผู้พูดควรคำนึงถึงประโยชน์หรือแสดงความเอื้อเพื่อแก่ผู้อื่นให้มากที่สุด เพราะถ้าผู้พูดคำนึงถึงผลประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก ถือว่าผู้พูดไม่สุภาพและไม่คำนึงถึงผู้อื่น

3. หลักความชื่นชอบ (Approbation Maxim)

3.1 แสดงความไม่ชื่นชอบผู้อื่นให้น้อยที่สุด

3.2 แสดงความชื่นชอบผู้อื่นให้มากที่สุด

ประเด็นสำคัญของหลักนี้ คือ ผู้พูดไม่ควรกล่าวถึงผู้อื่นในด้านลบ (ผู้อื่นในที่นี้หมายถึงบุคคลที่สามที่ร่วมวงสนทนาอยู่หรือไม่ก็ได้) ถ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีถือว่าเป็นถ้อยคำที่ใช้ตามหลักความชื่นชอบนี้ เช่น การกล่าวชม การสรรเสริญ การแสดงความยินดี

4. หลักความถ่อมตน (Modesty Maxim)

4.1 แสดงความชื่นชอบตนเองให้น้อยที่สุด

4.2 แสดงความไม่ชื่นชอบตนเองให้มากที่สุด

ความแตกต่างของหลักความชื่นชอบและหลักความถ่อมตนคือ หลักความชื่นชอบมุ่งเน้นที่การกระทำของผู้อื่น ส่วนหลักความถ่อมตนมุ่งเน้นที่การกระทำของผู้พูดเอง กล่าวคือ ผู้พูดจะกล่าวถึงตนเองในด้านลบหรือพูดให้ตนเองดูด้อยกว่าความเป็นจริงเพื่อแสดงความถ่อมตน และหากผู้พูดไม่คำนึงหลักข้อนี้ อาจทำให้ผู้อื่นรู้สึกว่าผู้พูดเป็นคนโอ้อวดตนเอง

5. หลักความเห็นคล้ายตาม (Agreement Maxim)

5.1 ทำให้ความไม่เห็นด้วยระหว่างตนเองและผู้อื่นมีน้อยที่สุด

5.2 ทำให้ความเห็นด้วยระหว่างตนเองและผู้อื่นมีมากที่สุด

หลักนี้คือ ผู้ฟังควรมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกับผู้พูดมากกว่าแสดงความไม่เห็นด้วย เพราะการแสดงความเห็นที่ขัดแย้งกับผู้อื่น อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังได้

6. หลักความเห็นใจ (Sympathy Maxim)

6.1 ทำให้ความไม่เห็นใจระหว่างตนเองและผู้อื่นมีน้อยที่สุด

6.2 ทำให้ความเห็นใจระหว่างตนเองและผู้อื่นมีมากที่สุด

การใช้หลักความเห็นใจ มักใช้ในเหตุการณ์ที่ผู้ฟังประสบโชคร้ายหรือมีเหตุการณ์ที่น่าสะเทือนใจเกิดขึ้น ผู้พูดปฏิบัติตามหลักนี้เพื่อแสดงว่า ผู้พูดรู้สึกเห็นใจกับสถานการณ์ที่ผู้ฟังกำลังประสบอยู่ การแสดงความเสียใจหรือการให้กำลังใจเป็นการใช้ภาษาที่อยู่ภายใต้หลักนี้ จากแนวคิดของลีชที่เน้นความสำคัญเรื่องของคุณภาพ โดยเชื่อมโยงภาษาที่ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ในการสนทนา ทำให้เห็นได้ว่าการใช้ถ้อยคำในการสนทนานั้น สามารถสร้างบรรยากาศในการสนทนาได้เป็นอย่างมาก ซึ่งการกล่าวถ้อยควรแสดงออกถึงความเป็นมิตร ไม่ควรคำนึงถึงเพียงประโยชน์หรือความรู้สึกของตนเพียงฝ่ายเดียว หากปฏิบัติเช่นนี้แล้วจะทำให้ง่ายในการ

สานความสัมพันธ์ จุดเด่นของแนวคิดของลีช จึงเป็นส่วนสนับสนุนด้านการเลือกใช้ความสุภาพในงานวิจัยเรื่องนี้

เลคอฟ (Lakoff. 1973) ได้เสนอหลักความสุภาพ ซึ่งประกอบด้วยกฎ 3 ประการ ดังนี้

กฎข้อที่ 1 การไม่บีบบังคับผู้ฟัง

ผู้พูดจะไม่บังคับให้ผู้ฟังทำตามความปรารถนาของผู้พูด ถ้าต้องการรบกวนผู้ฟัง ผู้พูดก็จะกระทำในลักษณะที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่ามีอะไรเรื่องร้ายแรงอะไร โดยอาจหลีกเลี่ยงการพูดโดยตรง ซึ่งการใช้ความสุภาพในลักษณะนี้มักใช้ในกรณีที่คู่สนทนาไม่มีความสนิทสนมกัน

กฎข้อที่ 2 การให้ทางเลือกแก่ผู้ฟัง

ถามเพื่อให้ผู้ฟังมีโอกาสในการตอบคำถามแทนการตอบรับหรือปฏิเสธโดยตรง การใช้ความสุภาพในลักษณะนี้มักปรากฏในสถานการณ์ที่พบได้ในชีวิตประจำวันและพบในกรณีที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน

กฎข้อที่ 3 การทำให้ผู้ฟังรู้สึกดี

ผู้พูดจะเลือกพูดในสิ่งที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกดี ไม่พูดในสิ่งที่ผู้ฟังไม่ชอบ เลคอฟได้อธิบายเพิ่มเติมว่า กฎข้อที่ 1 กับกฎข้อที่ 3 จะไม่ปรากฏร่วมกันแต่สามารถปรากฏร่วมกับกฎข้อที่ 2 ได้ทั้งสองกรณี ทั้งนี้ ในทัศนะของเลคอฟ คือการเป็นมิตรกับผู้สนทนา ใช้ในสถานการณ์ที่สร้างหรือแสดงความสนิทสนม แต่กฎข้อที่ 1 ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ ดังนั้นจึงไม่ปรากฏร่วมกัน เพราะใช้ในสถานการณ์ที่ค่อนข้างตรงกันข้าม

ตามหลักความสุภาพของเลคอฟ ชี้ให้เห็นถึงการแสดงความสุภาพของผู้คนในสังคม นอกจากจะต้องให้ความเคารพความเป็นส่วนตัวของผู้ฟังแล้ว ยังคงต้องคำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟัง ไม่ให้เกิดความรู้สึกว่าถูกบีบบังคับหรือคุกคามด้วยคำพูด การแสดงความสุภาพเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่ต้องได้ แต่สามารถทำให้ผู้ฟังเลือกปฏิบัติต่อผู้พูดได้เช่นกัน

นอกจากนั้น ยังมีงานของบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) ที่ได้ศึกษาด้านความสุภาพโดยแบ่งหน้าออกเป็น 2 แบบคือ หน้าเชิงลบ (Negative face) และ หน้าเชิงบวก (Positive face)

หน้าเชิงลบ หมายถึง ความปรารถนาที่จะไม่ให้หน้าหรือภาพลักษณ์ของตนถูกละเมิดสิทธิ ขัดขวางเจตนาหรือถูกบังคับจากผู้อื่น คนส่วนใหญ่มักคำนึงถึงหน้าเชิงลบในสถานการณ์ที่เป็นทางการ เช่น การใช้สรรพนามที่เป็นทางการเพื่อเป็นการให้เกียรติ หรือการเสนอทางเลือกมากกว่าการใช้คำสั่ง การกล่าวขอโทษเมื่อตนต้องขัดจังหวะการสนทนาของผู้อื่น

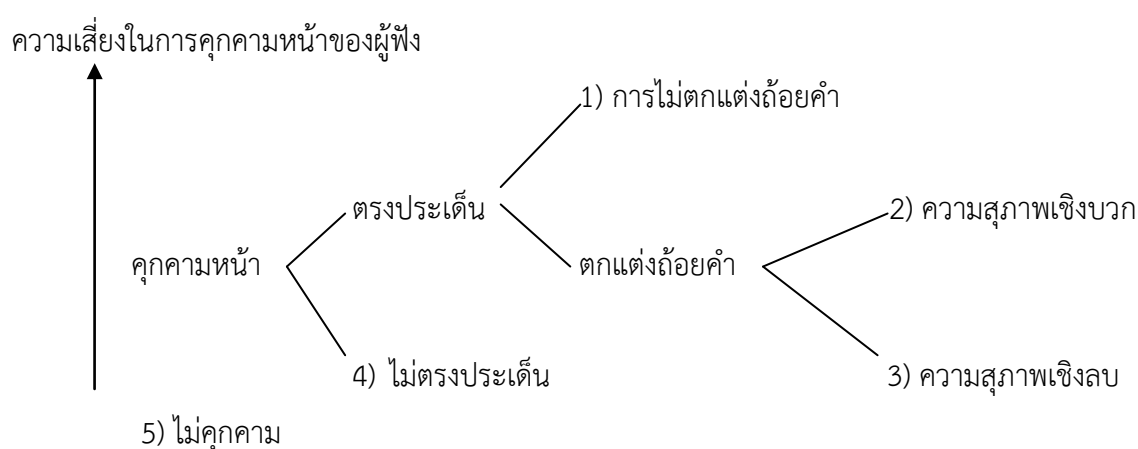
หน้าเชิงบวก หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้รับการยอมรับและความสนใจจากสมาชิกในสังคม เช่น การชม การแสดงความยินดี การเชื้อเชิญเป็นวจนกรรมที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกดีและ

ได้รับการยอมรับจากคู่สนทนา การใช้คำเฉพาะกลุ่ม (Jargon) เพื่อแสดงความเป็นกลุ่มเดียวกัน หรือการใช้ชื่อเล่นเพื่อสร้างความสนิทสนม

หน้าหรือภาพลักษณ์ของบุคคลแต่ละคนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับการสนทนาในขณะนั้น ๆ ว่า คู่สนทนาคำนึงถึงหน้าของตนเองหรือหน้าของอีกฝ่ายอย่างไร หากคู่สนทนาไม่คำนึงถึงหน้าในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ถือได้ว่าเป็นการทำให้เสียหน้า (Face Threatening Act หรือ FTA) และการทำให้เสียหน้าสามารถเกิดขึ้นได้กับทั้งตัวผู้พูดและผู้ฟัง

บราวน์ และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) ได้สรุปเป็นแผนภูมิดังนี้

ผู้ฟัง	
(หน้าเชิงลบ)	(หน้าเชิงบวก)
<ul style="list-style-type: none"> - ความปรารถนาที่จะไม่ถูกขัดขวางสิทธิ เสรีภาพ หรือถูกบังคับ เช่น การสั่ง การขอร้อง การเตือน การแนะนำ - คำพูดแสดงเจตนาให้ผู้ฟังกระทำการใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ผู้ฟังไม่ต้องการทำ เช่น การเสนอ การสัญญา - ผู้พูดมีความประสงค์ให้ผู้ฟังยอมรับความปรารถนาดีที่ตนมีให้ซึ่งผู้ฟังอาจรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณด้วย 	<ul style="list-style-type: none"> - ความปรารถนาที่จะได้รับความสนใจ การยอมรับจากบุคคลอื่น เช่น การวิจารณ์ การว่ากล่าว การทักทาย - คำพูดแสดงความขัดแย้งหรือไม่เห็นด้วยกับการกระทำหรือคำพูดของผู้ฟัง อาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าตนไม่ได้รับการยอมรับ - การไม่ให้ความร่วมมือในการสนทนาเป็นการกระทำที่แสดงว่า ผู้พูดไม่ยอมรับหรือไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟัง เช่น การพูดขัดจังหวะ

ผู้พูด	
(หน้าเชิงลบ)	(หน้าเชิงบวก)
<ul style="list-style-type: none"> - ความปรารถนาที่จะไม่ถูกขัดขวางสิทธิ เสรีภาพ หรือถูกบังคับ เช่น การขอบคุณ การยอมรับ ข้อเสนอ เป็นคำพูดที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดเป็นหนี้บุญคุณผู้ฟัง - การยอมรับคำขอโทษ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดต้องลดทอนความผิดที่ผู้ฟังได้กระทำต่อตนซึ่งผู้พูดอาจไม่ต้องการที่จะลดความผิดให้ผู้ฟัง 	<ul style="list-style-type: none"> - ความปรารถนาที่จะได้รับความสนใจ การยอมรับจากบุคคลอื่น เช่น การขอโทษ การสารภาพ อาจส่งผลให้ได้รับความชื่นชมจากผู้อื่น - ผู้พูดอาจต้องลดค่าคำชมเพื่อแสดงความถ่อมตนในสายตาของผู้กล่าวคำชมเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาผู้ฟัง นอกจากนี้ผู้พูดอาจต้องให้คำชมกลับด้วย เช่น การยอมรับคำชม

จากแผนภาพแสดงให้เห็นถึงการสนทนาที่อาจส่งผลทำให้ผู้พูดและผู้ฟังเกิดการเสียหน้าทั้งเชิงลบและเชิงบวก จากความคิดของการทำให้เสียหน้าดังกล่าว บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) ได้อธิบายถึงวิธีการใช้ภาษาสุภาพ 5 แบบ ดังนี้

1. การพูดไม่ตลกแต่ถ้อยคำ (Bald on Record) ผู้พูดใช้ถ้อยคำที่สื่อให้ผู้ฟังเห็นจุดประสงค์ของตนเองอย่างชัดเจน กระชับ ตรงไปตรงมา และไม่ได้สื่อความหมายโดยนัย เช่น ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินหรือเวลาคับขัน หรือในการสนทนาแบบเป็นกันเองระหว่างบุคคลที่มีความสนิทสนมกัน การพูดที่สุภาพหรือเป็นทางการมากกว่าปกติอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าผู้พูดไม่พอใจหรือพูดประชดประชันได้
2. ความสุภาพเชิงบวก (Positive Politeness) คือ การสื่อสารที่คำนึงถึงหน้าเชิงบวก เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับ และได้รับความเอาใจใส่จากผู้อื่น เช่น การชม การเรียกชื่อเล่น การแสดงความเห็นด้วย
3. ความสุภาพเชิงลบ (Negative Politeness) คือ การสื่อสารที่คำนึงถึงหน้าเชิงลบเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่าตนเองไม่ได้ถูกบังคับหรือถูกขัดขวางเสรีภาพ หรือถูกเข้ามาก้าวร้าวความเป็นตัวของตัวเองจากผู้อื่นด้วย เช่น การเสนอทางเลือก การขอโทษ
4. ไม่ตรงประเด็น (Off record) เป็นการสื่อสารที่ผู้ฟังต้องตีความหมายนอกเหนือจากตัวภาษาที่ปรากฏ เช่น การพูดเป็นนัย (Hint) หรือการพูดไม่จบเพื่อให้ผู้ฟังตีความต่อเอง ตัวอย่างเช่น ในสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเปิดพัดลมให้ผู้พูด ผู้พูดอาจกล่าวว่า “วันนี้อากาศร้อนจังนะ” ผู้พูดใช้ภาษาอ้อมแทนการใช้ประโยคคำสั่ง ผู้ฟังจะเข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้พูดได้ต้องตีความถ้อยคำดังกล่าว
5. การไม่คุกคาม (don't to the FTA) เป็นการสื่อที่ผู้พูดนิ่งเงียบ ไม่พูดหรือไม่ตอบบทสนทนา เนื่องจากในบางสถานการณ์การนิ่งเงียบจะแสดงถึงความสุภาพมากกว่า เช่น เมื่อได้รับคำ

คำทวน การนึ่งเจียบเป็นการสื่อสารที่สุภาพมากกว่าการโต้เถียงกลับไป อย่างไรก็ตาม บราวน์และ เลวินสัน (Brown and Levinson) ไม่ได้อภิปรายรายละเอียดของวิธีนี้ อาจเป็นไปได้ว่า การนึ่งเจียบเปรียบเหมือนความว่างเปล่าที่ไม่มีความหมาย

การแสดงความสามารถกระทำได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีนั้นเป็นการถนอมความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง อีกทั้งยังเป็นการให้เกียรติในระหว่างการประชุมสนทนาของทั้งสองฝ่าย และการแสดงความสามารถนั้น ยังสามารถบ่งบอกให้ผู้สนทนาได้รู้ถึงขอบเขตที่คู่เจรจาได้กำหนดไว้ให้แกกัน และการเลือกใช้วิธีเพื่อสร้างความสุภาพ ยังเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาเลือกใช้วิธีเหล่านั้น โดยมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีหน้าของผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ตัวแปรสามารถนำมาประเมินค่าความเสี่ยงของการคุกคามหน้าได้ โดยนำมาพิจารณาร่วมกันตามแผนภูมิทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$W_x = D(S,H) + P(H,S) + R_x$$

เมื่อ น้ำหนักความผิด หรือความรุนแรงของการคุกคามที่เกิดขึ้น แทนด้วย W_x

1. ความหนักเบาของเนื้อหาหน้าการคุกคามในวัฒนธรรมนั้น (The absolute ranking of impositions in the particular culture) แทนด้วย R_x
2. อำนาจระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดได้จากมุมมองของแต่ละสังคมแต่ละวัฒนธรรมในปริบทนั้น (The relative power of S and H) แทนด้วย $P(H,S)$
3. ระยะห่างทางสังคมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง (The social distance of S and H) แทนด้วย $D(S,H)$

นอกจากการแสดงความสามารถเพื่อรักษาหน้าของบราวน์และเลวินสัน ยังมีผู้เห็นต่างออกไป โดยมีนักภาษาศาสตร์ได้ให้ความคิดที่ต่างออกไปในเรื่องของการรักษาหน้า โจนธาณ คัลเพเพอร์ (ภาษาพงค์ ผิวพอใช้. 2545 ; อ้างอิงมาจาก Jonathan Colpaper. 1996) ได้แย้งความคิดเรื่องการพยายามรักษาหน้าของบราวน์และเลวินสัน โดยเสนอว่า ในชีวิตจริงใช้ผู้คนจะพยายามรักษาหน้าเสมอไป หลายคนไม่เคยคำนึงถึงหน้าใครทั้งสิ้น หากยังมีการพูดเพื่อจะหักหน้าคู่สนทนา คัลเพเพอร์จึงเสนอกลวิธีความไม่สุภาพ เพื่อล่อกับกลวิธีความสุภาพในการรักษาหน้าผู้ฟังของ บราวน์และเลวินสัน ซึ่งกรณีนี้ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเสียหน้ามาก ๆ อาจเพื่อประโยชน์ในการบังคับควบคุม หรือเปลี่ยนความคิดความเชื่อของผู้ฟัง กลวิธีความไม่สุภาพของคัลเพเพอร์ มีดังนี้

1. Bald on record impoliteness การพูดตรง ๆ โดยปราศจากการตกแต่ง กล่าวคือการพูดแสดงเจตนาอย่างตรงไปตรงมาที่สุดในกรณีฉุกเฉินหรือน้ำหนักความผิดน้อย เช่นเดียวกับที่บราวน์และเลวินสันกล่าวไว้ คัลเพเพอร์เสริมไว้ว่า การพูดตรง ๆ เช่นนี้ ผู้พูดมักไม่ได้ตั้งใจจะหักหน้าผู้ฟัง

2. Positive impoliteness การจงใจทำให้เสียหน้าด้านบวก ตัวอย่างเช่น วิธีที่เรียกว่า disassociate from other คือ การพยายามไม่เข้าไปสมาคมกับผู้ที่ต้องการจะหักหน้าเท่ากับเป็นการแสดงความรังเกียจ ทำให้ผู้นั้นรู้สึกว่าคุณผิดแปลก ด้อยค่าหรือไม่น่าคบหาเป็นต้น

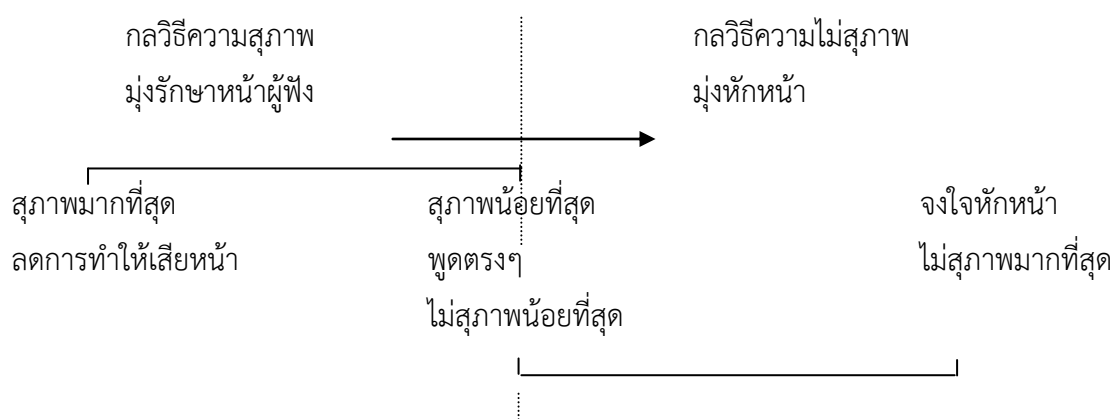
3. Negative impoliteness การจงใจทำให้เสียหน้าด้านลบ เรียกวิธีนี้ว่า invade the other's space เช่น พยายามซักไซ้ไล่เลียงเรื่องส่วนตัวให้ผู้ฟังตอบ เพื่อให้ผู้ฟังยอมรับในความมีอำนาจเหนือกว่าของตน

4. Sarcasm การจงใจประชดประชัน เสียดสีโดยให้ผู้ฟังเข้าใจเอาเอง แม้ว่าอาจจะดูคล้ายกับวิธีที่เรียกว่า off record เพราะเป็นการเลียงที่จะไม่พูดตรงๆ เหมือนกัน แต่การเลียงในที่นี้ไม่ได้เลียงเพื่อความสุขภาพ ตรงข้ามกลับเลียงเพื่อเน้นย้ำให้เกิดความไม่สุขภาพมากยิ่งขึ้นไปอีก

5. Withhold politeness เป็นการจงใจละเลยความสุขภาพหรือไม่ใช้กลวิธีความสุขภาพใด ๆ เลยในบริบทที่จำเป็นต้องสุภาพ เพื่อแสดงความสุขภาพ เช่น จงใจไม่ขอบคุณเมื่อผู้ใหญ่ให้ของใจเจียบเมื่อมีผู้ถามคำถาม เป็นต้น

ความคิดเรื่องกลวิธีความสุขภาพที่คัพเพเพอร์ เสนอต่อเติมไปจากกลวิธีความสุขภาพของบราวน์และเลวินสัน อาจแสดงให้เห็นได้ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

ความเชื่อมโยงระหว่างกลวิธีความสุขภาพและกลวิธีความไม่สุภาพ

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการขอร้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการขอร้อง มีผู้สนใจศึกษาเป็นจำนวนมาก โดยงานเหล่านี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ การศึกษาพฤติกรรมการขอร้องในภาษาต่าง ๆ ในงานวิจัยนี้ขอจำแนกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น ด้านการสื่อเจตนา ด้านความสุขภาพ และวิธีการขอร้อง

1. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการสื่อเจตนา

ลาน (Lan. 2005) ในหนังสือเรื่อง *Ngũ pháp - nghĩa của lời cầu khiến tiếng Việt* ‘ไวยากรณ์-ความหมายของประโยคบอกให้ทำในภาษาเวียดนาม’ โดยแบ่งระดับการใช้คำในประโยคให้ทำในภาษาเวียดนาม ที่มีระดับความหนัก เบาแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถานการณ์ โดย ลาน (Lan. 2005) ได้แบ่งบริบทที่แสดงความปรารถนาและความต้องการของผู้พูด ที่มีต่อผู้ฟังในภาษาเวียดนาม ดังนี้

ลำดับ	บริบทให้กระทำ	ระดับการคุกคาม	ถ้อยคำที่ปรากฏ
1	การสั่ง, คำสั่ง	ยุยงให้ทำมากที่สุด	จง ‘hãy’, ลี ‘đi’
2	การห้าม	ห้ามให้ทำมากที่สุด	ห้าม ‘cấm’, ไม่ได้ ‘không được’
3	ให้/อนุญาตให้	ยุยงให้ทำมาก	ให้ ‘cho/cho phép’, จง ‘hãy’, ลี ‘đi’
4	การขอร้อง	ยุยงให้ทำมาก	ขอร้อง ‘yêu cầu’, จง ‘hãy’, ลี ‘đi’
5	การเสนอแนะ	ยุยงให้ทำปกติ, ปรารถนาให้ทำน้อย	จง ‘hãy’, นะ ‘nào/nhé’
6	การบอกกล่าว	ยุยงให้ทำน้อย, ปรารถนาให้ทำน้อย	นะ ‘nhé’
7	การแนะนำ	ยุยงให้ทำ/ไม่ให้ทำน้อย	ควร/ไม่ควร ‘nên/không nên’
8	การชักชวน	ปรารถนาให้ทำน้อย	...ไหม ‘có...không’
9	การเชื้อเชิญ	ปรารถนาให้ทำปกติ	นะ ‘nhé’, ...ไหม ‘có... không’
10	การไหว้วาน	ปรารถนาให้ทำมาก	ด้วย ‘vớí’
11	การอวยพร	ปรารถนาให้ทำมาก	ขอให้... ‘chúc’
12	ขอ/ขออนุญาต	ปรารถนาให้ทำมาก	ขออนุญาต ‘xin/ xin phép’, นะ ‘nhé’
13	ความปรารถนา	ปรารถนาให้ทำมาก	ด้วย ‘vớí’
14	การวิงวอนขอ	ปรารถนาให้ทำมาก	ขอ ‘xin’, ด้วย ‘lay’, ด้วย ‘vớí’
15	การอ้อนวอน	ปรารถนาให้ทำมาก	วาน ‘van’, ด้วย ‘vớí’
16	การร้องขอ	ปรารถนาให้ทำมากที่สุด	ขอร้อง ‘lay’, ด้วย ‘vớí’

จะเห็นได้ว่า ลาน (Lan. 2005) ได้มีการจัดกลุ่มให้ความสำคัญในเรื่องของการใช้คำในกล่าวของแต่ละบริบทสถานการณ์ที่ต่างกันอย่างออกไป พร้อมทั้งยังให้ความสำคัญในเรื่องของระดับคำที่มีความสุภาพแตกต่างกัน รวมถึงโครงสร้างทางไวยากรณ์ในภาษาเวียดนาม โดยผู้วิจัยได้นำผลการจัดแบ่งบริบทในแต่ละสถานการณ์ของการขอร้องให้กระทำในการสนทนาภาษาเวียดนาม เพื่อไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำเครื่องมือแบบทดสอบการกล่าวถ้อยคำขอร้องในภาษาเวียดนาม

แท้งห์ เอื่อง (Thanh Huong. 1999) ได้ศึกษาวัจนกรรมการกล่าวอ้อมและความสุภาพในภาษาเวียดนามจากหนังสือ *Gián tiếp và lịch sự trong lời cầu khiến tiếng việt* ‘การสื่อสารและความสุภาพด้านเจตนาในการสนทนาภาษาเวียดนาม’ ผ่านแบบทดสอบและการวิเคราะห์บทสนทนาในภาษาเวียดนาม โดยการวิเคราะห์ค่าความต่างทางสถิติ ซึ่งได้ผลต่างจากการวิเคราะห์บทสนทนา ที่ได้จากรอบคร้ว 9 รอบคร้วที่อาศัยอยู่ ณ นครหลวงฮานอย ในการกล่าววัจนกรรมอ้อมและความสุภาพที่ใช้ระหว่างสนทนาผ่านผู้บอกภาษาเป็นชาวเวียดนาม ตามที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัจนกรรมอ้อมในภาษาเวียดนามนั้น รูปประโยคในภาษาเวียดนามหากกล่าวไม่ครบตามหลักไวยากรณ์แล้วนั้น จะไม่สอดคล้องกับโครงสร้างทางการใช้ภาษาเวียดนาม อาจส่งผลให้ความหมายเจตนาในการสื่อสารนั้นไม่ตรงตามความต้องการ หรือแม้กระทั่งการกล่าวคำเรียกขาน หากใช้อย่างเหมาะสม ค่าน้ำหนักของความสุภาพก็จะเพิ่มขึ้น ซึ่งต่างจากภาษาอังกฤษ จากการศึกษาพบว่าข้อจำกัดด้านการแสดงความรู้สึกการกล่าววัจนกรรมอ้อมและความสุภาพสามารถจำแนกได้ 3 อย่าง ดังนี้

1. การกล่าววัจนกรรมอ้อม คือการกล่าวที่สื่อเจตนาไม่ตรงกับถ้อยคำที่
 2. การกล่าวให้ปฏิบัติ มีการแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ
 - 2.1 กล่าวตรง โดยการใช้นำที่แสดงถึงเจตนาการสั่งโดยไม่มีรูปคำที่แสดงการขอร้อง
 - 2.2 กล่าวตรง โดยการใช้นำที่แสดงถึงเจตนาการสั่งโดยไม่มีรูปคำที่แสดงการขอร้อง หากมีการเพิ่มคำเรียกขานเพื่อลดระดับให้ประโยคไม่เป็นการออกคำสั่งมากเกินไป
 - 2.3 การกล่าวอ้อม โดยไม่มีรูปประโยคที่แสดงการสั่ง หากแต่เป็นเจตนาที่สื่อถึงความต้องการของผู้พูด อาทิ การกล่าวเพื่อให้เตรียมตัว ถ้ามโดยใช้เหตุผล
 - 2.4 การกล่าวอ้อม โดยไม่มีรูปประโยคที่แสดงการสั่ง แม้แต่เจตนาที่สื่อถึงความต้องการของผู้พูด เป็นเพียงการกล่าวโดยให้ผู้ฟังตีความถึงประโยคนั่นเอง
 3. ความสุภาพของวัจนกรรม เป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมการเลือกใช้ระดับความสุภาพของภาษาเพื่อลดการคุกคามหน้าไม่ว่าจะเป็นคำเรียกขาน คำแสดงสถานภาพ คำเสริม
- ผลปรากฏว่า ในภาษาเวียดนามการกล่าววัจนกรรมอ้อมไม่ถือเป็นการแสดงความสุภาพเสมอไป เนื่องจากการกล่าวอ้อมอาจมีเจตนาที่จะสื่อถึงการข่มขู่ การบังคับหรือการถากถาง

เป็นต้น ต่างจากภาษาอังกฤษที่ให้ความสำคัญด้านการกล่าววจนกรรมอ้อม ถือเป็น การแสดงความสุภาพในการสนทนา

จากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าหลักความสุภาพในภาษาเวียดนามนั้น อยู่ภายใต้แนวคิด ว่าด้วยการสื่อเจตนา อีกทั้งยังมีการผสมผสานด้านเอกลักษณ์สะท้อนถึงวัฒนธรรมทางด้านภาษาของ เวียดนาม อาจกล่าวได้อีกอย่างว่าการใช้ภาษาแบบอ้อมในการสื่อสารนั้น เป็นรูปแบบหนึ่ง ที่แสดงความสุภาพและให้เกียรติกันของคนในสังคม และ ความสุภาพในการสื่อสารนั้น เป็นสิ่งที่สามารถแยกออกจากกัน ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซาชิโกะ อีเดะ ที่พบว่าหน้าที่ของการกล่าวถ้อยนั้นไม่เพียงแสดง ความสุภาพเท่านั้นแต่ยังมีอย่างอื่นแฝงอยู่ จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะนำไปเป็นแนวทางในการเลือกใช้ รูปแบบภาษาในการกล่าวขอร้องในภาษาเวียดนามต่อไป

ฝิเยน (Phién. 1980) Câu cầu khiến trong tiếng Việt ‘เกี่ยวกับวัจนปฏิบัติ ศาสตร์ในภาษาเวียดนาม’ ในหนังสือ Ngữ pháp tiếng Việt ‘ไวยากรณ์ภาษาเวียดนาม’ กล่าว ว่า ประโยคบอกให้กระทำในภาษาเวียดนาม สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การเชื้อเชิญ/เชิญชวน, ความต้องการ : xin mời đồng chí vào! ‘ขอเชิญสหายทุกท่าน นั่ง’

2. การสั่ง, การห้าม : cấm dùng xe ở đây! ‘ห้ามจอดรถที่นี่’

3. การขอร้อง, การอวยพร Tién lên! Chiến sĩ đồng bào ‘สู้ ๆ ทหารเพื่อนยาก’ ทั้งยังสามารถจำแนกวิธีการสังเกตประโยควัจนกรรมที่มีหลักการไม่มากนัก โดยอาศัย การฟังน้ำเสียงและถ้อยคำที่เลือกใช้ในประโยคได้ดังนี้

1. คำช่วย (จง, อย่า, สิ, นะ, ที่ไหนกัน) Con ăn đi ‘ลูกทานสิ’ ถ้อยคำนี้อยู่ในรูปของคำสั่ง แต่น้ำหนักของถ้อยคำไม่ได้แสดงออกในรูปของคำสั่งมากกว่าการแสดงเจตนาตีของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง

2. คำที่มีความหมายให้ปฏิบัติ (ห้าม, ไม่ได้, เชิญ, อนุญาต, ให้ เป็นต้น) Xin mời chú đi theo tôi. ‘ขอเชิญคุณอาตามผมมา’ เป็นการเชื้อเชิญให้ผู้ฟังกระทำตามในสิ่งที่ผู้พูดได้กล่าว

3. ถ้อยคำที่ต้องใช้ในการตีความ Ôi, lạnh quá! ‘อ๊วย เย็นมากเลย!’ ตามรูปประโยคกล่าวได้ว่าเป็นประโยคบอกเล่าธรรมดา หากเจตนาของประโยคนี้นบ่งชี้ให้กระทำบางสิ่งให้ผู้พูด

บลูม กุลกา และคณะ (Blum-Kulka and others. 1989 : 11-12) ได้กล่าวถึงวัจนกรรมอ้อม ไว้ใน Applied Linguistics ‘ภาษาศาสตร์ประยุกต์’ กล่าวว่าการขอร้องจัดเป็นการกระทำที่คุกคามหน้า โดยคำนิยามของคำว่า “ขอร้อง” (Brown and Levinson. 1978) ผู้รับสารสามารถจะตีความหมายว่า การขอร้องเป็นการรบกวนละเมิดอิสระในการกระทำการใด ๆ หรือไม่ก็อาจจะตีความหมายว่าเป็นการแสดงอำนาจของผู้พูด ผู้พูดจึงอาจจะลังเลในการออกปากขอร้อง ทั้งนี้เพราะเกรงว่าจะเป็นการแสดงออกซึ่งจะเปิดเผยความต้องการหรือเป็นการเสี่ยงต่อการเสียหน้าของผู้รับสาร

การที่มีกลยุทธ์มากมายหลายวิธีให้เลือกใช้ในการขอร้องเป็นการยืนยันความยุ่งยากซับซ้อนทางสังคมเกี่ยวกับการเลือกใช้รูปแบบต่าง ๆ ของการขอร้อง

โทมัส (Thomas. 1995 : 142-146) ได้ศึกษาด้านวัจนกรรมอ้อมไว้ใน Meaning in interaction ‘ความหมายของการปฏิสัมพันธ์’ กล่าวถึงหน้าที่ของวัจนกรรมอ้อมมีผลต่อการเลือกใช้ถ้อยคำในการสนทนา รวมถึงการกล่าวถ้อยคำเพื่อต้องการสื่อเจตนาระหว่างการส่งสาร สาเหตุที่ทำให้คนเราเลือกใช้วัจนกรรมอ้อม มีดังนี้

1. เพื่อช่วยเพิ่มหรือลดความน่าสนใจของภาษา (Interestingness) เช่น การใช้อุปมาอุปไมย (Metaphor) ที่ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดกล่าวถึงโดยง่าย
2. เพื่อเพิ่มพลังของสารที่สื่อออกไป (Increasing the Force of one’s Message) หมายถึงการที่ผู้ฟังสามารถรับรู้และเข้าใจความหมายได้โดยง่ายและรวดเร็วขึ้น เช่น การเล่าเรื่องตลก การพูดประชด เป็นต้น

3. เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (Competing Goals) กล่าวคือ ในบางครั้งผู้ฟังอาจต้องการสื่อความหมายได้มากกว่าหนึ่งอย่าง ซึ่งผู้พูดจะสามารถแสดงความต้องการนั้น ๆ ได้ด้วยการพูดอ้อม เช่น เมื่อครูผู้สอนต้องการบอกให้นักเรียนรู้ว่างานที่ได้รับนั้นยังไม่ดีพอ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการทำร้ายจิตใจของนักเรียน ครูผู้สอนจึงเลือกใช้การพูดอ้อมแทนพูดตรงเพื่อให้ นักเรียนรู้ตัวและไม่รู้สึกเจ็บปวดกับคำพูดของตน

4. เพื่อความสุภาพและรักษาหน้า (Politeness/regard for ‘face’) ซึ่งได้แก่ การใช้ประโยคคำถามเพื่อกล่าวขอร้องโดยเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะปฏิบัติตามคำขอร้องนั้นหรือไม่ แทนการใช้ประโยคคำสั่งที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าตนเองถูกบังคับให้ทำ ส่วนการพูดอ้อมเพื่อรักษาหน้าของผู้ฟังนั้น ได้แก่ การพูดอ้อมเพื่อตำหนิผู้อื่น เป็นต้น

ยูล (Yule. 1996) ได้อธิบายเสริมเกี่ยวกับการตีความด้านวัจนกรรมอ้อมไว้ใน Pragmatics ‘วัจนกรรม’ ว่าผู้ฟังมีภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่สนทนา รวมถึงต้องอาศัยการตีความจากบริบทนอกเหนือไปจากการตีความจากรูปภาษา เนื่องจากอาจทำให้ผู้พูดและผู้ฟังเกิดความผิดพลาดในการสื่อสารได้ เช่น หากมีผู้กล่าวถามคุณว่า “คุณพอจะทราบไหมว่าสถานีตำรวจอยู่ที่ไหน” ซึ่งผู้พูดขณะนั้นต้องการความช่วยเหลือในการบอกทางไปยังสถานที่นั้น หากผู้ฟังไม่สามารถตีความเจตนาผู้พูดได้ เพียงกล่าวตอบว่าทราบหรือไม่ทราบ การขอร้องด้วยรูปประโยคคำถามแบบอ้อมของผู้พูดอาจไม่สัมฤทธิ์ผล

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านความสุภาพ

เตม (Tâm. 2009) ได้แบ่งระดับความสุภาพในการใช้ถ้อยคำในภาษาเวียดนามไว้ในหนังสือเรื่อง Lịch sự trong giao tiếp Tiếng Việt ‘ความสุภาพในการสนทนาสื่อสารภาษาเวียดนาม’ โดยแบ่งระดับการเลือกกล่าวถ้อยคำในการแสดงความรู้สึกและการสนทนาตามสถานการณ์และบุคคลต่าง ๆ ในสังคมเวียดนาม ซึ่งเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามจากชาวเวียดนามทั้งสิ้น 239 คน กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป จากการศึกษาพบว่าชาวเวียดนามมี

ทัศนคติในเรื่องของการเลือกใช้ถ้อยคำในการสนทนา โดยระดับความสุภาพของถ้อยคำที่กล่าวนั้นยังสัมพันธ์ถึงวัฒนธรรม กล่าวคือควรแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตนขณะสนทนาต่อกัน รวมทั้งแสดงพฤติกรรมให้ถูกกาลเทศะ เนื่องจากการแสดงความสุภาพยังสื่อถึงอุปนิสัยและลักษณะของตัวบุคคล อีกทั้งยังต้องเคารพบุคคลอื่น ไม่ควรทำให้คู่สนทนาหรือบุคคลที่กล่าวถึงเกิดความเสียหายหรือเกิดความกังวล อึดอัดใจขณะสนทนา

การแสดงความสุภาพระหว่างการสนทนานั้น แสดงออกด้วยการกล่าววาจาที่สุภาพอ่อนหวาน ไม่กระโชกโฮกฮากหรือใช้น้ำเสียงที่แข็งกระด้าง แต่ควรแสดงออกด้วยการมีอัธยาศัยที่ดี ร่าเริงแจ่มใส พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณ ขอโทษด้วยความจริงใจและถูกกาลเทศะ ไม่ควรกล่าวพร่ำเพรื่อมากเกินไปจนเป็นจริง อีกทั้งยังต้องแสดงความเคารพ อ่อนโยนต่อผู้อาวุโส สตรีและเด็ก การแต่งกายควรให้สุภาพเหมาะสมตามโอกาสและสถานที่ ไม่ควรกล่าวแทรกหรือตัดบทคู่สนทนา ตามที่สาธารณชนก็ไม่ควรสูบบุหรี่ ควรสำรวมกิริยาและวาจา

จากงานวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าชาวเวียดนามให้ความสำคัญกับการแสดงความสุภาพในการใช้ถ้อยคำตามสถานการณ์และความเหมาะสมในการสนทนา โดยการกล่าวถ้อยคำกับคู่สนทนาต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางสถานภาพทางสังคม ความสนิทสนม และระยะห่างระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง งานเรื่องนี้จึงช่วยเน้นย้ำถึงการแสดงความสุภาพที่มีความแตกต่างทางด้านความสนิทสนม ระยะห่างระหว่างคู่สนทนาที่มีต่อกัน ซึ่งฉายภาพที่ชัดเจนทางด้านการสนทนาของชาวตะวันออกโดยเฉพาะชาวเวียดนาม และชาวตะวันตกที่มีวิธีการสนทนาและให้ความสำคัญในเรื่องของความสุภาพที่แสดงต่อตัวคู่สนทนาที่ต่างกัน ซึ่งความแตกต่างทางพื้นที่และวัฒนธรรมยังผลถึงการวัฒนธรรมทางด้านการสื่อสารของคนในชาตินั้น ๆ โดยการสื่อสารนั้นยังสามารถสื่อให้เห็นถึงความเชื่อ การแสดงความนับถือ การให้เกียรติตนเองและผู้อื่น ดังนั้นผลการวิจัยของงานวิจัยเรื่องนี้จึง สามารถสนับสนุนในด้านความสนิทสนม ช่องว่างทางสังคม รวมถึงการแสดงความสุภาพที่มีต่อกันนั้น จะแปรไปตามสถานการณ์และตัวบุคคลในการสนทนา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่องานของผู้วิจัย ในการกำหนดสถานการณ์ที่ใช้ในการทดสอบกลุ่มตัวอย่างด้านการกล่าวขอร้อง

3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการขอร้อง

3.1 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการขอร้องในภาษาเวียดนาม

งานวิจัยประเภทแรกนี้จะเน้นการศึกษาทฤษฎีการแสดงการขอร้องของคนภายในสังคมเวียดนาม เพื่อศึกษาด้านการขอร้องในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการศึกษาโครงสร้างทางไวยากรณ์ อาทิ ลาน (Lan. 2005) ได้ให้ความสำคัญของคำในภาษาเวียดนามจากบทความเรื่อง Vai trò của hai động từ mong, muốn trong việc biểu thị ý nghĩa cầu khiến ở tiếng Việt ‘หน้าที่ของคำ “ความหวัง” “ต้องการ” ในเรื่องของความหมายของคำที่แสดงการขอร้องในภาษาเวียดนาม’ ซึ่งได้นำงานวิจัยของ เฟียน (Phiến) มาศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของหน้าที่ของคำว่า Mong, Muốn ‘ความหวัง, ต้องการ’ ในภาษาเวียดนามด้านความหมายของวัจนปฏิบัติศาสตร์ กล่าวว่า Mong

‘หวัง, พรารถนา’ ซึ่งตามพจนานุกรมนั้น ทำหน้าที่ในการแสดงความหวัง พรารถนาและรอคอยในสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดขึ้น โดยในทางวัจนกรรม กลับให้ความหมายที่แสดงถึงการอวยพร ขออนุญาต หรือกระทั่งขอร้อง Tôi mong anh thông cảm cho tôi. ‘ผมหวังว่าคุณคงจะอภัยให้ผม’ คำว่า Muốn ‘ต้องการ, อยากร’ ตามพจนานุกรมให้ความหมายถึงความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงบางสิ่งที่มีอยู่ ณ ปัจจุบัน แต่ในอีกความหมายหนึ่งนั้น ให้ความสำคัญในลักษณะของการแสดงความต้องการ การเสนอความคิดเห็น เช่น ผู้พูดมีความต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามสิ่งที่ตนต้องการ ผู้พูดอาจมีสถานะภาพที่สูงกว่าหรือเท่ากับ Tao muốn mày gặp tao trong ngày mai để nói chuyện. ‘กูอยากให้มีมาเจอกูพรุ่งนี้ เพื่อจะได้พูดคุยกัน’

อีกทั้งยังศึกษาถึงการกล่าวถ้อยคำโดยวัจนปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ประโยคคำถามในวัจน กรรมอ้อม โดยกล่าวว่าการใช้ประโยคคำถามนั้นในบางครั้งผู้พูดไม่ต้องการคำตอบจากผู้ฟัง เพียงต้องการให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความต้องการของผู้พูดที่แฝงในประโยคคำถามเท่านั้น และประโยคคำถามมีหลายรูปแบบไม่เพียงการใช้ในการบอกให้กระทำ

ในการกล่าวถ้อยคำลักษณะคำถามเพื่อให้เกิดการกระทำในการสนทนาภาษาเวียดนาม หากมองตามรูปประโยคอาจเป็นเพียงประโยคคำถามทั่วไป แต่ประโยคเหล่านั้นได้แฝงถึงการสื่อเจตนาความต้องการของผู้พูด โดยอาศัยความสามารถในการตีความของผู้ฟัง สามารถแบ่งสื่อเจตนาออกได้เป็น 2 ส่วนคือ ผู้พูดกล่าวถ้อยคำเพื่อต้องการให้ผู้ฟังเป็นผู้กระทำ โดยมีเจตนาขอร้องให้กระทำ และหลีกเลี่ยงการสั่ง และผู้พูดขออนุญาตผู้ฟังให้ผู้พูดได้กระทำบางสิ่ง เป็นการยกย่องและให้ความสำคัญกับผู้ฟัง นอกจากนั้นในประโยคคำถามเพื่อบอกให้กระทำ ยังสามารถแบ่งออกได้อีก 2 แบบคือ

- 1) ถามเพื่อต้องการให้ผู้ฟังกระทำในสิ่งที่ผู้พูดได้ถามเสนอเกริ่นนำก่อนแล้ว
- 2) คำถามที่แฝงความหมายของการปฏิเสธการกระทำหรือความคิดที่ตรงข้ามของการกระทำอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อบอกให้ทราบว่าผู้ฟังไม่ได้ต้องการให้กระทำในสิ่งนั้น

ซึ่ง ลาน (Lan) พบว่าการถามในลักษณะข้อที่ 1 นั้นเป็นที่นิยมมากสำหรับชาวเวียดนามมีถึง 232/288 คน ต่างจากลักษณะคำถามข้อที่ 2 เลือกใช้เพียง 56/288 คน นี้จึงแสดงให้เห็นได้ว่าชาวเวียดนามพยายามรักษาความรู้สึกและความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา โดยจะไม่นิยมกล่าวถ้อยคำเพื่อแสดงการคุกคามหน้าของผู้ฟังในการสนทนานั้น

งานวิจัยนี้ได้สนับสนุนข้อเท็จจริงด้านพื้นฐานชาวเวียดนามไม่นิยมการพูดอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากคำพูดอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่สบายใจ จึงเลี่ยงโดยการพูดอ้อม เพื่อเป็นการลดระดับน้ำหนักคำพูด ในการใช้ประโยคคำถามระหว่างการสนทนา หากศึกษาตามโครงสร้างประโยคเป็นเพียงประโยคคำถามธรรมดา แต่ได้แฝงเจตนาการขอร้องในพฤติกรรมบางอย่างของคู่สนทนา และเพิ่มระดับความสุภาพเป็นการกล่าวขอร้อง โดยการถามเพื่อให้ผู้ฟังได้มีทางเลือกที่จะตอบรับหรือปฏิเสธต่อสิ่งนั้น ดังสุภาชิตของชาวเวียดนามได้กล่าวว่า Nói thật mắt lòng ‘พูดความจริงมักจะทำให้คนเสีย

ความรู้สึก' นอกจากนั้น ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ทางด้านความรู้สึกของคู่สนทนา ซึ่งสอดคล้องกับที่ บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) กล่าวไว้ “การแสดงความสุภาพเป็นการเลือกใช้คำพูดเพื่อไม่ให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้าหรือเป็นการรักษาหน้าของผู้ฟัง เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนต้องการ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดความกังวลใจในการสนทนาระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง” ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงหน้าที่ในการแสดงการถาม ไม่ว่าจะเป็นการดำนิ หรือการขอร้อง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาด้านการแสดงการกล่าวถ้อยคำเพื่อให้ผู้ฟังกระทำ โดยการมุ่งศึกษาด้านรูปแบบการขอร้องรวมถึงหน้าที่ในการกล่าวถ้อยคำขอร้อง

3.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอร้องที่เปรียบต่างกับภาษาอื่น

งานวิจัยเกี่ยวกับการขอร้องที่มุ่งศึกษากลวิธีขอร้องของกลุ่มที่เป็นเจ้าของภาษากับกลุ่มที่ไม่มีเจ้าของภาษา งานวิจัยในลักษณะนี้เรียกว่า วจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาในระหว่าง (Interlanguage Pragmatics) และการศึกษาข้ามวัฒนธรรมเพื่อนำมาเปรียบเทียบคนต่างวัฒนธรรม จะมีการเลือกใช้ภาษาเหมือนหรือแตกต่างกัน เรียกว่างานวิจัยประเภทนี้ว่า วจนปฏิบัติศาสตร์เปรียบเทียบ (Contrastive Pragmatic) งานวิจัยประเภทนี้มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อกับคนต่างวัฒนธรรมกัน เนื่องจากทำให้ทราบถึงกลวิธีที่ควรหรือไม่ควรใช้กับคนในวัฒนธรรมที่ติดต่อกับ อาทิ

แอว์นซ์ (Oanh. 2011) ได้ศึกษาด้านความสุภาพใน Một số chỉ tố lịch sự trong hành động ngữ lời giúp đỡ bằng tiếng Anh và tiếng Việt ‘ปัจจัยบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสุขภาพในวจนกรรมการขอความช่วยเหลือในภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม’ ที่ใช้ในการสนทนาในการเกริ่นนำการให้ความช่วยเหลือ โดยการเปรียบเทียบระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม ผู้บอกภาษาเป็นชาวออสเตรเลีย (ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก) และชาวเวียดนาม ตามแนวคิดของ Rabinowitz J.P. การกล่าวถ้อยคำเพื่อเสนอให้ความช่วยเหลือ เป็นการคุกคามหน้าอย่างมากสำหรับทั้งชาวออสเตรเลียและชาวเวียดนาม โดยชาวออสเตรเลียมองว่าเป็นการคุกคามหน้ามากกว่าชาวเวียดนาม ชาวเวียดนามกลับเห็นว่าเป็นการแสดงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม และยังเป็น การแสดงความมีน้ำใจและมิตรภาพที่ดีของสมาชิกในสังคมเดียวกัน กล่าวได้ว่าในการแสดงความสุภาพของภาษาประกอบไปด้วยความสุขภาพตามธรรมเนียมปฏิบัติทางสังคมและด้านความสัมพันธ์ สิ่งเหล่านี้ทำให้ภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม มีมุมมองด้านการแสดงความสุภาพที่สื่อผ่านรูปภาพที่ตรงข้ามกัน โดย แอว์นซ์ (Oanh. 2011) พบว่าคำเรียกขาน สรรพนามแทนบุคคลหรือแม้กระทั่งคำลงท้ายก็มีค่าความสุขภาพที่ต่างกัน ในภาษาอังกฤษจะมีคำเรียกขานที่จำกัดและไม่แบ่งระดับความสัมพันธ์ของคู่สนทนา ต่างจากภาษาเวียดนาม มีการเลือกใช้คำเรียกขานให้เหมาะสมกับระดับความสัมพันธ์ ไม่ว่าจะ เป็นทางเครือญาติ ทางสังคมหรือความสัมพันธ์ที่ชัดเจน จากสิ่งนี้บอกให้ทราบถึงวัฒนธรรม ความสัมพันธ์หรือสถานภาพทางสังคมของคู่สนทนาได้ โดยชาวเวียดนามนั้นจะยกย่องผู้ที่มีฐานะทางสังคมที่เหนือกว่าตน ถึงแม้จะมีอายุที่เท่ากันก็ตาม ดังตัวอย่างสถานการณ์ที่ปรากฏในงานวิจัย ซึ่งผู้พูดมี

สถานภาพทางสังคมเป็นผู้สอน และผู้ฟังเป็นผู้เรียน โดยทั้งสองมีอายุเท่ากัน ผู้พูดกล่าวว่า “Cò giáo để em xem cho à!” (You let me have a look!) ‘อาจารย์ขา หนูช่วยดูให้หน่อยคะ’ ต่างจากชาวอังกฤษที่มักจะถามถึงความต้องการของผู้ฟังก่อนที่จะกล่าวให้ความช่วยเหลือ You can photo mine if you’d like. ‘คุณสามารถไปถ่ายเอกสารได้นะถ้าคุณต้องการ’ ชาวเวียดนามยังมีอีกหลายวิธีในการกล่าวให้ความช่วยเหลือ โดยใช้โครงสร้างของไวยากรณ์ การให้ความช่วยเหลือ โดยการกล่าวเกริ่นนำแล้วตามด้วยเหตุผลที่ให้ความช่วยเหลือ ชาวเวียดนามมองว่าสิ่งนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องที่รบกวน กลับเป็นการแสดงไมตรีต่อกันดังเช่น Cò giáo vất vả quá. em có thể giúp gì được không? ‘อาจารย์ลำบากมากเลย ผมพอจะช่วยอะไรได้บ้างไหมครับ’ จากประเด็นนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นช่องว่าง ที่ผู้วิจัยสามารถศึกษาเพิ่มแนวคิดด้านวัฒนธรรมตามธรรมเนียมปฏิบัติและไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ รวมถึงคุณภาพในการสนทนา มาวิเคราะห์หิวเคราะห์ในงานวิจัยชิ้นนี้

โตะ (Độ. 1999) ได้ศึกษาการใช้คำในบทความเรื่อง Lờì thình cầu “bóng gió” trong tiếng Anh và tiếng Việt ‘ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการขอร้องในภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม’ โดยกล่าวว่าในภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม เลือกใช้วัจนกรรมอ้อมซึ่งสามารถแยกออกได้ 2 หลัก คือ

1. ปัจจัยภายใน (การใช้คำ กลุ่มคำ วลี และส่วนประกอบของไวยากรณ์)

ในส่วนนี้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนามต่างคล้ายกัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้กลุ่มคำเพื่อเริ่มต้นประโยค

ในภาษาอังกฤษใช้การเปลี่ยนรูปของคำเพื่อลดน้ำหนักของถ้อยคำนั้น อาทิ dad-daddy, John-Johnny ซึ่งต่างจากภาษาเวียดนามที่ไม่มีการเปลี่ยนรูปคำ หากเป็นการเลือกใช้คำให้เกิดความสนิทกัน โดยการตั้งฉายา หรือชื่อเฉพาะที่ใช้กันในกลุ่มเท่านั้น รวมถึงการเลือกใช้น้ำเสียงในการสนทนาที่มีผลต่อการกล่าวขอร้อง โดยทั้งสองภาษาต่างมีความเห็นตรงกัน

2. ปัจจัยภายนอก (ความรุนแรงของเนื้อหา และการกล่าวขอร้องของผู้พูด)

การกล่าวเกริ่นนำก่อนกล่าวขอร้อง เพื่อให้ผู้ฟังได้รู้ตัวก่อนที่ผู้พูดจะกล่าวถึงเนื้อหา เพื่อเป็นการไม่บังคับผู้ฟังจนเกินไป ผู้ฟังมีโอกาสที่จะตอบรับและปฏิเสธในสิ่งที่ผู้พูดจะกล่าวโดยทั่วไปแล้วชาวอังกฤษเลือกใช้วิธีนี้มาก เนื่องจากไม่เป็นการคุกคามหน้ามากเกินไป อีกทั้งยังแสดงถึงความสุภาพที่คู่สนทนามีต่อกัน ซึ่งต่างจากชาวเวียดนามเลือกใช้ในสถานการณ์ที่คู่สนทนามีสถานภาพที่สูงกว่า และเรื่องที่กล่าวสร้างความลำบากใจให้แก่ผู้ฟัง

ในการกล่าวขอร้องนั้นแสดงให้เห็นถึงวิธีการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละสังคม โดยการแสดงวิธีการและการรับรู้ตามวัฒนธรรมนั้น ๆ แนวคิดชาวตะวันตกเลือกใช้วิธีการแสดงความสุภาพผ่านไวยากรณ์ของภาษา ในรูปการใช้ประโยคแบบอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ Would you mind closing the window? ‘คุณช่วยปิดหน้าต่างให้ฉันได้ไหม’ โดยบางครั้งเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้แสดงความคิดเห็น ในขณะที่ชาวเวียดนามกล่าวอ้อมโดยให้เหตุผลประกอบระหว่างการกล่าวขอร้อง ไม่ว่าจะ

ส่วนหน้าหรือส่วนหลัง ของเนื้อหาหลักที่ใช้ในการขอร้อง เพื่อบ่งบอกถึงความสำคัญของสิ่งที่กล่าวขอร้อง โดยมีกล่าวในสถานการณ์ที่ให้ความยกย่องผู้ฟัง อีกทั้งชาวเวียดนามให้ความสำคัญในคำเรียกขาน คำขานรับ การกล่าวซ้ำ รวมถึงน้ำเสียงที่กล่าว จากงานวิจัยชิ้นนี้ กล่าวได้ว่าวัฒนธรรมอ้อมของทั้งสองภาษานั้น มีความพิเศษด้านวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นที่แสดงผ่านกิจวัตรประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านกิจกรรมรายท สักคม ประสบการณ์ ซึ่งต่างกันทางชนชาติแต่เมื่อมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคล้ายกัน ปฏิกริยาโต้ตอบทางการเลือกใช้ภาษากลับคล้ายกัน งานวิจัยนี้ได้แสดงภาพรวมของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอร้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยที่จะนำแนวทางไปศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของการเลือกใช้วัจนกรรมเพื่อสื่อความต้องการในการกล่าวขอร้องในภาษาเวียดนามต่อไป

หมี่ เหญิต (Mỹ Nhật. 2001) จากบทความเรื่อง *Những đặc trưng văn hóa ngôn ngữ của đoạn thoại yêu cầu trong tiếng Anh và tiếng Việt ‘เอกลักษณ์ทางด้านภาษา และวัฒนธรรมเพื่อใช้แสดงความต้องการในภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม’* พบว่าในภาษาอังกฤษมองวัจนกรรมอ้อมเป็นตัวแปรที่แสดงให้เห็นถึงความสุภาพที่มีต่อการสนทนา ต่างจากภาษาเวียดนามที่การแสดงวัจนกรรมอ้อมไม่ได้หมายถึงการแสดงความสุภาพเสมอไป ซึ่งการกล่าวอ้อมยังอาจสื่อถึงเจตนาอย่างอื่นที่แฝงอยู่ ซึ่งอาจหมายถึงการประชดประชัน การดูถูก โดย แคนดลิน (Candlin. 1978) ได้กล่าวว่า ภาษาที่ต่างกันย่อมแสดงให้เห็นถึงวัจนปฏิบัติที่ต่างกัน และมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางวัฒนธรรม ไม่เพียงต่างในรูปแบบของภาษาที่ใช้ แต่ยังรวมถึงสภาพแวดล้อมในการใช้ภาษานั้นๆ ในภาษาอังกฤษจะแสดงความสุภาพต่อคู่สนทนาโดยผ่านโครงสร้างประโยคคำสั่ง

ต่างจากภาษาเวียดนามที่แสดงความสุภาพโดยการเลือกใช้คำขานรับ คำเรียกขาน แสดงสถานภาพของคู่สนทนา หรือการใช้คำกริยาช่วยในท้ายประโยค เช่น *đạ, thua ‘ครับ/ค่ะ’* ไม่เพียงแต่การใช้คำเรียกขานที่ต่างกันเท่านั้น การตอบรับคำชมของทั้งสองภาษาก็แตกต่างกัน โดยในภาษาอังกฤษจะกล่าวยอมรับและขอบคุณในคำชม

ต่างจากในภาษาเวียดนามที่จะเลือกวิธีการตอบปฏิเสธคำชมโดยใช้ถ้อยคำที่บ่งบอกเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่ไม่สมควรที่ถูกชม ลักษณะเช่นนี้เป็นอีกส่วนที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการเลือกใช้ภาษาที่ต่างกัน

จากการวิเคราะห์กลวิธีการขอร้องในภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนามสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบประโยคต้องการให้ใครทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ ซึ่งในภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม ต่างมีคำกริยาที่แสดงการขอร้องเช่นกัน *ought to, should, need to, had better, shall, must*; ภาษาเวียดนามจะใช้ *đáng ra nó, nên, cần phải, có tốt hơn, có trách nhiệm, phải*; หากแต่ในภาษาอังกฤษนั้น เมื่อใช้คำกลุ่มนี้ต้องมีประธานของประธานในประโยค ซึ่งต่างจากภาษาเวียดนามที่มีประธานหรือไม่มีประธานของประโยคก็ได้

2. กลวิธีการขอเรื่องโดยตรง กล่าวโดยทั่วไปในภาษาอังกฤษไม่มีความแตกต่างของการแสดงการขอเรื่องโดยตรงและโดยอ้อม อีกทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม ต่างมีการกล่าวถึงการใช้ความหมายของคำในการขอเรื่อง ต่างกันเพียงรูปแบบภาษาที่แปลกออกไป ในภาษาอังกฤษใช้ในรูปแบบประโยค I would like you to... ‘ฉันอยากจะให้คุณ...’ แต่ในภาษาเวียดนามไม่กล่าวแสดงความต้องการของตนโดยตรง Tôi muốn anh... mà là Giá mà... ‘ฉันอยากจะให้คุณ...ถ้าหากว่า...’ โดยตรงมักเลี่ยงกล่าว Bạn có thể..Điếc là? Không có miêng hả? ‘คุณสามารถ/อาจจะ...สักอย่างได้ไหม’ ‘ไม่มีปากเธอ’

3. การกล่าวเกริ่นนำ ในภาษาอังกฤษมีการกล่าวเริ่มต้นเพื่อให้ผู้ฟังรู้ตัวและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังเลือกตอบรับหรือปฏิเสธในสิ่งที่ผู้พูดได้กล่าวต่อไป โดยไม่ถือเป็นการทำให้ทั้งผู้พูดและผู้ฟังเสียหน้า จะพบมากในการกล่าวเกริ่นถึงเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย

4. การกล่าวยอมรับ ในรูปประโยคของทั้งสองภาษาแสดงออกถึงความเต็มใจที่ผู้ฟังพิจารณาแล้วว่า ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือลำบากใจตามมา โดยในรูปภาษานั้นไม่สามารถถอดความตามตัวอักษรได้ เช่น Certainly,...(I’d like/love to...) I don’t mind one bit..., No problem (cứ yên lòng ‘สบายใจได้เลย’, khỏi lo ‘ไม่ต้องกังวล’, phiền gì đâu ‘รบกวนที่ไหนกันล่ะ’, có sao đâu ‘ไม่เป็นไรหรอก’)

5. การปฏิเสธ ในภาษาอังกฤษพบการกล่าวขอโทษในกรณีที่ผู้พูดต้องการที่จะกล่าวปฏิเสธ ผู้ฟังที่จะทำตามความต้องการ ในภาษาเวียดนามกล่าวขอโทษในสถานการณ์ที่ผู้พูดกล่าวเชิญผู้ฟังให้ร่วมในกิจกรรมโดยผู้พูดไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนั้นได้ อีกทั้งในภาษาอังกฤษกล่าวปฏิเสธในรูปของคำศัพท์ซึ่งต่างจากเวียดนามที่พบมากในหลายรูปแบบซึ่งอาศัยการตีความของผู้ฟัง

โครงสร้างภาษาเวียดนามและภาษาอังกฤษมีจุดเหมือนและแตกต่างกันทางรูปภาษา หาก ศึกษาอย่างละเอียดแล้ว จะเห็นถึงความต่างทางวัฒนธรรมและสังคมผ่านการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก โดยภาษาเวียดนามสามารถบอกลักษณะเฉพาะในการใช้ภาษาที่สะท้อนผ่านวัฒนธรรมแสดงถึง เอกลักษณ์ของตน ซึ่งพบได้อย่างเด่นชัด 3 ประการดังนี้

1. โครงสร้างคำในภาษาเวียดนามมีความสอดคล้องกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวสะกดหรือจังหวะเสียงวรรณยุกต์
2. คำที่แสดงความหลากหลายด้านอารมณ์ความรู้สึก ถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญที่ชี้ให้เห็นถึงวัฒนธรรม
3. มีการนำคำช่วยเพื่อเสริมความหมายให้ถูกต้องตามความต้องการของผู้กล่าว และชี้ให้เห็นถึงระดับความสัมพันธ์ทางสังคม

จากการศึกษาทั้งภาษาเวียดนามและภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจถึงรูปแบบของ ภาษาและวัฒนธรรมโดยรวมผ่านการวิเคราะห์ของประโยคขอร้องในภาษาเวียดนาม ซึ่งในทางตรงข้ามกับการใช้ภาษาอังกฤษที่จะเลือกใช้ภาษาที่คล้ายกันชัดเจนและไม่ซับซ้อน อาจกล่าวได้ว่ารูป โครงสร้างของประโยคขอร้องเป็นไปตามรูปแบบของโครงสร้างทางภาษา รวมถึงวัฒนธรรมทาง ตะวันตกโดยเฉพาะประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ในการสื่อสาร ซึ่งไม่นิยมที่จะพูดอ้อม ค้อมหรือเกริ่นนำมากนัก แต่ก็ยังคงไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นเช่นกัน

สิริวงษ์ หงษ์สุวรรณค์ (Siriwong, 2010) ได้ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการ ปฏิเสธแย้งและสรุปเนื้อหาการทำวิจัยไว้ในหนังสือเรื่อง Các phương tiện thể hiện hành động bác bỏ trong tiếng Thái và tiếng Việt (หนังสือเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ดุสิตวิทยานิพนธ์ เรื่อง Nghiên cứu đối chiếu hành động bác bỏ trong tiếng Thái và tiếng Việt ‘การศึกษาเปรียบเทียบการปฏิเสธแย้งในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม’ ของ สิริวงษ์ หงษ์สุวรรณค์ (Siriwong Hongsawan, Khoa Ngôn ngữ học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội. 2010) ‘กลวิธีการปฏิเสธแย้งในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม’ พบว่า การปฏิเสธแย้ง ถือเป็นวัจนกรรมอีกประเภทหนึ่งที่เกิดการคุกคามหน้าระหว่างการสนทนาได้ ซึ่งการคุกคามหน้าจะหมายถึงการปรารถนาที่จะไม่ให้หน้าหรือภาพลักษณ์ของตนถูกละเมิดสิทธิ ขัดขวางเจตนาหรือถูกบังคับจากผู้อื่น ในการกล่าวปฏิเสธแย้งนั้น ยังสามารถสะท้อนให้เห็นความโดดเด่นด้านวัฒนธรรม ความคิด รวมทั้งความสุภาพในการเลือกใช้ภาษา เพื่อใช้ในการสนทนาในชีวิตประจำวันของคนไทยและคนเวียดนาม โดยงานวิจัยเรื่องนี้แบ่งวัจนกรรมการปฏิเสธแย้งทั้งในภาษาไทยและภาษาเวียดนามออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. กลยุทธ์ในการปฏิเสธแย้งโดยอ้อม (Chiến lược bác bỏ gián tiếp)

หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำปฏิเสธแย้ง เพื่อหักล้างเนื้อความของอีกบุคคลหนึ่งที่ได้กล่าวออกมาก่อนหน้านี้ โดยเนื้อความที่กล่าวออกมาจำต้องอาศัยการตีความจากบริบทรอบข้าง หรือภูมิหลังของเนื้อความต้องอยู่บนพื้นฐานของความจริง ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่ทั้งผู้พูดชาวไทยและเวียดนามนิยมใช้กันมากที่สุด อีกทั้งยังมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย สามารถนำมาใช้ในการตั้งข้อสันนิษฐาน

1.1 การปฏิเสธแย้งผ่านข้อสันนิษฐาน (Bác bỏ thông qua tiền giả định)

หมายถึง การกล่าวหักล้างข้อความที่ผู้พูดได้ตั้งข้อสังเกตจากฐานข้อมูลที่เคยได้รับทราบเกี่ยวกับเรื่องที่เคยฟังมาก่อนหน้านั้น โดยสันนิษฐานบนพื้นฐานความเป็นจริง

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาไทย: เพื่อนบ้านสองคนกำลังคุยกัน

A: ลูกสาวของคุณแดงเรียนระดับมหาวิทยาลัยแล้ว

B: คุณแดงไม่มีลูกสาว

C: คุณแดงมีลูกชายต่างหาก...

‘Chị Daeng có con trai mà/cơ mà!’...

จะเห็นได้ว่าผู้พูดได้กล่าวถ้อยคำเพื่อหักล้างข้อมูลของอีกฝ่ายที่ได้กล่าวออกมาเบื้องต้น โดย B หักล้างข้อมูลของ A ในการที่กล่าวแย้งว่า A “ไม่มีลูกสาว” หรือ B กล่าวว่า “แดงมีลูกชายต่างหาก...” ซึ่งเป็นการแย้งให้เห็นว่าข้อความที่ A ได้กล่าวในเบื้องต้นนั้น ไม่เป็นความจริง เพียงแต่ทั้ง B และ C เลี่ยงที่จะกล่าวปฏิเสธข้อความของ A โดยตรงจึงใช้วิธีการกล่าวแย้งข้อความโดยการกล่าวแย้งข้อสันนิษฐานแทน

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาเวียดนาม : เพื่อนบ้านสองคนกำลังคุยกัน

A : Con trai của anh Thông đã vào đại học.

‘ลูกชายของคุณคงสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้’

B : Anh Thông đã lấy vợ đầu, sao mà có con trai được!

‘คุณคงมีภรรยาที่ไหน ทำไมถึงมีลูกชายได้’

C : Anh Thông Không có con trai!

‘คุณคงไม่มีลูกชาย’

จะเห็นได้ว่าผู้พูดได้กล่าวถ้อยคำเพื่อหักล้างข้อมูลของอีกฝ่ายที่ได้กล่าวออกมาเบื้องต้น โดย B หักล้างข้อมูลของ A ในการที่กล่าวแย้งว่า A “มีภรรยาที่ไหนกัน ในเมื่อไม่มีภรรยาแล้วจะมีลูกได้อย่างไร” หรือ B กล่าวว่า “คุณคงไม่มีลูกชาย” ซึ่งเป็นการแย้งให้เห็นว่าข้อความที่ A ได้กล่าวในเบื้องต้นนั้น ไม่เป็นความจริง เพียงแต่ทั้ง B และ C เลี่ยงที่จะกล่าวปฏิเสธข้อความของ A โดยตรงจึงใช้วิธีการกล่าวแย้งข้อความโดยการกล่าวแย้งข้อสันนิษฐานแทน

1.2 การปฏิเสธแย้งผ่านคำถามที่เป็นข้อสันนิษฐาน (Bác bỏ thông qua cách chất vấn tiền giả định) หมายถึง การใช้คำถามที่เป็นข้อสันนิษฐานเพื่อกล่าวแย้งหักล้างข้อความที่ผู้พูดได้กล่าวกับผู้ฟัง

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาไทย: เพื่อนคุยกัน

A: มึงจ่ายหนี้เก่ากูมาให้หมดซะดี ๆ

B: จ่ายมึงเหรอ กูเป็นหนี้อะไรมึงวะ

C: จ่ายอะไรมึงวะ กูเป็นหนี้มึงตั้งแต่เมื่อไหร่

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาเวียดนาม: เจ้าของร้านกาแฟสนทนากับ

นักศึกษา

A : Cháu hãy trả bà hết nợ cũ đi đã.

‘หนูจ่ายหนี้เก่าๆให้หมดก่อนเถอะนะ’

B : Trả bà á? Cháu nợ gì bà?

‘จ่ายยายเหรอ หนูเป็นหนี้อะไรยาย’

C : Trả gì bà ạ? Cháu nợ bà từ bao giờ?

‘จ่ายอะไรคะยาย หนูเป็นหนี้ยายตั้งแต่เมื่อไหร่’

A ได้กล่าวทวงหนี้ที่เพื่อนได้เคยหยิบยืมไป แต่ B และ C ต่างกล่าวแย้ง โดยการใช้คำถามที่เป็นข้อสันนิษฐานเพื่อตอบกลับ A ในเชิงย้อนถามถึงมูลเหตุในการที่ A ต้องมากล่าวทวงถามกับตนว่าเหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใด

1.3 การปฏิเสธแย้งผ่านข้อสันนิษฐานที่ไร้เหตุผล (Bác bỏ thông qua tính vô lí tiền giả định) หมายถึง การกล่าวแย้งข้อความที่ผู้ปฏิเสธแย้งมีเจตนาใช้ข้อสันนิษฐานที่ไร้เหตุผลกับผู้พูดที่กล่าวออกมาก่อนหน้านั้น โดยเนื้อความนั้นเป็นข้อความที่ผู้ปฏิเสธแย้งมีอาจทราบถึงมูลเหตุได้ (นิยมใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบหรือเป็นข้อสันนิษฐานที่ไร้เหตุผลนั่นเอง)

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาไทย: สามีพูดกับภรรยา

A: เมื่อวานไอ้บอยไปเล่นที่ไหนมาบ้าง

B: เมื่อวานไหนล่ะที่มันไปเล่น

C: ผมรู้ที่ไหนล่ะ (มาถามทำไม)

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาเวียดนาม : ภรรยาพูดกับสามี

A : Hôm qua thằng Tuấn đã đi chơi những nơi nào?

เมื่อวานไอ้ต่วนไปเที่ยวที่ไหนบ้าง

B : Hôm qua nào nó có đi chơi!

เมื่อวานไหนล่ะที่มันไปเที่ยว

C : Nào anh có biết (mà hỏi)!

พี่รู้ที่ไหนกันล่ะ (มาถามทำไม)

A ได้ถามถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้ว แต่ B และ C ตอบคำถามดังกล่าวด้วยถ้อยคำที่แย้งกับสิ่งที่ A คาดหวังว่าจะได้รับฟังคำตอบที่ตนปรารถนา อีกทั้งยังเป็นคำตอบที่แย้งต่อสิ่งที่ A ถามอย่างสิ้นเชิงเนื่องจาก B และ C ต่างเลือกใช้การตอบคำถามด้วยการถามย้อนกลับไปยัง A

2. การปฏิเสธแย้งผ่านความหมายโดยนัย (Bác bỏ thông qua hàm ý)

หมายถึง การปฏิเสธโดยมีความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝงมากับข้อความที่ผู้รับสารต้องแปลความหมายของผู้พูดที่ได้สื่อออกมา ซึ่งหากปฏิเสธแย้งออกมาโดยตรงอาจเป็นการคุกคามหน้าของผู้รับสารได้ง่าย ผู้ส่งสารจึงเลี่ยงโดยการกล่าวโดยนัย เพื่อเป็นการคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้ส่งสารจะเป็นฝ่ายให้ผู้ฟังเป็นผู้ประเมินสถานการณ์และความหมายที่ผู้พูดได้กล่าวออกไป ในขณะที่เดียวกันนั้น การแสดงออกในรูปแบบปฏิเสธแย้งจะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้รับสารได้ต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับน้ำเสียงและจังหวะของการกล่าวถ้อยคำนั้น ๆ ของผู้พูด

1. การปฏิเสธแย้งผ่านความหมายโดยนัยที่มีเจตนาละเมิดต่อสิ่งที่เกิดขึ้นปกติ (Bác bỏ thông qua hàm ý do cố tình vi phạm phương châm hội thoại) หมายถึงการกล่าวข้อมูลที่สื่อออกมาในทางตรงข้ามกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น หรือตามกฎเกณฑ์ที่ได้ถูกกำหนดขึ้น

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาไทย: ขณะที่พนักงานกำลังรับประทานอาหารกับผู้อำนวยการบริษัท

A: คนไทยทานข้าวด้วยตะเกียบ

B: อ้อ, ก็เหมือนคนจีนทานข้าวด้วยช้อนและส้อมนั่นแหละ

C: เหมือนคนยุโรปแหละ ทานข้าวด้วยมือ

จากบทสนทนาข้างต้น A กล่าวถึงวัฒนธรรมการรับประทานอาหารของคนไทยที่ใช้ตะเกียบในการทานอาหารซึ่งต่างจากความเป็นจริง B และ C จึงกล่าวแย้งด้วยการอ้างถึงวัฒนธรรมการรับประทานอาหารของชาวจีนและยุโรปที่เป็นไปในทางตรงข้าม เพื่อแย้งข้อความแบบมีความหมายโดยนัยซึ่งมีเจตนาละเมิดต่อสิ่งที่เกิดขึ้นตามปกติหรือตามความเป็นจริง

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาเวียดนาม : พนักงานสนทนากับผู้อำนวยการ

A : Băng Cốc là thủ đô của Singapore.

‘กรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวงของสิงคโปร์’

B : Ủ, như Luân Đôn là thủ đô của Mỹ áy!

‘อืม ก็เหมือนกับลอนดอนที่เป็นเมืองหลวงของอเมริกานั่นแหละ’

C : Cũng như Paris là thủ đô của Anh áy mà!

‘ก็เหมือนกับปารีสที่เป็นเมืองหลวงของอังกฤษไง’

จากบทสนทนาข้างต้น A กล่าวถึงกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยแต่กลับเอ่ยชื่อประเทศสิงคโปร์ B และ C จึงกล่าวแย้งด้วยการอ้างถึงชื่อเมืองหลวงของ

ประเทศที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป แต่มีเจตนาบอกชื่อเมืองหลวงไม่ตรงตามความเป็นจริงว่าอยู่ที่ประเทศใดซึ่งถือว่าละเมิดต่อสิ่งที่ถูกกำหนด

สถานการณ์ชั้นเรียนวัฒนธรรมเวียดนาม นักศึกษาสนทนากับอาจารย์

A : Thưa cô, người Mỹ ăn bằng đũa như người Việt mình phải không ạ?

เรียนอาจารย์ ชาวอเมริกันทานข้าวด้วยใช้ตะเกียบเหมือนชาวเวียดนามใช้ไหมคะ

B : Ừ, như người Trung Quốc ăn bằng thìa và đũa đấy!

อืม เหมือนชาวจีนที่ทานข้าวด้วยช้อนและส้อมนั่นแหละ

บทสนทนาข้างต้น อาจารย์ได้ตอบคำถามนักศึกษาด้วยข้อความที่มึนงง และขัดแย้งกับความเป็นจริงที่ปรากฏ

จากตัวอย่างข้างต้นทั้งสองข้อ ได้ปรากฏให้เห็นว่าผู้ปฏิเสธแย้งมิได้แก้ไขคำตอบที่ถูกต้องให้แก่ผู้พูด แต่เป็นการกล่าวโดยนัยให้ที่ตรงข้ามกับความจริงที่เกิดขึ้นคู่สนทนา

2. การกล่าวปฏิเสธแย้งโดยใช้สำนวนโวหาร และอุปมาอุปมัย (bác bỏ bằng cách sử dụng thành ngữ, tục ngữ và tỉ dụ) สำนวน สุภาพสิต คำคม และอุปมาอุปมัย ถือเป็นถ้อยคำที่ผู้คนในสังคมไทยและเวียดนามสามารถเข้าใจความหมายได้ดี ฟังแล้วเกิดความรู้สึกซาบซึ้งใจ ดังนั้นการกล่าวปฏิเสธแย้งโดยวิธีนี้จึงเป็นการลดความรู้สึกสะเทือนใจให้แก่ผู้ฟังได้

ตัวอย่างสำนวนในภาษาไทย

สถานการณ์ที่อาจารย์ประจำภาควิชาสนทนากับหัวหน้าภาควิชา

A : ตำรวจยังจับอาจารย์วิชัยไม่ได้เลยครับ

B : ซักวันเค้าต้องโดนจับเพราะ *กรรมใดใครก่อ ย่อมได้รับผลกรรมนั้น* ตอบแทน

“กรรมใดใครก่อ ย่อมได้รับผลกรรม” เป็นคำสอนตามหลักพุทธศาสนาที่ให้ละเว้นการประพฤติกกรรมชั่วและให้สร้างแต่ความดี ซึ่งชาวไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จึงได้นำหลักคำสอนมากล่าวเพื่อเตือนสติผู้ฟัง

สถานการณ์ที่เพื่อนผู้หญิงสนทนากับเพื่อนผู้ชาย

A : นุชหุ่นดีสินะ เธอว่าไหม

B : อ้วนเหมือนหมูยังงั้นนะเธอบอกว่าหุ่นดี

“อ้วนเหมือนหมู” การเปรียบเทียบโดยอ้างถึงสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เพื่อก่อให้เกิดภาพในจินตนาการและเน้นย้ำถ้อยคำของผู้พูดที่ต้องการจะสื่อออกไปมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างสำนวนภาษาเวียดนาม

สถานการณ์ที่นักศึกษาในระดับบัณฑิตสนทนากับอาจารย์ที่ปรึกษา

A : Viết luận án khó quá thầy ạ, đặc biệt là Nghiên cứu sinh nước ngoài như em viết rất chậm. Không biết khi nào mới xong được ạ.

‘เขียนวิทยานิพนธ์ยากมากเลยคะอาจารย์ โดยเฉพาะนักวิจัยชาวต่างชาติอย่างหนูเขียนงานได้ช้ามาก ไม่ทราบว่าจะเมื่อไหร่จะแล้วเสร็จ’

B : Cố lên. Có công mài sắt có ngày nên kim mà!

‘พยายามเข้านะ! ก็เหมือนฝนทิ้งให้เป็นเข็มแหละ’

Có công mài sắt có ngày nên kim ‘ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม’ ความพยายามที่จะกระทำการสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วง ดังเช่นเหล็กที่ใหญ่และหนายังสามารถที่จะฝนให้เล็กเหลือเพียงเข็มเล่มเล็ก ๆ ได้ จึงบ่งบอกให้เห็นถึงความพยายามที่สามารถทำเรื่องที่ยากและหนักให้สำเร็จได้ หากมีความตั้งใจจริง

ปกติแล้วทั้งชาวไทยและชาวเวียดนามต่างนิยมเลือกใช้สำนวนโวหาร และอุปมาอุปมัย ในการปฏิเสธแย้ง เพื่อเป็นการรักษาภาพลักษณ์และความสัมพันธ์กันระหว่างคู่สนทนา อีกทั้งการปฏิเสธแย้งโดยการใช้สำนวนโวหาร และอุปมาอุปไมยของชาวไทยและชาวเวียดนามล้วนเป็นวิธีการที่มีความคุ้นเคยและนิยมมาอย่างยาวนาน

กลยุทธ์ในการปฏิเสธแย้งโดยตรง (Chiến lược bác bỏ trực tiếp) หมายถึง การปฏิเสธแย้งที่มีเจตนาสื่อข้อความโดยตรงหรือมีความหมายโดยตรง ไม่ต้องตีความใด ๆ ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม กลวิธีการปฏิเสธแย้งแบบนี้อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของผู้ฟังและผู้พูดได้ง่ายไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาเวียดนามก็ตาม การใช้ถ้อยคำในการปฏิเสธแย้งโดยตรงมีหลายวิธี ดังนี้

1. การปฏิเสธแย้งโดยใช้คำ หรือกลุ่มคำปฏิเสธโดยตรง (Bác bỏ bằng cách dùng từ, ngữ phủ định) หมายถึง การใช้คำเพื่อบ่งบอกถึงการกล่าวแย้งข้อความของคู่สนทนาอย่างตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องอาศัยบริบทของประโยคในการตีความ

คุยกับลูกค้า

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาไทย : เจ้าของร้านขายรูปภาพ

A: รูปนี้สวยจริง ๆ นะคะคุณ

B: อ้อ! ดิฉันว่ารูปนี้ไม่สวยค่ะ

สนทนากัน

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาเวียดนาม : คุณครูสองคนกำลัง

A : Em Linh học giỏi.

‘หนูลิ่งที่เรียนเก่ง’

B : Tôi thấy em Linh không học giỏi.

‘ฉันคิดว่าหนูลิ่งที่เรียนไม่เก่ง’

จากตัวอย่างในบทสนทนา B ได้กล่าวแย้ง A ด้วยการใช้คำว่า “ไม่” เพื่อเป็นการยืนยันการแย้งข้อความของ A อย่างตรงไปตรงมา

2. การปฏิเสธแย้งโดยใช้คำ หรือกลุ่มคำเพื่อยืนยันการปฏิเสธที่มีความหมายในทางตรงข้ามกับประโยคปฏิเสธก่อนหน้านั้น (Bác bỏ bằng cách dùng từ, ngữ khẳng định, đối lập với kết cấu có nghĩa phủ định trước đó) หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวแย้งถ้อยคำของบุคคลหนึ่งที่ได้กล่าวปฏิเสธออกมาก่อนหน้านั้น เพื่อหักล้างถ้อยคำของอีกฝ่ายโดยใช้รูปประโยคบอกเล่าที่มีความหมายแย้งกัน

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาไทย: วิศวกรคุยกับสถาปนิก

A: ตัวอาคารของห้างสรรพสินค้ามาบุญครองไม่สูง

B: ตัวอาคารของห้างสรรพสินค้ามาบุญครองสูง

สนทนากัน

ตัวอย่างสถานการณ์ภาษาเวียดนาม: เด็กวัยรุ่นกำลัง

A : Phim “Cô gái chân dài” không hay.

‘ภาพยนตร์เรื่อง “นางแบบ” ไม่สนุกเลย’

B : Tôi thấy phim “Cô gái chân dài” hay.

‘ฉันคิดว่าภาพยนตร์เรื่อง “นางแบบ” สนุก’

จากบทสนทนาข้างต้น จะเห็นว่า B กล่าวแย้งข้อความของ A ที่เป็นรูปประโยคปฏิเสธ โดยจะปฏิเสธแย้งข้อความเดิมของ A แต่ใช้รูปประโยคบอกเล่า

อาณาจักร์ เดชวิจารณ์กิจ (2547) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบกลวิธีการขอร้องใน ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย โดยการวิเคราะห์จากสถานการณ์จริงและบทสนทนาจากสถานการณ์สมมติ ของชาวไทยและชาวญี่ปุ่น จำนวน 10 คู่ ผลปรากฏว่าในภาษาญี่ปุ่นมีรูปแบบโครงสร้างการขอร้อง 4 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบโครงสร้างที่ประกอบด้วยส่วนหลักเพียงอย่างเดียว
2. รูปแบบโครงสร้างที่ประกอบด้วยส่วนขยายแล้วตามด้วยส่วนหลัก
3. รูปแบบโครงสร้างที่ประกอบด้วยส่วนขยายตามด้วยส่วนหลัก
4. รูปแบบโครงสร้างที่ประกอบด้วยส่วนขยายเพียงอย่างเดียว

เช่น สถานการณ์ที่นักศึกษาขอร้องให้เพื่อนที่ไม่สนิทช่วยนำหนังสือไปคืนที่ห้องสมุด

A : <ตอนเย็นต่อมเดินผ่านห้องสมุดอยู่แล้วใช้ไหม>

B : ใช่จ๊ะ

A : [เราฝากหนังสือไปคืนหน่อยนะ]

A : [เรามีธุระจริง ๆ อ่ะ]

ในขณะที่พบรูปแบบโครงสร้างการขอร้องในภาษาไทย 5 รูปแบบ คือ พบรูปแบบ โครงสร้างที่ประกอบด้วยส่วนหลักแล้วตามด้วยส่วนขยาย เพิ่มเติมจากรูปแบบโครงสร้าง 4 รูปแบบที่ กล่าวมาข้างต้น

สำหรับกลวิธีการขอร้องในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีแบบตรง

จากสถานการณ์ที่นักศึกษาขอยืมหนังสือจากอาจารย์ที่สนิท

A : อาจารย์

A : [ผมจะยืมหนังสืออะ]

A : <จารย์มีปะ ชื่อหนังสือการเงินกับการบัญชีอะ>

2. กลวิธีแบบอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ

จากสถานการณ์ที่นักศึกษาขอร้องให้รุ่นน้องที่สนิทช่วยเป็นสตาฟในงาน

แสดงภาพเขียน

A : น้องเน็ท

A : <เนี่ยอาทิตย์หน้าอะ ศิลปกรรมเค้าจะจัดงานไหมะ เนี่ยแล้วแบบ พี่ก็ทำแบบ ตอนนีพี่กำลังหาสตาฟอยู่อะไรอย่างเงี้ย>

A : [มาช่วยพี่ได้ปะ 5 วันเอง ตอนบ่ายสามถึงทุ่มนึงอะไรอย่างเงี้ย]

3. กลวิธีแบบอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ

จากสถานการณ์ที่นักศึกษาขอยืมใช้โน้ตบุ๊กของรุ่นน้องที่สนิท

B: อ้าว ว่างไฟณัฐ

A: เอ้อ เนี่ย <พีกำลังยุ่งอยู่เลยเนี่ย พีไปห้องคอมฯ มาแล้วห้องคอมฯ ก็ปิดไม่รู้จะทำไง พีต้องรีบส่งอีเมลด่วนด้วยเนี่ย เป็นงานสำคัญมากเลย>

B: อืม แล้วไงอะพี

A: <เรามีโน้ตบุ๊กปะตอนนี้>

B: อ้อ ตอนนี้แบงค์ใช้ยู่อะพี เดี่ยวแบงค์ใช้เสร็จ เดี่ยวผมโทรบอกพีมาเอาละกัน

โดยกลวิธีแบบอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ ถือเป็นกลวิธีที่ผู้พูดภาษาญี่ปุ่นนิยมใช้มากที่สุด ในขณะที่กลวิธีแบบตรง ได้รับการเลือกใช้มากที่สุดสำหรับผู้พูดภาษาไทย และในส่วนของกลวิธีแบบอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ เป็นกลวิธีที่ได้รับการเลือกใช้น้อยที่สุดของทั้งสองภาษา

จากงานวิจัยนี้จะเห็นได้ว่า การสนทนานั้นมีวิธีการที่หลากหลายรูปแบบให้เลือกใช้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ พร้อมทั้งยังต้องคำนึงถึงความสนิทสนม หรือความหนักเบาของเนื้อหาเรื่องราวที่จะสนทนาต่อกัน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ทราบวิธีการสนทนาที่ยังต้องคำนึงถึงในส่วนของความหนักเบาของสถานการณ์ ความสนิทสนม ที่อาจส่งผลต่อการเลือกใช้ถ้อยคำ ระหว่างการสนทนา คู่สนทนาจึงควรที่จะเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคลที่ร่วมสนทนาด้วย

จากการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการขอร้องในภาษาเวียดนามและภาษาอังกฤษ ทั้งในเชิงเปรียบเทียบและไม่ได้เปรียบเทียบที่ผ่านมา นั้น แสดงให้เห็นการใช้ภาษาของชาวเวียดนามและชาวต่างประเทศอื่นๆ ที่แสดงออกด้านความสุภาพ ผ่านกระบวนการขอร้องในการสื่อสาร โดยเป็นอีก วิธีการที่ทำให้ทราบถึงกลวิธีและรูปแบบการใช้ภาษาเวียดนาม ที่ผ่านมามีนักวิจัยชาวเวียดนามหลายท่านมุ่งศึกษาเพียงโครงสร้างทางไวยากรณ์ ความหมายของคำ รวมถึงการใช้ภาษาเวียดนามว่ามีความสอดคล้องกับทฤษฎีของนักภาษาศาสตร์ชาวตะวันตกหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเวียดนามที่มีความหลากหลายทางด้านภาษา ไม่ว่าจะเป็นรูปของการศึกษาคำ การนำไปใช้หรือแม้กระทั่ง “วจนกรรม” ซึ่งภาษายังมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาด้านกลวิธีและรูปแบบการใช้ภาษาในการขอร้อง โดยการเลือกใช้กลวิธีการขอร้อง ที่นำแนวคิดด้านการพูดตรงและพูดอ้อม ส่งผลการใช้ภาษาในการสื่อสารระหว่างกัน และนำผลการศึกษาของงา (Nga. 2005) ที่ได้สังเกตเห็นถึงวัฒนธรรมการสื่อความ ที่ส่งผลต่อการให้ความร่วมมือในการสนทนาของชาวเวียดนาม มาเป็นแนวทาง เพื่อวิเคราะห์รูปแบบภาษา และกลวิธีการขอร้องของชาวเวียดนาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากลวิธีของการขอร้องในภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่ค้นคว้า เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มประชากรที่ตอบสนองต่อการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size Criteria) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) อ้างอิงการใช้ตารางสำเร็จรูป ทางการคำนวณกลุ่มประชากรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และยามาเน่ (Yamane, 1973) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มสมาชิกที่ศึกษา ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยทุกคนมีโอกาสที่จะตอบสนองแบบเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ มอร์แกน (1970) และยามาเน่ (1973) ซึ่งถือว่าเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดการสุ่มตัวอย่างและประเภทการแบ่งวิธีการสุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาชาวเวียดนามที่ศึกษา ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถือเป็นตัวแทนส่วนหนึ่งของชาวเวียดนาม เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างเหล่านั้นมีสิทธิ์ได้รับการคัดเลือกให้ตอบสนองแบบเท่า ๆ กัน เนื่องจากวิธีการดังกล่าวผู้ตอบสนองสามารถกระทำได้ง่าย กลุ่มตัวอย่างต่างมีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้ตอบสนองทั้งสิ้น ดังนี้

1. ผู้บอกภาษาชาวเวียดนามจำนวนทั้งสิ้น 50 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเพศชาย 25 คน และเพศหญิง 25 คน
2. การศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก
3. กำลังศึกษา ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ในงานวิจัยนี้ได้เลือกสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นชาวเวียดนามที่กำลังศึกษา ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทั้งสิ้น 50 คน จากจำนวนชาวเวียดนามที่เข้ามาศึกษา ทั้งนักศึกษาและบุคลากรที่เข้ามาแลกเปลี่ยนของทั้งสองสถาบันเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 61 คน โดยแบ่งได้ดังนี้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระดับปริญญาตรี 9 คน โดยมีนักศึกษาชาย 8 คน หญิง 1 คน ระดับปริญญาโทนักศึกษาทั้งสิ้น 14 คน แบ่งเป็นชาย 9 คน หญิง 5 คน ระดับ

ปริญญาเอกเป็นบุคลากรแลกเปลี่ยนชาย 2 คน โดย รวม 25 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ระดับปริญญาตรี 21 คน โดยมีนักศึกษาชาย 11 คน นักศึกษาหญิง 10 คน ระดับปริญญาโทนักศึกษา ทั้งสิ้น 15 คน แบ่งเป็นชาย 7 คน หญิง 8 คน รวม 36 คน นอกจากนั้นกลุ่มผู้บอกภาษากลุ่มนี้ ยังเป็น ชาวเวียดนามที่เกิดและเติบโตในประเทศเวียดนาม และใช้ภาษาเวียดนามเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างถือเป็นตัวแทนส่วนหนึ่งของชาวเวียดนาม สามารถบอกให้ทราบถึง การเลือกใช้กลวิธีการขอร้องของชาวเวียดนามในรูปแบบสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง ทั้งยังได้ ผลการวิจัยที่ชาวเวียดนามเลือกใช้ในชีวิตประจำวันด้วย อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลภาษาโดยใช้ แบบทดสอบครั้งนี้ จำเป็นต้องใช้ผู้บอกภาษาเวียดนามที่เข้าใจคำถามและสถานการณ์ในแบบทดสอบ โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบทดสอบล้วนต่างกำลังศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตวิทยาลัย พร้อมเข้าใจธรรมชาติในการใช้ภาษาที่มีทั้งภาษาที่เป็นไปตามกลวิธีตรงและกลวิธีอ้อม

การเก็บข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการออกแบบและ เลือกรูปแบบตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงนำเครื่องมือที่จัดทำขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทยและ ภาษาศาสตร์ตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย ดร.พรหมมินทร์ กองแก้ว ประธานสาขาภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร วรหาร อาจารย์ประจำสาขาวิชา ภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี และ ดร.เหงวียน ถิ แบ็ค หล्यान (TS. Nguyễn Thị Bạch Nhạn) คณบดีคณะวรรณกรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาเวียดนาม จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเว้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบที่เรียกว่า การตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาที่ เว้นว่างไว้ในบทสนทนาให้สมบูรณ์ หรือ Discourse Completion Test (DCT) (ใช้ตามแนวของ อีริคา กิตติศิริประเสริฐ. 2554) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสำหรับการเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้ สามารถกำหนดปัจจัยที่ต้องการได้ ไม่ว่าจะเป็นเกณฑ์อำนาจ หรือเกณฑ์ระยะห่างทางสังคมที่มีผลต่อ การแสดงวัจนกรรมการขอร้องต่อผู้ฟังในสถานการณ์นั้น ๆ โดยให้ผู้ตอบแบบทดสอบเลือกตอบคำถาม ตามตัวเลือกที่กำหนดไว้ในบทสนทนาหรือเพิ่มเติมข้อมูลตามที่ตนต้องการ ซึ่งการสมมติบทบาทและ สถานการณ์นั้น ผู้วิจัยได้ประยุกต์สถานการณ์การสนทนาในชีวิตจริงของชาวเวียดนาม จากการแบ่ง ประเภทการสนทนาตามแนวของ ฮิว ดาด (Hũu Đạt. 2009) ในหนังสือเรื่อง *Đặc trưng ngôn ngữ và văn hóa giao tiếp trong tiếng Việt* ‘ลักษณะทางภาษาและวัฒนธรรมการสื่อสารในภาษา

เวียดนาม’ ที่กล่าวว่า “วัฒนธรรมของชาวเวียดนาม จะเน้นความสำคัญในระบบเครือญาติและความสัมพันธ์ของคนในชุมชน” ในส่วนของหลักความสุภาพใช้ตามแนว บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) ที่ได้แบ่งระดับความสุภาพในการกล่าวถ้อยคำตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในสังคมเวียดนาม รวมถึงการแสดงความสุภาพในที่สาธารณะของชาวเวียดนาม และความหนักเบาของข้อความ ใช้ตามแนวคิดของ ต่าว แท็งห์ ลาน (Đào Thanh Lan. 2005) ในหนังสือเรื่อง Ngũ pháp - nghĩa của lời cầu khiến tiếng Việt ‘ไวยากรณ์-ความหมายของประโยคบอกให้ทำในภาษาเวียดนาม’ โดยแบ่งระดับลักษณะความหนักเบาของเนื้อความในภาษาเวียดนาม จากข้อความที่มีระดับหนักไปจนถึงระดับเบาในการใช้ภาษาเวียดนาม รวมถึงงานของ หวู ถิ แท็งห์ เอื่อง (Vũ Thị Thanh Hương. 1999) จากหนังสือเรื่อง Giao tiếp và lịch sự trong lời cầu khiến tiếng Việt ‘การสื่อสารและความสุภาพในการกล่าวถ้อยคำเพื่อให้เกิดการกระทำในภาษาเวียดนาม’ ที่ได้ศึกษาวัฒนธรรมอ่อนและความสุภาพในภาษาเวียดนามให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ ตัวเลือกตอบการสนทนาในชีวิตจริงของชาวเวียดนาม รวมทั้งเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความมุ่งหมายในงานวิจัย

อย่างไรก็ตามได้มีนักวิจัยชาวไทยและชาวเวียดนาม ที่เลือกใช้เครื่องมือแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา หรือ Discourse Completion Test (DCT) อาทิ ทศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา (2541) อาภาภรณ์ เดชวิจารณ์กิจ (2547) ชีรดา กิตติศิริ (2554) จักริน จุลพรหม (2554) หวู ถิ แท็งห์ เอื่อง (Vũ Thị Thanh Hương. 1999) พาม ถิ เฟื่อง ถุ่ย (Pham Thị Phương Thủy. 2008) และ หลี่ถิ แท็งห์ เวิน (Lại Thị Thanh Vân. 2011) ฯลฯ จากการสำรวจ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยภาษาศาสตร์เชิงสังคมมีด้วยกันหลายวิธี เช่น การเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริง การให้กลุ่มตัวอย่างสร้างแบบทดสอบจากสถานการณ์สมมติ หรือการให้กลุ่มตัวอย่างสร้างบทสนทนาจากการแสดงตามบทบาทตัวละครในสถานการณ์สมมติ (role play) โดย โคเฮน และโอชเตน (Cohen and Oishtain. 1994) ได้กล่าวถึงข้อดีของวิธีการเก็บข้อมูลในสถานการณ์สมมติ (role play) สามารถกำหนดปัจจัยต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษาเพศ อายุ การศึกษา หรือปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคม เนื่องจากสามารถเก็บข้อมูลได้จำนวนมากโดยไม่ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลมากนัก ทำให้ประหยัดเวลาในการเก็บข้อมูล นอกจากนี้อาภาภรณ์ เดชวิจารณ์กิจ (2547) ได้ให้ความเห็นว่า ข้อมูลจากภาษาที่ได้ก็มีความใกล้เคียงกับการสังเกตข้อมูลตามธรรมชาติซึ่งคือพฤติกรรมการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน เนื่องจากการเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริง ต้องใช้เวลานานมากในการรวบรวมข้อมูล ทั้งยังไม่สามารถกำหนดปัจจัยที่ต้องการศึกษาได้ครบทุกสถานการณ์ ดังสถานการณ์การซื้อเชิญ ซึ่งโดยมากผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน จะไม่กล่าวถ้อยคำเพื่อเชิญให้

บุคคลร่วมเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับตน จึงทำให้เกิดปัจจัยความสนิสนระหว่างคู่สนทนา น้ำหนักความรุนแรงของสถานการณ์รวมถึงสถานภาพทางสังคม ทั้งในสถานการณ์จริงหากผู้วิจัยไม่ใช่ผู้พูดเองย่อมไม่สามารถทราบเจตนาที่แท้จริงของถ้อยคำที่ผู้พูดเปล่งออกมาได้ การเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริง จึงไม่อาจจะระบุได้แน่ชัดว่าถ้อยคำที่ปรากฏในสถานการณ์นั้น ผู้พูดมีเจตนาที่จะแสดงการขอร้องหรือไม่ ดังนั้น การศึกษาวิจัยธรรมชาติจึงยอมรับการเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา หรือ Discourse Completion Test (DCT) ว่าเป็นวิธีที่เหมาะสม โดยเฉพาะในงานวิจัยที่ต้องควบคุมปัจจัยและการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามนี้ได้

2. การสร้างแบบทดสอบในงานวิจัย

หลังจากที่ได้เลือกวิธีการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยโดยกำหนดแบบทดสอบ เป็นคำถามให้ผู้บอกภาษาเลือกตอบข้อความ มีคำบรรยายสถานการณ์สั้น ๆ 20 สถานการณ์ ซึ่งประยุกต์จากแบบทดสอบของ เหงเวียน วัน คาง (Nguyễn Văn Khang, 1999) และอาภาภรณ์ เดชวิจารณ์กิจ (2547) จากนั้นนำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย และในตอนท้ายได้นำไปให้ ดร.พรหมมินทร์ กองแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร วรหาร และดร.เหงเวียน ถิ แบ็ค หยวน (TS. Nguyễn Thị Bạch Nhạn) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาเวียดนามตรวจสอบ เมื่อผู้เชี่ยวชาญทั้งสองภาษาได้ตรวจสอบเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 5 คน เพื่อนำผลจากแบบทดสอบชุดแรกนี้มาพิจารณาข้อบกพร่องต่าง ๆ หลังจากนั้นจึงแก้ไขและปรับปรุงแบบทดสอบบางส่วน ให้ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงและเนื้อความเหมาะสมกับผู้ตอบแบบทดสอบให้มากที่สุด เมื่อได้แบบทดสอบที่สมบูรณ์จึงนำมาใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรจำนวน 50 คน โดยให้กลุ่มประชากรเลือกใช้ภาษาในสถานการณ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้มีเกณฑ์ในการกำหนดสถานการณ์สมมติ ดังนี้

1. กำหนดสถานการณ์สมมติขึ้น เป็นสถานการณ์ที่สามารถพบเหตุการณ์และเกิดขึ้นได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีทั้งเนื้อความในการขอร้องอยู่ในระดับเบา คือ ถ้อยคำที่กล่าวออกมานั้นไม่เป็นการบังคับหรือสร้างความอึดอัดใจให้กับผู้ฟังต่อการกล่าวขอร้องของผู้พูด และเนื้อความในระดับหนัก คือ เนื้อความที่กล่าวนั้นสร้างความยุ่งยากและลำบากใจในการที่จะทำตามสิ่งที่ผู้พูดได้กล่าวถ้อยคำต่อผู้ฟัง

2. ปัจจัยที่ต้องการศึกษาในงานวิจัยนี้ได้แก่ เกณฑ์อำนาจ เกณฑ์ระยะห่างทางสังคม โดย บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1987) ได้สรุปรายละเอียดดังนี้

- ก. เกณฑ์อำนาจ (Power) หมายถึง การกำหนดบทบาท หน้าที่ และสิทธิตามสัมพันธภาพของบุคคลในสังคม ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่ามีสิทธิ์ใช้รูปแบบถ้อยคำที่แสดงว่ามีอำนาจได้ กล่าวคือ ผู้พูดต้องคำนึงถึงการเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมและแตกต่างกันไปตามสถานภาพของผู้ฟังแต่ละคน โดยทั่วไป ผู้พูดส่วนใหญ่จะแสดงความสุภาพมากขึ้น หากสนทนากับบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคม

สูงกว่าตน นอกจากนี้ อายุในบางวัฒนธรรมยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่แสดงสถานภาพทางสังคมต่างออกไป อาทิ ในสังคมเวียดนาม เต็ม (Tâm. 2009) กล่าวว่า “สังคมเวียดนามจะให้ความสำคัญและเคารพบุคคลที่มีอายุมากกว่าเสมอ” โดยสถานภาพทางสังคมเวียดนาม บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง ($S < H$)
2. ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้ฟัง ($S = H$)
3. ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง ($S > H$)

หมายเหตุ S (speaker) หมายถึง ผู้พูดหรือผู้ส่งสาร

H (Hearer) หมายถึง ผู้ฟังหรือผู้รับสาร

ข. เกณฑ์ระยะห่างทางสังคม (Social distance) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอาจเปลี่ยนแปลงได้หากระดับความใกล้ชิดเปลี่ยนแปลงไป เวียร์ชบิกกา (อาภาภรณ์ เดชวิจารณ์กิจ. 2547 ; อ้างอิงมาจาก Wierzbicka. 1991) ได้ให้คำจำกัดความระยะห่างทางสังคมว่า ความสนิทสนม หรือ “intimacy” หมายถึง “ความพร้อมที่จะเผยทัศนะและความรู้สึกภายในของตน ที่เก็บงำมิเปิดเผยให้ผู้อื่นล่วงรู้ โดยความสนิทสนมกันถือเป็นความพร้อมทางจิตใจ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจและความรู้สึกที่ดี ที่มีต่อบุคคลที่พร้อมจะเปิดความในใจให้ได้รับรู้” ซึ่งความรู้สึกที่ดีนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากมีการเปิดเผยตัวตนของตนเองให้บุคคลอื่นได้รับรู้ หนึ่งเหตุการณ์ที่ต้องเปิดเผยตัวตนให้ผู้ที่ไม่สนิทได้ทราบนั้น ไม่ได้รวมถึงการรักษาทางจิตวิทยาที่จิตแพทย์สอบถามข้อมูลจากคนไข้ โดยในสังคมเวียดนาม หิว ดาด (Hüu Đạt. 2009) ได้สรุปว่าความสัมพันธ์ทางเครือญาติของชาวเวียดนาม ถือเป็นความสนิทสนมทางความสัมพันธ์โดยธรรมชาติ ชาวเวียดนามให้ความสำคัญกับสถาบันทางครอบครัวมาก บุคคลภายในครอบครัวจึงเสมือนมักคุ้นกันมาแต่กำเนิด มิได้มีการแบ่งแยกว่าต้องสนิทกับใคร ไม่สนิทกับใคร แต่ทุกคนคือครอบครัวเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้แบ่งความสัมพันธ์ของการสร้างสถานการณ์ของแบบทดสอบดังนี้

1. สนิทสนม
2. ไม่สนิทสนม

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบจากสถานการณ์สมมติทั้ง 20 สถานการณ์ โดยจัดทำแบบทดสอบขึ้น 2 ชุด เป็นภาษาไทย 1 ชุด และภาษาเวียดนาม 1 ชุด โดยมีเนื้อหาเหมือนกันทั้ง 2 ชุด เพื่อใช้ทดสอบผู้บอกภาษาชาวเวียดนาม จำนวน 50 คน (รายละเอียดแบบทดสอบทั้งหมดดูได้ที่ภาคผนวก หน้า 111)

ตัวอย่างตารางแบบทดสอบกลวิธีการขอเรื่องในภาษาไทยเวียดนาม

ตาราง 6 ตัวอย่างตารางแบบทดสอบกลวิธีการขอเรื่องในภาษาไทยเวียดนาม

เกณฑ์อำนาจ	เกณฑ์ระยะห่างสังคม	สถานการณ์	กลวิธีการขอเรื่อง
$S < H$	สนิทสนม	1.	กลวิธีตรง
$S = H$...	กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ
$S > H$	ไม่สนิทสนม	20.	กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ

หมายเหตุ S (speaker) = ผู้พูด H (hearer) = ผู้ฟัง

$S < H$ หมายถึง ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง

$S = H$ หมายถึง ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้ฟัง

$S > H$ หมายถึง ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง หลังจากที่ได้วิจัยได้แจกแบบทดสอบสถานการณ์สมมติทั้ง 20 สถานการณ์ แบบทดสอบแบ่งเป็นสถานการณ์บุคคลที่สนิทสนมและบุคคลที่ไม่สนิทสนม เนื่องจากแบ่งตามบทบาท หน้าที่ และสิทธิตามสัมพันธ์ภาพของบุคคลในสังคม ข้อมูลคำตอบได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง และผู้วิจัยนำผลการตอบแบบทดสอบตอนที่ 2 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตอบแบบทดสอบ 1 คนใน 1 สถานการณ์ถือว่าเป็น 1 ข้อความ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นจึงได้ข้อความที่เป็นคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง 50 คน จาก 20 สถานการณ์ รวมทั้งสิ้น 1,000 ข้อความ (50 คน \times 20 สถานการณ์) ทั้งนี้ ข้อมูลที่ใช้ในการกล่าวขอเรื่อง ได้นำมาวิเคราะห์ตามทฤษฎีเรื่องเจตนาของเซอร์ล (Searle, 1975) และความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1987)

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาที่เว้นว่างไว้ในบทสนทนาให้สมบูรณ์ หรือ Discourse Completion Test (DCT) ตั้งแต่เดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน 2556 รวมระยะเวลา 4 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการกล่าวถ้อยคำของผู้ตอบแบบทดสอบ ใช้วิธีการวิเคราะห์การสื่อเจตนา ตามแนววจนกรรมของ เซอร์ล (Searle. 1975) การวิเคราะห์ความสุภาพ (Politeness) ใช้ตามแนว ของบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1983) เพื่อศึกษากลิวิธีการขอเรื่องในภาษา เวียดนาม ว่าถ้อยคำที่กล่าวนั้นเป็นกลวิธีตรงหรือกลวิธีอ้อม และต้องการสื่อเจตนาของถ้อยคำโดย ปรากฏในหน้าที่ของถ้อยคำนั้นว่ามีลักษณะเช่นไร อาทิ การกล่าวประชดประชัน ตำหนิหรือขอโทษ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ถ้อยคำที่สุภาพของชาวเวียดนาม โดยการแสดงผลทางสถิติ พร้อมอธิบายเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ช่วงอายุ เพศ และ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบทดสอบ ที่มีปัจจัยส่งผลต่อการเลือกใช้ถ้อยคำขอเรื่องในการแสดงความ สุภาพของชาวเวียดนาม และในส่วนที่ 2 เป็นการนำผลจากการตอบคำถามจากทั้ง 20 สถานการณ์ ซึ่ง กำหนดขอบเขตในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการขอเรื่องเฉพาะในส่วนของผู้พูด (ผู้ขอเรื่อง) เท่านั้น
2. ศึกษาวิธีการขอเรื่อง เริ่มตั้งแต่การเกริ่นนำจนถึงข้อความสุดท้ายที่ผู้พูด (ผู้ขอเรื่อง) พูดหลังจากที่กล่าวขอเรื่อง

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. จำแนกกลวิธีการขอเรื่องโดยพิจารณาจากรูปภาษาที่ปรากฏตามโครงสร้างทาง ไวยากรณ์ ซึ่งรูปภาษาที่ปรากฏนั้นจะมีการหน้าที่ในการสื่อความ และผู้วิจัยจะตีความหมายของถ้อยคำ ว่ามีเจตนาในการสื่อสารนั้นอย่างไร
2. เมื่อจำแนกกลวิธีการขอเรื่องที่พบทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วย การแจกแจงความถี่ของกลวิธีการขอเรื่อง พร้อมอธิบายเชิงพรรณนาวิเคราะห์เสนอผลเป็นอัตราร้อยละ ของการปรากฏผลการวิจัย
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอเรื่องและปัจจัยด้านเกณฑ์อำนาจทางสังคม และเกณฑ์ระยะห่างทางสังคม เพื่อศึกษาว่าเมื่อความสนิทสนมของผู้พูด ผู้ฟัง ต่างกัน จะส่งผลต่อการ เลือกใช้รูปแบบกลวิธีการขอเรื่องหรือไม่ อย่างไร

ผู้วิจัยได้แบ่งกลวิธีการขอเรื่องในภาษาเวียดนาม เพื่อจำแนกตามเกณฑ์การวิเคราะห์ ตามงานวิจัยของ บลุม กุลกาและโอลชเทิน (Blum-Kulka and Olshtain. 1984) ฟูกูชิม่า (Fukushima. 1996) ปิยะวัลย์ วิรุฬชัยพงษ์ (2543) และอาภาภรณ์ เดชวิจารณ์กิจ (2547) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 7 กลวิธีการขอเรื่องในภาษาเวียดนาม

กลวิธี	กลวิธีย่อย
1. กลวิธีตรง Direct strategies	1. การขอเรื่องเชิงบังคับ
	2. การขอเรื่องอย่างตรงไปตรงมา
	3. การบอกความปรารถนาของผู้พูด
2. กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ Conventional indirect strategies	1. การบอกอย่างมีเงื่อนไข
	2. การถามความเป็นไปได้
	3. การแสดงความลังเลใจ
3. กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ Unconventional indirect strategies	1. การเกริ่นนำ
	2. การอธิบายเหตุผล
	3. การขอโทษ
	4. การขอขอบคุณ
	5. การให้ข้อเสนอตอบแทน
	6. การเน้นย้ำการขอเรื่อง
	7. การแสดงความเกรงใจ
	8. การถามผู้ฟังถึงความสะดวก เวลาว่าง หรือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขอเรื่อง
	9. การกล่าวเพื่อลดความหนักของเนื้อหาการขอเรื่อง
	10. การแสดงความกังวลใจ

3.1 กลวิธีการขอเรื่องในภาษาเวียดนาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีการขอเรื่องโดยพิจารณาจากกลวิธีหลัก หรือส่วนที่กล่าวขอเรื่อง โดยใช้เกณฑ์ความหมายที่ตีความจากรูปภาษาที่ปรากฏตามโครงสร้างของประโยค และความหมายที่ตีความจากเจตนาของผู้พูดว่าส่วนหลักดังกล่าวเป็นกลวิธีการขอเรื่องแบบใด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามเกณฑ์การจำแนกประเภทกลวิธีการขอเรื่องเป็น 3 กลวิธี ตามแนวคิดของ บลุม กุลกา โอลชเทิน (Blum-Kulka

and Olshtain. 1984) ฟุกุชิมะ (Fukushima. 1996) ปิยะวัลย์ วิรุฬชัยพงษ์ (2543) อากาศรณ์ เดชวิจารณ์กิจ (2547) ลาน (Lan. 2005) และ แท็งห์ เหื่อง (Thanh Huong. 1999) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวการวิเคราะห์ของบุคคลข้างต้นมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 กลวิธีตรง (Direct Strategies)

กลวิธีแบบนี้แสดงความหมายการขอร้องอย่างชัดเจน และตรงไปตรงมามากที่สุด เมื่อพิจารณาความหมายจากรูปภาษาแล้ว จะทำให้ผู้ฟังทราบเจตนาของผู้พูดว่าต้องการขอร้องผู้ฟัง กลวิธีตรงจำแนกได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การขอร้องเชิงคำสั่ง (Imperative)

การขอร้องเชิงคำสั่ง หมายถึง รูปแบบภาษาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำขอร้องผู้ฟังโดยใช้ภาษาในเชิงคำสั่งหรือบังคับให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด การกล่าวในลักษณะนี้จัดว่ามีความสุภาพน้อยที่สุดและมีการคุกคามหน้ามาก โดย ลาน (Lan. 2009) ได้สรุปว่า ถ้อยคำลักษณะนี้เป็นการบังคับให้ผู้ฟังต้องกระทำหรืองดเว้นการกระทำของตนตามความประสงค์ของผู้พูด ซึ่งในภาษาเวียดนามส่วนใหญ ผู้พูดมักใช้กลวิธียอมนี้ร่วมกับคำต่าง ๆ เช่น hăy ‘จง’, không được ‘ไม่ได้’, phải ‘ต้อง, จะต้อง’ เป็นต้น

2) การขอร้องอย่างตรงไปตรงมา (Explicit Performative)

การขอร้องอย่างตรงไปตรงมา หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวขอร้องผู้ฟังด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนแจ้งความต้องการในสิ่งที่ผู้พูดปรารถนา ซึ่งต่างจากการกล่าวขอร้องเชิงคำสั่ง โดย ลาน (Lan. 2009) อธิบายว่า ในภาษาเวียดนามมักจะมีคำลงท้ายว่า นะ ‘nhé’ เพื่อให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรู้ว่าถูกละเมิดสิทธิหรือเป็นการคุกคามหน้าจากผู้ฟังมากเกินไป โดยปกติจะนิยมใช้คำนี้กับเพื่อนรุ่นเดียวกัน เพื่อนรุ่นพี่กับรุ่นน้อง รวมถึงผู้ใหญ่ใช้กับเด็ก เช่น พ่อแม่กับลูก ปู่ย่าตายายกับหลาน ครูอาจารย์กับนักเรียนหรือนักศึกษา ในกรณีที่มีความใกล้ชิดกัน ทั้งยังสื่อเป็นนัยให้ทราบถึงระดับความสัมพันธ์สนมของคู่สนทนาที่มีต่อกันในระดับที่ค่อนข้างจะเป็นกันเอง

3) การบอกความปรารถนาของผู้พูด (Want Statement)

การบอกความปรารถนาของผู้พูด หมายถึง ผู้พูดจะแสดงการขอร้องด้วยการกล่าวถึงความต้องการ หรือความปรารถนาของตนในสิ่งที่ผู้พูดต้องการขอร้องผู้ฟัง โดยการขอร้องรูปแบบภาษานี้จะต่างจากการขอร้องอย่างตรงไปตรงมา ในแง่ที่ผู้พูดใช้คำที่แสดงความรู้สึกของตนลงไปในการกล่าวถ้อยคำนั้น เช่น muốn (muốn ตรงกับภาษาอังกฤษว่า want, cần ตรงกับภาษาอังกฤษว่า need) ‘อยาก’ cần ‘ปรารถนา’ เป็นการแสดงความปรารถนาและคาดหวังที่อยากได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งของผู้พูด cần ‘ต้องการ/จำเป็น’ เป็นการกล่าวที่แสดงความเป็นที่ต้องการทำเรื่องดังกล่าวที่ได้กล่าว chúc ‘ขอ’ เป็นต้น

3.1.2 กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ (Conventional indirect Strategies)

กลวิธีที่ผู้พูดแสดงเจตนาการขอร้องโดยที่ไม่ได้ใช้รูปภาพที่แสดงการขอร้องโดยตรง แต่จะกล่าวถึงเงื่อนไขที่จำเป็นต้องให้ผู้ฟังกระทำตามที่ผู้พูดต้องการ ผู้ฟังต้องพิจารณาข้อความเพื่อตีความรูปภาพหรือสามารถเข้าใจเจตนาของผู้พูด ว่าต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามคำขอร้องของตน สำหรับกลวิธีนี้ เซอร์ล (Searle. 1969) จัดอยู่ในกลุ่ม “วัจนกรรมอ้อม” (Indirect Speech Act) ซึ่งกลวิธีนี้สามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบ ตามแนวคิดของ บลุมกุลกา และ โอลชเทิน (Blum-Kulka and Olshtain. 1984), ฟุกุชิม่า (Fukushima. 1996), ปิยวัลย์ วิรุฬหชัยพงษ์ (2543) และอาภาภรณ์ เดชวิจารณ์กิจ (2547) ดังนี้

1) การขอร้องอย่างมีเงื่อนไข (Condition)

การขอร้องอย่างมีเงื่อนไข หมายถึง การขอร้องที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่สร้างเงื่อนไข โดยใช้ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้พูดและผู้ฟังเพื่อสร้างความสนใจ โน้มน้าวใจ หรือเสนอแนวทางที่จะทำให้ผู้ฟังปฏิบัติตามคำขอร้องของผู้พูดง่ายขึ้น โดยในประโยคจะมีคำว่า nếu ‘ถ้า’ เพื่อแสดงเงื่อนไขปรากฏอยู่ด้วย

2) การถามความเป็นไปได้ (Query Preparatory)

การถามความเป็นไปได้ หมายถึง ผู้พูดจะกล่าวถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกกังวลใจหรือความไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะเต็มใจปฏิบัติตามคำขอร้องของตนที่จะต้องรบกวนผู้ฟังให้ปฏิบัติตามคำขอร้อง จึงเป็นการถามความสามารถหรือเสนอทางเลือกโดยใช้คำว่า có thể...được không? ‘สามารถ/อาจจะ...ได้ไหม’

3) การแสดงความลังเลใจ (Hedged Performative)

การแสดงความลังเลใจ หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกกังวลใจในการตัดสินใจที่จะกระทำการบางอย่างต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือเกรงใจที่ตนจะต้องรบกวนผู้ฟังให้ปฏิบัติตามคำขอร้อง จึงก่อให้เกิดการลังเลใจต่อการขอร้องนั้น เพราะอาจสร้างความลำบากใจให้แก่ผู้ฟังโดยที่ไม่สามารถเลี่ยงได้ จึงแสดงความรู้สึกเกรงใจตรง ๆ ด้วยการกล่าวขอโทษ และยอมรับว่าเป็นการรบกวนหรือทำให้เกิดความลำบากใจแก่ผู้ฟัง

3.1.3 กลวิธีแบบอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ (Non-conventional indirect Strategy)

เป็นการกล่าวอ้างถึงสิ่งที่ต้องการขอร้องเพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งวิธีนี้เป็น การกล่าวที่ผู้พูดจะไม่กล่าวส่วนหลัก (head act) หรือส่วนที่แสดงเนื้อความการกล่าวขอร้องเลย ผู้พูด

จะกล่าวถึงแต่ส่วนเสริม (supportive move) หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการขอร้องนั้นเพียงบางส่วน เพื่อให้ผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจเจตนาของผู้พูดจากรูปภาษาที่ปรากฏได้ แต่ต้องอาศัยบริบทของประโยค เพื่อตีความสิ่งที่ผู้พูดต้องการจะสื่อถึงผู้ฟัง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 10 รูปแบบ ดังนี้

1) การเกริ่นนำ

การเกริ่นนำ หมายถึง การกล่าวถ้อยคำใด ๆ ก่อนล่วงหน้า เพื่อเป็นการเตรียมการหรือปูพื้นฐานเพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการขอร้องต่อไป การเกริ่นนำ มีอยู่หลายลักษณะ เช่น การกล่าวเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อบอกให้ผู้ฟังทราบหรือรู้ตัวล่วงหน้าว่าผู้พูดจะขอร้อง แนะนำตัวผู้พูดในกรณี que ผู้ฟังไม่รู้จักผู้พูดหรือผู้ฟังไม่แน่ใจว่าผู้พูดรู้จักตนหรือไม่ รวมทั้งการถามผู้ฟังล่วงหน้าถึงความสะดวกเวลาว่าง หรือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขอร้อง เพื่อประเมินว่าผู้ฟังมีความเต็มใจที่จะทำตามคำขอร้องนั้นมากน้อยเพียงใด

2) การอธิบายเหตุผล

การอธิบายเหตุผล หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้อง หรือวัตถุประสงค์ที่ผู้พูดต้องการขอร้องผู้ฟัง หรือเป็นการอธิบายสภาพการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จำเป็นต้องขอร้องนั้น

3) การขอโทษ

การขอโทษ หมายถึง การกล่าวแสดงความเสียใจและรู้สึกผิดที่ผู้พูดต้องรบกวนและทำความเดือดร้อน ความไม่สะดวกแก่เวลาหรือความไม่สบายใจแก่ผู้ฟัง แต่ทว่าผู้ฟังเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมและสามารถให้ความช่วยเหลือผู้พูดได้ ผู้พูดจึงจำเป็นต้องรบกวนผู้ฟัง หรือบางครั้งเป็นการเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง

4) การขอบคุณ

การขอบคุณ หมายถึง การกล่าวในลักษณะที่ผู้พูดกล่าวเพื่อตอบแทนผู้ฟังล่วงหน้าก่อนที่จะตัดสินใจยอมทำตามคำขอร้องของผู้พูด ซึ่งกลวิธีนี้จัดว่าเป็นการกล่าวที่ผู้พูดโน้มน้ำหนักใจผู้ฟังด้วยการตอบแทนผู้ฟังก่อน โดยที่ผู้ฟังยังมิได้กระทำการที่ผู้พูดขอร้อง ข้อความแสดงการขอบคุณมักจะมีอยู่ในตำแหน่งสุดท้ายของข้อความที่ผู้พูดกล่าวขอร้อง

5) การให้ข้อเสนอตอบแทน

การให้ข้อเสนอตอบแทน หมายถึง การกล่าวเสนอสิ่งตอบแทน ขดเซย หรือขดใช้บางอย่างแก่ผู้ฟัง หรือรับผิดชอบต่อสิ่งที่ผู้พูดได้รบกวนผู้ฟัง เพื่อเป็นการตอบแทนความมีน้ำใจของผู้ฟัง ซึ่งอาจจะแบ่งเบาภาระของผู้ฟังได้ทั้งหมดหรือบางส่วน การให้ข้อเสนอตอบแทนนี้ ผู้พูดพยายามที่จะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกว่าการรบกวนน้อยที่สุด เท่าที่จะสามารถทำได้ รวมทั้งยังเป็น การกล่าวเพื่อให้ผู้ฟังยอมรับหรือทำตามการขอร้องนั้น ๆ

4) การเน้นย้ำการขอร้อง

การเน้นย้ำการขอร้อง หมายถึง ผู้พูดกล่าวส่วนขอร้องด้วยถ้อยคำ อ่อนหวาน เพื่อรบเร้าและเน้นย้ำถึงความจำเป็นของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังช่วยเหลือ ส่วนขยายประเภทนี้มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับส่วนหลัก โดยเป็นการกล่าวขอร้องผู้ฟังซ้ำอีกครั้งเพื่อเป็นการเน้นย้ำการขอร้อง ผู้ฟัง ซึ่งลักษณะเช่นนี้ค่อนข้างแตกต่างจากส่วนขยายประเภทอื่น แต่การที่ผู้วิจัยได้จัดให้การเน้นย้ำการขอร้องเป็นส่วนเสริมประเภทหนึ่ง เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่า ส่วนหลักที่ปรากฏครั้งแรกในบทสนทนาจะเป็น ส่วนที่รวบรวมความสำคัญไว้ทั้งหมด ถือเป็นใจความสำคัญที่ต้องการจะสื่อให้ผู้ฟังได้ทราบถึงเจตนาที่ผู้พูดต้องการจะกล่าวที่สุด ดังนั้นการเน้นย้ำส่วนขอร้องอีกครั้งหรือการใช้ถ้อยคำอ่อนหวาน จึงเป็นเพียง ส่วนเสริมที่เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการขอร้องผู้ฟัง เนื่องจากมีความสำคัญน้อยกว่าส่วนหลักที่ปรากฏ ก่อนหน้า

5) การแสดงความเกรงใจ

การแสดงความเกรงใจ หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ หรือกล่าวข้อความเพื่อแสดงว่าผู้พูดทราบดีว่าการขอร้องของตนจะต้องรบกวนเวลาผู้ฟังให้ปฏิบัติ หรือความสะดวกที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ฟัง รวมทั้งเกิดความเกรงใจต่อการขอร้องที่จะเกิดขึ้น เพราะอาจสร้างความลำบากใจให้แก่ผู้ฟังโดยที่ไม่สามารถเลี่ยงได้ จึงแสดงความรู้สึกเกรงใจตรง ๆ ด้วยการขอขอบคุณ หรือกล่าวขอโทษและยอมรับว่าเป็นการรบกวนหรือทำให้เกิดความลำบากใจแก่ผู้ฟัง

6) การถามผู้ฟังถึงความสะดวก เวลารว่าง หรือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขอร้อง

การถามผู้ฟังถึงความสะดวก เวลารว่าง หรือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขอร้อง หมายถึงการถามผู้ฟังถึงช่วงเวลารว่างหรือความสามารถของผู้ฟังที่จะสามารถปฏิบัติตามที่ผู้พูดจะกล่าวถ้อยคำขอร้อง โดยการถามถึงความสะดวกจัดอยู่ในประเภทการถามผู้ฟัง หลังจากที่ผู้พูดกล่าวถามผู้ฟังถึงความสะดวกที่อยู่ในประเภทของการเกริ่นนำ ทั้งนี้การถามทั้ง 2 ลักษณะล้วนต่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะประเมินว่าผู้ฟังมีความเต็มใจที่จะทำตามคำขอร้องนั้นมากน้อยเพียงใด

7) การกล่าวเพื่อลดความหนักของเนื้อหาการขอร้อง

การกล่าวเพื่อลดความหนักของเนื้อหาการขอร้อง หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวข้อความใด ๆ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกว่าเรื่องที่ผู้พูดขอร้องนั้น มิได้เป็นเรื่องที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ฟังมากเท่าใดนัก เพื่อเป็นการลดความหนักของเนื้อหา ซึ่งเนื้อหาความหนักนั้น จะเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความอึดอัดใจ และลำบากใจต่อผู้ฟังเป็นอย่างมากในการที่จะต้องปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด ผู้พูดจึงเลือกกล่าวถ้อยคำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกว่าการขอร้องนั้นไม่เป็นการบีบบังคับผู้ฟังจนเกินไป ทั้งนี้การกล่าวแบบนี้สามารถเลือกใช้ได้หลายลักษณะ ได้แก่ การยื่น

ข้อเสนอ การใช้ข้อความเพื่อแสดงให้เห็นว่าเรื่องที่ขอร้องเป็นเรื่องเล็กน้อย ด้วยการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา หรือกล่าวถ้อยคำที่สร้างเงื่อนไขเพื่อแสดงว่าการขอร้องนั้นไม่เป็นการบีบบังคับผู้ฟังจนเกินไป

8) การแสดงความกังวลใจ

การแสดงความกังวลใจ หมายถึง การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำด้วยความกังวลใจถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเหตุที่เกี่ยวข้องในการกล่าวขอร้องผู้ฟัง โดยตัวผู้พูดเองนั้นก็เกิดความกังวลหรือไม่สบายใจเช่นกัน

บทที่ 4

กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม

เนื้อหาในบทนี้ จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาที่เว้นช่องว่างไว้ในบทสนทนาให้สมบูรณ์ (Discourse Completion Test : DCT) จากกลุ่มตัวอย่างชาวเวียดนาม จำนวน 50 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นชาย 25 คน และหญิง 25 คน การศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่กำลังศึกษา ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี นอกจากนั้นกลุ่มผู้บอกภาษากลุ่มนี้ ยังเป็นชาวเวียดนามที่เกิดและเติบโตในประเทศเวียดนาม และใช้ภาษาเวียดนามเป็นภาษาหลักในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยผู้วิจัยจำแนกสถานการณ์สมมติออกเป็น 20 สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมเวียดนาม แบ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์ของบุคคลที่สนิทสนมและบุคคลที่ไม่สนิทสนม เนื้อความแบ่งตามบทบาท หน้าที่ และสิทธิตามสัมพันธ์ภาพของบุคคลในสังคม ดังนั้นจึงได้ข้อความที่เป็นคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง 50 คน จาก 20 สถานการณ์ รวมทั้งสิ้น 1,000 ข้อความ (50 คน × 20 สถานการณ์) พร้อมเสนอผลการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องในและสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม
 2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม
- 2.1 ชุดวัจนกรรมกรการขอร้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม

กลวิธีการขอร้อง คือ การกล่าวถ้อยคำที่แสดงการขอร้องของผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสารด้วยถ้อยคำที่ต้องอาศัยการตีความจากผู้ฟัง สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลวิธี ตามแนวคิดของ บลุม กุลกา และโอลชเทน (Blum-Kulka and Olshtain. 1984) และฟูกุชิม่า (Fukushima. 1996) ดังนี้

- 1) กลวิธีตรง คือ การแสดงความหมายของถ้อยคำการขอร้องอย่างตรงไปตรงมาที่สุด เมื่อพิจารณาความหมายจากรูปภาษาแล้ว จะทำให้ผู้ฟังทราบเจตนาของผู้พูดที่ต้องการขอร้องผู้ฟัง
- 2) กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ คือ กลวิธีที่ผู้พูดแสดงเจตนาขอร้องซึ่งไม่ใช่รูปภาษาที่แสดงการขอร้องโดยตรง แต่จะกล่าวถึงเงื่อนไขของผู้พูดที่ไม่สามารถกระทำสิ่งนั้นได้ จึงขอความช่วยเหลือจากผู้ฟัง เช่น ข้อจำกัดทางด้านเวลาของผู้พูดในการต้องกระทำการบางอย่าง ผู้ฟังจึงต้องพิจารณาข้อความเพื่อตีความรูปภาษาที่ผู้พูดต้องการขอร้อง
- 3) กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ คือ การกล่าวอ้างถึงสิ่งที่ต้องการขอร้องเพียงบางส่วนเท่านั้น โดยผู้พูดจะเลือกกล่าวถ้อยคำแสดงถึงเหตุผลหรือความจำเป็นให้ผู้ฟังได้ทราบ

ซึ่งผู้พูดจะไม่แสดงเนื้อความการกล่าวขอร้องเลย ผู้พูดจะกล่าวถึงแต่ส่วนเสริม หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการขอร้องนั้นเพียงบางส่วน เพื่อให้ผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจเจตนาของผู้พูดจากรูปภาษาที่ปรากฏได้ ต้องอาศัยบริบทของประโยคในการตีความสิ่งที่ผู้พูดต้องการจะสื่อให้ผู้ฟังทราบ เนื่องจากการกล่าวด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติที่เราใช้อยู่ไม่ได้เป็นไปตามรูปประโยคของหลักไวยากรณ์ กล่าวคือรูปประโยคคำสั่งแสดงถึงคำสั่ง หรือรูปประโยคคำถามแสดงถึงคำถามเสมอไป แต่การกล่าวถ้อยคำต่าง ๆ นั้นยังสามารถอยู่ในรูปแบบประโยคคำถามที่แสดงการขอร้อง หรือรูปประโยคบอกเล่าอยู่ในรูปของประโยคคำถาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของผู้พูดและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

การวิเคราะห์กลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่าง ๆ ในภาษาเวียดนาม สามารถแบ่งประเภทสถานการณ์การสนทนาจาก ดาด (Dat. 2009) ที่กล่าวถึงลักษณะทางภาษาและวัฒนธรรมการสนทนาในภาษาเวียดนาม รวมทั้งหนังสือของ เฟียน (Phiến. 1983) ได้จำแนกประเภทประโยคบอกให้ทำในภาษาเวียดนาม โดยผู้วิจัยได้นำประเภทประโยคในการสนทนาของชาวเวียดนาม มาประยุกต์ใช้ในการแบ่งสถานการณ์ในแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา หรือ Discourse Completion Test (DCT) โดยแบ่งบทสนทนาในภาษาเวียดนามออกเป็น 8 รูปแบบสถานการณ์ คือ การขออนุญาต การอวยพร การขอร้อง การถามไถ่ การไหว้วาน การเชื้อเชิญ การสั่ง และการห้ามปราม เพื่อสร้างสถานการณ์สมมติให้ครอบคลุมกับการสื่อสารที่เกิดขึ้นในภาษาเวียดนาม โดยให้กลุ่มตัวอย่างชาวเวียดนามจำนวน 50 คน จาก 20 สถานการณ์ รวม 1,000 ข้อความ (50 คน × 20 สถานการณ์) ประกอบด้วยกลวิธีตรง 161 ข้อความ กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ 349 ข้อความ กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ 356 ข้อความ และคำตอบปลายเปิดที่ผู้ตอบแบบทดสอบเลือกที่จะกล่าวเพิ่มเติมจำนวน 134 ข้อความ ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 รูปแบบสถานการณ์และกลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม

รูปแบบสถานการณ์		กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม				รวม
		ตรง	อ้อมตามธรรมเนียม	อ้อมไม่ตามธรรมเนียม	อื่น ๆ	
การขออนุญาต	จำนวน	35	22	37	6	100
	ร้อยละ	35	22	37	6	100
การอวยพร	จำนวน	26	33	11	30	100
	ร้อยละ	26	33	11	30	100

ตาราง 8 (ต่อ)

รูปแบบสถานการณ์		กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม				รวม
		ตรง	อ้อมตาม ธรรมเนียม	อ้อม ไม่ตาม ธรรมเนียม	อื่น ๆ	
การขอร้อง	จำนวน	17	59	100	24	200
	ร้อยละ	8.5	29.5	50	12	100
การถามไถ่	จำนวน	18	46	30	6	100
	ร้อยละ	18	46	30	6	100
การไหว้วาน	จำนวน	10	45	33	12	100
	ร้อยละ	10	45	33	12	100
การซื้อเชิญ	จำนวน	15	52	17	16	100
	ร้อยละ	15	52	17	16	100
การสั่ง	จำนวน	17	59	94	30	200
	ร้อยละ	8.5	29.5	47	15	100
การห้ามปราม	จำนวน	23	33	34	10	100
	ร้อยละ	23	33	34	10	100
รวม		16.1	34.9	35.6	13.4	100
		161	349	356	134	1,000

จากตาราง 8 ข้างต้นเห็นได้ว่ารูปแบบสถานการณ์ต่าง ๆ มีการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในระดับปริมาณที่ต่างกัน สามารถแจกแจงข้อมูลการใช้กลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

รูปแบบสถานการณ์ที่ 1 การขออนุญาต จากการเลือกใช้กลวิธีการตอบในรูปแบบสถานการณ์การขออนุญาต พบว่าผู้เลือกตอบจำนวน 50 คน เลือกใช้ถ้อยคำในการกล่าว เพื่อปรารภนาให้ผู้ฟังกระทำตามความต้องการของผู้พูด ซึ่งการละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นไม่ว่าจะด้วยการกระทำหรือด้วยคำพูดล้วนคุกคามพื้นที่ส่วนบุคคลทั้งสิ้น ผู้พูดจึงต้องเพิ่มความระมัดระวังในการกล่าวถ้อยคำ เพื่อให้การสนทนาเป็นไปด้วยความราบรื่นและประสบผลสำเร็จ จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 37 ซึ่งผู้พูดจะกล่าวอธิบายเหตุผลพร้อมแสดงเจตนาอย่างมีนัยต่อผู้ฟัง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ตัดสินใจต่อการขอร้องของผู้พูดและเป็นการลดระดับการคุกคามหน้า ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การขออนุญาต โดยผู้พุดมีสถานภาพที่น้อยกว่าผู้ฟัง ผู้พุดเพศชายและผู้ฟังเพศหญิงมีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 1 คุณ (ผู้ชาย) และเพื่อนร่วมงานของคุณจะต้องไปติดต่อธุระที่ต่างจังหวัด ซึ่งจะต้องเดินทางโดยรถไฟแต่คุณและเพื่อนต่างแยกกันซื้อตั๋วรถไฟจึงไม่สามารถเลือกที่นั่งติดกันได้ เมื่ออยู่บนรถไฟแล้ว ที่นั่งที่คุณได้นั่งนั้นเป็นที่ที่ต้องนั่งคู่กันกับเพื่อนบ้านผู้หญิง ที่อายุมากกว่าคุณและสนิทสนมคุ้นเคยกันดีกับคุณ ซึ่งเธอเดินทางมาตามลำพัง คุณต้องการขอเปลี่ยนที่นั่งให้เพื่อนของคุณได้มานั่งที่ติดกันกับคุณ คุณจะกล่าวขอร้องผู้หญิงคนนั้นว่าอย่างไร

Chị à! (Hai chúng em cùng đi công tác và sáng mai chúng em sẽ có buổi thuyết trình trước hội đồng. Nhưng chúng em lại không ngồi cùng nhau, chị có thể thông cảm và tạo điều kiện cho phép đồng nghiệp em được đổi chỗ với chị để chúng em có thể trao đổi trước và chuẩn bị tốt cho buổi thuyết trình sáng mai được không ạ!) Hai chúng em vô cùng biết ơn chị ạ.

‘พี่ครับ (พอดีที่เราสองคนต้องไปธุระและพຽນนี้ก็ต้องนำเสนอองานก่อนที่จะมีการสัมมนา แต่พวกเรา ไม่ได้นั่งด้วยกัน ถ้าพี่จะกรุณาเปลี่ยนที่นั่งเพื่อให้เราได้นั่งใกล้กันเราก็จะได้ปรึกษาและเตรียมตัวนำเสนอองานในเช้าวันพຽນนี้) ผมสองคนขอขอบพระคุณพี่มากนะครับ’

จากคำตอบข้อ (c) สถานการณ์ 1 การขออนุญาต ได้รับความนิยมมากในอัตราร้อยละ 37 ถัดมาเป็นการเลือกใช้กลวิธีตรงในการกล่าวขออนุญาตในอัตราร้อยละ 35 ตามด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ ในอัตราร้อยละ 22 และ กลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 6 ตามลำดับ โดยในการเลือกกล่าวด้วยกลวิธีอื่น ๆ นั้นมีผู้เลือกแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

Xin lỗi chị ạ. (Nếu không phiền chị có thể giúp em được không?) Em và đồng nghiệp muốn ngồi cạnh nhau để trao đổi một số công việc rất cần thiết cho buổi họp tới, chị có thể đổi chỗ ngồi với bạn em được không ạ. Cảm ơn chị nhiều ạ.

‘ขอโทษครับพี่ (ถ้าไม่เป็นการรบกวนพี่ พี่พอจะช่วยผมได้ไหม) ผมและเพื่อนร่วมงานอยากจะนั่งใกล้กันเพื่อปรึกษากันเกี่ยวกับเรื่องงานที่เร่งด่วนในการประชุมที่จะถึงนี้ พี่สามารถเปลี่ยนที่นั่งให้กับเพื่อนผมได้ไหมครับ ขอขอบคุณพี่มาก ๆ ครับ’

Chị ơi (đổi chỗ cho bạn em được không?) Chúng em muốn ngồi gần nhau.

‘พี่ชา (เปลี่ยนที่นั่งกับเพื่อนหนูได้ไหม) พวกหนูอยากนั่งใกล้กัน’

จากคำตอบข้อ (d) สถานการณ์ 1 การขออนุญาต ผู้ให้ข้อมูลเพศหญิง มีอาชีพ อาจารย์ ระดับการศึกษาปริญญาโท อายุ 31-40 ปี ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้พูดเลี่ยงการกล่าวให้ผู้ฟังปฏิบัติโดยตรง และมีการเกริ่นนำด้วยการใช้คำเรียกขานผู้ฟัง ให้ผู้ฟังได้เตรียมตัวก่อนมีการสนทนาระหว่างกัน จากนั้นจึงกล่าวถามถึงความสะดวกของผู้ฟัง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ตัดสินใจที่จะตอบรับหรือปฏิเสธในสิ่งที่ถูกขอร้อง ทั้งยังเป็นการแสดงความเกรงใจของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง เนื่องจากสถานการณ์การขออนุญาตนี้ ผู้ตอบแบบทดสอบชาวเวียดนามมองว่า เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวค่อนข้างสูง ผู้พูดควรระมัดระวังคำกล่าวเป็นอย่างมาก ในทางกลับกันผู้พูดก็เลือกที่จะไม่กล่าวถ้อยคำที่เป็นนัยมาก จึงเลือกใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ เพื่อไม่เกิดความยุ่งยากในการสนทนาเกินความจำเป็น

รูปแบบสถานการณ์ที่ 2 การอวยพร จากการเลือกใช้กลวิธีการตอบในรูปแบบสถานการณ์การอวยพร พบว่าผู้เลือกตอบนิยมใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33 ถัดมาเป็นกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 30 ซึ่งกลวิธีอื่น ๆ ล้วนมีการเลือกใช้คำกล่าวที่มีความหลากหลาย ทั้งกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมที่มีผู้เลือกตอบมากที่สุด หรือกลวิธีตรงที่มีผู้เลือกตอบร้อยละ 26 และกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 11 จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา ล้วนนิยมใช้กลวิธีตรงและกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ต่างจากกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียม ที่มีจำนวนผู้ตอบในปริมาณที่ต่างกัน ซึ่งการกล่าวอวยพรถึงแม้จะแสดงความปรารถนาดีของผู้พูด เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นยังเป็นสิ่งที่น่ายกย่องและแสดงความยินดี ผู้พูดจึงไม่ลังเลใจแต่อย่างใดที่จะแสดงความรู้สึกชื่นชมอย่างเปิดเผย ดังนั้นผู้พูดจึงเลือกใช้คำกล่าวตามความต้องการของตน พร้อมกล่าวอย่างตรงไปตรงมา ในทางกลับกันหากกล่าวด้วยถ้อยคำที่มีความสุภาพมากเกินไป จะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกในด้านลบกับผู้พูดได้เช่นกัน

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การอวยพร ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา มีสถานภาพที่น้อยกว่าผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศชายและผู้ฟังเพศหญิงมีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 3 หัวหน้าของคุณ (ผู้ชาย) ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการ คุณ (ผู้หญิง) ในฐานะที่เป็นพนักงานและหลานที่ทำงานสนับสนุนให้คุณได้เข้ามาทำงาน คุณจะกล่าวแสดงความยินดีที่ทำงานอย่างไร

[Cháu xin chúc mừng chú được thăng chức,] cháu cảm ơn chú đã giúp đỡ và dìu dắt cháu trong thời gian qua. Cháu chúc chú thành công trong công việc mới
a.

‘[หลานขอแสดงความยินดีกับลุงที่ได้เลื่อนตำแหน่ง] หลานขอขอบคุณลุงที่ได้ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาหลานในช่วงเวลาที่ผ่านมา หลานขอให้คุณลุงประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานใหม่ค่ะ’

จากคำตอบข้อ (d) สถานการณ์ 3 การอวยพร ผู้ให้ข้อมูลเพศชาย มีอาชีพนักศึกษา ระดับการศึกษาปริญญาตรี อายุ 20-31 ปี ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาข้างต้น โดยการเลือกตอบด้วยกลวิธีตรง ซึ่งผู้พูดกล่าวแสดงความยินดีในการได้เลื่อนตำแหน่งใหม่แก่ผู้ฟังอย่างตรงไปตรงมา พร้อมใช้คำเรียกขานลำดับญาติแทนตัวผู้พูดและผู้ฟัง เพื่อแสดงความใกล้ชิดสนิทสนม แม้จะอยู่ในที่ทำงานแต่ด้วยวัฒนธรรมเวียดนามที่ยังคงให้ความสำคัญกับสายสัมพันธ์ทางเครือญาติ ผู้พูดและผู้ฟังจึงใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงความเป็นเครือญาติและบอกความเป็นกลุ่มเดียวกัน เนื่องจากสถานการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ที่อยู่ในสถานการณ์เชิงบวก ผู้พูดจึงเลือกกลวิธีตรงแสดงความปรารถนาดีและยินดีต่อผู้ฟัง

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การอวยพร โดยผู้พูดมีสถานภาพที่น้อยกว่าผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศหญิงและผู้ฟังเพศชายไม่มีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 4 หัวหน้าของคุณ (ผู้หญิง) ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการคุณ (ผู้ชาย) ในฐานะที่เป็นพนักงานใต้บังคับบัญชาคนหนึ่งของท่าน คุณจะกล่าวแสดงความยินดีกับท่านอย่างไร

[Em chúc Sếp được thăng chức]. Chúc Sếp luôn gặp được nhiều may mắn và gặt hái nhiều thành công mới ở cương vị mới.

‘[หนู ขอยินดีกับหัวหน้าที่ได้เลื่อนตำแหน่ง] ขอให้หัวหน้าพบแต่ความโชคดีและประสบแต่สิ่งดี ๆ ในตำแหน่งใหม่’

จากคำตอบข้อ (d) สถานการณ์ 4 การอวยพร ผู้ให้ข้อมูลเพศหญิง มีอาชีพนักศึกษา ระดับการศึกษาปริญญาตรี อายุ 20-31 ปี ผู้พูดได้เลือกกล่าวด้วยกลวิธีตรง ในการแสดงความรู้สึกยินดีกับการเลื่อนตำแหน่งของผู้ฟังอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ฟังนั้น เป็นสิ่งที่น่ายินดีและชื่นชม ผู้พูดจึงกล่าวถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกของตนต่อผู้ฟังอย่างชัดเจน แม้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นสิ่งที่ไม่สร้างความลำบากใจต่อผู้ฟัง แต่เนื่องจากสถานภาพทางสังคมของคู่สนทนารวมถึงระดับความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ที่ต่างกันในการใช้สรรพนามแทนตัวบุคคลจึงแตกต่างจากสถานการณ์ที่ 3

จากการเลือกตอบของผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาพบว่า ระดับความใกล้เคียงธรรมถึงระยะห่างทางสังคมของคู่สนทนานั้น ส่งผลต่อการเลือกกลวิธีการกล่าวอวยพร ถึงแม้จะเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นสิ่งที่ดีและน่ายกย่อง หากผู้กล่าวเลือกใช้ถ้อยคำที่มีการสร้างคำหรือกล่าวอ้อมไม่ตรงประเด็นมากเกินไป อาจสร้างความอึดอัดใจต่อผู้ฟังได้ ดังที่โจนาธาน คัพเพอร์ (1999) ได้แสดงความเห็นว่าการแสดงความสุภาพมากเกินไป อาจเป็นกลวิธีที่แสดงออกถึงความไม่สุภาพและมีเจตนาในการกล่าวเพื่อทักหน้าผู้ฟัง

รูปแบบสถานการณ์ที่ 3 การขอร้อง จากการเลือกใช้กลวิธีการตอบในรูปแบบสถานการณ์การขอร้อง พบว่ากลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมใช้มากที่สุดในอัตราร้อยละ 50 ถัดมาด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมร้อยละ 29.5 กลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 12 และกลวิธีตรง 8.5 ซึ่งการกล่าวขอร้องในสถานการณ์นี้จะเห็นได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่สร้างความอึดอัดใจให้กับตัวผู้ฟังเป็นอย่างมาก ผู้พูดจึงพยายามเลือกใช้ถ้อยคำ ที่สร้างความสบายใจและสุภาพที่สุด เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนต้องการ และยังคงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การขอร้อง โดยผู้พูดมีสถานภาพที่น้อยกว่าผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศชายและผู้ฟังเพศชายมีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 7 คุณเป็นนักศึกษา (ชาย) มีความจำเป็นต้องขอยืมหนังสือเล่มใหม่ จากอาจารย์ที่ปรึกษา (ชาย) คุณจะพูดกับอาจารย์ท่านนี้ว่าอย่างไร

Thầy ơi, [làm ơn cho em mượn quyển sách này] (để tham khảo khoảng 2 ngày có được không ạ?)

‘อาจารย์ครับ [ผมรบกวนขอยืมหนังสือเล่มนี้] (เพื่อไปศึกษาสัก 2 วันได้ไหมครับ)’

จากคำตอบข้อ (c) สถานการณ์ 7 การขอร้อง ผู้พูดได้กล่าวความต้องการของตนพร้อมอธิบายเหตุผลให้ผู้ฟังได้ทราบ และกำหนดระยะเวลาในการยืมหนังสือ เสมือนผู้พูดได้ให้สัญญาณกับผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสบายใจและทราบห้วงกำหนดเวลาว่าจะได้หนังสือคืนเมื่อใด ซึ่งกลวิธีนี้ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มเต็มบทสนทนา เลือกใช้มากถึงร้อยละ 50 ในขณะที่ตัวเลือกกลวิธีอื่น ๆ ก็มีความน่าสนใจไม่ต่างกัน ซึ่งผู้ตอบแบบทดสอบได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่หลากหลาย โดยการเลือกใช้ถ้อยคำที่มีทั้งข้อมูลที่ผู้พูดกล่าวแสดงการยอมรับต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การขอร้อง ผู้พูดมีสถานภาพที่น้อยกว่าผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศชายและผู้ฟังเพศชายไม่มีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 6 อาจารย์ A (ชาย) และอาจารย์ B (ชาย) มักจะแสดงพฤติกรรมที่ผิดกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย โดยจะส่งข้อสอบล่าช้าและเข้าสอนไม่ตรงเวลา แต่หัวหน้าภาควิชาจะ

ว่ากล่าวตักเตือนอาจารย์ B เท่านั้น หากคุณ (ผู้ชาย) เป็นอาจารย์ B คุณจะกล่าวกับหัวหน้าภาควิชาของคุณอย่างไร

Vâng, em sẽ rút kinh nghiệm

‘ค่ะ หนูจะเรียนรู้ไว้เป็นประสบการณ์’

จากคำตอบข้อ (d) สถานการณ์ 6 การขอร้อง ผู้ให้ข้อมูลเพศหญิง มีอาชีพนักธุรกิจ ระดับการศึกษาปริญญาตรี อายุ 20-31 ปี ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา เลือกที่จะกำหนดถ้อยคำในการกล่าวขอร้องด้วยตนเอง โดยผู้พูดได้เริ่มต้นด้วยการกล่าวขานรับการสนทนาจากผู้พูด เพื่อเป็นการแสดงให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดยังคงร่วมสนทนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังเป็นการแจ้งให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดต้องการขานรับและยอมรับต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่ต้องการคำอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เนื่องจากสถานการณ์นี้ผู้ฟังมีสถานภาพที่สูงกว่าผู้พูดรวมถึงระยะห่างความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก ผู้พูดจึงเห็นว่ากรณีที่กล่าวยอมรับและไม่ได้แย้งกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นผลดีที่สุด พร้อมทั้งเป็นการรักษามารยาทอีกด้วย ในทางกลับกันการขานรับหรือยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของผู้พูดนั้น อาจแสดงออกถึงการต่อต้านต่อเหตุการณ์ก็เป็นได้ ซึ่งการกล่าวถ้อยคำยังต้องคำนึงถึงเจตนาในการกล่าวถ้อยของผู้พูด ดังที่ เซอร์ล (Searle, 1976) เชื่อว่าทุกครั้งที่เกิดถ้อย ผู้พูดมีการแสดงเจตนาแฝงอยู่ในถ้อยคำนั้น ๆ เสมอ ซึ่งอาจตีความได้ว่า การกล่าวถ้อยและการแสดงเจตนาของผู้พูดไม่สามารถแยกออกจากกันได้ การแฝงเร้นถึงเจตนาบางอย่างในขณะที่กล่าวถ้อยคำ ต้องอาศัยการตีความจากผู้ฟังมากกว่าที่จะเป็นข้อความที่ตายตัว ผู้ฟังจึงต้องพิจารณาทั้งเจตนาของผู้พูดและน้ำเสียงของผู้พูดในการกล่าวถ้อยคำนั้น ๆ

นอกจากการกล่าวขานรับและยอมรับต่อเหตุการณ์แล้วนั้น ผู้ตอบแบบทดสอบยังมีการกล่าวยอมรับแบบมีเงื่อนไข จากคำตอบข้อ (d) สถานการณ์ 6 การขอร้อง ผู้ให้ข้อมูลเพศชาย มีอาชีพอาจารย์ ระดับการศึกษาปริญญาโท อายุ 21-31 ปี โดยผู้พูดได้เลือกกล่าวด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ โดยกล่าวเสนอความคิดของตน ที่แสดงการขอร้องให้ผู้ฟังหลีกเลี่ยงการปฏิบัติต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งเรียกร้องความเสมอภาคที่ควรจะมีให้กับทุก ๆ ฝ่ายเช่นกัน ในการกล่าวนั้น ผู้พูดยังคงรักษาความสุภาพด้วยการเริ่มต้น กล่าวแสดงความขอบคุณต่อผู้ฟังที่ปรารถนาดีที่ได้กล่าวตักเตือนถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมกล่าวสัญญาต่อผู้ฟังเพื่อให้เกิดความสบายใจว่าเหตุการณ์เช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นอีก หากแต่ผู้พูดได้เสนอความคิดเห็นของตนเองที่ต้องการขอร้องให้ผู้ฟังมีความเสมอภาคด้านการปฏิบัติต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้เช่นกัน

Em cảm ơn sự nhắc nhở của tổ trưởng, em xin hứa sẽ sửa chữa. Dạ, (Sếp cũng nên nhắc nhở giáo viên A nữa a.) Cô ấy cũng rất hay đi muộn đó ạ.

‘หนูขอบคุณคำตักเตือนของท่านหัวหน้า หนูขอสัญญาจะแก้ไขค่ะ (หัวหน้าก็ควรตักเตือนอาจารย์ A ด้วยเช่นกันค่ะ) อาจารย์ท่านนั้นก็มักจะมาสายเป็นประจำ’

รูปแบบสถานการณ์ที่ 4 การถามไถ่ จากการเลือกใช้วิธีการตอบในรูปแบบสถานการณ์การถามไถ่ พบว่าผู้เลือกตอบนิยมเลือกตอบด้วยวิธีการกล่าวอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46 ในการเลือกกล่าวด้วยวิธีการอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัตินั้น ผู้พูดส่วนมากนิยมใช้รูปประโยคคำถาม แต่เจตนาในการกล่าวไม่ใช่เป็นการถาม หากเป็นการแสดงการขอร้องผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังช่วยบอกทางแก่ผู้พูด โดยยังคงมีถ้อยคำที่บ่งบอกความต้องการของผู้พูดอย่างชัดเจน

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การถามไถ่ โดยผู้พูดมีสถานภาพที่เท่ากันกับผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศหญิงและผู้ฟังเพศชายมีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 9 คุณ (ผู้หญิง) ต้องการจะเดินทางไปทำการไปรษณีย์จังหวัด ซึ่งคุณไม่ทราบเส้นทาง คุณจะสอบถามเส้นทางจากเพื่อนบ้าน (ผู้ชาย) ที่อยู่บ้านติดกันและมีวัยใกล้เคียงกับคุณซึ่งอยู่ใกล้แถวนี้ว่าอย่างไร

Xin lỗi, (nhờ cậu chỉ giúp tớ đường đến bưu điện tỉnh được không),
tớ xin cảm ơn.

‘ขอโทษนะเธอ (วานเธอบอกทางไปที่ทำการไปรษณีย์จังหวัดให้เราหน่อยได้ไหม) ขอขอบคุณ’

จากคำตอบข้อ (b) สถานการณ์ 9 การถามไถ่ ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา แสดงความสุภาพด้วยการกล่าวขอโทษ ซึ่งเป็นการแสดงออกให้ผู้ฟังทราบว่า ผู้พูดรู้ว่าสิ่งที่จะกระทำต่อไปนั้นอาจก่อให้เกิดความอึดอัดใจต่อผู้ฟังได้ ผู้พูดจึงเลือกที่จะยอมรับความผิดของตนก่อนพร้อมกล่าวขอร้องด้วยประโยคคำถาม เพื่อให้ผู้ฟังได้มีโอกาสในการปฏิเสธ แม้คู่สนทนาจะมีความใกล้ชิดกันแต่เรื่องความสุภาพและมารยาททางสังคม จะทำให้การสนทนานั้นเกิดความราบรื่นมากยิ่งขึ้นและตามด้วยวิธีการอ้อมไม่ตามธรรมเนียมด้วยอัตราร้อยละ 30 ถัดมาคือวิธีการตรง และวิธีการที่มีค่านิยมน้อยที่สุดคือ ใช้วิธีการอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 6 การเสนอให้ข้อมูลเพิ่มเติมโดยมากจะเลือกกล่าวด้วยวิธีการอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ ที่กล่าวด้วยคำถามเพื่อแสดงการถามไถ่ผู้ฟัง

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การถามไถ่ โดยผู้พูดมีสถานภาพที่เท่ากันกับผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศชายและผู้ฟังเพศชายไม่มีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 10 คุณ (ผู้ชาย) ต้องการจะเดินทางไปทำการไปรษณีย์จังหวัด ซึ่งคุณไม่ทราบเส้นทาง คุณจะสอบถามเส้นทางจากผู้ชายแปลกหน้าที่มีวัยใกล้เคียงกับคุณซึ่งกำลังเดินผ่านมาว่าอย่างไร

Xin lỗi, (bạn cho hỏi muốn đến bưu điện thì đi đường nào?)

‘ขอโทษ ขอถามเธอ ถ้าต้องการไปไปรษณีย์ไปทางไหน’

จากคำตอบข้อ (d) สถานการณ์ 10 การถามไถ่ ผู้ให้ข้อมูลเพศชาย มีอาชีพวิศวกร ระดับการศึกษาปริญญาตรี อายุ 21-31 ปี โดยผู้ตอบแบบทดสอบเลือกกล่าวถ้อยด้วยกลวิธีตรง แม้คู่สนทนาจะมีระยะห่างทางสังคมในระดับที่ไม่มีความสนิทสนมกัน ผู้พูดจึงกล่าวถ้อยคำด้วยการแจ้งถึงเจตนาของตนอย่างตรงไปตรงมา และผู้พูดรักษามารยาทด้วยการกล่าวถ้อยคำแสดงการรับรู้ถึงความผิดของตน ด้วยการกล่าวขอโทษที่รบกวนผู้ฟังให้ต้องสละเวลาในการตอบคำถาม ตามด้วยการกล่าวแจ้งความประสงค์ของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังสนองความต้องการของตน

รูปแบบสถานการณ์ที่ 5 การไหว้วาน จากการเลือกใช้กลวิธีการตอบในรูปแบบสถานการณ์การไหว้วาน พบว่าผู้เลือกตอบมีความนิยมเลือกใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ มากที่สุดด้วยอัตราร้อยละ 45 ซึ่งมีความคล้ายกันกับรูปแบบสถานการณ์การถามไถ่ ที่ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเต็มเต็มบทสนทนา มักนิยมเลือกตอบในจำนวนมาก ตามด้วยกลวิธีการกล่าวอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติในอัตราร้อยละ 33 กลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 12 และกลวิธีตรงคิดเป็นร้อยละ 10 อย่างไรก็ตาม การกล่าวด้วยวิธีอื่น ๆ นั้น ผู้พูดยังคงนิยมเลือกถามถึงความสะดวกของผู้ฟังก่อนจะกล่าวถ้อยคำที่บ่งบอกให้ผู้ฟังปฏิบัติตาม เพื่อเป็นการส่งสัญญาณให้ผู้ฟังได้เตรียมพร้อมกับสิ่งที่ผู้พูดจะกล่าวออกไป

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การไหว้วาน โดยผู้พูดมีสถานภาพที่เท่ากันกับผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศหญิงและผู้ฟังเพศหญิงมีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 11 ในระหว่างการประชุมเผอิญคุณ (ผู้หญิง) นึกได้ว่าต้องเดินทางไปต่างจังหวัด และยังไม่ได้ซื้อตั๋วรถไฟสำหรับการเดินทาง คุณต้องการขอร้องให้เพื่อนสนิท (ผู้หญิง) ของคุณช่วยซื้อตั๋วรถไฟสำหรับการเดินทางให้คุณ แต่ในเวลาเดียวกันนั้นเพื่อนสนิทของคุณก็กำลังมีงานที่ต้องทำเป็นจำนวนมาก คุณจะกล่าวกับเพื่อนสนิทเพื่อให้ช่วยซื้อตั๋วรถไฟให้คุณได้อย่างไร

(Nếu không phiền, ban có thể giúp mình mua vé xe lửa được không?) Mình biết bạn cũng rất bận, nhưng tại mình có cuộc họp đột xuất đến giờ vẫn chưa kết thúc mà vé tàu lửa vẫn chưa mua được. Bạn làm ơn giúp ơn với, mình cảm ơn bạn nhiều.

‘(ถ้าไม่เป็นการรบกวน เธอพอจะช่วยซื้อตั๋วรถไฟให้ฉันได้ไหม) ฉันรู้ว่าเธอก็ยุ่ง แต่เพราะฉันมีประชุมต่อเนื่องยังไม่ยุติ อีกทั้งตั๋วรถไฟก็ยังไม่ได้อีก เธอกรุณาช่วยฉันหน่อย ฉันขอบคุณเธอมาก’

จากคำตอบข้อ (d) สถานการณ์ 11 การไหว้วาน ผู้ให้ข้อมูลเพศหญิง ประกอบอาชีพเป็นล่ามแปล ระดับการศึกษาปริญญาตรี อายุ 21-31 ปี แม้ผู้พูดเลือกที่จะตอบด้วยกลวิธีการขอร้องที่ผู้พูดเป็นผู้กำหนดเอง ยังคงเลือกกล่าวถ้อยคำด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังช่วยกระทำการบางสิ่งบางอย่างให้ แม้คู่สนทนาของตนจะมีความสนิทสนมกันและอยู่ในสถานภาพทางสังคมที่เท่ากัน แต่ผู้พูดยังคงกล่าวถามถึงความสะดวกของผู้ฟัง

พร้อมอธิบายเหตุผลที่ต้องรบกวนผู้ฟัง รวมทั้งแสดงการอ้อนวอนด้วยการกล่าวขอความกรุณาจากผู้ฟัง ให้ผู้ฟังรู้สึกได้ถึงความจริงใจและความจำเป็นที่ต้องการขอความช่วยเหลือเป็นอย่างมาก ด้วยมารยาททางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศเวียดนาม ที่สร้างกรอบความรู้สึกเกรงใจคู่สนทนา หากผู้พูดจะต้องละเมิดความเป็นส่วนตัวของอีกฝ่ายจะกล่าวปิดท้ายด้วยการขอบคุณเสมอ อีกนัยหนึ่งเสมือนเป็นการบังคับให้ผู้ฟังต้องปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด ด้วยการกล่าวขอบคุณล่วงหน้าของผู้พูดนั้น ซึ่งบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) ได้จัดการกล่าวขอบคุณเป็นการคุกคามหน้าเชิงบวก ที่ผู้ฟังเสมือนถูกคุกคามความเป็นส่วนตัว

รูปแบบสถานการณ์ที่ 6 การเชื่อเชิญ จากการเลือกใช้กลวิธีการตอบในรูปแบบสถานการณ์ การเชื่อเชิญพบว่า ผู้เลือกตอบใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุดด้วยอัตราร้อยละ 52 ตามด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติอัตราร้อยละ 17 ตามด้วยกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 16 และสุดท้ายด้วยกลวิธีตรงในอัตราร้อยละ 15 ด้วยวิธีอ้อมตามธรรมเนียม ผู้พูดแสดงถ้อยคำที่บ่งบอกถึงความต้องการของตนอย่างชัดเจนต่อผู้ฟัง เนื่องจากการเชื่อเชิญแม้จะละเมิดความเป็นส่วนตัวทางด้านเวลาของผู้ฟัง แต่เหตุการณ์นั้นเป็นการกล่าวในเรื่องที่น่ายินดีและได้แสดงออกถึงความจริงใจที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง ในการต้องการเชื่อเชิญ การใช้ถ้อยคำในรูปประโยคจึงมักปรากฏคำที่บ่งชี้ถึงความปรารถนาของผู้พูดโดยตรง แม้กระทั่งการเลือกตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาของผู้ตอบเองล้วนเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงความปรารถนาของตนอย่างชัดเจนทั้งสิ้น

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การเชื่อเชิญ โดยผู้พูดมีสถานภาพที่เท่ากันกับผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศหญิงและผู้ฟังเพศหญิงมีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 13 คุณ (ผู้หญิง) ต้องการไปเที่ยวญี่ปุ่นมาก แต่คุณไม่อยากจะเดินทางไปโดยลำพัง คุณต้องการชวนเพื่อนสนิท (ผู้หญิง) ซึ่งเคยเรียนด้วยกันมาตั้งแต่สมัยมัธยมไปด้วยกัน และเธอก็เก่งภาษาญี่ปุ่นมาก แต่เนื่องจากเพื่อนของคุณขณะนี้ที่อยู่ระหว่างลาหยุดพักผ่อน คุณจะชักชวนเพื่อนของคุณว่าอย่างไร

(Minh rất muốn đi Nhật và muốn mời bạn đi cùng với mình được không?) Bạn giỏi tiếng Nhật và thông thạo văn hóa Nhật sẽ thuận lợi cho chúng ta rất nhiều. Minh sẽ lo chuyện kinh phí và tin chắc chúng ta sẽ có chuyến đi thật thú vị và bổ ích. Bạn đồng ý đi với mình nhé!

‘(ฉันอยากไปญี่ปุ่นมากและอยากเชิญเธอไปกับฉันด้วยได้ไหม) เธอเก่งภาษาญี่ปุ่นและเข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างดี จะเป็นประโยชน์กับพวกเรามาก ฉันจะดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายและเชื่อมั่นว่า การเดินทางพวกเราครั้งนี้จะมีประโยชน์และน่าสนใจ เธอตกลงไปกับฉันนะ’

จากคำตอบข้อ (d) สถานการณ์ 13 การเชื้อเชิญ ผู้ให้ข้อมูลเพศหญิง ประกอบอาชีพเป็นอาจารย์ ระดับการศึกษาปริญญาโท อายุ 31-40 ปี ผู้พูดมีความนิยมการใช้กลวิธีอื่น ๆ ในการกล่าว หากแต่กลวิธีอื่น ๆ นั้นก็ยังคงใช้ถ้อยคำที่ใกล้เคียงกับกลุ่มของกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ ที่มีการแสดงถ้อยคำบอกความต้องการของผู้พูดอย่างเด่นชัด แต่ยังคงเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้มีการตัดสินใจ ด้วยการถามความเป็นไปได้ที่ผู้ฟังจะปฏิบัติตามผู้พูด พร้อมทั้งได้เลือกใช้ถ้อยคำที่ลดระดับการคุกคามหน้าและทำให้ผู้ฟังมองว่าเหตุการณ์นั้นเสมือนเป็นเรื่องเล็กน้อยด้วยคำว่า nhé ‘นะ’ ช่วยให้การสนทนาเกิดความสุภาพและแสดงความใกล้ชิดต่อกัน

รูปแบบสถานการณ์ที่ 7 การสั่ง จากการเลือกใช้กลวิธีการตอบในรูปแบบสถานการณ์การสั่ง พบว่าผู้เลือกตอบด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุดในอัตราร้อยละ 47 ลำดับต่อมา กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติในอัตราคิดเป็นร้อยละ 29.5 ถัดมาเป็นกลวิธีอื่น ๆ และกลวิธีตรงในอัตราร้อยละ 15 และ 8.5 ตามลำดับ เห็นได้ว่าการที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่แสดงการสั่งต่อผู้ฟัง ชาวเวียดนามถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ฟังเป็นอย่างมาก จึงนิยมเลือกใช้ถ้อยคำที่ไม่เป็นการคุกคามตัวผู้ฟังมาก ในการกล่าวถ้อยจึงมักจะกล่าวถึงเหตุผลของผู้พูด รวมถึงการแสดงเจตนาที่หวังดีต่อผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความคล้อยตามถึงเหตุผลที่จำเป็นต้องให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การสั่ง โดยผู้พูดมีสถานภาพที่สูงกว่าผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศหญิงและผู้ฟังเพศหญิงมีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 15 ลูกสาวของคุณ (ผู้หญิง) เพิ่งหายจากอาการป่วยหนักและได้รับอนุญาตให้กลับบ้าน เธอเป็นคนที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานมาก เธอต้องการไปทำงานทันทีหลังจากที่ออกจากโรงพยาบาลแล้ว แต่เมื่อดูแล้วสุขภาพของลูกสาวคุณก็ยังไม่แข็งแรงมาก หากไปทำงานก็จะส่งผลเสียต่อสุขภาพ คุณจะบอกกับลูกสาวของคุณอย่างไรเพื่อให้เธอพักผ่อนที่บ้านต่ออีกสัก 2-3 วันเพื่อให้อาการดีขึ้นก่อนแล้วจึงค่อยกลับไปทำงาน

Mẹ xin bác sĩ cho con về nhà là để tiện chăm sóc và nghỉ ngơi chứ bệnh con chưa khỏi hẳn đâu. (Nên con cần phải nghỉ ngơi và chưa thể đi làm được đâu, có gì mẹ sẽ xin phép cơ quan cho con nghỉ thêm ít ngày nữa).

‘แม่ขออนุญาตคุณหมอให้ลูกกลับบ้านเพื่อพักผ่อนให้อาการป่วยหายเป็นปกติ (ลูกควรอยู่บ้าน พักผ่อน อย่าเพิ่งออกไปไหน เรื่องที่ทำงานแม่จะไปขออนุญาตกับหัวหน้างานเพื่อให้ลูกพักผ่อนเพิ่มอีกสักกระยะหนึ่งเอง)’

จากคำตอบข้อ (c) สถานการณ์ 15 การสั่ง ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา เลือกกล่าวถ้อยคำด้วยการใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่ง ด้วยเหตุผลของสถานการณ์ที่มีการแสดงออกถึงการบังคับให้ผู้ฟังต้องปฏิบัติตามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากผู้พูดจะ

กล่าวแสดงความต้องการของตนอย่างเด่นชัดเกินไปนั้น อาจสร้างความไม่พอใจแก่ผู้ฟังรวมถึงทำให้ผู้ฟังเกิดการต่อต้านและไม่ยอมปฏิบัติตามได้ ผู้พูดจึงเลือกใช้วิธีการกล่าวที่นุ่มนวล เพื่อให้บรรลุความต้องการของตนหรือแม้กระทั่งในกรณีอื่น ๆ ที่ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา ได้เสนอความคิดเห็นต่างก็แสดงความสุภาพและรู้สึกเกรงใจผู้ฟัง พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบให้ผู้ฟังได้ทราบถึงความจำเป็นของผู้พูดที่เป็นสาเหตุทำให้ต้องรบกวนผู้ฟัง แม้ผู้พูดจะอยู่ในสถานะทางสังคมที่สูงกว่าผู้ฟัง แต่ด้วยระยะห่างของความสนิทสนมจึงทำให้ผู้พูดใช้ความระมัดระวังในการกล่าวเป็นอย่างมาก

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การสั่ง โดยผู้พูดมีสถานภาพที่สูงกว่าผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศหญิงและผู้ฟังเพศหญิงไม่มีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 18 คุณเป็นคนบดีคณะบริหารธุรกิจ (หญิง) คุณได้รับมอบหมายจากรองอธิการบดีให้แปลเอกสารราชการสำคัญและเร่งด่วนชิ้นหนึ่ง แต่คุณมีงานของคณะชิ้นสำคัญมากที่ต้องทำก่อน อาจารย์ A (หญิง) เป็นอาจารย์ต่างคณะของคุณ ที่มีความสามารถทางด้านการแปลเอกสาร แต่เธอก็มีงานยุ่งตลอดเวลา และคุณกับอาจารย์ A ต่างก็ไม่ค่อยสนิทกันนัก คุณจะพูดกับอาจารย์ A เพื่อให้แปลเอกสารให้คุณอย่างไร

Xin lỗi. (Cô A đang làm gì đó? Tôi có tài liệu cần dịch nhưng còn nhiều việc chưa giải quyết xong) , (cô có thể giúp tôi dịch tài liệu này được không?)
Cám ơn cô A.

‘ขอโทษ (อาจารย์ A กำลังทำอะไรอยู่คะ ดิฉันมีเอกสารต้องแปลแต่เหลืองานที่ยังสะสางไม่เสร็จ) (อาจารย์พอจะสามารถช่วยดิฉันแปลเอกสารนี้ได้ไหม) ขอบคุณอาจารย์ A’

จากคำตอบข้อ (d) สถานการณ์ 18 การสั่ง ผู้ให้ข้อมูลเพศหญิง ประกอบอาชีพเป็นอาจารย์ระดับการศึกษาปริญญาโท อายุ 31-40 ปี จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบทดสอบเลือกใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติในการตอบ แม้ผู้ฟังจะเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาผู้พูด ซึ่งผู้พูดมีอำนาจที่จะสั่งการได้โดยตรง แต่ด้วยสถานภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนานั้น มีความเอื้อเฟื้อและเกรงใจซึ่งกันและกัน ผู้พูดจึงได้เกริ่นนำด้วยการกล่าวขอโทษที่จะต้องรบกวนผู้ฟัง พร้อมถามถึงกิจกรรมขณะนั้นของผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังได้เตรียมตัวก่อนที่ผู้พูดจะกล่าวแจ้ง พร้อมอธิบายถึงเหตุผลให้ผู้ฟังได้ทราบ เพื่อไม่ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกว่าถูกบังคับให้ต้องปฏิบัติตามมากเกินไป

รูปแบบสถานการณ์ที่ 8 การห้ามปราม จากการเลือกใช้กลวิธีการตอบในรูปแบบสถานการณ์การห้ามปรามพบว่า ผู้เลือกตอบด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด ด้วยอัตราร้อยละ 34 ต่อมาด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติอัตราร้อยละ 33 ตามด้วยกลวิธีตรงในอัตราร้อยละ 23 และเลือกกลวิธีอื่น ๆ ด้วยอัตราร้อยละ 10 การกล่าวให้บุคคลลงตเว็นการกระทำนั้น ถือเป็นกา

กล่าวที่มีระดับการคุกคามหน้ามาก ผู้พูดจึงต้องมีความระมัดระวังการเลือกใช้ถ้อยคำ โดยถ้อยคำที่เปล่งถ้อยเหล่านั้นจำเป็นต้องให้ผู้ฟังตีความเอง

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การห้ามปราม โดยผู้พูดมีสถานภาพที่สูงกว่าผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศหญิงและผู้ฟังเพศชายมีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 19 คุณ (ผู้หญิง) และน้องชายของคุณขึ้นรถประจำทางที่อัดแน่นไปด้วยผู้คน น้องชายของคุณเป็นคนที่ติดบุหรี่มาก ทันใดนั้น เขาได้นำบุหรือนอกมาสูบ คุณจะห้ามน้องชายไม่ให้สูบบุหรี่บนรถประจำทางอย่างไร

Trên xe rất đông người, có cả phụ nữ đang mang thai nữa đó. (Nếu em muốn hút thuốc nên đợi lúc xuống xe thì em cứ việc hút tùy em).

‘บนรถผู้คนค่อนข้างแออัด มีทั้งสตรีที่กำลังตั้งครรภ์ด้วย (ถ้าน้องอยากจะสูบบุหรี่ควรรอให้ลงจากรถก่อนแล้วค่อยสูบตามใจน้อง)’

จากคำตอบข้อ (c) สถานการณ์ 19 การห้ามปราม ผู้พูดและผู้ฟังแม้จะมีความสนิทสนมกัน อีกทั้งผู้พูดมีอายุและสถานภาพที่สูงกว่าผู้ฟังก็ตาม แต่ด้วยสถานการณ์ที่อยู่ในที่สาธารณะผู้พูดจึงคำนึงถึงถ้อยคำของตนที่จะกล่าวออกมา หากผู้พูดเลือกกล่าวถ้อยคำที่ตรงเกินไปอาจสร้างความอับอายและเป็นการคุกคามหน้าต่อผู้ฟัง ซึ่งส่งผลให้ผู้ฟังเสียหน้าและไม่ปฏิบัติตาม หรือทำให้ความสัมพันธ์ของคู่สนทนาต้องมีการบาดหมางใจกัน ผู้พูดจึงเลือกที่จะตกแต่งถ้อยคำเพื่อให้การห้ามปรามนั้นเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ในการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวห้ามปรามนั้น ยังมีผู้ตอบแบบทดสอบที่ให้ความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป โดยได้แสดงความคิดเห็นในการเลือกใช้กลวิธีอื่น ๆ

ตัวอย่าง รูปแบบสถานการณ์การห้ามปราม โดยผู้พูดมีสถานภาพที่สูงกว่าผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดเพศชายและผู้ฟังเพศชายไม่มีความสนิทสนมกัน

สถานการณ์ที่ 20 คุณ (ผู้ชาย) ขึ้นรถประจำทางที่อัดแน่นไปด้วยผู้คนบนรถประจำทางนั้น มีผู้ชายคนหนึ่งที่คุณดูแล้วอายุน้อยกว่าคุณ ริมฝีปากของเขาดำคล้ำเนื่องมาจากการสูบบุหรี่จัด ทันใดนั้นเขาก็หยิบบุหรือนอกมาสูบขณะอยู่บนรถ คุณจะกล่าวกับชายผู้นั้นเพื่อไม่ให้สูบบุหรี่บนรถประจำทางอย่างไร

[Em không nên hút thuốc trên xe] (sẽ ảnh hưởng xấu đến sức khỏe của em và những người xung quanh hơn nữa nên giữ phép lịch sự nơi công cộng em ạ.)

‘[น้องไม่ควรสูบบุหรี่บนรถ] (มันจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของน้องและบรรดาคนรอบข้างที่สำคัญควรรักษามารยาทในที่สาธารณะนะครับ)’

จากคำตอบข้อ (d) สถานการณ์ 20 การห้ามปราม ผู้ให้ข้อมูลเพศชาย มีอาชีพวิศวกร ระดับการศึกษาปริญญาตรี อายุ 21-30 ปี ได้เลือกกลวิธีตรงเพื่อกล่าวห้ามปราม และผู้พุดยังคงให้เหตุผลต่อผู้ฟัง ด้วยการกล่าวอธิบายถึงผลของการกระทำของผู้ฟังที่จะส่งผลเสียต่อผู้อื่น ต่อท้ายด้วยการตำหนิการกระทำของผู้ฟัง ที่ควรจะมีและพึงปฏิบัติตนให้เป็นคนที่มีมารยาทต่อสังคม ซึ่งการกล่าวในลักษณะนี้ผู้ตอบแบบทดสอบ เห็นว่าตนอยู่ในสถานะทางสังคมที่มากกว่าผู้ฟัง จึงสามารถที่จะอบรมและตักเตือนถึงพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ต่อสังคมของผู้ฟังได้

จากกลวิธีการขอเรื่องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนามทั้ง 20 สถานการณ์ข้างต้น เห็นได้ว่าการตอบแบบทดสอบนิยมเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด โดยพบมากเป็นอันดับหนึ่งคือสถานการณ์การขอเรื่อง ในอัตราร้อยละ 50 รูปแบบการสั่ง ร้อยละ 47 การขออนุญาต ร้อยละ 37 การห้ามปราม ร้อยละ 34 การไหว้วาน ร้อยละ 33 การถามไถ่ ร้อยละ 30 การเชื้อเชิญ ร้อยละ 17 และการอวยพร ร้อยละ 11 ตามลำดับ ซึ่งในส่วนของทางเลือกตอบด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ กลับพบผู้เลือกตอบแบบทดสอบในการเชื้อเชิญมากที่สุด ในอัตราร้อยละ 52 การถามไถ่ ร้อยละ 46 การไหว้วานร้อยละ 43 การอวยพรและการห้ามปรามในจำนวนที่เท่ากันด้วยอัตราร้อยละ 33 ตามด้วยการขอเรื่องและการสั่งในอัตราร้อยละ 29.5 และการขออนุญาตร้อยละ 22 ในขณะที่กลวิธีตรงกลับพบการขออนุญาต ในอัตราที่มากที่สุดถึงร้อยละ 35 การอวยพร ร้อยละ 26 การห้ามปราม ร้อยละ 23 การถามไถ่ ร้อยละ 18 การไหว้วาน ร้อยละ 10 สุดท้ายการสั่งและการขอเรื่อง ร้อยละ 8.5 ในอัตราส่วนที่เท่ากัน นอกจากนี้แล้วยังมีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบทดสอบด้วยกลวิธีอื่น ๆ โดยพบการเลือกด้วยกลวิธีนี้มากที่สุดคือ การอวยพร ร้อยละ 30 การเชื้อเชิญ ร้อยละ 16 การสั่ง ร้อยละ 15 การไหว้วานและการขอเรื่อง ร้อยละ 12 การห้ามปราม ร้อยละ 10 สุดท้ายคือการขออนุญาตและการถามไถ่ ร้อยละ 6 ในอัตราที่เท่ากัน

อย่างไรก็ตาม จากผลการตอบแบบทดสอบจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้ตอบแบบทดสอบได้มีการเลือกกล่าวเพิ่มเติมด้วยกลวิธีอื่น ๆ ในแต่ละสถานการณ์ที่พบแตกต่างกันออกไป โดยเรียงจากลำดับมากที่สุดได้ดังนี้ 1) การอวยพร โดยพบการให้ข้อมูลเพิ่มเติมในการเลือกตอบด้วยกลวิธีตรงมากถึงร้อยละ 30 2) การเชื้อเชิญ พบการให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างในการใช้กลวิธีตรงและกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติเป็นส่วนมาก ซึ่งในรูปแบบสถานการณ์นี้ไม่พบการใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ 3) การสั่ง ผลการเลือกตอบของกลุ่มตัวอย่างด้วยการกล่าวเพิ่มเติมในกลวิธีอื่น ๆ พบมีความนิยมในการเลือกตอบด้วยกลวิธีตรงมากถึงร้อยละ 15 ซึ่งต่างจากการตอบแบบทดสอบที่กำหนดให้ โดยในการตอบแบบทดสอบที่กลุ่มตัวอย่างได้ตอบนั้น จะพบการเลือกตอบด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด 4) การขอเรื่องและการไหว้วานในลำดับที่เท่ากัน การไหว้วาน พบผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกับการเลือกตอบในคำตอบที่กำหนดไว้ โดยการใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่งถึงร้อยละ 12 ในขณะที่การขอเรื่อง ผู้ตอบแบบทดสอบได้เลือกใช้กลวิธีตรงและกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 12 ของ

การเพิ่มเติมข้อมูลด้วยกลวิธีอื่น 5) การห้ามปราม พบผู้ตอบแบบทดสอบที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมนิยมเลือกใช้กลวิธีตรงมากถึงร้อยละ 10 โดยกลุ่มตัวอย่างกลับเลือกตอบคำตอบที่กำหนดให้ ด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด และลำดับสุดท้าย 6) การขออนุญาตและการถามไถ่ พบกลุ่มตัวอย่างที่นิยมเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมร้อยละ 6 การขออนุญาตผู้ตอบแบบทดสอบเลือกตอบเองนั้น นิยมใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด ในขณะที่การถามไถ่ นิยมใช้ทั้งกลวิธีตรงและกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติในอัตราส่วนที่เท่ากัน ในการใช้กลวิธีตรงนั้นผู้ตอบแบบทดสอบเลือกที่จะกล่าวด้วยคำว่า *nhé* ‘นะ, ลี’ เพื่อไม่เป็นการสร้างความอึดอัดใจหรือกดดันให้กับผู้ฟัง ทั้งยังเป็นการสร้างความรู้สึกที่เป็นกันเองต่อกัน พร้อมทั้งนิยมที่จะกล่าวขอบคุณผู้ฟังเสมอ

จากการเลือกตอบของผู้ตอบแบบทดสอบ ทำให้เห็นได้ว่าในแต่ละสถานการณ์ มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีที่แตกต่างกัน สถานการณ์ที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้มัน ผู้พูดจะเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติในอัตราส่วนที่สูงที่สุด เนื่องจากไม่แสดงการบีบบังคับผู้ฟังมากเกินไป ทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้เตรียมตัวกับเนื้อความที่ผู้พูดจะกล่าว ซึ่งการเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ ยังเป็นการเว้นระยะห่างทางสังคมต่อคู่สนทนา รวมถึงการแสดงความรู้สึกที่มีต่อกัน การกล่าวถ้อยเพื่อให้ผู้ฟังยอมปฏิบัติตามนั้น เสมือนเป็นการคุกคามความเป็นส่วนตัวของผู้ฟังเป็นอย่างมาก ต้องคำนึงถึงความสุขภาพและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้คงอยู่ ผู้พูดจึงระมัดระวังการเลือกถ้อยคำที่ใช้ให้มากที่สุด ซึ่งจะต่างจากการที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังงดเว้นการปฏิบัติ ดังในสถานการณ์การห้ามปราม ที่ผู้พูดเลือกใช้ถ้อยคำด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด การกล่าวถ้อยคำลักษณะนี้ เป็นการแสดงออกที่กำกึ่งระหว่างความต้องการอย่างตรงไปตรงมา แต่ยังคงไว้ซึ่งความสุขภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จึงไม่เป็นการบังคับหรือคุกคามผู้ฟังมาก ทั้งยังเป็นการกล่าวเพื่อแจ้งให้ผู้ฟังได้ทราบถึงความต้องการของผู้พูด ในขณะที่สถานการณ์การอวยพร ผู้เลือกตอบแบบทดสอบนิยมมากที่สุดคือกลวิธีตรง ด้วยเป็นเหตุการณ์ที่น่ายินดี และผู้พูดต้องการแสดงความปรารถนาดีและร่วมยินดีกับผู้ฟัง ผู้พูดจึงไม่ลังเลที่จะกล่าวถ้อยคำแสดงความปรารถนาดีที่มีต่อผู้ฟัง หากผู้พูดเลือกกล่าวถ้อยคำที่ให้ผู้ฟังต้องตีความมาก อาจส่งผลกระทบต่อคู่สนทนาได้ เนื่องจากการกล่าวถ้อยคำที่อ้อมค้อมมาก จะสื่อเป็นนัยที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่สบายใจและไม่เป็นมิตรต่อผู้พูดได้

หลังจากจำแนกกลวิธีการขอร้องที่พบในภาษาเวียดนาม ดังปรากฏในตารางที่ 6 ซึ่งในแต่ละกลวิธีมีความถี่ในการปรากฏของแต่ละสถานการณ์แตกต่างกัน เพื่อให้ได้รายละเอียดของแต่ละกลวิธีการขอร้อง จึงจำแนกความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องออกเป็นหัวข้อย่อย

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในภาษาเวียดนาม

1. ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องกับความสนิทสนมในภาษาเวียดนาม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องที่สัมพันธ์กับความสนิทสนมของผู้พูดและผู้ฟัง ในการเลือกถ้อยคำเพื่อสื่อสารระหว่างคู่สนทนานั้น ไม่เพียงเปล่งวาจาเพื่อสื่อให้เข้าใจ เนื้อความที่กล่าวแล้วนั้น ผู้พูดยังต้องคำนึงถึงคุณภาพ โดยบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson. 1987) ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของ “หน้า” ของตนเอง “หน้า” ในที่นี้เปรียบเสมือน ภาวลักษณะที่ทุกคนในสังคมต้องการจะมีและมนุษย์ทุกคนต่างตระหนักดีว่า สมาชิกผู้อื่นในสังคมมีความต้องการนี้เช่นกัน “หน้า” เป็นความจำเป็นในทางสังคม เนื่องจากเกี่ยวข้องกับความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจของผู้ฟัง โดยในการกล่าวถ้อยคำนั้น ยังต้องคำนึงถึงระดับความสนิทสนมของคู่สนทนาด้วยว่าจะส่งผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามอย่างไร ผู้วิจัยจึงได้แบ่งระดับความสนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟังออกเป็น 2 ระดับ ตามกรอบแนวคิดเรื่องคุณภาพของ บราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson. 1987) เลคอฟ (Lakoff. 1973) และลีช (Leech. 1983) ได้แก่

1. ระดับความสนิทสนม
2. ระดับความไม่สนิทสนม

การเลือกใช้ถ้อยคำในการสนทนาต่อคู่สนทนาที่มีระดับความสนิทสนมกัน ผู้พูดโดยมากมักจะไม่มีควมวิตกกังวลในการเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อกล่าวสนทนาต่อคู่สนทนาของตนมากนัก เนื่องจากคู่สนทนาของตนมีความสนิทสนมกัน การเลือกกล่าวถ้อยของผู้พูดจึงไม่เกิดความกดดัน แต่ผู้พูดรักษา ระดับความสุภาพโดยไม่กล่าวถ้อยคำที่ตรงเกิน เพื่อเป็นการรักษาหน้าของตัวผู้พูด หรือกล่าวอ้อมมาก เกินความจำเป็น ที่สร้างระยะห่างที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง จึงปรากฏผลการเลือกใช้ถ้อยคำของกลุ่มตัวอย่างชาวเวียดนาม ที่ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์ออกเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องกับความสนิทสนมของคู่สนทนาในภาษาเวียดนาม

ตาราง 9 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการร้องกับความสนิทสนมของคู่สนทนา

รูปแบบสถานการณ์		กลวิธีการร้องกับความสนิทในภาษาเวียดนาม				รวม
		ตรง	อ้อมตาม ธรรมเนียม	อ้อมไม่ตาม ธรรมเนียม	อื่น ๆ	
การขออนุญาต	จำนวน	17	10	20	3	50
	ร้อยละ	34	20	40	6	100
การอวยพร	จำนวน	11	15	5	19	50
	ร้อยละ	22	30	10	38	100
การขอร้อง	จำนวน	10	34	44	12	100
	ร้อยละ	10	34	44	12	100
การถามไถ่	จำนวน	9	23	13	5	50
	ร้อยละ	18	46	26	10	100
การไหว้วาน	จำนวน	4	18	22	6	50
	ร้อยละ	8	36	44	12	100
การเชื้อเชิญ	จำนวน	9	26	4	11	50
	ร้อยละ	18	52	8	22	100
การสั่ง	จำนวน	7	36	41	16	100
	ร้อยละ	7	36	41	16	100
การห้ามปราม	จำนวน	8	23	14	5	50
	ร้อยละ	16	46	28	10	100
รวม	จำนวน	75	185	163	77	500
	ร้อยละ	15	37	32.6	15.4	100

ความสนิทสนมของผู้พูดและผู้ฟังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยทางการแสดงความสุขภาพในการเลือกกล่าวถ้อยคำ นอกจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการสนทนาจะเป็นตัวกำหนดการเลือกใช้ถ้อยคำในการสนทนาแล้วนั้น ระดับความสนิทสนมของคู่สนทนายังเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการร้องในภาษาเวียดนามเช่นกัน โดยสามารถจำแนกแต่ละสถานการณ์ได้ดังนี้

1) สถานการณ์การขออนุญาต ผู้พูดและผู้ฟังมีความใกล้ชิดที่สนิทสนมกัน แต่ผู้พูดยังคงเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงความสุขภาพด้วยการกล่าวอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ เพื่อเป็นการแสดงออกให้คู่สนทนาไม่รู้สึกว่าคุณบังคับให้ต้องกระทำ ทั้งยังเป็นการเสี่ยงที่ผู้พูดจะถูกปฏิเสธจากการขอให้กระทำ

พบว่ากลวิธีนี้ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา เลือกใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 40 ซึ่งพบการเลือกตอบที่ใกล้เคียงกับกลวิธีตรงที่ร้อยละ 34 ซึ่งจะเห็นว่าผู้ตอบเลือกกลวิธีที่มีความแตกต่างกันแต่กลับมีปริมาณจำนวนผู้เลือกตอบที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากทัศนคติทางความคิดของทั้งสองกลุ่มมีความเห็นที่สวนทางกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเมื่อมีความสนิทสนมกันมาก ยิ่งต้องให้ความสำคัญกับการใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงความรู้สึกและให้เกียรติผู้ฟังเป็นอย่างมาก ซึ่งอีกกลุ่มหนึ่งกลับมองว่าเมื่อมีความสนิทสนมกันแล้วก็สามารถที่จะกล่าวได้อย่างตรงไปตรงมาด้วยกลวิธีตรง หากกล่าวด้วยถ้อยคำที่อ้อมค้อมจะทำให้ผู้ฟังเกิดความอึดอัดใจ หรืออาจเป็นการบังคับให้ผู้ฟังยังต้องปฏิบัติตามผู้พูด เนื่องจากผู้พูดมีการใช้ถ้อยคำที่สุภาพมากกว่าปกติ ตามด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียม ในอัตราร้อยละ 20 และกลวิธีอื่นๆ ร้อยละ 6 โดยผู้ตอบแบบทดสอบที่เลือกเสนอความเห็นเพิ่มเติม ต่างให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันกับกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติและอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ

2) สถานการณ์การอวยพร ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา เสนอความคิดของตนเป็นส่วนใหญ่ โดยการเลือกกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 38 ซึ่งในเนื้อความที่ผู้พูดได้กล่าวมานั้น เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติและกลวิธีตรง ในอัตราส่วนร้อยละ 30 และร้อยละ 22 และกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมีผู้เลือกตอบน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 10 เนื่องจากการกล่าวอวยพรเป็นสิ่งที่ดีและน่าชื่นชมต่อผู้ฟัง ผู้พูดจึงเลือกที่จะกล่าวถ้อยคำที่ตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้ฟังได้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อผู้พูด อนึ่งหากผู้พูดเลือกกล่าวถ้อยคำที่ต้องอาศัยการตีความแล้วนั้น อาจสร้างความอึดอัดใจและเป็นการแสดงความไม่จริงใจกับตัวผู้ฟังด้วย

3) สถานการณ์การขอร้อง ซึ่งปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบทดสอบเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ มากเป็นอันดับหนึ่งและมีจำนวนเท่ากับการไหว้วานถึงร้อยละ 44 ตามด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 34 ในขณะที่การไหว้วานอยู่ในลำดับที่มีจำนวนไม่ต่างกันมากคือร้อยละ 36 โดยในกลวิธีอื่น ๆ ทั้งสองสถานการณ์กลับพบจำนวนผู้เลือกตอบเท่ากันด้วยคือร้อยละ 12 จะต่างเพียงกลวิธีตรงที่การขอร้องจะเลือกใช้ร้อยละ 10 ในขณะที่การไหว้วานเลือกใช้ร้อยละ 8 จะเห็นได้ว่าทั้งสองกลวิธีนี้มีผู้เลือกตอบอยู่ในจำนวนที่ใกล้เคียงกันมาก แม้ผู้พูดและผู้ฟังจะมีความสนิทสนมกันก็ตาม แต่เนื่องจากการกล่าวขอร้องนั้น เสมือนเป็นการคุกคามความเป็นส่วนตัวของผู้ฟัง ผู้พูดจึงต้องระมัดระวังคำกล่าวของตนเป็นอย่างมาก ไม่นิยมที่จะพูดด้วยกลวิธีตรงซึ่งอาจทำให้เกิดความบาดหมางระหว่างผู้พูดและผู้ฟังได้ จึงเว้นช่องว่างระหว่างคู่สนทนา ด้วยการเลือกคำที่มีความสุภาพให้เกิดความรู้สึกที่ดีของทั้งผู้พูดและผู้ฟัง

ในสถานการณ์การถามไถ่นิยมการกล่าวอ้อมตามธรรมเนียมมากถึงร้อยละ 46 เนื่องจากผู้ฟังอาจมีข้อจำกัดบางอย่างที่ผู้พูดไม่สามารถรู้ได้ ผู้พูดจึงนิยมที่จะเลือกใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้เตรียมตัวต่อสิ่งที่ผู้พูดจะกล่าวต่อไป เป็นการเว้นระยะห่างทั้งผู้พูดและผู้ฟังได้มีโอกาสในการตัดสินใจเรื่องราวนั้นๆ ตามด้วยการเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมร้อยละ 26 ถัดมาการเลือกใช้กลวิธีตรงร้อยละ 18 และสุดท้ายคือกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 10 ซึ่งกลวิธีอื่น ๆ นั้น

มีการเลือกใช้ภาษาในการตอบไปในทิศทางเดียวกับกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ ที่ผู้พูดมีความเห็นว่าเป็นการคุกคามหน้าและสร้างความไม่สะดวกแก่ผู้ฟัง จึงเลี่ยงการกล่าวตรงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้เตรียมพร้อมกับเรื่องราว ที่ผู้พูดจะกล่าวออกไปซึ่งสอดคล้องกับหลักการให้ทางเลือกและความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น

4) สถานการณ์การเชื่อเชียว จัดว่าเป็นการแสดงความปรารถนาของผู้พูดในระดับกลางที่มีความต้องการให้ผู้ฟังได้ร่วมกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่ผู้พูดได้กล่าวเชื่อเชียว เพื่อไม่เป็นการบังคับผู้ฟังจนเกินไป ไปผู้พูดจึงเลือกใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ เป็นการให้ผู้ฟังได้มีโอกาสที่จะเตรียมตัวล่วงหน้า แม้ผู้พูดและผู้ฟังจะมีความสนิทสนมกันก็ตาม ซึ่งการกล่าวเชื่อเชียวที่ผู้พูดพิจารณาแล้วว่าสถานการณ์นั้นไม่เป็นการสร้างความอึดอัดใจและคุกคามความเป็นส่วนตัวของผู้ฟังมากนัก จึงมีผู้นิยมใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 52 ทั้งยังเป็นการรักษาหน้าผู้พูดเมื่อถูกปฏิเสธจากผู้ฟัง ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาเลือกที่จะให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงร้อยละ 22 โดยการเลือกตอบด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติและกลวิธีตรง ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มผู้ตอบแบบทดสอบ ต่างเลือกทั้งสองกลวิธีนี้ถึงร้อยละ 18 แต่ผู้เลือกกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 8 เนื่องจากผู้ตอบแบบทดสอบเห็นว่าการที่จะกล่าวเชื่อเชียวนั้น ควรแสดงออกถึงความจริงใจที่มีให้ผู้ฟัง หากจะกล่าวอ้อมเพื่อให้ผู้ฟังได้ตีความเองแล้วนั้น จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ว่าผู้พูดไม่มีเจตนาที่ต้องการจะให้ผู้ฟังตอบตกลงรับคำเชิญของผู้พูด เห็นได้ว่าการเลือกกลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ที่มีความสนิทสนมกัน ต้องคำนึงถึงมารยาททางสังคม พร้อมทั้งการเคารพในสิทธิความเป็นส่วนตัวของแต่ละบุคคล เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาเป็นไปด้วยความราบรื่น และยังคงสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน

5) สถานการณ์การสั่ง แม้ผู้พูดและผู้ฟังจะมีความสนิทสนมกัน แต่ด้วยสถานการณ์การสั่งจัดอยู่ในระดับที่มีการคุกคามหน้าอย่างมาก ผู้พูดจึงเลือกกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่งถึงร้อยละ 41 รองลงมาคือกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 36 และตามด้วยกลวิธีอื่น ๆ ที่ผู้เลือกตอบเสนอความคิดเห็นร้อยละ 16 จากการเสนอความคิดเห็นของตนเองนั้น ปรากฏการใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติและอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติในปริมาณที่มากกว่ากลวิธีตรง ที่มีผู้เลือกตอบเพียงร้อยละ 7 เท่านั้น ทั้งนี้ต่างจากการห้ามปราม ที่มีผู้เลือกตอบด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมาก ด้วยอัตราร้อยละ 46 ถัดมาเป็นกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 28 ตามด้วยกลวิธีตรงร้อยละ 16 และกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 10 ซึ่งยังคงพบการเลือกกล่าวด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่ง แม้ผู้พูดและผู้ฟังจะมีความสนิทสนมกันมากเพียงไร แต่สถานการณ์ที่จะกล่าวนั้น อาจเป็นเหตุให้ผู้ฟังเกิดความเสียหายหรือลดความเป็นส่วนตัวของผู้ฟัง ผู้พูดก็ยังคงที่จะเลือกกล่าวด้วยถ้อยคำที่สุภาพเพื่อเป็นการรักษามารยาทที่ดีต่อกันโดยรวมพบว่า แม้คู่สนทนาจะมีระดับความใกล้ชิดสนิทสนมกันก็ตาม แต่ผู้พูดก็ยังคงเลือกกล่าวด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด เห็นได้จากการขออนุญาต การขอร้อง การไหว้วาน การสั่ง ล้วนเป็นสถานการณ์การให้กระทำหรือขอให้กระทำ แม้กระทั่งการให้เว้นการกระทำก็ยังคงต้องระมัดระวังคำพูดของตน เนื่องจากต้องคำนึงถึง

ความรู้สึกของผู้ฟัง ด้วยสถานการณ์การสั่งนี้ต่างทราบดีว่าผู้พูดหวังดีต่อผู้ฟัง เพื่อเป็นการถนอมความรู้สึกของผู้ฟัง จึงกล่าวอ้อมเพื่อแสดงความเอื้อเฟื้อพร้อมทั้งเห็นใจผู้ฟังให้มากที่สุด ตามหลักความสุภาพของลีช (Leech. 1983) แม้แต่สถานการณ์การขอร้องและการไหว้วาน จัดเป็นสถานการณ์ว่าด้วยการคุกคามหน้าเชิงลบผู้ฟัง ผู้พูดจึงต้องตกแต่งถ้อยคำเพื่อให้การกล่าวถ้อยคำแสดงออกถึงความสุภาพและการเป็นมิตรต่อกัน ต่างจากสถานการณ์การห้ามปราม ที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังงดเว้นการกระทำหรือเลี้ยงที่จะไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการกล่าวถ้อยจึงมีเนื้อความที่กระชับและตรงประเด็น เนื่องด้วยความสนิทสนมกันนั้นจึงมีการกล่าวตักเตือนถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสมอย่างตรงไปตรงมา โดยถือว่าบุคคลเหล่านั้นเสมือนเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน จึงต้องแนะนำในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควรเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไข

ตาราง 10 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องกับความไม่สนิทสนมของคู่สนทนา

รูปแบบสถานการณ์		กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามกับความไม่สนิท				รวม
		ตรง	อ้อมตาม ธรรมเนียม	อ้อมไม่ตาม ธรรมเนียม	อื่น ๆ	
การขออนุญาต	จำนวน	18	12	17	3	50
	ร้อยละ	36	24	34	6	100
การอวยพร	จำนวน	15	18	6	11	50
	ร้อยละ	30	36	12	22	100
การขอร้อง	จำนวน	7	25	56	12	100
	ร้อยละ	7	25	56	12	100
การถามไถ่	จำนวน	9	23	17	1	50
	ร้อยละ	18	46	34	2	100
การไหว้วาน	จำนวน	6	27	11	6	50
	ร้อยละ	12	54	22	12	100
การเชื้อเชิญ	จำนวน	6	26	13	5	50
	ร้อยละ	12	52	26	10	100
การสั่ง	จำนวน	10	23	53	14	100
	ร้อยละ	10	23	53	14	100
การห้ามปราม	จำนวน	15	10	20	5	50
	ร้อยละ	30	20	40	10	100
รวม	จำนวน	86	164	193	57	500
	ร้อยละ	17.2	32.8	38.6	11.4	100

ความไม่สนิทสนมของผู้พูดและผู้ฟังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยทางการแสดงความรู้สึกในการเลือกกล่าวถ้อยคำ นอกจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการสนทนาจะเป็นตัวกำหนดการเลือกใช้ถ้อยคำในการสนทนาแล้วนั้น ระดับความไม่สนิทสนมของคู่สนทนายังเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามเช่นกัน โดยสามารถจำแนกแต่ละสถานการณ์ได้ดังนี้

1) สถานการณ์การขออนุญาต ปรากฏว่ากลวิธีตรงมีผู้เลือกใช้มากเป็นอันดับหนึ่งถึงร้อยละ 36 เนื่องจากการกล่าวขออนุญาตให้ผู้ฟังช่วยกระทำตามความต้องการของผู้พูด หากเป็นบุคคลที่ไม่สนิทสนมกันควรที่จะกล่าวให้ชัดเจนตรงประเด็น เพื่อไม่เป็นการเสียเวลาในการรอฟังเนื้อความจากผู้พูดมากเกินไป อย่างไรก็ตามยังมีคนที่เห็นต่างออกไปคือ ผู้ที่เลือกกล่าวด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 34 จะเห็นว่าผู้พูดเองนั้น ยังคงให้ความสำคัญในเรื่องของความเป็นส่วนตัวของผู้ฟังมากพอสมควร จึงต้องการที่จะเกริ่นนำเพื่อให้ผู้ฟังได้รู้ตัวล่วงหน้า ว่าผู้พูดจะกล่าวถึงเหตุการณ์ที่จะสร้างการรบกวนมาถึงตัวผู้ฟังได้ ต่างกับกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติที่พบร้อยละ 24 และกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 6

2) สถานการณ์การอวยพร พบการเลือกใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่งถึงร้อยละ 36 ตามด้วยกลวิธีตรงร้อยละ 30 การเสนอตอบด้วยกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 22 และกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 12 เห็นได้ว่าการเลือกเสนอกล่าวถ้อยคำอวยพรนั้น ต่างให้ความสำคัญกับการกล่าวอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติและกลวิธีตรงทั้งสิ้น เนื่องจากการกล่าวอวยพรเป็นสิ่งที่น่ายกย่องยินดี ผู้พูดจึงไม่จำเป็นที่จะต้องกล่าวเป็นนัยให้ผู้ฟังตีความ ต่างจากการกล่าวขอร้อง ที่ผู้พูดต้องเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุดถึงร้อยละ 56 ซึ่งมากเกินครึ่งหนึ่ง ด้วยผู้พูดเกิดความรู้สึกเกรงใจผู้ฟังเป็นอย่างมาก อีกทั้งการกล่าวขอร้อง ถือว่าเป็นการกล่าวเพื่อต้องการให้ผู้ฟังยอมปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด โดยพบการเลือกใช้กลวิธีขอร้องในสถานการณ์การถามไถ่ นิยมใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 46 และกลวิธีตรงร้อยละ 18 เช่นเดียวกับกลุ่มผู้สนิทสนมในสถานการณ์การถามไถ่ จะต่างกันในส่วนของกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติที่มีผู้เลือกตอบร้อยละ 34 และกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 2 จะเห็นได้ว่าแม้ผู้ที่มีความสนิทสนมกันหรือไม่ก็ตาม ต่างยังคงเน้นเรื่องของความรู้สึกที่จะสื่อสารกับคู่สนทนาของตน เพื่อไม่ให้เป็นการคุกคามความเป็นส่วนตัวของกันและกันมากเกินไป จึงมักเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้พิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้พูดได้กล่าว

3) สถานการณ์การไหว้วาน เป็นการแสดงความปรารถนาของผู้พูด ที่ต้องการให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งใดให้แก่ผู้พูด โดยมากเลือกกล่าวด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 54 เนื่องจากผู้พูดเล็งเห็นว่า การกล่าวไหว้วานนั้นจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องแสดงออกซึ่งทางเลือกให้ผู้ฟังได้มีโอกาสในการตัดสินใจว่าพร้อมจะปฏิบัติตามผู้พูดหรือไม่ ถัดมาเป็นการเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 22 ในขณะที่กลวิธีตรงและกลวิธีอื่น ๆ ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา ต่างเลือกตอบในปริมาณจำนวนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 12 เนื่องจากผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา

ยังคงให้ความสำคัญกับการเลือกใช้ถ้อยคำในการตอบกับบุคคลที่ตนไม่รู้จัก จึงควรที่จะแสดงความอ่อนน้อมและเลือกใช้คำกล่าวที่อ่อนน้อม เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

4) สถานการณ์การเชื่อเชิญ ถือเป็นเหตุการณ์ที่น่ายินดีและสนุกสนาน แต่ด้วยผู้ฟังอาจมีข้อจำกัดบางประการที่ผู้พูดไม่สามารถรับรู้ได้ อีกทั้งยังมีความห่างเหินกัน ผู้พูดจึงนิยมเลือกกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ฟังได้เตรียมตัวต่อสิ่งที่ผู้พูดจะกล่าวต่อไป เป็นการเว้นระยะห่างเพื่อให้ทั้งผู้พูดและผู้ฟังได้มีโอกาสในการตัดสินใจเรื่องราวนั้น ๆ โดยเลือกตอบมากถึงร้อยละ 52 รองลงมาเป็นการเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 26 ตามด้วยกลวิธีตรงร้อยละ 12 และกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 10 ซึ่งในส่วนของกลวิธีอื่น ๆ นั้นต่างนิยมใช้ถ้อยคำที่อยู่ในกลุ่มของกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติและอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ โดยผู้พูดเห็นว่าอาจเป็นการคุกคามหน้า คุกคามเวลารวมถึงสร้างความไม่สะดวกแก่ผู้ฟัง จึงเลี่ยงกลวิธีตรงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้เตรียมพร้อมทั้งกับเรื่องราว ที่ผู้พูดจะกล่าวซึ่งสอดคล้องกับหลักความสุภาพของ ลีช (Leech, 1983) เรื่องการให้ทางเลือกและความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นให้ได้รับประโยชน์มากที่สุด

5) สถานการณ์การสั่ง พบผู้เลือกตอบด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุดถึงร้อยละ 53 ถือเป็นปริมาณที่มากเกินครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาทั้งหมด กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 23 ตามด้วยวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 14 และกลวิธีสุดท้ายคือกลวิธีตรงในอัตราร้อยละ 10 ผู้พูดเลือกที่จะใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ เพื่อกล่าวให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนต้องการ แม้ประโยชน์จะเป็นการสื่อเจตนาถึงการสั่งให้กระทำ แต่ผู้พูดยังคงเลี่ยงการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา เป็นการลดระดับการคุกคามหน้าผู้ฟังไม่ให้เกิดความรู้สึกถูกคุกคามความเป็นส่วนตัว และเป็นการรักษามารยาททางสังคมที่มีต่อกัน เนื่องจากผู้พูดและผู้ฟังไม่มีความสนิทสนมกัน หากผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่แสดงถึงการวางอำนาจทางคำพูด จะทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พอใจต่อตัวผู้พูดได้ สุดท้ายคือการห้ามปราม ที่พบผู้ตอบแบบทดสอบเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่งถึงร้อยละ 40 ตามด้วยกลวิธีตรงร้อยละ 30 กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมร้อยละ 20 และกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 10 จะเห็นได้ว่าการสั่งและการห้ามปราม มีความต่างในการเลือกใช้กลวิธีในการตอบ ซึ่งผู้ตอบจะเลือกใช้กลวิธีในลักษณะกระจายคำตอบ โดยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ และกลวิธีตรงอยู่ในจำนวนที่ไม่ต่างกันมาก เนื่องจากผู้ตอบเห็นว่าการจะกล่าวห้ามปรามนั้น ควรที่จะพูดให้ผู้ฟังไม่รู้สึกเสียหน้า เพื่อเป็นการถนอมความรู้สึกที่ดีต่อกัน อีกทั้งควรกล่าวห้ามปรามอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้ผู้ฟังงดเว้นการปฏิบัติสิ่งนั้น

จากผลการตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาข้างต้น ระดับความใกล้ชิดที่ไม่สนิทสนมกันของคู่สนทนา ในสถานการณ์ที่มีการคุกคามหน้าที่แตกต่างกันนั้น ผู้เลือกตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา มีการเลือกตอบแตกต่างกันออกไป ซึ่งพบสถานการณ์การขออนุญาตเพียงสถานการณ์เดียวที่ผู้เลือกตอบด้วยกลวิธีตรง เนื่องจากหากกล่าวถ้อยคำที่ให้ผู้ฟังตีความเจตนาของผู้พูดจะเป็นการแสดงถึงความไม่สุภาพด้วยผู้พูดต้องการได้รับการอนุญาตหรือให้ผู้ฟังมีความเห็นในทิศทางเดียวกับผู้พูด

จึงควรที่จะกล่าวอย่างชัดเจน ซึ่งต่างจากสถานการณ์อื่นที่ภาพรวมล้วนนิยมเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ โดยเฉพาะในสถานการณ์การขอร้องและการสั่ง ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบในจำนวนที่มากและต่างจากข้ออื่นอย่างเห็นได้ชัด ด้วยผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำการบางสิ่งบางอย่างให้แก่ผู้พูด จึงต้องระมัดระวังคำพูดและรักษามารยาทความสุภาพทางสังคมที่มีต่อกัน ความที่ผู้พูดและผู้ฟังต่างไม่มีความสนิทสนมกันแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์การอวยพรและการไหว้วานที่นิยมเลือกกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมมากเป็นอันดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามทั้งสองสถานการณ์นี้ยังมีความต่าง เห็นได้จากการเลือกตอบในสถานการณ์การอวยพร ผู้พูดมีความปรารถนาดีต่อผู้ฟังหากจะกล่าวอวยพรเพียงถ้อยคำสั้น ๆ ตรงประเด็นก็จะดูเหมือนว่าไม่มีความจริงใจและปรารถนาดีต่อกันมาก จึงมีการกล่าวขยายข้อความคำอวยพรเพิ่มมากขึ้น เป็นการแสดงออกถึงความจริงใจที่มีต่อกัน ต่างจากการไหว้วานที่หากกล่าวกลวิธีตรงโดยไม่ขยายข้อความเพิ่มเติมแล้วนั้น จะสร้างความรู้สึกเหมือนเป็นการสั่งมากกว่าการไหว้วาน ในขณะที่กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมพบในสถานการณ์การสั่งห้ามและการห้ามปรามมากที่สุด เนื่องจากสองสถานการณ์นี้มีระดับการคุกคามหน้ามากที่สุด โดยผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังเว้นการกระทำบางอย่าง จึงต้องระมัดระวังคำพูดของตน

จากผลการวิจัย พบว่าผู้พูดและผู้ฟังที่ไม่มีความสนิทสนมกันจะคำนึงถึงหลักความสุภาพเพื่อลดการคุกคามหน้าระหว่างกันเป็นอย่างมาก เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นไปตามความต้องการของตน จำต้องเลี่ยงการกล่าวที่เป็นการบีบบังคับผู้ฟัง รวมถึงแสดงความเอื้อเฟื้อพร้อมทั้งเห็นใจผู้ฟังให้มากที่สุด ตามหลักความสุภาพของลีช (Leech, 1983) ในการแสดงความสุภาพทั้งต่อตัวผู้พูดและผู้ฟังในคราวเดียวกัน ผู้พูดจึงระมัดระวังในการกล่าวถ้อยมากกว่ากลุ่มที่มีความสนิทสนมกัน ในการกล่าวขอร้องจึงต้องอาศัยหลักความสุภาพในการเจรจาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ จึงทำให้ผู้พูดต้องตกแต่งถ้อยคำเพื่อให้การกล่าวถ้อยคำนั้นแสดงถึงความสุภาพและการเป็นมิตรต่อกัน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมกับกลวิธีการขอร้องในภาษาไทยเวียดนาม

การวิเคราะห์กลวิธีการขอร้องที่สัมพันธ์กับเกณฑ์อำนาจ ได้แก่ ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้ฟัง และผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง รวมถึงการกำหนดบทบาท หน้าที และสิทธิตามสัมพันธ์ภาพของบุคคลในสังคม เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าแต่ละสถานการณ์มีความสัมพันธ์กับสถานภาพทางสังคมของคู่สนทนาที่มีสถานภาพแตกต่างกัน จะส่งผลต่อการใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาไทยเวียดนามอย่างไร

โดยผู้วิจัยได้แบ่งความแตกต่างของสถานภาพทางสังคมทั้ง 3 กรณี ได้แก่

ผู้พูด < ผู้ฟัง หมายถึง	ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง
ผู้พูด = ผู้ฟัง หมายถึง	ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้ฟัง
ผู้พูด > ผู้ฟัง หมายถึง	ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง

ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์ออกเป็น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพทางสังคมกับกลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 11 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีกับผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง

รูปแบบสถานการณ์		ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง (S < H)				รวม
		ตรง	อ้อมตาม ธรรมเนียม	อ้อมไม่ตาม ธรรมเนียม	อื่น ๆ	
การขออนุญาต	จำนวน	35	22	37	6	100
	ร้อยละ	35	22	37	6	100
การอวยพร	จำนวน	26	33	11	30	100
	ร้อยละ	26	33	11	30	100
การขอร้อง	จำนวน	17	59	100	24	200
	ร้อยละ	8.5	29.5	50	12	100
รวม		78	114	148	60	400
		19.5	28.5	37	15	100

ผลการวิจัยพบว่าผู้พูดที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง จะเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ และสุดท้ายคือกลวิธีตรง โดยสามารถแจกแจงแต่ละสถานการณ์ได้ดังนี้

1) สถานการณ์การขออนุญาต พบว่ามีผู้เลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ มากเป็นอันดับหนึ่งถึงร้อยละ 37 ซึ่งพบความต่างเพียงเล็กน้อยจากผู้เลือกตอบด้วยกลวิธีตรงในร้อยละ 35 ตามด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 22 และกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 6 จากการเลือกตอบ คำถามของผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนานั้น ส่วนใหญ่จะใช้ถ้อยคำเพื่ออธิบายความจำเป็นของผู้พูดให้ผู้ฟังได้ทราบเหตุผลการขออนุญาต เนื่องจากผู้พูดมีระดับทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง การให้เหตุผลประกอบจึงเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่แสดงความรู้สึกที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง หากผู้พูดกล่าวเพียงความต้องการหรือถามถึงความสะดวกของผู้ฟังเพียงอย่างเดียว เสมือนว่าผู้พูดได้ออกคำสั่งแก่ผู้ฟัง ซึ่งตามวัฒนธรรมของเวียดนาม จะให้ความเคารพผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าเสมอ ไม่ว่าจะด้วยวัยวุฒิหรือคุณวุฒิก็ตาม อนึ่งยังมีผู้เลือกตอบที่ให้ความเห็นในมุมกลับกัน ผู้พูดเลือกกลวิธีตรงในอัตราที่ใกล้เคียงกับกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ ซึ่งมุ่งถามเพียงความสามารถของผู้ฟังที่จะปฏิบัติตามคำขออนุญาตของผู้พูดได้หรือไม่ และผู้พูดแสดงความรู้สึกด้วยการกล่าวขอบคุณผู้ฟังที่ยินยอมปฏิบัติตาม

คำร้องขอ จากสองกลวิธีข้างต้นเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา มองว่าแม้ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง แต่สถานการณ์ที่กล่าวนั้นไม่ได้สร้างความเดือนร้อนให้ผู้ฟังมากจนเกินไป จึงไม่ควรที่จะกล่าวอธิบายขยายความเกินความจำเป็น หากผู้พูดกล่าวอธิบายมากเกินไปจะเป็นการสร้างความรำคาญต่อผู้ฟังก็เป็นได้ เนื่องจากผู้ฟังอาจต้องการเวลาที่เป็นส่วนตัวจึงไม่พร้อมที่จะรับฟังคำอธิบายที่ยาวเกินไปของผู้พูด

2) สถานการณ์การอวยพร พบผู้ตอบเลือกกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากถึงร้อยละ 33 ตามด้วยกลวิธีอื่นร้อยละ 30 กลวิธีตรงร้อยละ 26 และสุดท้ายคือกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 11 จากผลการเลือกตอบ ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาให้ความสำคัญกับการใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมาก เนื่องจากถ้อยคำที่ใช้มีระดับการแสดงความสุภาพมากกว่ากลวิธีตรง อีกทั้งยังกล่าวแสดงความขอบคุณในความเมตตาที่ผู้ฟังมีต่อผู้พูด โดยการแสดงความสุภาพและอ่อนน้อมของผู้พูดที่รู้สึกซาบซึ้งใจในบุญคุณผู้ฟังมากกว่าที่จะกล่าวอวยพรอย่างเดียว

3) สถานการณ์การขอร้อง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เลือกตอบด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติได้รับความนิยมในอัตราร้อยละ 50 เป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา ตามด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 29.5 กลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 12 และกลวิธีตรงร้อยละ 8.5 เนื่องจากการขอร้องเสมือนผู้พูดต้องการความช่วยเหลือจากผู้ฟัง เป็นสถานการณ์ที่พบมากในกลุ่มของบุคคลที่ไม่ค่อยมีความสนิทสนมกันมากนัก ผู้พูดจึงต้องใช้ความสุภาพมากเป็นพิเศษเพื่อให้ผู้ฟังช่วยเหลือและปฏิบัติตามคำขอร้องของตน

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สถานภาพทางสังคมของผู้พูดมีผลต่อการเลือกกลวิธีการขอร้อง ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์การขอร้องที่ผู้ตอบแบบทดสอบนิยมเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากกว่าแตกต่างจากกลวิธีตรงอย่างเด่นชัด ในขณะที่สถานการณ์การขออนุญาตและการอวยพรจะเลือกใช้กลวิธีตรง กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติและกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน จึงกล่าวได้ว่าสถานภาพทางสังคมของผู้พูดมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้อง เนื่องจากแต่ละสถานการณ์ผู้พูดต้องเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับสถานภาพของตนที่จะกล่าวกับคู่สนทนา เพื่อเป็นการแสดงความสุภาพรวมทั้งยังช่วยรักษาหน้าของผู้พูดเองด้วย นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าผู้พูดให้ความสำคัญกับผู้ฟัง เพราะการที่ผู้พูดแสดงความสุภาพเพียงอย่างเดียวนั้นไม่อาจเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าเป็นการแสดงความเคารพและให้เกียรติผู้ฟัง หากผู้พูดเลือกใช้ถ้อยคำที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมแล้วผู้ฟังอาจประณามผู้พูดจากถ้อยคำที่เปล่งออกมาได้ด้วย

ตาราง 12 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีกับผู้พูดที่มีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้ฟัง (S = H)

รูปแบบสถานการณ์		ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมเท่ากับผู้ฟัง (S = H)				รวม
		ตรง	อ้อมตาม ธรรมเนียม	อ้อมไม่ตาม ธรรมเนียม	อื่น ๆ	
การถามไถ่	จำนวน	18	46	30	6	100
	ร้อยละ	18	46	30	6	100
การไหว้วาน	จำนวน	10	45	33	12	100
	ร้อยละ	10	45	33	12	100
การซื้อเชิญ	จำนวน	15	52	17	16	100
	ร้อยละ	15	52	17	16	100
รวม		43	143	80	34	300
		14.33	47.66	26.66	11.33	100

ผลการเลือกตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาของผู้พูดและผู้ฟังที่มีสถานภาพทางสังคมเท่ากัน

1) สถานการณ์การถามไถ่พบว่า มีผู้นิยมเลือกกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่งถึงร้อยละ 46 ตามด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 30 กลวิธีตรงร้อยละ 18 และกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 6 ซึ่งผู้ตอบที่เลือกเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยมากคำตอบจัดอยู่ในกลุ่มกลวิธีตรง เนื่องจากผู้พูดต้องการกระชับเวลาในการสนทนาระหว่างคู่สนทนา แต่ยังคงความสุภาพด้วยการลงท้ายคำขานรับกับผู้ฟัง หนึ่งในกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัตินั้น ผู้พูดได้เพิ่มการกล่าว “ขอโทษ” เพื่อเป็นการแสดงออกให้ทราบว่าผู้พูดจำเป็นต้องรบกวนหรือขอความช่วยเหลือผู้ฟัง โดยได้กล่าวแสดงการยอมรับต่อพฤติกรรมที่ตนได้คุกคามความเป็นส่วนตัวของผู้ฟัง

2) สถานการณ์การไหว้วาน ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาต่างเลือกใช้กลวิธีในการตอบของสถานการณ์การไหว้วานไปในทิศทางเดียวกับการถามไถ่ ที่ผู้เลือกตอบนิยมกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติถึงร้อยละ 45 กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 33 ตามด้วยการใช้กลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 12 และกลวิธีตรงร้อยละ 10 ต่างเพียงกลวิธีอื่น ๆ ที่ผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนมากเลือกกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ ในการแสดงเจตนาของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของตน แต่ยังคงความสุภาพด้วยการถามถึงความสะดวกของผู้ฟัง พร้อมเกริ่นนำให้ผู้ฟังได้ทราบว่าผู้พูดมีเรื่องจะรบกวน เพื่อให้ผู้ฟังได้เตรียมตัวกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นด้วยถ้อยคำของผู้พูดที่จะกล่าวต่อไป ในเหตุการณ์นี้ผู้พูดเลือกใช้กลวิธีตรง

น้อยมาก สังกัดได้จากคนที่ผู้พูดมักกล่าวขอให้ผู้ฟังช่วยกระทำให้บางอย่างให้ นั่น ผู้พูดแสดงความสุภาพและเกรงใจผู้ฟัง อันจะเป็นผลดีแก่ตัวผู้พูดเอง เพราะเป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณภาพที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง ทั้งยังลดภาวะความอึดอัดใจให้แก่ผู้ฟัง เนื่องจากการไหว้วานนั้นเป็นสถานการณ์ที่สร้างการคุกคามหน้าเชิงลบต่อผู้ฟังเป็นอย่างมาก

3) สถานการณ์การเชื้อเชิญ พบว่าผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาเลือกใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากถึงอัตราร้อยละ 52 ตามด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 17 ถัดมาคือกลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 16 และกลวิธีตรงร้อยละ 15 ซึ่งผู้ตอบกลวิธีอื่น ๆ ต่างให้ความเห็นในทิศทางเดียวกันกับกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ ที่มักจะถามถึงความสะดวกของผู้ฟังหรือแม่กระทั่งการถามถึงความสมัครใจของผู้ฟังโดยตรงไปตรงมา แต่จะเพิ่มการใช้คำลงท้าย (final particle) *nhé ‘นะ’* เพื่อไม่เป็นการคุกคามหรือสั่งการผู้ฟังมากเกินไป ในขณะที่จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบเลือกตอบด้วยกลวิธีตรงและกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ กลับมีค่าเฉลี่ยการเลือกตอบอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งในสถานการณ์นี้ หากผู้พูดกล่าวอ้อมมากเกินไปจะส่งผลให้ผู้ฟังเกิดความลังเลที่จะตอบตกลงรับคำเชิญ เนื่องจากผู้พูดไม่ได้แสดงเจตนาที่จะเชื้อเชิญผู้ฟังอย่างชัดเจน โดยปกติแล้วชาวเวียดนามจะไม่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หากไม่ได้รับเชิญจากเจ้าภาพ ในขณะที่กลวิธีตรงยังคงไม่เป็นที่นิยมในการเลือกตอบ เนื่องจากกลวิธีนี้สร้างความรู้สึกที่เสมือนเป็นการบังคับผู้ฟังมากกว่าเชื้อเชิญ

ผลการเลือกตอบในกรณีที่ผู้พูดและผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมเท่ากัน ผู้วิจัยพบว่าโดยรวมแล้วผู้พูดยังคงเลือกใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติ แม้ผู้พูดและผู้ฟังจะมีสถานภาพทางสังคมเท่ากันแต่เนื่องจากผู้พูดต้องการรักษามารยาทและแสดงความสุภาพ รวมทั้งความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายให้คงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันดังเดิม ผู้พูดจึงใช้ถ้อยคำที่ไม่เป็นการสร้างความอึดอัดใจให้แก่คู่สนทนา

ตาราง 13 ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องที่ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง

รูปแบบสถานการณ์		ผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง (S > H)				รวม
		ตรง	อ้อมตามธรรมเนียม	อ้อมไม่ตามธรรมเนียม	อื่น ๆ	
การสั่ง	จำนวน	17	59	94	30	200
	ร้อยละ	8.5	29.5	47	15	100
การห้ามปราม	จำนวน	23	33	34	10	100
	ร้อยละ	23	33	34	10	100
รวม		40	92	128	40	300
		13.33	30.66	42.67	13.33	100

สถานการณ์การสั่ง พบว่าผู้ตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนา เลือกใช้กลวิธีอ้อม ไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 47 ตามด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติร้อยละ 29.5 กลวิธีอื่น ๆ ร้อยละ 15 และกลวิธีตรงร้อยละ 8.5 ในกรณีของกลวิธีอื่น ๆ ผู้ตอบแบบทดสอบมีความเห็นที่ต่าง กันออกไป แต่โดยมากจะอยู่ในอัตราการเลือกตอบด้วยกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติและอ้อมไม่ตาม ธรรมเนียมปฏิบัติ ในขณะที่สถานการณ์การห้ามปราม ผู้ตอบแบบทดสอบเลือกใช้กลวิธีการตอบใน ทิศทางเดียวกับสถานการณ์การสั่ง ในขณะที่กลวิธีอื่น ๆ พบในอัตราร้อยละ 10 ที่ผู้ตอบแบบทดสอบต่าง ให้นำหน้าการใช้ถ้อยคำในลักษณะการเลือกตอบที่หลากหลาย ไม่เฉพาะเจาะจงในกลวิธีใดกลวิธีหนึ่ง อย่างไรก็ตาม กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติและกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติยังคงมีประมาณที่ ใกล้เคียงกันในอัตราร้อยละ 35 และร้อยละ 34 ตามลำดับ สุดท้ายคือกลวิธีตรงร้อยละ 23 ใน สถานการณ์ทั้งสองนี้พบการเลือกใช้กลวิธีในการกล่าวของผู้ตอบแบบทดสอบ ล้วนให้ความสำคัญในการ แสดงความสุภาพที่ระมัดระวังคำกล่าวถ้อยของตน เนื่องจากเนื้อความในสถานการณ์ระดับการ คุกคามหน้าผู้ฟังเป็นอย่างมาก ผู้พูดจึงนิยมเลือกกล่าวถ้อยคำที่ไม่เป็นการก้าวล้ำความเป็นส่วนตัวของ ผู้ฟังมากนัก

ผลการเลือกตอบในกรณีที่ผู้พูดอยู่ในสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าผู้ฟัง พบว่าสภาพแวดล้อม รวมถึงบริบทที่ปรากฏในสถานการณ์ ทำให้ผู้พูดต้องรักษาระดับความสุภาพต่อผู้ฟัง เพื่อคงไว้ใ นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทั้งยังกล่าวให้ผู้ฟังเกิดความคล้อยตามและยอมปฏิบัติตาม โดยไม่เกิดความรู้สึก ต่อต้านหรือปฏิเสธผู้พูด เพราะหากผู้ฟังปฏิเสธในสิ่งที่ผู้พูดขอร้อง ผู้พูดอาจจะรู้สึกเสียหน้าที่ผู้ฟังไม่ยอม ปฏิบัติตามคำกล่าวของตน การเลือกตอบของกลุ่มผู้ตอบแบบทดสอบแสดงให้เห็นว่าต้องการรักษาหน้า ทั้งของตนและผู้ฟังในเวลาเดียวกัน

จากผลการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามข้างต้น พบปรากฏการเลือกใช้ถ้อยคำ ในการกล่าวขอร้องที่หลากหลายวิธี ซึ่งทำให้เข้าใจมุมมองความคิดของชาวเวียดนามผ่านรูปแบบการใช้ ภาษาได้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ในเรื่องการใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม ผู้วิจัย จึงได้จัดทำชุดวัจนกรรมการขอร้องในภาษาเวียดนามขึ้น เพื่อจัดหมวดหมู่กลวิธีการขอร้อง และ สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปต่อยอดองค์ความรู้ด้านวิชาการภาษาเวียดนามในอนาคต ดังต่อไปนี้

ชุดวัจนกรรมการขอร้อง (Requesting speech act set)

การกล่าวขอร้องต่อคู่สนทนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการสนทนา เพื่อให้ผู้ฟังเห็นถึงความตั้งใจ จริงและความจำเป็นในการที่ผู้พูดต้องขอความช่วยเหลือจากผู้ฟัง โดยมีการใช้กลวิธีการขอร้องที่มีความ ซับซ้อนและความหลากหลายมากขึ้น เพื่อช่วยในการบรรลุวัตถุประสงค์ โอลชเทิน (Olshtain, 1984) ถือเป็นนักวิจัยปฏิบัติศาสตร์กลุ่มแรกที่เสนอแนวคิดเรื่องชุดวัจนกรรม (speech act set) โดยใช้วัจนกร มขอโทษเป็นต้นแบบในการจำแนก ซึ่งงานวิจัยนี้ได้สังเคราะห์การจำแนกประเภทจากผลการวิจัยของ

ลาน (Lan. 2005) และได้เสนอการจัดประเภทชุดวัจนกรรมการขอเรื่อง โดยจำแนกรูปคำและรูปประโยค และ/หรือที่มีพลังวัจนกรรมคล้ายกันไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน 5 กลุ่ม ดังนี้

1. การขอเรื่องอย่างชัดเจน (An explicit display of request)

การใช้กริยาแสดงการขอเรื่อง (an explicit expression of gratitude) การที่ผู้พูดกล่าวขอเรื่องผู้ฟังด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนแจ้งความต้องการในสิ่งที่ผู้พูดปรารถนา เช่น hãy ‘จง’, không được ‘ไม่ได้’, phải ‘ต้อง’, nhé ‘นะ’, muốn ‘ต้องการ’ ในภาษาอังกฤษ คือ want, cần ‘ต้องการ/จำเป็น’ ในภาษาอังกฤษคือ need, chúc ‘ขอให้’ nhờ ‘วาน’ เช่น

Con phải ở nhà dưỡng bệnh, Nghỉ thêm vài ngày nữa thôi.

‘ลูกต้องอยู่บ้าน พักผ่อนให้หายดีก่อน หยุดงานเพิ่มอีกแค่ 2-3 วันเอง’

1.1 การใช้ถ้อยคำลดค่าคำขอเรื่อง (Reduce the appeal) ผู้พูดกล่าวข้อความเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้ผู้ฟังว่าเหตุการณ์นั้น จะไม่ก่อสร้างความเดือนร้อนให้แก่ผู้ฟัง เช่น

Mẹ xin bác sĩ cho con về nhà là để tiện chăm sóc và nghỉ ngơi chứ bệnh con chưa khỏi hẳn đâu. Nên con cần phải nghỉ ngơi và chưa thể đi làm được đâu, có gì mẹ sẽ xin phép cơ quan cho con nghỉ thêm ít ngày nữa.

‘แม่ขออนุญาตคุณหมอให้ลูกกลับบ้านเพื่อพักผ่อนให้อาการป่วยหายเป็นปกติ [ลูกควรอยู่บ้าน พักผ่อน ยังไม่สามารถออกไปทำงานได้หรอก เรื่องทำงานแม่จะไปขออนุญาตกับหัวหน้างานเพื่อให้ลูกพักผ่อนเพิ่มอีกสักกระยะหนึ่งเอง’

1.2 การใช้ถ้อยคำเน้นคำขอเรื่อง (words on the request) ผู้พูดกล่าวส่วนขอเรื่องด้วยถ้อยคำอ่อนหวาน เพื่อรบเร้าและเน้นย้ำถึงความจำเป็นของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังช่วยเหลือ ส่วนขยายประเภทนี้มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับส่วนหลัก โดยเป็นการกล่าวขอเรื่องผู้ฟังซ้ำอีกครั้งเพื่อเป็นการเน้นย้ำการขอเรื่องผู้ฟัง เช่น

Thầy A, bây giờ có bận việc gì không? Thế anh làm phiền em xem giúp việc này với nhé! Em dịch rất giỏi mà! Giúp anh với nhé! Em dịch được đến đâu cũng được cảm ơn nhiều.

‘อาจารย์ A ช่วงนี้งานเยอะรีไปล่า ถ้าไ้รบกวนเราช่วยดูงานนี้ให้พี่หน่อยนะ เราเก่งงานแปลนี่นา ช่วยพี่หน่อยนะ เอาเท่าที่เราทำได้ก็แล้วกัน ขอบใจมากนะ’

1.3 การเสนอคำขอบคุณ (An offer of gratitude) การกล่าวขอบคุณเป็นลักษณะที่ผู้พูดกล่าวเพื่อตอบแทนผู้ฟังล่วงหน้าก่อนที่จะตัดสินใจยอมทำตามคำขอร้องของผู้พูด เช่น

Xin lỗi ạ, đây là đồng nghiệp của em. Chúng em muốn ngồi gần nhau để dễ dàng trao đổi công việc. Nếu chị có thể đổi chỗ ngồi của mình cho đồng nghiệp của em thì chúng em vô cùng biết ơn chị ạ.

‘ขอโทษค่ะพี่ คนนี้เป็นเพื่อนร่วมงานของหนู [พวกเราต้องการที่จะนั่งใกล้กันเพื่อปรึกษาเรื่องงานกันง่ายขึ้น ถ้าพี่พอจะเปลี่ยนที่นั่งให้กับเพื่อนร่วมงานของหนูได้ พวกเราก็ตอบขอบคุณที่ มากค่ะ’

2. การให้คำอธิบายเหตุผล (An explanation or account) สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้พูดต้องการขอร้องผู้ฟัง หรือเป็นการอธิบายสภาพการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จำเป็นต้องขอร้องนั้น เช่น

Thưa cô, em là Mai sinh viên lớp tiếng Việt, hiện tại em đang làm luận văn thạc sĩ về nội dung có liên quan đến những nội dung trong cuốn sách mới của cô, cô có thể cho em mượn tham khảo được không ạ!

‘เรียนอาจารย์ หนูชื่อมาย เป็นนักศึกษาห้องเรียนภาษาเวียดนาม ขณะนี้หนูกำลังทำวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท โดยเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลในหนังสือเล่มใหม่ของอาจารย์ อาจารย์พอจะให้หนูืมไปศึกษาค้นคว้าได้ไหมคะ’

3. การตั้งคำถาม (Question)

3.1 การเกริ่นนำ (Pre-request) การกล่าวถ้อยคำใด ๆ ก่อนล่วงหน้า เพื่อเป็นการเตรียมการหรือปูพื้นฐานเพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการขอร้องต่อไป เช่น

Kính thưa tổ trưởng, trong tập thể cần có sự công bằng và bình đẳng. Đặc biệt là trong giáo dục càng không nên thiên vị. Tôi đề nghị Tổ trưởng cũng nên nhắc nhở và phê bình tất cả những giáo viên có thói xấu ạ!

‘กราบเรียนหัวหน้าภาค ในสังคมส่วนรวมควรที่จะมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในวงวิชาการ ไม่ควรมีความลำเอียง ผมขอเสนอว่าท่านควรว่ากล่าวและตักเตือนอาจารย์ที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดีครับ’

3.2 การบอกอย่างมีเงื่อนไข (Condition) การขอร้องที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่สร้างเงื่อนไข โดยใช้ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้พูดและผู้ฟังเพื่อสร้างความสนใจ โน้มน้าวใจ หรือเสนอแนวทางที่จะทำให้ผู้ฟังปฏิบัติตามคำขอร้องของผู้พูดง่ายขึ้น เช่น

Xin lỗi ạ, đây là đồng nghiệp của em. Chúng em muốn ngồi gần nhau để dễ dàng trao đổi công việc. Nếu chị có thể đổi chỗ ngồi của mình cho đồng nghiệp của em thì chúng em vô cùng biết ơn chị ạ.

‘ขอโทษค่ะพี่ คนนี้เป็นเพื่อนร่วมงานของหนู พวกเราต้องการที่จะนั่งใกล้กันเพื่อปรึกษาเรื่องงานกันง่ายขึ้น (ถ้าพี่พอจะเปลี่ยนที่นั่งให้กับเพื่อนร่วมงานของหนูได้ พวกเราก็คงขอขอบคุณพี่มากค่ะ)

3.3 การถามความเป็นไปได้ (Query preparatory) ผู้พูดถามความสามารถหรือเสนอทางเลือกให้ผู้ฟัง กับสิ่งที่ผู้พูดจะกล่าวขอร้อง เช่น

Làm phiền bạn rồi, ban có thể bỏ chút thời gian đi mua vé xe lửa giúp mình có được không?, Mình không biết sẽ nhờ ai vì cuộc họp vẫn chưa kết thúc mà vé vẫn chưa mua được, và bạn có thể giúp mình với.

‘คงต้องรบกวนเธอสักหน่อยแล้วละเธอพอจะช่วยไปซื้อตั๋วรถไฟให้ฉันหน่อยได้ไหม ฉันไม่รู้จะวานใครเลยจริง ๆ การประชุมก็ยังไม่เสร็จสิ้น ตั๋วรถไฟก็ยังไม่ มี คงต้องรบกวนเธอให้ช่วยหน่อยแล้วละ’

3.4 การถามความสะดวก (Question convenience) การถามผู้ฟังถึงช่วงเวลาว่างหรือความสามารถของผู้ฟังที่จะสามารถปฏิบัติตามที่ผู้พูดจะกล่าวถ้อยคำขอร้อง โดยการถามถึงความสะดวกจัดอยู่ในประเภทการถามผู้ฟัง หลังจากที่ผู้พูดกล่าวถามผู้ฟังถึงความสะดวกที่อยู่ในประเภทของการเกริ่นนำ ทั้งนี้การถามทั้ง 2 ลักษณะล้วนต่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะประเมินว่าผู้ฟังมีความเต็มใจที่จะทำตามคำขอร้องนั้นมากน้อยเพียงใด เช่น

Nếu không phiền bạn lắm, bạn có thể đi mua vé xe lửa cho mình được không? Mình đang bận họp đột xuất, mình vẫn biết là bạn đang bận nhiều việc lắm nhưng mình không biết sẽ nhờ được ai cả? Chỉ có bạn thôi! Nếu bạn giúp mình được mình cảm ơn bạn rất nhiều.

‘ถ้าไม่เป็นการรบกวนนายจนเกินไป [นายพอจะช่วยไปซื้อตัวรถไฟให้เราหน่อยได้ไหม] เรากำลังติดประชุมด่วนอยู่ เรารู้ดีว่านายก็มึนงานต้องทำมากแต่เราไม่รู้จะวานใครเลยจริง ๆ มีแต่นายคนเดียวเท่านั้น ถ้านายช่วยเราได้ เราก็ขอบใจนายมาก ๆ เลยนะ’

4. การแสดงความรู้สึก (an express feelings)

4.1 การขอโทษ (An offer of apology) การกล่าวแสดงความเสียใจและรู้สึกผิดที่ผู้พูดต้องรบกวนและทำความเดือดร้อน ความไม่สะดวกแก่เวลาหรือความไม่สบายใจแก่ผู้ฟัง เช่น

Xin lỗi chị, em từ xa đến đây nên không biết rõ đường nơi đây, xin chị vui lòng chỉ giúp em đường đến bưu điện tỉnh với, em xin cảm ơn.

‘ขอโทษนะเธอ เราเพิ่งย้ายมาอยู่ที่นี่ไม่รู้ถนนหนทางที่นี่ รบกวนเธอช่วยบอกทางไปที่ทำการไปรษณีย์จังหวัดให้เราด้วย ขอขอบคุณมาก ๆ’

4.2 การแสดงความเกรงใจ (Being considerate) การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ หรือกล่าวข้อความเพื่อแสดงว่าผู้พูดทราบดีว่าการขอร้องของตนจะต้องรบกวนเวลาผู้ฟังให้ปฏิบัติ หรือความสะดวกที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ฟัง รวมทั้งเกิดความเกรงใจต่อการขอร้องที่จะเกิดขึ้น เช่น

Nếu không phiền bạn lắm, bạn có thể đi mua vé xe lửa cho mình được không? Mình đang bận họp đột xuất, mình vẫn biết là bạn đang bận nhiều việc lắm nhưng mình không biết sẽ nhờ được ai cả? Chỉ có bạn thôi! Mình cảm ơn bạn rất nhiều.

‘ถ้าไม่เป็นการรบกวนเธอจนเกินไป เธอพอจะช่วยไปซื้อตัวรถไฟให้ฉันหน่อยได้ไหม ฉันกำลังติดประชุมด่วน ฉันรู้ดีว่าเธอก็มึนงานมากแต่ฉันไม่รู้จะวานใครเลยจริง ๆ มีแต่เธอคนเดียว ฉันขอบใจเธอมาก ๆ เลย’

4.3 การแสดงความกังวลใจ (The concerns) การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำด้วยความกังวลใจถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเหตุที่เกี่ยวข้องในการกล่าวขอร้องผู้ฟัง โดยตัวผู้พูดเองนั้นก็เกิดความกังวลหรือไม่สบายใจเช่นกัน เช่น

Làm phiền bạn một chút rồi, bạn có thể bỏ chút thời gian đi mua vé xe lửa giúp mình có được không? Mình không biết sẽ nhờ ai vì cuộc họp vẫn chưa kết thúc mà vé vẫn chưa mua được bạn có thể giúp mình với.

‘คงต้องรบกวนนายสักหน่อยแล้วละ นายพอจะช่วยไปซื้อตั๋วรถไฟให้เราหน่อยได้ไหม เราไม่รู้จะวานใคร เลยจริง ๆ การประชุมก็ยังไม่เสร็จสิ้น ตั๋วรถไฟก็ยังไม่ได้อีก คงต้องรบกวนนายให้ช่วยหน่อยแล้วละ’

5. การสัญญาว่าจะตอบแทนบุญคุณ (a promise of repayment) การกล่าวเสนอสิ่งตอบแทน ขดเซย หรือขดใช้บางอย่างแก่ผู้ฟัง หรือรับผิดชอบต่อสิ่งที่ผู้พูดได้รับจากผู้ฟัง เพื่อเป็นการตอบแทนความมีน้ำใจของผู้ฟัง ซึ่งอาจจะแบ่งเบาภาระของผู้ฟังได้ทั้งหมดหรือบางส่วน เช่น

Bạn đi du lịch Nhật bản với mình nhé vì mình sợ đi xa một mình lắm.
Mình sẽ lo các khoản chi phí chuyến đi và chỗ ở cho bạn. Bạn đừng ngại.

‘เธอไปเที่ยวญี่ปุ่นกับฉันนะ ฉันไม่ยอมไปคนเดียว ฉันจะจ่ายค่าเดินทางและค่าที่พักให้เธอเอง เธอไม่ต้องเกรงใจนะ’

จากการจัดประเภทชุดวัจนกรรมการขอร้องในภาษาเวียดนาม สามารถจำแนกแต่ละกลวิธีหมวดหมู่ไปตามหน้าที่ในการใช้ถ้อยคำโดยพบว่า กลวิธีหมวดที่ 1 เป็นการแบ่งตามรูปคำและรูปประโยคที่เป็นแบบฉบับของวัจนกรรมการขอร้องอย่างชัดเจน โดยการใช้ถ้อยคำหรือการแสดงการขอร้องต่อผู้ฟังอย่างเด่นชัดโดยตีความได้ตามเนื้อความที่ปรากฏ กลวิธีหลักหมวดที่ 2 ผู้พูดกล่าวอธิบายหรือกล่าวพาดพิงถึงการขอความช่วยเหลือหรือแสดงความปรารถนาขอร้องผู้ฟัง เช่น เมื่อหัวหน้าได้เลื่อนตำแหน่ง เราอาจกล่าวถ้อยคำแสดงความยินดีก่อนที่จะกล่าวขอร้องกับผู้ฟัง เช่น xin chúc... หรือกล่าวถ้อยคำนี้ควบคู่ไปกับกลวิธีย่อยในกลวิธีหลัก แทนการขอร้องอย่างชัดเจนก็ได้ กลวิธีนี้จะมีการปรากฏของเนื้อความไม่ตามเจตนาของผู้พูดโดยตรงมากนัก จึงต้องมีการใช้หลักการสื่อเจตนาเข้ามาวิเคราะห์เนื้อความเพิ่มเติม กลวิธีหมวดที่ 3 เป็นการตั้งคำถาม เพื่อถามถึงความสะดวกของผู้ฟังก่อนที่จะกล่าวขอร้อง เป็นการให้ผู้ฟังได้เตรียมตัวก่อนที่ผู้พูดจะกล่าวขอร้อง กลวิธีหมวดที่ 4 การใช้ถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง และกลวิธีหมวดที่ 5 การกล่าวตอบแทนบุญคุณของผู้ฟังที่เอื้อเพื่อการช่วยเหลือให้กับผู้พูด ซึ่งทุกหมวดหมู่โดยรวมแล้วอาจมีเนื้อหาคาบเกี่ยวกันบ้าง แต่จุดเน้นของกลวิธีหมวดที่ 2 คือการให้คำอธิบายหรือเล่าสาเหตุของการขอร้อง กลวิธีหมวดที่ 4 จะเน้นด้านความรู้สึกมากกว่าเหตุผลที่นำมาอธิบายต่อผู้ฟัง ในการจัดชุดวัจนกรรมในงานวิจัยนี้ได้จัดกลวิธีย่อยต่างๆ ที่อยู่ในกลวิธีหมวดที่ 1 ทำหน้าที่เป็นวัจนกรรมตรงหรือในที่นี้เรียกโดยรวมว่า ถ้อยคำหลัก (head act) ส่วน

กลวิธีย่อยต่างๆ ที่อยู่ในกลวิธีหมวดที่ 2, 3, 4 และ 5 ทำหน้าที่เป็นวัจนกรรมอ้อมหรือในที่นี้สามารถเรียกโดยรวมว่า ถ้อยคำเสริม (supportive move)

การกล่าวถ้อยคำขอร้องในภาษาเวียดนามอาจมีความซับซ้อนแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ เนื่องจากการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนามนั้น ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์ สถานภาพ และความสัมพันธ์ของผู้สนทนา ในการกล่าวถ้อยคำต่อผู้ร่วมสนทนาจึงจำเป็นต้องเลือกใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อสื่อความตั้งใจของผู้พูดไปยังผู้ฟัง ในการกล่าวถ้อยคำนั้นไม่เพียงคำนึงถึงหลักความสุภาพเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เนื่องจากการสนทนาในสถานการณ์จริงในบางครั้งอาจจะขัดแย้งกับหลักความร่วมมือหรือหลักอื่นๆ ที่เกี่ยวกับภาษาสุภาพ กล่าวได้ว่า การสื่อสารที่จะประสบผลสำเร็จนั้นควรมีการเลือกใช้วัจนกรรมและกลวิธีการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบภาษา หน้าที่ ลำดับ หัวข้อ การสนทนาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทการสื่อสารในการขอร้อง โดยชุดวัจนกรรมการขอร้องชุดนี้ได้วิเคราะห์ถึงการสื่อเจตนาในทำนองเดียวกันนั้น มีความหลากหลายทางด้านรูปภาษาที่สื่อความ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนรู้วัฒนธรรมเวียดนามผ่านรูปแบบการใช้ภาษา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษากลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยมีการนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สรุปผล
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้กลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบที่เรียกว่า การตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาที่เว้นว่างไว้ในบทสนทนาให้สมบูรณ์ หรือ Discourse Completion Test (DCT) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เนื่องจากวิธีการเก็บข้อมูลนี้ สามารถกำหนดปัจจัยที่ต้องการได้ไม่ว่าจะเป็นสถานภาพทางสังคม และความสนิทสนมที่มีผลต่อการแสดงวัจนกรรมกรการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม โดยผู้ตอบแบบทดสอบเลือกตอบคำถามตามตัวเลือกที่กำหนดไว้ในบทสนทนาหรือเพิ่มเติมข้อมูลตามที่ตนเองต้องการนำเสนอ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัย โดยกำหนดแบบทดสอบเป็นคำถาม ให้ผู้บอกภาษาเลือกตอบข้อความจาก 8 รูปแบบสถานการณ์ ได้แก่ สถานการณ์การขออนุญาต การอวยพร การขอร้อง การถามไถ่ การไหว้วาน การเชื่อเชียว การสั่ง และการห้ามปราม โดยได้ผลการวิจัยจากแบบทดสอบเติมเต็มบทสนทนา หรือ Discourse Completion Test (DCT) ที่มีคำบรรยายสถานการณ์สั้น ๆ ทั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและภาษาศาสตร์ช่วยตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย ดร.พรหมินทร์ กองแก้ว ประธานสาขาภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร วรรณ อจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และ ดร.เหงเวียน ถิ แบ็ค หล्यान (TS. Nguyễn Thị Bạch Nhàn) คณบดีคณะวรรณกรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาเวียดนาม จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเว้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรชาวเวียดนามที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยผู้วิจัยจำแนกสถานการณ์สมมติออกเป็น 20 สถานการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในการสนทนาของชาวเวียดนามในชีวิตประจำวัน แบ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์ของบุคคลที่สนิทสนมและบุคคลที่ไม่สนิทสนม เนื้อความแบ่งตามบทบาท หน้าที่ และสิทธิตามสัมพันธ์ภาพของบุคคลในสังคม ดังนั้นจึงได้ข้อความที่เป็นคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง 50 คน จาก 20 สถานการณ์ รวมทั้งสิ้น 1,000 ข้อความ (50 คน × 20 สถานการณ์)

สรุปผล

ผลการวิจัยเรื่องกลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม โดยวัตถุประสงค์งานวิจัยนี้เพื่อศึกษากลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม นอกจากนี้ยังทำให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมในการใช้ภาษาของชาวเวียดนามต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องที่แตกต่างออกไปตามแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยงานวิจัยนี้ได้แบ่งเนื้อหาการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม พบว่า กลวิธีในการเลือกตอบของชาวเวียดนามในสถานการณ์ต่าง ๆ จำนวน 1,000 ข้อความ ผู้วิจัยได้เรียงลำดับความนิยมในการใช้กลวิธีการขอร้องจากลำดับมากที่สุดไปจนลำดับน้อยที่สุด ผลจากการเลือกใช้กลวิธีการ

ขอร้องประกอบด้วย กลวิธีแบบอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมีจำนวนทั้งสิ้น 356 ข้อความ กลวิธีแบบอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมีจำนวนทั้งสิ้น 349 ข้อความ กลวิธีแบบตรงมีจำนวนทั้งสิ้น 161 ข้อความ และกลวิธีอื่น ๆ ที่ผู้ตอบแบบทดสอบเลือกที่จะกล่าวเพิ่มเติมจำนวน 134 ข้อความตามลำดับ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างชาวเวียดนามนิยมเลือกตอบแบบทดสอบด้วยกลวิธีอ้อมมากที่สุด ไม่ว่าจะกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติหรือกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติก็ตาม เพื่อเป็นการเว้นระยะห่างให้คู่สนทนาได้มีโอกาสตัดสินใจในสถานการณ์นั้น ๆ โดยผู้พูดไม่สร้างความกดดันหรือความอึดอัดใจระหว่างสนทนา ทั้งยังเป็นการรักษาระดับความสุภาพระหว่างการสนทนาให้เป็นไปได้ด้วยความราบรื่นและประสบความสำเร็จในการเจรจาสื่อสารในแต่ละสถานการณ์ โดยปรากฏผลตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 14 กลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม

สถานภาพ	สถานการณ์	กลวิธีการขอร้อง			
		A ตรง	B อ้อมตามธรรมเนียม	C อ้อมไม่ตามธรรมเนียม	D อื่นๆ
S < H	Xin phép ขออนุญาต	35	22	37	6
	Chúc mừng อวยพร	26	33	11	30
	Yêu cầu ขอร้อง	8.5	29.5	50	12
S = H	Hỏi thăm ถามไถ่	18	46	30	6
	Nhở vả ไหว้วาน	10	45	33	12
	Mời mọc เชื้อเชิญ	15	52	17	16
S > H	Mệnh lệnh คำสั่ง	8.5	29.5	47	15
	Cấm đoán ห้ามปราม	23	33	34	10

อย่างไรก็ตาม พิจารณาโดยรวมแล้วพบว่า ผู้บอกภาษาชาวเวียดนามเลือกใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติและกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ ทั้งสองกลวิธีรวมกันแล้วมากกว่าผู้เลือกตอบด้วยกลวิธีตรง จึงกล่าวได้ว่าผู้บอกภาษาชาวเวียดนาม มีแนวโน้มที่จะกล่าวขอร้องอย่างอ้อมค้อมมากกว่าที่จะกล่าวอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งอาจเป็นเพราะลักษณะนิสัยของชาวเวียดนามที่มักจะหลีกเลี่ยงการพูดที่ตรงและชัดเจนเกินไป โดยเฉพาะสถานการณ์การสั่ง การขอร้องและการไหว้วาน จะพบชาวเวียดนามเลือกใช้กลวิธีตรงน้อยที่สุดอย่างเห็นได้ชัด จึงกล่าวได้ว่าชาวเวียดนามไม่นิยมที่จะกล่าวถ้อยคำเพื่อแสดงการบิบบังคับหรือคุกคามผู้ฟังมาก

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนามพบว่า ในสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้แน่ ผู้พูดจะเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติในอัตราที่สูงที่สุด พบได้จากสถานการณ์การขออนุญาต การขอร้องและการสั่ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดให้หรือการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ล้วนให้ความสำคัญกับการกล่าวด้วยกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่งทั้งสิ้น เนื่องจากกลวิธีนี้ไม่แสดงการบิบบังคับผู้ฟังมากเกินไป ทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้เตรียมตัวกับเนื้อความที่ผู้พูดจะกล่าว ซึ่งการเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัตินี้ ยังเป็นการเว้นระยะห่างทางสังคมต่อคู่สนทนา รวมถึงการแสดงความรู้สึกที่มีต่อกัน การกล่าวเพื่อให้ผู้ฟังเกิดการปฏิบัตินั้น จึงเสมือนเป็นการคุกคามความเป็นส่วนตัวของผู้ฟังเป็นอย่างมาก ผู้พูดต้องระมัดระวังความรู้สึกในการเลือกถ้อยคำและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้คงอยู่ ต่างจากการที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังงดเว้นการปฏิบัติ ดังในสถานการณ์การห้ามปราม ที่ผู้พูดเลือกใช้ถ้อยคำด้วยกลวิธีตรง กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติและกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติในอัตราที่ใกล้เคียงกันมาก ในการกล่าวถ้อยคำลักษณะนี้นั้น เป็นการแสดงออกที่กำกึ่งระหว่างการกล่าวกลวิธีอ้อมที่แฝงเจตนาให้ผู้ฟังตีความและการกล่าวด้วยกลวิธีตรงแสดงความต้องการอย่างตรงไปตรงมา แต่ยังคงไว้ซึ่งความรู้สึกที่เปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสมือนเป็นการไม่บิบบังคับหรือคุกคามความเป็นส่วนตัวของผู้ฟังมากนัก ทั้งยังเป็นการกล่าวเพื่อแจ้งให้ผู้ฟังได้ทราบถึงความต้องการของผู้พูด

การใช้กลวิธีการขอร้องกับความสนิทสนมในสังคมเวียดนาม พบว่าผู้พูดยังคงเลือกใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งไม่ว่าจะสถานการณ์ขออนุญาต การขอร้อง การไหว้วานหรือการสั่ง ล้วนเลือกใช้กลวิธีในแบบเดียวกันทั้งสิ้น เพื่อแสดงความรู้สึกและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้เลือกตัดสินใจแม้คู่สนทนาจะมีความสนิทสนมใกล้ชิดกันก็ตาม จะต่างจากสถานการณ์การห้ามปรามที่เลือกใช้กลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติมากที่สุด โดยคู่สนทนายังมีความใกล้ชิดกัน การกล่าวตักเตือนห้ามปรามยังเลือกถ้อยคำที่กระชับและตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น แต่ยังคงไว้ซึ่งความรู้สึกและระยะห่างที่มีต่อกัน ด้วยความสนิทกันนั้นจึงจำต้องแนะนำในสิ่งที่ถูกและควรเสมือนเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ในขณะที่การเลือกใช้กลวิธีการขอร้องต่อปัจจัยความไม่สนิทสนมในสถานการณ์ต่างๆ กลับพบ

สถานการณ์การขออนุญาตเพียงสถานการณ์เดียวที่ผู้เลือกตอบแบบทดสอบ นิยมกลวิธีตรงมากที่สุด ต่างจากสถานการณ์อื่นๆ ที่เลือกกลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ โดยเฉพาะในสถานการณ์การขอร้องและการสั่ง ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบในจำนวนที่มากและต่างจากสถานการณ์อื่นอย่างเด่นชัด

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสถานภาพทางสังคมที่ผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง เสมอผู้ฟัง และสูงกว่าผู้ฟัง ล้วนนิยมเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงความสุภาพต่อคู่สนทนาทั้งสิ้น หากแต่ในบางสถานการณ์จะปรากฏการเลือกใช้กลวิธีตรงและกลวิธีอ้อมตามธรรมเนียมปฏิบัติในอัตราที่ใกล้เคียงกัน แต่ในสถานการณ์การอวยพร จะเลี่ยงการใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ เนื่องจากผู้บอกภาษาเห็นว่า การเลือกตอบแบบทดสอบชนิดเติมเต็มบทสนทนาที่ใช้ถ้อยคำในการกล่าวอ้อมค้อมมาก เสมือนเป็นการไม่แสดงความจริงใจและความไม่สุภาพ โดยเฉพาะกับผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด ผู้พูดจึงต้องให้ความสำคัญและระมัดระวังการกล่าวถ้อยคำที่แสดงความสุภาพต่อผู้ฟังเป็นอย่างมาก จึงเลือกที่จะกล่าวด้วยถ้อยคำที่แสดงความสุภาพแต่เลี่ยงที่จะกล่าวถ้อยคำที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น

สรุปได้ว่า สถานการณ์มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม โดยผู้บอกภาษาชาวเวียดนามมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้กลวิธีตรงมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษา นิยมเลือกใช้กลวิธีตรงตามด้วยการอธิบายให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจแก่ผู้ฟัง โดยจะไม่กล่าวถามถึงความสะดวกของคู่สนทนาหรือเกริ่นนำให้คู่สนทนาได้เตรียมตัว เนื่องจากนักศึกษามีสถานภาพทางสังคมและอายุที่น้อยกว่าผู้ฟัง การกล่าวถ้อยคำที่คุกคาม บีบบังคับผู้ฟัง หรือการเลือกใช้ถ้อยคำที่อ้อมค้อม อาจเป็นการคุกคามความเป็นส่วนตัวของผู้ฟัง จึงเลือกกล่าวถึงความต้องการของตน พร้อมอธิบายให้เหตุผลประกอบแก่ผู้ฟังเพื่อเป็นการแสดงถึงความสุภาพ และเคารพการตัดสินใจของ นอกจากนี้ สถานการณ์การอวยพรผู้พูดก็ยังนิยมกลวิธีตรง เพื่อแสดงความจริงใจต่อผู้ฟังในการร่วมยินดีกับสิ่งที่ผู้ฟังได้รับ รวมถึงการกล่าวขออนุญาต ผู้พูดจะไม่กล่าวถ้อยคำที่อ้อมค้อม เพราะจะเป็นการแสดงการบีบบังคับผู้ฟังมากเกินไป เนื่องจากผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมที่ต่ำกว่าผู้ฟัง จำเป็นต้องกล่าวถ้อยคำแสดงความต้องการของตน ให้ผู้ฟังเป็นผู้พิจารณาว่าจะปฏิบัติตามหรือไม่ ด้วยผู้พูดไม่สามารถทราบได้ว่าจะได้รับการตอบรับจากผู้ฟังหรือไม่ จึงเลี่ยงที่จะกล่าวบังคับผู้ฟังด้วยการกล่าวถ้อยคำที่อ้อมค้อมและสุภาพมากเกินความจำเป็น เสมือนเป็นการกดดันให้ผู้ฟังไม่สามารถปฏิเสธผู้พูดได้ ต่างจากสถานการณ์การขอร้อง การถามไถ่ การไหว้วาน การเชื่อเชิญ การสั่งและการห้ามปราม หากผู้พูดเลือกกล่าวถ้อยคำด้วยกลวิธีตรง จะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกถูกบังคับให้ต้องปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด ดังนั้นจึงระมัดระวังคำพูดและต้องคำนึงถึงความสุภาพมากขึ้น ด้วยการพยายามใช้ภาษาเพื่อแสดงการลดระดับการคุกคามหน้าคู่สนทนา รวมถึงการลดความเสี่ยงในการถูกปฏิเสธจากผู้ฟัง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่า การใช้ภาษาเพื่อแสดงเจตนาการขอร้องในภาษาเวียดนาม มีความหลากหลายในการเลือกใช้ถ้อยคำและกลวิธีในการกล่าวถ้อยในสถานการณ์ที่มีความแตกต่างกัน รวมทั้งสถานภาพทางสังคม ของคู่สนทนาส่งผลต่อการเลือกกล่าวถ้อยคำ โดยการขอร้อง

หรือการใช้ภาษาที่แตกต่างและหลากหลายนั้น เกิดจากมุมมอง ค่านิยม และวัฒนธรรมการขอร้องของชาวเวียดนาม ดังนั้นหากต้องการความช่วยเหลือหรือกล่าวขอร้องชาวเวียดนามให้ราบรื่นและมีประสิทธิภาพนั้น การเรียนรู้ภาษาเวียดนามตามหลักไวยากรณ์ การท่องจำคำศัพท์ หรือเรียนรู้ระบบการออกเสียงให้ถูกต้องตามหลักสัทศาสตร์ ยังไม่สามารถเป็นเครื่องพิสูจน์ถึงความสำเร็จในการได้รับความช่วยเหลือจากชาวเวียดนามได้ ในขณะที่การเรียนรู้ที่จะเข้าใจวัฒนธรรมและทัศนคติของชาวเวียดนาม รวมถึงการกล่าวถ้อยคำที่มีการเปลี่ยนไปตามบริบททางสังคม จึงถือเป็นอีกสิ่งที่สำคัญเพื่อให้การกล่าวขอร้องบรรลุวัตถุประสงค์และคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันของคุณสนทนา

อภิปรายผล

ผลการศึกษากลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม พบว่าการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ ในภาษาเวียดนาม นิยมใช้กลวิธีอ้อมมากกว่ากลวิธีตรง รวมถึงปัจจัยทางสถานภาพทางสังคมและระยะห่างทางสังคมส่งผลต่อการเลือกกล่าวกลวิธีการขอร้อง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากการกล่าวถ้อยคำและใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม แตกต่างไปตามสถานการณ์และระดับการคุกคามหน้าของประโยคบอกให้กระทำในภาษาเวียดนาม ซึ่งในสถานการณ์การขออนุญาตและการอวยพร จะเลี่ยงการใช้กลวิธีอ้อมไม่ตามธรรมเนียมปฏิบัติ เพราะการขออนุญาตหากใช้ภาษาที่อ้อมดูเสมือนเป็นการบีบบังคับผู้ฟังให้ไม่สามารถปฏิเสธคำขอร้องจากผู้พูดได้ นอกจากนี้ยังเป็นการคุกคามความเป็นส่วนตัวของคุณสนทนาอย่างหนึ่ง ถึงแม้จะกล่าวถ้อยคำที่รักษาระดับความสุภาพแต่ก็อาจสร้างความอึดอัดใจให้แก่ผู้ฟังได้เช่นกัน ทั้งนี้สอดคล้องกับที่บราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson, 1987) ได้กล่าวไว้ในทฤษฎีความสุภาพ (Politeness Theory) ที่ให้ความสำคัญในเรื่องของการรักษาความสุภาพระหว่างการสนทนา ที่ปรารถนาจะไม่ถูกบังคับหรือคุกคามความเป็นส่วนตัว นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์การอวยพรที่ไม่นิยมใช้ถ้อยคำที่อ้อมค้อม ในการกล่าวแสดงความยินดีต่อผู้ฟัง โดยมักกล่าวถ้อยคำที่ชัดเจนตรงประเด็น เพื่อแสดงความจริงใจในการกล่าวชื่นชมผู้ฟัง หากกล่าวถ้อยคำที่อ้อมค้อมมากอาจสร้างความรู้สึกให้ผู้ฟังเกิดความไม่สบายใจและไม่เป็นมิตรต่อผู้พูดได้ สอดคล้องกับ เหือง (Huong, 1999) ได้กล่าวว่าการกล่าวอ้อมในภาษาเวียดนามไม่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสุภาพของชาวเวียดนาม ต่างจากภาษาอังกฤษที่ให้ความสำคัญการใช้วัจนกรรมอ้อม ซึ่งถือเป็นการแสดงความสุภาพในการกล่าวถ้อยของภาษาอังกฤษผู้วิจัยยังพบว่าการกล่าวถ้อยคำในภาษาเวียดนาม ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวด้วยกลวิธีตรงหรือกลวิธีอ้อม ล้วนให้ความสำคัญต่อการสื่อเจตนาต่อผู้ฟัง โดยกลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การกล่าวถ้อยของชาวเวียดนามมักมีคำเรียกขานเพื่อลำดับญาติ แม้จะเป็นบุคคลที่มีความสนิทสนมกันหรือไม่สนิทสนมก็ตาม ต่างนิยมเลือกใช้คำเรียกขานเพื่อใช้ลำดับญาติ ซึ่งเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่แสดงความสุภาพในการสื่อสารของคนเวียดนาม และ

ยังเป็นการเพิ่มระดับความสนิทสนมของคู่สนทนา เพื่อให้การสนทนานั้นเป็นไปด้วยความราบรื่นยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะใช้คำเรียกขานในการแสดงความสุภาพแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมยังนิยมการอธิบายให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจแก่ผู้ฟัง เพื่อแสดงความสุภาพโดยผู้พูดจะไม่กล่าวถึงความสะทกของคู่สนทนาหรือเกริ่นนำให้คู่สนทนาได้เตรียมตัว เนื่องจากมีสถานภาพทางสังคมหรืออายุที่น้อยกว่าผู้ฟัง การกล่าวถ้อยคำที่แสดงการคุกคาม บีบบังคับผู้ฟัง ซึ่งการใช้ถ้อยคำที่อ้อมค้อม อาจเป็นการคุกคามความเป็นส่วนตัวของผู้ฟัง ผู้พูดจึงเลือกกล่าวแสดงความต้องการของตน ให้ผู้ฟังทราบเพื่อเป็นการแสดงความสุภาพ และเคารพการตัดสินใจของผู้ฟัง สอดคล้องกับ เต็ม (Tâm. 2009) ที่กล่าวว่า การแสดงความสุภาพในการสื่อสารภาษาเวียดนาม สำหรับผู้พูดที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟังจะเลือกกล่าวถ้อยคำที่เป็นทางการ และสุภาพโดยเลี่ยงการกล่าวถ้อยคำที่สร้างความอึดอัดใจหรือแสดงการบังคับผู้ฟัง นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังพบว่าการสื่อสารภาษาเวียดนามของผู้ตอบแบบทดสอบ ที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมมักกล่าวถ้อยคำที่สื่อความไม่ตามเป็นไปตามรูปภาษาที่ปรากฏ ทั้งยังไม่เป็นไปตามหลักไวยากรณ์ ทั้งยังนิยมการกล่าวประโยคที่มีการละประธานในประโยคเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังคงภาคแสดงของประโยคไว้ ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวคิดของเซอร์ล (Searle. 1976) จากทฤษฎีวิัจจนกรรม (Speech Act Theory) ที่ให้ความสำคัญในเรื่องของเจตนาในการกล่าวถ้อยคำ มากกว่าข้อความที่ปรากฏตามรูปประโยคทางไวยากรณ์ นอกจากนี้ยังไม่ปรากฏการศึกษากลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม ที่เน้นในเรื่องการสื่อเจตนาและความสุภาพในการกล่าวถ้อยคำ โดยที่ผ่านมาจะศึกษาในเรื่องของคำและความหมายเป็นส่วนใหญ่

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า การกล่าวถ้อยคำการขอร้องภาษาเวียดนาม แตกต่างไปตามปัจจัยในแต่ละสถานการณ์ รวมถึงมุมมอง ค่านิยม และวัฒนธรรมทางสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้นการสื่อสารกับคนต่างชาติ ต่างภาษาให้ราบรื่นและมีประสิทธิภาพนั้น การทราบเพียงกฎทางไวยากรณ์ คำศัพท์ หรือการการออกเสียงที่ถูกต้องยังไม่เพียงพอ คู่สนทนาจำเป็นต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมและวิธีการสื่อสารของคนในสังคม รวมถึงทัศนคติการสื่อสารของคู่สนทนา การใช้ถ้อยคำในรูปแบบสถานการณ์มี การใช้ภาษาที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม การเรียนทั้งภาษาและวัฒนธรรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จ และคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีของคู่สนทนา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องกลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยหวังว่าการทำวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อนักวิจัยท่านอื่นที่สนใจศึกษาวัจจนปฏิบัติศาสตร์ในทางด้านนี้ ทำให้ผู้วิจัยพบประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจและน่านำไปศึกษาวิเคราะห์ได้อีก เช่น

1. ควรมีการศึกษาวิจัยกรรมการขอร้องที่เด็กใช้ เปรียบเทียบกับวิจัยกรรมการขอร้องที่ผู้ใหญ่ใช้ว่ามีกลวิธีเหมือนหรือต่างกันอย่างไร โดยนำทฤษฎีความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown and Levinson) ของผู้พูดและผู้ฟังมาศึกษาด้วย เนื่องจากเด็กมักจะแสดงการขอร้องโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟังมากนัก
2. วัฒนธรรมภาษาที่สองมีผลต่อการเลือกกล่าวถ้อยคำขอร้องของผู้พูด โดยพบว่าผู้พูดที่มีการเคลื่อนย้ายแหล่งอาศัย ดังนั้นในการกล่าวถ้อยคำของผู้พูดจึงอาจได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมของประเทศที่ไปอาศัยอยู่ ส่งผลให้ชาวเวียดนามที่เข้ามาศึกษา ณ ประเทศไทยมีการใช้กลวิธีการขอร้องต่างจากชาวเวียดนามที่ศึกษาอยู่เฉพาะในประเทศเวียดนามหรือไม่ อย่างไร
3. ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการขอร้องของชาวไทยและชาวเวียดนาม เพื่อให้ทราบถึงการกล่าวถ้อยคำขอร้องว่าวัฒนธรรมของสังคม ส่งผลให้มีความเหมือนหรือแตกต่างจากประเทศไทยอย่างไร
4. ควรศึกษากลวิธีการขอร้องโดยเก็บข้อมูลจากสถานการณ์ในชีวิตจริง เนื่องจากการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ผู้พูดจะไม่มีเวลาในการไตร่ตรองหรือตกแต่งถ้อยคำมากนัก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมมานนท์. พลวัตของภาษาไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวนิช. วิจัยปฏิบัติการศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- แก้วใจ ก้างอนตา. กลวิธีในการตอบปฏิเสธของชาวอเมริกันและชาวไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- จักริน จุลพรหม. “การขอโทษในสถานการณ์ทางธุรกิจ,” วารสารวิชาการ. 32(2) : 76-88, 2554.
- จันทร์เพ็ญ ศักดิ์ชัยเจริญกุล. การศึกษารูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทยผู้รู้ภาษาญี่ปุ่นเปรียบเทียบกับชาวญี่ปุ่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.
- ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. วจนกรรมการขอโทษในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ธีรดา กิตติศิริประเสริฐ. กลวิธีการตอบปฏิเสธในภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.
- นฤพร สันตมนัส. การตอบรับคำชมในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- รุ่งอรุณ ใจซื่อ. วจนกรรมการแสดงความไม่พอใจในภาษาไทย: กรณีศึกษานิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ลาย เจ. “กลวิธีความสุภาพในวจนกรรมการขอร้องและการปฏิเสธระหว่างพนักงานขายและลูกค้าชาวจีน,” วารสารอีสานศึกษาคความหลากหลายทางวัฒนธรรม. 7(18) : 214-220, 2553.
- วพร ใต้สกุลชู. การใช้ประโยคคำถามในวจนกรรมอ้อม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- อาภาภรณ์ เดชวิจารณ์กิจ. การศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการขอร้องในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- Blum-Kulka, Shoshana. and others. “Request and Apologies : A Cross-cultural Study of Speech Act Realization Patterns,” Applied Linguistics. 5(3), 1989.
- Brown, Penelope and Levinson, Stephen. Politeness: Some Universals in Language Usage. Cambridge : Cambridge University Press, 1987.

- Cohen, A.D. and Olshtain, E. “Researching the Production of Second-language Speech acts,” in The Research Methodology in Second-Language Acquisition. Edited by E.E. Tarone, S.M. Gass and A.D. Cohen. p. 80-83. New Jersey : Erlbaum, 1994.
- Darinee Sakseranee and others. A contrastive study of Apology Strategies in English by Native Speakers of American English and Thai EFL Learners. Master Thesis, Phitsanulok : Naresuan University, 2006.
- Fukushima, S. “Request strategies in British English and Japanese,” Language Science. 18 : 671 – 688, 1996.
- George Yule. Pragmatics. Oxford : Oxford University Press, 1995.
- Grice, H.P. “Logic and conversation,” Syntax and Semantics: Speech Acts. 3(10) : 41-58, 1975.
- Jatuporn Khakua. A study of Speech Act Patterns of Requests in Thai society. Master Thesis, Bangkok : Mahidol University, 2003.
- Robin Lakoff. “The Logic of Politeness, or Minding Your p’s and q’s, Papers from the Ninth Regional Meeting,” in Chicago Linguistic Society. edited by Corum C. pp. 292-305. Chicaco: s.n., 1973.
- Lai Thi Thanh Van. “A Comparative Study on Encouraging in Vietnamese and American English,” in The 3rd International Conference on Language and Communication 2011. December 15th – 16th 2011, Bangkok, 2011.
- Leech, G. N. Principle of pragmatics. s.l. : Longman, 1983.
- Levinson, S.C. Pragmatics. Cambridge : Cambridge University Press, 1984.
- Nipaporn Thammo. Gender and Refusal Strategies in Thai. Master Thesis, Chiang Mai : Chiang Mai University, 2005.
- Searle, J.R. Speech acts. Cambridge : Cambridge University Press, 1975.
- Thomas J. Meaning in interaction. s.l. : OUP, 1995.
- Dương Tuyết Hạnh. “Tham thoại dẫn nhập trong sự kiện lời nói nhờ,” บทความวิชาการใช้คำไหว้วาน Ngôn ngữ. (3) : 33-42, 2007.

- Đào Nguyên Phúc. “Biểu thức rào đón trong hành vi ngôn ngữ xin phép tiếng Việt trên cơ sở lý thuyết về phương châm hội thoại của P. Grice,” ‘การกล่าวเกริ่นออกตัวในการขออนุญาตในภาษาเวียดนามตามแนวคิดเรื่องการสนทนาของ P. Grice’ Ngôn ngữ. (6) : 24-29, 2003.
- Đào Nguyên Phúc. “Một số chiến lược lịch sự trong hội thoại Việt ngữ có sử dụng hành vi ngôn ngữ “xin phép,” ‘กลวิธีการแสดงความสุภาพในการกล่าวขออนุญาตในการสนทนาภาษาเวียดนาม’ Ngôn ngữ. (10) : 49-57, 2004.
- Đào Thanh Lan. “Ý nghĩa cầu khiến của các động từ nên, cần, phải trong câu tiếng Việt,” ‘ความหมายของการใช้กริยา ควร ต้องการ ต้อง ในภาษาเวียดนาม’ Ngôn Ngữ. (11) : 23-29, 2004.
- Đào Thanh Lan. Ngữ pháp – ngữ nghĩa của lời cầu khiến tiếng Việt. ‘ไวยากรณ์-ความหมายของประโยคบอกให้ทำในภาษาเวียดนาม’ Hà Nội : Khoá học xã hội Hà Nội, 2010.
- Đặng Thị Hào Tâm. “Tìm lời tiền dẫn nhập cho sự kiện lời nói rủ,” ‘การศึกษา คำเชิญชวน’ Ngôn ngữ. (10) : 53-62, 2006.
- Đào Thản. “Ngôn ngữ giao tiếp trên lớp học của giáo viên và học sinh tiểu học hiện nay,” ‘การใช้ภาษาในชั้นเรียนระหว่างคุณครูและนักเรียนประถมศึกษาในปัจจุบัน’ Ngôn ngữ. (5) : 47-68, 2003.
- Đoàn Thiện Thuật. Ngữ âm tiếng Việt. ‘สัทศาสตร์ภาษาเวียดนาม’ Đại học quốc gia, 2002.
- Hà Cẩm Tâm. “Thông số xã hội và ngôn ngữ giao tiếp,” ‘การสื่อสารและการใช้ภาษาในการสื่อสารในสังคม’ Ngôn ngữ. (11) : 17-23, 2001.
- Hoàng Văn Tuấn. Các quy tắc hay trong giao tiếp. ‘หลักการสนทนา’ Hà Nội : Thanh Niên, 2006.
- Hoàng Trọng Phiến. Ngữ pháp tiếng Việt ‘ไวยากรณ์ภาษาเวียดนาม’ Hà Nội, 1980
- Hồ Thị Kiều Oanh. “Một số chỉ tố lịch sự trong hành động ngữ lời giúp đỡ bằng tiếng Anh và tiếng Việt,” ‘ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านความสุภาพในวัฒนธรรมการขอความช่วยเหลือภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม’ Ngôn ngữ. (4) : 30-37, 2011.
- Hữu Đạt. Đặc trưng ngôn ngữ và văn hoá giao tiếp tiếng Việt ‘ลักษณะทางภาษาและวัฒนธรรมการสื่อสารในภาษาเวียดนาม’ Hà Nội : Giáo dục Việt Nam, 2009.
- Lê Đình Tường. “Cú – đơn vị nghiên cứu hành động cầu khiến trong thơ tiếng Việt,” ‘การศึกษาหลักการเขียนบทกลอนในภาษาเวียดนาม’ Ngôn ngữ. (4) : 53-62, 2007.

- Lê Thị Thanh Xuân. Hình thức rào đón trong giao tiếp tiếng Việt ‘การเกริ่นนำในภาษาเวียดนาม’. Luận văn Thạc Sĩ : Bộ giáo dục và đào tạo Đại học Huế, 2009.
- Nguyễn Hòa. “Một số đối lập giá trị văn hóa và quan niệm phổ biến trong giao tiếp liên văn hóa,” ‘ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมและแนวคิดในการสื่อสารทางวัฒนธรรม’ Ngôn ngữ. (5) : 1-9, 2009.
- Nguyễn Quang. “Các chiến lược lịch sự dương tính trong giao tiếp,” ‘กลวิธีการแสดงความสุภาพในการสนทนา’ Ngôn ngữ. (13) : 28-41, 2002.
- Nguyễn Thị Hồng Hoa. So sánh đối chiếu đặc điểm hành vi chào hỏi trong tiếng Nga và tiếng Việt ‘เปรียบเทียบกลวิธีการทักทายในภาษารัสเซียและภาษาเวียดนาม’ Luận văn Thạc Sĩ : Bộ giáo dục và đào tạo Đại học Huế, 2010.
- Nguyễn Thị Thìn. “Tác dụng báo hiệu hành vi ngôn từ gián tiếp của một số kiểu cấu trúc nghi vấn,” ‘ผลกระทบต่อพฤติกรรมการกล่าววจนกรรมอ้อมในประโยคคำถาม’ Ngôn ngữ. (11) : 37-45, 1993.
- Nguyễn Văn Độ. “Lời thỉnh cầu “bong gió” trong tiếng Anh và tiếng Việt, ” ‘ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการขอร้องในภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม’ Ngôn ngữ. (6) : 54-62, 1999.
- Nguyễn Văn Độ. “Hành động thỉnh cầu trong tiếng Anh và tiếng Việt, ” ‘วิธีการร้องขอในภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม’ Ngôn ngữ. (2) : 24-29, 2004.
- Siriwong Hongswan. So sánh đối chiếu phép lịch sự trong giao tiếp bằng tiếng Thái và tiếng Việt, Hội thảo ngữ học trẻ. ‘เปรียบเทียบกลวิธีการแสดงความสุภาพในการสนทนาระหว่างภาษาไทยและภาษาเวียดนาม’ (eds.) Kỷ yếu Hội thảo Ngữ học trẻ 2006, 20 April 200. Việt Nam, Nxb Đại học sư phạm. pp. 179-186. Hà Nội, 2006.
- Tạ Thị Thanh Tâm. Lịch sự trong giao tiếp tiếng Việt ‘ความสุภาพในการสนทนาภาษาเวียดนาม’ Hồ Chí Minh : Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh, 2009.
- Tôn Nữ Mỹ Nhật. “Những đặc trưng văn hóa-ngôn ngữ của đoạn thoại yêu cầu trong tiếng Anh và tiếng Việt,” ‘เอกลักษณ์ทางด้านภาษาและวัฒนธรรมในการแสดงความต้องการของภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนาม’ Ngôn ngữ. (13) : 46-59, 2001.
- Trương Thị Như Lý. Đặc điểm ngôn ngữ-văn hoá của hành động khuyên trong tiếng Việt ‘ความพิเศษด้านภาษาและวัฒนธรรมการกล่าวแนะนำในภาษาเวียดนาม’ Luận văn Thạc Sĩ : Bộ giáo dục và đào tạo Đại học Huế, 2004.

- Võ Đại Quang. “Lịch sử: chiến lược giao tiếp hướng cá nhân hay chuẩn mực xã hội ‘ความสุภาพ : กลยุทธ์ทางการสื่อสารต่อบุคคลและมาตรฐานทางสังคม’ Ngôn ngữ. (8) : 10-19, 2004.
- Vũ Thị Nga. “Một số chiến lược rào đón trong hội thoại của người Việt, ” ‘กลวิธีการให้ความร่วมมือในการสนทนาของชาวเวียดนาม’ Ngôn ngữ. (3) : 16-23, 2005.
- Vũ Thị Thanh Hương. “Gián tiếp và lịch sử trong lời cầu khiến tiếng Việt, ” ‘การสื่อสารและความสุภาพด้านเจตนาในการสนทนาภาษาเวียดนาม’ Ngôn ngữ. (1) : 35-51, 1999.
- Vũ Thị Thanh Hương. “Khái niệm thể diện và ý nghĩa đối với việc nghiên cứu ứng xử ngôn ngữ, ” ‘แนวคิดเรื่องหน้าที่มีผลต่อการศึกษาพฤติกรรมทางภาษา’ Ngôn ngữ. (1) : 8-14, 2002.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบทดสอบที่ใช้ในงานวิจัย (ฉบับภาษาเวียดนาม)

PHIẾU ĐIỀU TRA NGHIÊN CỨU KHOA HỌC

ĐỀ TÀI: Chiến lược sự yêu cầu trong tiếng Việt

Phiếu điều tra này chỉ để phục vụ cho việc
 nghiên cứu chiến lược yêu cầu trong tiếng Việt làm luận văn tốt nghiệp thạc sĩ
 Ngành tiếng Việt, Trường Đại học Mahasarakham
 Tỉnh Mahasarakham, Thái Lan

Hướng dẫn trả lời

Phiếu điều tra này được sử dụng để phục vụ cho đề tài nghiên cứu về các hình thức, nhiệm vụ, yêu cầu và các yếu tố tác động đến việc lựa chọn trong giao tiếp. Xin vui lòng chọn phương án trả lời phù hợp với thực tế về vấn đề chiến lược yêu cầu trong giao tiếp hàng ngày mà anh (chị) từng gặp. Nội dung phiếu điều tra này gồm 2 phần như sau:

Phần 1: Thông tin cá nhân của người trả lời.

Phần 2: Trả lời câu hỏi theo các tình huống đưa ra.

Phần 1: Thông tin cá nhân của người trả lời.

Bao gồm 5 câu hỏi anh (chị) hãy đánh dấu ✓ vào ô hoặc điền câu trả lời vào chỗ trống.

1. Giới tính: Nam Nữ
2. Độ tuổi: dưới 20 tuổi 21-30 tuổi 31-40 tuổi
 41-50 tuổi 51-60 tuổi 60 tuổi trở lên

3. Trình độ học vấn:

- Đại học Cao học
 Tiến sĩ Khác:.....

4. Nghề nghiệp:

- Học sinh, sinh viên Giáo viên
 Nhà văn/nhà báo Kinh doanh (doanh nhân)
 Công việc khác (nêu rõ).....

5. Nơi cư trú người trả lời.....

Phần 2: Trả lời câu hỏi theo các tình huống đưa ra.

Dưới đây bao gồm tất cả 20 tình huống yêu cầu. Mỗi tình huống được gợi ý theo 3 phương án trả lời. Các anh chị hãy chọn phương án trả lời theo thực tế giao tiếp hàng ngày

mà anh chị cho là đúng nhất. Nếu chưa đúng anh chị có thể ghi thêm tình huống theo ý kiến của anh chị ở phần khác....., sau đây là các tình huống:

Tình huống 1: Bạn (nam) và một người đồng nghiệp đi công tác trên 1 chuyến tàu. Nhưng 2 người lại không mua vé cùng nhau nên không được ngồi cạnh nhau. Lúc ở trên tàu bạn được biết người ngồi cạnh mình là chị bạn thân của người hàng xóm bạn. Chị ấy đang đi một mình, bạn có ý định xin người này đổi chỗ cho đồng nghiệp của bạn. Bạn sẽ chọn cách nói nào sau đây để xin người này đổi chỗ cho đồng nghiệp của bạn?

- a. Nếu không phiền thì, xin chị có thể đổi chỗ ngồi cho đồng nghiệp của em được không? Em xin cảm ơn chị nhiều ạ.
- b. Xin lỗi ạ, đây là đồng nghiệp của em. Chúng em muốn ngồi gần nhau để dễ dàng trao đổi công việc. Nếu chị có thể đổi chỗ ngồi của mình cho đồng nghiệp của em thì chúng tôi vô cùng biết ơn chị ạ.
- c. Chị à! Hai chúng em cùng đi công tác và sáng mai chúng em sẽ có buổi thuyết trình trước hội đồng. Nhưng chúng em lại không ngồi cùng nhau, chị có thể thông cảm và tạo điều kiện cho phép đồng nghiệp em được đổi chỗ với chị để chúng em có thể trao đổi trước và chuẩn bị tốt cho buổi thuyết trình sáng mai được không ạ! Hai chúng em vô cùng biết ơn chị ạ.
- d. khác.....
.....

Tình huống 2: Bạn (nữ) và một người đồng nghiệp đi công tác trên 1 chuyến tàu. Nhưng 2 người lại không mua vé cùng nhau nên không ngồi chung với nhau. Lúc ở trên tàu bạn được biết người phụ nữ lớn tuổi ngồi cạnh bạn đi du lịch một mình. Dù mới gặp lần đầu nhưng bạn đã có ý định xin người này đổi chỗ cho đồng nghiệp của bạn. Bạn sẽ chọn cách nói nào sau đây để xin người này đổi chỗ cho đồng nghiệp của bạn?

- a. Nếu không phiền, xin chị có thể đổi chỗ ngồi cho đồng nghiệp của em được không? Em xin cảm ơn chị nhiều ạ.
- b. Xin lỗi ạ, đây là đồng nghiệp của em. Chúng em muốn ngồi gần nhau để dễ dàng trao đổi công việc. Nếu chị có thể đổi chỗ ngồi của mình cho đồng nghiệp của em thì chúng em vô cùng biết ơn chị ạ.
- c. Chị à! Hai chúng em cùng đi công tác và sáng mai chúng em sẽ có buổi thuyết trình trước hội đồng. Nhưng chúng em lại không ngồi cùng nhau, chị có

thể thông cảm và tạo điều kiện cho phép đồng nghiệp em được đổi chỗ chị để chúng em có thể trao đổi trước và chuẩn bị tốt cho buổi thuyết trình sáng mai được không ạ! Hai chúng em vô cùng biết ơn chị ạ.

- d. khác.....
.....

Tình huống 3: Ông trưởng phòng của bạn vừa mới có quyết định lên chức Phó Giám đốc Công ty, bạn là nhân viên và cháu ruột của vị trưởng phòng. Vậy, bạn (nữ) sẽ nói thế nào để chúc mừng cho trưởng phòng của bạn?

- a. Em chúc mừng sếp được thăng chức nhé. Chúc sếp thành công và vui vẻ ở vị trí mới ạ.
- b. Chúc mừng sếp được thăng chức, em cảm ơn sếp đã giúp đỡ và dìu dắt em trong thời gian qua. Em chúc sếp thành công trong công việc mới ạ.
- c. Sếp là người nhiệt tình và có khả năng nên được thăng chức là chuyện không sớm thì muộn mà. Em chúc mừng sếp được thăng chức nhé, cảm ơn sếp đã luôn quan tâm giúp đỡ. Chúc sếp thành công và hoàn thành tốt trong công việc mới ạ.
- d. khác.....
.....

Tình huống 4: Bà trưởng phòng của bạn vừa mới có quyết định lên chức Phó Giám đốc Công ty, bạn (nam) đóng vai trò là nhân viên. Vậy, bạn sẽ nói thế nào để chúc mừng cho trưởng phòng của bạn?

- a. Em chúc mừng sếp được thăng chức nhé. Chúc sếp thành công và vui vẻ ở vị trí mới ạ.
- b. Chúc mừng sếp được thăng chức, em cảm ơn sếp đã giúp đỡ và dìu dắt em trong thời gian qua. Em chúc sếp thành công trong công việc mới ạ.
- c. Sếp là người nhiệt tình và có khả năng nên được thăng chức là chuyện không sớm thì muộn mà. Em chúc mừng sếp được thăng chức nhé, cảm ơn sếp đã luôn quan tâm giúp đỡ. Chúc sếp thành công và hoàn thành tốt trong công việc mới ạ.
- d. khác.....
.....

Tình huống 5: Giáo viên A (nữ) và giáo viên B (nữ) thường thực hiện sai nội quy của trường là nộp đề thi chậm, đi dạy không đúng giờ. Vị tổ trưởng chuyên môn là bà con thân thuộc của giáo viên A, vị tổ trưởng này chỉ luôn nhắc nhở góp ý và nói gay gắt với giáo viên B và đã làm việc cùng với tổ trưởng chuyên môn nhiều năm rồi. Bạn (nữ) là giáo viên B bạn sẽ chọn cách nói nào sau đây để góp ý với tổ trưởng?

- Tổ trưởng cũng nên nhắc nhở cả giáo viên A vì cô ấy cũng nộp đề chậm và đi dạy muộn như em.
- Thưa tổ trưởng, thói xấu thì cần phải khắc phục và sửa chữa. Tổ trưởng cũng nên nhắc nhở giáo viên A để cô ấy cũng khắc phục và sửa chữa chứ ạ.
- Kính thưa tổ trưởng, trong tập thể cần có sự công bằng và bình đẳng. Đặc biệt là trong giáo dục càng không nên thiên vị. Em đề nghị Tổ trưởng cũng nên nhắc nhở và phê bình tất cả những giáo viên có thói xấu ạ!
- khác.....
.....

Tình huống 6: Giáo viên A (nam) và giáo viên B (nam) cùng có thói xấu thường thực hiện sai nội quy của trường là: nộp đề thi chậm, đi dạy không đúng giờ nhưng tổ trưởng chuyên môn chỉ nhắc nhở góp ý và nói gay gắt với giáo viên B. Bạn (nam) là giáo viên B bạn sẽ chọn cách nói nào sau đây để góp ý với tổ trưởng?

- Tổ trưởng cũng nên nhắc nhở cả giáo viên A vì cô ấy cũng nộp đề thi chậm và đi dạy muộn như tôi.
- Thưa tổ trưởng, thói xấu thì cần phải khắc phục và sửa chữa. Tổ trưởng cũng nên nhắc nhở giáo viên A để cô ấy cũng khắc phục và sửa chữa chứ.
- Kính thưa tổ trưởng, trong tập thể cần có sự công bằng và bình đẳng. Đặc biệt là trong giáo dục càng không nên thiên vị. Tôi đề nghị Tổ trưởng cũng nên nhắc nhở và phê bình tất cả những giáo viên có thói xấu ạ!
- khác.....
.....

Tình huống 7: Bạn là sinh viên (nam) cần mượn quyển sách mới của thầy chủ nhiệm. Bạn sẽ nói với thầy thế nào?

- Thầy ơi, em xin mượn quyển sách này với nhé.
- Thầy ạ, cho em mượn sách quyển này có được không ạ?

c. Thầy ơi, làm ơn cho em mượn quyển sách này để tham khảo khoảng 2 ngày có được không ạ?

d. khác.....
.....

Tình huống 8: Bạn là sinh viên (nữ) cần mượn quyển sách mới của cô giáo mà bạn chưa bao giờ học môn nào với cô đó và không quen cô đó nữa. Bạn sẽ nói với cô thế nào?

a. Cô ơi, xin lỗi ạ, cho em mượn quyển sách này được hay không ạ.

b. Cô ơi, cô có dùng quyển sách này không ạ? Cho em mượn quyển sách này nhé!

c. Cô làm ơn cho em mượn quyển sách này có được không ạ? Vì em cần dùng để tham khảo lắm ạ.

d. khác.....
.....

Tình huống 9: Bạn (nữ) cần đi đến bưu điện tỉnh nhưng bạn không biết đường đi, bạn sẽ chọn cách nói nào sau đây để hỏi đường với người đàn ông ngang tuổi bạn và là người hàng xóm của bạn đang ở gần đó?

a. Nhờ cậu chỉ giúp tớ đường đến bưu điện tỉnh với!

b. Xin lỗi, nhờ cậu chỉ giúp tớ đường đến bưu điện tỉnh được không, tớ xin cảm ơn.

c. Xin lỗi cậu, tớ mới chuyển nhà đến đây nên không biết rõ đường nơi đây, xin cậu vui lòng chỉ giúp tớ đường đến bưu điện tỉnh với, tớ xin cảm ơn.

d. khác.....
.....

Tình huống 10: Bạn (nam) cần đi đến bưu điện tỉnh nhưng bạn không biết đường đi, bạn sẽ chọn cách nói nào sau đây để hỏi đường với người đàn ông lạ mặt ngang tuổi bạn đang đi qua đó?

a. Nhờ anh chỉ giúp em đường đến bưu điện tỉnh với!

b. Xin lỗi, nhờ anh chỉ giúp em đường đến bưu điện tỉnh được không, em xin cảm ơn.

c. Xin lỗi anh, em từ xa đến đây nên không biết rõ đường nơi đây, xin anh vui lòng chỉ giúp em đường đến bưu điện tỉnh với, em xin cảm ơn.

- d. khác.....
.....

Tình huống 11: Trong buổi họp, bạn (nữ) chợt nhớ ra là phải đi đến tỉnh khác nhưng chưa mua vé xe lửa. Bạn định nhờ một người bạn thân (nữ) đi mua giúp, nhưng người này cũng đang có nhiều việc phải làm. Bạn chọn cách nói nào sau đây để nhờ người bạn thân đi mua vé xe lửa cho bạn?

- a. Bạn bỏ ít thời gian để đi mua vé xe lửa giúp mình với! Mình đang bận họp đột xuất.
- b. Làm phiền bạn rồi, bạn có thể bỏ chút thời gian đi mua vé xe lửa giúp mình có được không?, Mình không biết sẽ nhờ ai vì cuộc họp vẫn chưa kết thúc mà vé vẫn chưa mua được, bạn giúp mình với.
- c. Nếu không phiền bạn lắm, bạn có thể đi mua vé xe lửa cho mình được không? Mình đang bận họp đột xuất, mình vẫn biết là bạn đang bận nhiều việc lắm nhưng mình không biết sẽ nhờ được ai cả? Chỉ có bạn thôi! Mình cảm ơn bạn rất nhiều.
- d. khác.....
.....

Tình huống 12: Trong buổi họp, bạn (nam) chợt nhớ ra là phải đi đến tỉnh khác nhưng chưa mua vé xe lửa. Bạn định nhờ một người bạn đồng nghiệp (nam) khác phòng mới vào làm việc được 2 tuần đi mua giúp, nhưng người này cũng đang có nhiều việc phải làm. Bạn chọn cách nói nào sau đây để nhờ người bạn đồng nghiệp đi mua vé xe lửa cho bạn?

- a. Bạn bỏ ít thời gian để đi mua vé xe lửa giúp mình với! Mình đang bận họp đột xuất.
- b. Làm phiền bạn một chút rồi, bạn có thể bỏ chút thời gian đi mua vé xe lửa giúp mình có được không? Mình không biết sẽ nhờ ai vì cuộc họp vẫn chưa kết thúc mà vé vẫn chưa mua được bạn có thể giúp mình với.
- c. Nếu không phiền bạn lắm, bạn có thể đi mua vé xe lửa cho mình được không? Mình đang bận họp đột xuất, mình vẫn biết là bạn đang bận nhiều việc lắm nhưng mình không biết sẽ nhờ được ai cả? Chỉ có bạn thôi! Nếu bạn giúp mình được mình cảm ơn bạn rất nhiều.
- d. khác.....
.....

Tình huống 13: Bạn (nữ) rất muốn đi du lịch ở Nhật bản nhưng bạn lại không thích đi một mình. Bạn rất muốn mời người bạn thân (nữ) cùng lớp từ hồi học phổ thông của bạn đi du lịch cùng. Bởi vì bạn thân này đang nghỉ lễ và lại rất giỏi tiếng Nhật. Bạn sẽ nói thế nào để mời được người bạn thân này cùng đi với bạn?

- a. Bạn đi du lịch Nhật bản với mình nhé vì mình sợ đi xa 1 mình lắm. Mình sẽ lo các khoản chi phí chuyến đi và chỗ ở cho bạn. Bạn đừng ngại.
- b. Mình muốn mời bạn cùng đi du lịch Nhật bản với mình lắm. Vì bạn đang nghỉ lễ và lại giỏi tiếng Nhật nữa, bạn đi du lịch cùng mình nhé. Bạn đừng lo lắng về kinh phí của chuyến đi và chỗ ở, mình sẽ chi trả cho bạn nhé.
- c. Cuối tuần này tôi muốn đi Nhật bản lắm nhưng không muốn đi một mình. Nếu có ai đó đi cùng, tôi sẽ lo kinh phí cho cả chuyến đi, nhưng cũng không biết ai sẽ đi cùng được.
- d. khác.....
.....

Tình huống 14 : Bạn (nam) rất muốn đi du lịch ở Nhật bản nhưng bạn lại không thích đi một mình. Bạn rất muốn mời người đồng nghiệp (nam) mới vào làm việc 2 tháng đi du lịch cùng, mà người này rất giỏi tiếng Nhật và đang trông kỳ nghỉ lễ. Bạn sẽ nói thế nào để mời được người đồng nghiệp này cùng đi với bạn?

- a. Bạn đi du lịch Nhật bản với mình nhé vì mình không muốn đi một mình. Bạn đừng lo lắng về kinh phí của chuyến đi, mình sẽ lo các khoản chi phí cho bạn.
- b. Mình muốn mời bạn cùng đi du lịch Nhật bản với mình. Vì bạn giỏi tiếng Nhật mà bạn đừng lo lắng về kinh phí của chuyến đi, mình sẽ chi trả cho bạn nhé.
- c. Cuối tuần này tôi muốn đi Nhật bản lắm nhưng không muốn đi một mình. Nếu có ai đó đi cùng, tôi sẽ lo kinh phí cho cả chuyến đi, nhưng cũng không biết ai sẽ đi cùng được. Tôi thấy bạn rất giỏi tiếng Nhật và đang trong kỳ nghỉ lễ hay, bạn đi du lịch cùng mình nhé.
- d. khác.....
.....

Tình huống 15: Con gái bạn (nữ) trải qua thời gian điều trị bệnh nặng và mới được xuất viện về nhà. Con bạn vốn là người rất có trách nhiệm với công việc nên cô ấy muốn được đi làm việc ngay sau khi về nhà. Bạn thấy sức khoẻ con gái bạn còn yếu, nếu đi làm sẽ không tốt và

có thể bệnh sẽ tái phát. Bạn sẽ chọn cách nào sau đây để khuyên con bạn phải ở nhà dưỡng bệnh thêm vài ngày?

- a. Con phải ở nhà dưỡng bệnh, Nghỉ thêm vài ngày nữa thôi.
- b. Bệnh con chưa hồi phục hoàn toàn nhưng mẹ cũng biết là con rất muốn đi làm đến mức nào. Bác sĩ bảo về nhà phải nghỉ ngơi thêm ít ngày. Vì vậy, con phải ở nhà cho khỏe mới được đi làm.
- c. Mẹ xin bác sĩ cho con về nhà là để tiện chăm sóc và nghỉ ngơi chứ bệnh con chưa khỏi hẳn đâu. Nên con cần phải nghỉ ngơi và chưa thể đi làm được đâu, có gì mẹ sẽ xin phép cơ quan cho con nghỉ thêm ít ngày nữa.
- d. khác.....
.....

Tình huống 16: Em đồng nghiệp (nam) khác phòng làm việc mới chuyển vào ở nhà tập thể cùng bạn (nam) được 1 tháng. Em ấy trải qua thời gian điều trị bệnh nặng và mới được xuất viện về nhà. Em ấy vốn là người rất có trách nhiệm với công việc nên em ấy muốn được đi làm việc ngay sau khi được xuất viện. Bạn thấy sức khỏe em ấy còn rất yếu, nếu đi làm sẽ không tốt và có thể bệnh sẽ tái phát. Bạn sẽ chọn cách nào sau đây để khuyên em ấy nên ở nhà dưỡng bệnh thêm vài ngày?

- a. Em phải ở nhà dưỡng bệnh, Nghỉ thêm vài ngày nữa đã.
- b. Bệnh em chưa hồi phục hoàn toàn nhưng anh biết là em rất muốn đi làm đến mức nào. Bác sĩ bảo về nhà phải nghỉ ngơi thêm vài ngày. Vì vậy, em phải ở nhà cho khỏe mới được đi làm.
- c. Bác sĩ cho em về nhà là để tiện chăm sóc và nghỉ ngơi chứ bệnh em chưa khỏi hẳn đâu. Nên em cần nghỉ ngơi và chưa thể đi làm được đâu đó, có gì anh sẽ xin phép sếp cho em nghỉ thêm ít ngày nữa.
- d. khác.....
.....

Tình huống 17: Bạn là thầy trưởng khoa Xã hội Nhân văn. Trong một ngày, bạn có tài liệu riêng cần dịch gấp nhưng bạn có rất nhiều việc quan trọng trong khoa phải làm trước. Giáo viên A (nam) là giáo viên trong khoa của bạn và có kỹ năng dịch rất giỏi. Bạn sẽ nói thế nào với giáo viên A để dịch tài liệu cho bạn?

- a. Thầy A ạ, giúp dịch tài liệu cho tôi với. Tôi có việc gấp phải

làm cho xong hôm nay.

- b. Xin lỗi, thầy A đang bận việc gì không? Bây giờ có tài liệu phải dịch. Thầy A dịch giúp có được không?
- c. Thầy A, bây giờ có bận việc gì không? Thế anh làm phiền em xem giúp việc này với nhé! Em dịch rất giỏi mà! Giúp anh với nhé! Em dịch được đến đâu cũng được cảm ơn nhiều.
- d. khác.....
.....

Tình huống 18: Bạn là cô trưởng khoa Kinh doanh. Hiệu phó đã giao một văn bản quan trọng và rất cần gấp nhưng bạn rất nhiều việc quan trọng trong khoa phải làm trước. Cô A là giáo viên khác khoa của bạn mà cô ấy có kỹ năng dịch tài liệu rất giỏi. Cô A cũng rất bận nhiều việc và bạn không thân với cô A. Bạn sẽ nói với cô A để dịch thế nào?

- a. Không biết quá làm phiền không? Nếu muốn nhờ cô A dịch giúp văn bản này với. Tôi biết là cô A có kỹ năng dịch lắm nhỉ.
- b. Xin lỗi ạ, Cô A có rảnh không? Tôi có việc làm phiền nhờ cô A dịch giúp văn bản để nộp cho Hiệu phó ngày mai ạ.
- c. Xin lỗi ạ, tôi biết là cô A đang bận nhưng tôi có việc cần cô giúp. Đó là tôi có văn bản quan trọng của Hiệu phó cần phải dịch nhưng tôi chưa chắc sẽ làm tốt được do đó muốn làm ơn cô A giúp một chút ạ
- d. khác.....
.....

Tình huống 19 : Bạn (nữ) và em trai bạn đi trên xe buýt, em trai của bạn vốn là người nghiện thuốc lá và em trai của bạn lấy thuốc lá ra hút. Bạn sẽ chọn cách nói nào sau đây để cấm em trai bạn không được hút thuốc lá trên xe buýt.

- a. Trên xe cấm hút thuốc nhé.
- b. Em không nên hút thuốc trên xe, phải giữ phép lịch sự chứ, Đợi thêm một lúc nữa, xuống xe rồi em hút cũng được mà.
- c. Trên xe rất đông người, có cả phụ nữ đang mang thai nữa đó. Nếu em muốn hút thuốc nên đợi lúc xuống xe thì em cứ việc hút tùy em.
- d. khác.....
.....

Tình huống 20 : Bạn (nam) đi trên xe buýt đông người. Trên xe đó có một đàn ông nhỏ tuổi hơn bạn và môi em ấy bị thâm do hút thuốc lá quá nhiều. Đột nhiên em ấy lấy thuốc lá ra hút. Bạn sẽ chọn cách nói nào sau đây để cấm em ấy không được hút thuốc lá trên xe buýt.

- a. Trên xe khách cấm hút thuốc em ơi.
- b. Em không nên hút thuốc trên xe, phải giữ phép lịch sự chứ. Đợi thêm một lúc nữa, xuống xe rồi em hút cũng được mà.
- c. Trên xe rất đông người, có cả phụ nữ đang mang thai nữa đó. Nếu em muốn hút thuốc nên đợi lúc xuống xe thì em cứ việc hút tùy em.
- d. khác.....
.....

Ngày.....Tháng.....Năm 2013

Xin chân thành cảm ơn anh chị đã dành thời gian quý giá để trả lời phiếu điều tra này.

ภาคผนวก ข
แบบทดสอบที่ใช้ในงานวิจัย (ฉบับภาษาไทย)

แบบทดสอบงานวิจัยเชิงวิชาการ
เรื่อง กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม

แบบทดสอบนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเวียดนาม

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำชี้แจง แบบทดสอบ

แบบทดสอบฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบสถานการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการขอร้องในภาษาเวียดนาม จึงขอให้ท่านตอบแบบทดสอบตามความเป็นจริงที่ท่านใช้ภาษาเวียดนามในชีวิตประจำวัน โดยแบบทดสอบฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบทดสอบ

ตอนที่ 2 ตอบคำถามตามสถานการณ์ต่างๆ ที่ให้มา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบทดสอบ

ประกอบด้วยข้อมูล 5 ข้อ กรุณาใส่เครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดไว้

1. เพศ: ชาย หญิง
2. อายุ: ต่ำกว่า 20 ปี 21-30 ปี 31-40 ปี
 41-50 ปี 51-60 ปี 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา: ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่น ๆ
4. อาชีพ: นักเรียน/นักศึกษา ครู/อาจารย์
 นักเขียน/นักหนังสือพิมพ์ ธุรกิจ (ประกอบธุรกิจส่วนตัว)
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. ภูมิลำเนาผู้ตอบแบบทดสอบ

ตอนที่ 2 การขอร้องในสถานการณ์ต่างๆ

สถานการณ์การขอร้องข้างล่างนี้มีทั้งหมด 20 สถานการณ์ จงเลือกข้อความการสนทนาที่ท่านมักจะใช้ในการขอร้องในแต่ละสถานการณ์ที่กำหนดให้ ทั้งนี้ ข้อความการสนทนาที่เป็นตัวเลือกมีให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก หากตัวเลือกใดไม่ตรงตามที่ท่านใช้ขอร้องในชีวิตประจำวัน ท่านสามารถเขียนข้อความขึ้นใหม่ในช่องตัวเลือก อื่นๆ..... สถานการณ์ต่างๆ มีดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 คุณ และเพื่อนร่วมงานของคุณจะต้องไปติดต่อธุระที่ต่างจังหวัด ซึ่งจะต้อง (ผู้ชาย) เดินทางโดยรถไฟแต่คุณและเพื่อนต่างแยกกันซื้อตั๋วรถไฟจึงไม่สามารถเลือกที่นั่งติดกันได้ และเมื่ออยู่บนรถไฟแล้วที่นั่งที่คุณได้นั่งนั้นเป็นที่ที่ต้องนั่งคู่กันกับเพื่อนบ้านผู้หญิงที่อายุมากกว่าคุณและสนิทสนมคุ้นเคยกันดีกับคุณ ซึ่งเธอเดินทางมาตามลำพัง คุณต้องการขอเปลี่ยนที่นั่งให้เพื่อนของคุณได้มานั่งที่ติดกันกับคุณ คุณจะกล่าวขอร้องผู้หญิงคนนั้นว่าอย่างไร

- ถ้าไม่เป็นการรบกวนพี่ พี่พอจะเปลี่ยนที่นั่งกับเพื่อนร่วมงานของผมได้ไหม ผมขอขอบคุณมาก ๆ ครับ
- ขอโทษครับพี่ คนนี้เป็นเพื่อนร่วมงานของผม พวกเราต้องการที่จะนั่งใกล้กันเพื่อปรึกษาเรื่องงานกันง่ายขึ้น ถ้าพี่พอจะเปลี่ยนที่นั่งให้กับเพื่อนร่วมงานของผมได้ พวกเราก็ขอขอบคุณพี่มากครับ
- พี่ครับ พอดีที่เราสองคนต้องไปธุระและพ่วงนี้ก็ต้องนำเสนอานก่อนที่จะมีการสัมมนา แต่พวกเราไม่ได้นั่งด้วยกัน ถ้าพี่จะกรุณาเปลี่ยนที่นั่งเพื่อให้เราได้นั่งใกล้กัน เราก็คouldได้ปรึกษาและเตรียมตัวนำเสนอานในเช้าวันพ่วงนี้ ผมสองคนขอขอบพระคุณพี่มากนะครับ
- อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 2 คุณ (ผู้หญิง) และเพื่อนร่วมงานของคุณจะต้องไปติดต่อธุระที่ต่างจังหวัด ซึ่งจะต้องเดินทางโดยรถไฟแต่คุณและเพื่อนต่างแยกกันซื้อตั๋วรถไฟจึงไม่สามารถเลือกที่นั่งติดกันได้ และเมื่ออยู่บนรถไฟแล้ว ที่นั่งที่คุณได้นั่งนั้นเป็นที่ที่ต้องนั่งคู่กันกับผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งมองดูแล้วอายุมากกว่าคุณ และเพิ่งพบกันครั้งแรกและเธอเดินทางมาตามลำพัง คุณต้องการขอเปลี่ยนที่นั่งให้เพื่อนของคุณได้มานั่งที่ติดกันกับคุณ คุณจะขอร้องผู้หญิงคนนั้นว่าอย่างไร

- ถ้าไม่เป็นการรบกวนพี่ พี่พอจะเปลี่ยนที่นั่งกับเพื่อนร่วมงานของหนูได้ไหม หนูขอขอบคุณมาก ๆ ค่ะ
- ขอโทษค่ะพี่ คนนี้เป็นเพื่อนร่วมงานของหนู พวกเราต้องการที่จะนั่งใกล้กันเพื่อปรึกษาเรื่องงานกันง่ายขึ้น ถ้าพี่พอจะเปลี่ยนที่นั่งให้กับเพื่อนร่วมงานของหนูได้ พวกเราก็ขอขอบคุณพี่มากค่ะ

- พี่คะ พอดีว่าหนูสองคนต้องไปธุระและพรุ่งนี้ก็ต้องนำเสนอานก่อนที่จะมีการสัมมนา แต่พวกเรา
ไม่ได้นั่งด้วยกัน ถ้าพี่จะกรุณาเปลี่ยนที่นั่งเพื่อให้เราได้นั่งใกล้กัน เราก็จะได้ปรึกษาและเตรียมตัว
นำเสนอานในเช้าวันพรุ่งนี้ หนูสองคนขอขอบพระคุณพี่มากนะคะ
- อื่นๆ
-
-

สถานการณ์ที่ 3 หัวหน้าของคุณ ในฐานะที่ (ผู้หญิง) ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการ คุณ (ผู้ชาย)
เป็นพนักงานและหลานที่ทำงานสนับสนุนให้คุณได้เข้ามาทำงาน คุณจะกล่าวแสดงความยินดีท่านอย่างไร

- หนู ขอแสดงความยินดีที่ท่านได้เลื่อนตำแหน่ง ขอให้ท่านประสบความสำเร็จและสนุกกับที่ทำงาน
ใหม่นะคะ
- ขอแสดงความยินดีที่ท่านได้เลื่อนตำแหน่ง หนูขอขอบคุณที่ท่านคอยช่วยเหลือและแนะนำหนู
ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ขอให้ท่านประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานใหม่นะคะ
- หัวหน้าเป็นคนใจกว้างและมีความสามารถ สมควรแล้วที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งไม่เร็วแต่
กลับเข้าไป
ด้วยซ้ำ หนูขอแสดงความยินดีกับท่านที่ได้เลื่อนตำแหน่งนะคะ และต้องขอขอบคุณที่ท่านได้
คอยเอาใจใส่ดูแลหนู ขอให้ท่านประสบความสำเร็จและเจริญในหน้าที่การงานใหม่นะคะ
- อื่นๆ.....
-

สถานการณ์ที่ 4 หัวหน้าของคุณ ในฐานะที่ (ผู้ชาย) ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการ คุณ(ผู้หญิง)
เป็นพนักงานได้บังคับบัญชาคนหนึ่งของท่าน คุณจะกล่าวแสดงความยินดีกับท่านอย่างไร

- ผมขอแสดงความยินดีที่ท่านได้เลื่อนตำแหน่ง ขอให้ท่านประสบความสำเร็จและสนุกกับที่ทำงาน
ใหม่นะครับ
- ขอแสดงความยินดีที่ท่านได้เลื่อนตำแหน่ง ผมขอขอบคุณที่ท่านคอยช่วยเหลือและแนะนำ ผม
ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ขอให้ท่านประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานใหม่นะครับ
- หัวหน้าเป็นคนใจกว้างและมีความสามารถ สมควรแล้วที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งไม่เร็วแต่
กลับเข้าไปด้วยซ้ำ ผมขอแสดงความยินดีกับท่านที่ได้เลื่อนตำแหน่ง และต้องขอขอบคุณที่ท่านได้
คอยเอาใจใส่ดูแลผม ขอให้ท่านประสบความสำเร็จและเจริญในหน้าที่การงานใหม่นะครับ
- อื่นๆ
-

สถานการณ์ที่ 5 อาจารย์ A (หญิง) และอาจารย์ B (หญิง) มักจะแสดงพฤติกรรมที่ผิดกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย โดยจะส่งข้อสอบล่าช้าและเข้าสอนไม่ตรงเวลา แต่หัวหน้าภาควิชาที่เป็นลูกพี่ลูกน้อง อาจารย์ A มักจะว่ากล่าวตักเตือนอาจารย์ B ซึ่งทำงานร่วมกับกับหัวหน้าภาคมาหลายปีแล้วเท่านั้น หากคุณ (ผู้หญิง) เป็นอาจารย์ B คุณจะกล่าวกับหัวหน้าภาควิชาของคุณเกี่ยวกับพฤติกรรมอาจารย์ A อย่างไร

- หัวหน้าภาคคะ ท่านควรที่จะว่ากล่าวอาจารย์ A ด้วย เพราะอาจารย์ A เองก็ส่งข้อสอบล่าช้า เข้าสอนไม่ตรงเวลาเหมือนหนูเช่นกัน
- เรียนหัวหน้าภาค พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนี้ควรที่จะมีการปรับปรุงและแก้ไข ดังนั้นท่านก็ควรที่จะว่ากล่าวอาจารย์ A ด้วย เพื่อให้อาจารย์ A ได้ปรับปรุงและแก้ไขด้วยสิคะ
- กราบเรียนหัวหน้าภาค ในทางปฏิบัติควรที่จะมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในวงวิชาการ ไม่ควรมีความลำเอียง หนูขอเสนอท่านควรว่ากล่าวและตักเตือนอาจารย์ที่มีพฤติกรรมเช่นนี้ทั้งหมดค่ะ
- อื่นๆ
-

สถานการณ์ที่ 6 อาจารย์ A (ชาย) และอาจารย์ B(ชาย) มักจะแสดงพฤติกรรมที่ผิดกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย โดยจะส่งข้อสอบล่าช้าและเข้าสอนไม่ตรงเวลา แต่หัวหน้าภาควิชาจะว่ากล่าวตักเตือนอาจารย์ B เท่านั้น หากคุณ เป็นอาจารย์ (ผู้ชาย)B คุณจะกล่าวกับหัวหน้าภาควิชาของคุณเกี่ยวกับพฤติกรรมอาจารย์ A อย่างไร

- หัวหน้าภาคครับ ท่านควรที่จะว่ากล่าวอาจารย์ A ด้วยเพราะอาจารย์ A เองก็ส่งข้อสอบล่าช้า เข้าสอนไม่ตรงเวลาเหมือนผมเช่นกัน
- เรียนหัวหน้าภาค พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนี้ควรที่จะมีการปรับปรุงและแก้ไข ดังนั้นท่านก็ควรที่จะว่ากล่าวอาจารย์ A ด้วย เพื่อให้อาจารย์ A ได้ปรับปรุงและแก้ไขด้วยสิครับ
- กราบเรียนหัวหน้าภาค ในสังคมส่วนรวมควรที่จะมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในวงวิชาการ ไม่ควรมีความลำเอียง ผมขอเสนอท่านควรว่ากล่าวและตักเตือนอาจารย์ที่มีพฤติกรรมเช่นนี้ทั้งหมดครับ
- อื่นๆ
-

สถานการณ์ที่ 7 คุณเป็นนักศึกษา (ชาย) มีความจำเป็นต้องขอยืมหนังสือเล่มใหม่จากอาจารย์ที่ปรึกษา (ชาย) คุณจะพูดกับอาจารย์ท่านนี้อย่างไร

- อาจารย์ครับ ผมขอยืมหนังสือหน่อยครับ
- อาจารย์ครับ ผมอยากจะขอยืมหนังสืออาจารย์หน่อยครับ ได้ไหมครับ
- อาจารย์ครับ ผมรบกวนขอยืมหนังสือเล่มนี้ไปศึกษาสัก วันได้ไหมครับ 2
- อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 8 คุณเป็นนักศึกษา (หญิง) มีความจำเป็นต้องขอยืมหนังสือเล่มใหม่จากอาจารย์ (หญิง) ท่านหนึ่ง ซึ่งคุณไม่เคยเรียนวิชาใดกับท่านมาก่อนและไม่รู้จักกันเป็นการส่วนตัว คุณจะพูดกับอาจารย์ท่านนี้ว่าอย่างไร

- อาจารย์คะ ขอโทษนะคะ หนูขอยืมหนังสือเล่มนี้ได้หรือเปล่าคะ
- อาจารย์ขา ไม่ทราบว่าอาจารย์จะใช้หนังสือเล่มนี้ไหมคะ หนูจะขอยืมหนังสือหน่อยนะคะ
- หนูขอความกรุณาอาจารย์ให้หนูยืมหนังสือของอาจารย์ได้ไหมคะ เพราะหนูมีความจำเป็นต้องใช้ในการอ้างอิงมากๆ ค่ะ
- อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 9 คุณ ต้องการจะเดินทางไปทำการไปรษณีย์จังหวัด ซึ่งคุณไม่ทราบเส้นทาง (ผู้หญิง) ที่อยู่บ้านติดกันและมีวัยใกล้เคียงกับคุณซึ่งอยู่ใกล้แถวนั้น (ผู้ชาย) คุณจะสอบถามเส้นทางจากเพื่อนบ้านคุณว่าอย่างไร

- เธอช่วยบอกทางไปทำการไปรษณีย์จังหวัดให้เรา ได้ไหม
- ขอโทษนะเธอ วานเธอบอกทางไปทำการไปรษณีย์จังหวัดให้เราหน่อย ขอขอบคุณ
- ขอโทษนะเธอ เราเพิ่งย้ายมาอยู่ที่นี่ไม่รู้ถนนหนทางที่นี่ รบกวนเธอช่วยบอกทางไปทำการไปรษณีย์จังหวัดให้เราด้วย ขอขอบมาก ๆ
- อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 10 คุณ ซึ่งคุณไม่ทราบเส้นทาง ต้องการจะเดินทางไปทำการไปรษณีย์จังหวัด (ผู้ชาย) คุณจะสอบถามเส้นทางจากผู้ชายแปลกหน้าที่มีวัยใกล้เคียงกับคุณซึ่งกำลังเดินผ่านมาว่าอย่างไร

- คุณช่วยบอกทางไปทำการไปรษณีย์ให้ผม ได้ไหมครับ
- ขอโทษครับคุณ วานคุณบอกทางไปทำการไปรษณีย์ให้ผมหน่อย ขอขอบคุณ

ขอโทษครับคุณ ผมมาจากต่างถิ่นจึงไม่รู้ถนนหนทางที่นี่ รบกวนคุณช่วยบอกทางไปที่ทำการไปรษณีย์ให้

ผมด้วย ขอขอบคุณครับ

อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 11 ในระหว่างการประชุม เผอิญคุณ และ นีกได้ว่าต้องเดินทางไปต่างจังหวัด (ผู้หญิง) ยังไม่ได้ซื้อตั๋วรถไฟสำหรับการเดินทาง คุณต้องการขอร้องให้เพื่อนสนิท ของคุณช่วยซื้อตั๋วรถไฟ (ผู้หญิง) สำหรับการเดินทางให้คุณ แต่ในเวลาเดียวกันนั้นเพื่อนสนิทของคุณก็กำลังมีงานที่ต้องทำเป็นจำนวนมาก คุณจะกล่าวกับเพื่อนสนิทเพื่อให้ช่วยซื้อตั๋วรถไฟให้คุณอย่างไร

เธอพอสละเวลาสักครู่ เพื่อช่วยไปซื้อตั๋วรถไฟให้ฉันด้วยหน่อยได้ไหม ตอนนี้ฉันติดประชุม

คงต้องรบกวนเธอสักหน่อยแล้วละ เธอพอจะช่วยไปซื้อตั๋วรถไฟให้ฉันหน่อยได้ไหม ฉันไม่รู้จะวานใครเลยจริงๆ การประชุมก็ยังไม่เสร็จสิ้น ตั๋วรถไฟก็ยังไม่ซื้อ คงต้องรบกวนเธอให้ช่วยหน่อยแล้วละ

ถ้าไม่เป็นการรบกวนเธอจนเกินไป เธอพอจะช่วยไปซื้อตั๋วรถไฟให้ฉันหน่อยได้ไหม ฉันกำลังติดประชุมด่วน ฉันรู้ดีว่าเธอก็มีงานมากแต่ฉันไม่รู้จะวานใครเลยจริงๆ มีแต่เธอคนเดียว ฉันขอโทษเธอมาก ๆ เลย

อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 12 ในระหว่างการประชุม เผอิญคุณ (ผู้ชาย) นีกได้ว่าต้องเดินทางไปต่างจังหวัดและยังไม่ซื้อตั๋วรถไฟสำหรับการเดินทาง คุณต้องการขอร้องให้เพื่อนร่วมงาน (ผู้ชาย) ซึ่งทำงานคนละแผนก และเพิ่งเข้ามาทำงานได้เพียง 2 สัปดาห์ช่วยซื้อตั๋วรถไฟสำหรับการเดินทางให้คุณ แต่ในเวลาเดียวกันนั้นเขาก็กำลังมีงานที่ต้องทำเป็นจำนวนมาก คุณจะกล่าวกับเพื่อนร่วมงานของคุณเพื่อให้ช่วยซื้อตั๋วรถไฟอย่างไร

นายพอสละเวลาสักครู่ เพื่อช่วยไปซื้อตั๋วรถไฟให้เราหน่อยได้ไหม ตอนนี้เราติดประชุม

คงต้องรบกวนนายสักหน่อยแล้วละ นายพอจะช่วยไปซื้อตั๋วรถไฟให้เราหน่อยได้ไหม เราไม่รู้จะวานใครเลยจริงๆ การประชุมก็ยังไม่เสร็จสิ้น ตั๋วรถไฟก็ยังไม่ซื้อ คงต้องรบกวนนายให้ช่วยหน่อยแล้วละ

ถ้าไม่เป็นการรบกวนนายจนเกินไป นายพอจะช่วยไปซื้อตั๋วรถไฟให้เราหน่อยได้ไหม เรากำลังติดประชุมด่วนอยู่ เรารู้ดีว่านายก็มีงานต้องทำมากแต่เราไม่รู้จะวานใครเลยจริงๆ มีแต่นายคนเดียวเท่านั้น ถ้านายช่วยเราได้ เราก็คงขอบใจนายมาก ๆ เลยนะ

อื่นๆ

.....

สถานการณ์ที่ 13 คุณ (ผู้หญิง) ต้องการไปเที่ยวญี่ปุ่นมาก แต่คุณไม่อยากจะเดินทางไปโดยลำพัง คุณต้องการชวนเพื่อนสนิท (ผู้หญิง) ซึ่งเคยเรียนด้วยกันมาตั้งแต่สมัยมัธยมไปด้วยกัน และเธอก็เก่งภาษาญี่ปุ่นมาก แต่เนื่องจากเพื่อนของคุณขณะนี้ขึ้นอยู่กับอยู่ระหว่างลาหยุดพักก่อน คุณจะชักชวนเพื่อนของคุณว่าอย่างไร

- เธอไปเที่ยวญี่ปุ่นกับฉันนะ ฉันไม่อยากไปคนเดียว ฉันจะจ่ายค่าเดินทางและค่าที่พักให้เธอเอง เธอไม่ต้องเกรงใจนะ
- ฉันอยากจะชวนเธอไปเที่ยวญี่ปุ่นกับฉันมาก และเธอก็กำลังหยุดพักก่อน แถมยังเก่งภาษาญี่ปุ่นด้วย เธอไปกับฉันนะ เธอไม่ต้องกังวลเรื่องค่าเดินทางและค่าที่พัก ฉันจะจ่ายให้เธอเองนะ
- สุดสัปดาห์นี้ฉันอยากไปเที่ยวญี่ปุ่นมากเลย แต่ไม่ต้องการเดินทางตามลำพัง ถ้ามีใครไปกับฉันสักคน ฉันก็ตั้งใจจะดูแลค่าใช้จ่ายการเดินทางและค่าที่พักให้ แต่ก็ไม่รู้ว่ามีใครพอที่จะว่างไปกับฉันหรือเปล่า ฉันเห็นว่าเธอเก่งภาษาญี่ปุ่นมากและยังอยู่ระหว่างลาหยุดพักก่อน หรือเธอไปเที่ยวกับฉันนะ
- อื่นๆ
-

สถานการณ์ที่ 14 คุณ (ผู้ชาย) ต้องการไปเที่ยวญี่ปุ่นมากแต่คุณไม่อยากจะเดินทางโดยลำพัง คุณต้องการชวนเพื่อนร่วมงาน (ผู้ชาย) ซึ่งเก่งภาษาญี่ปุ่นมากไปเที่ยวด้วยกัน แต่เพื่อนร่วมงานคนนั้นเพิ่งเข้ามาทำงานได้ 2 เดือนและกำลังอยู่ระหว่างลาหยุดพักก่อน คุณจะชักชวนเขาว่าอย่างไร

- นายไปเที่ยวญี่ปุ่นกับเรานะ เราไม่อยากไปคนเดียว เราจะจ่ายค่าเดินทางและค่าที่พักให้นายเอง นายไม่ต้องห่วงนะ
- เราอยากจะชวนนายไปเที่ยวญี่ปุ่นกับเรามาก ตอนนี้นายก็ไม่ได้ติดธุระอะไร แถมยังเก่งภาษาญี่ปุ่นด้วยนายไปกับเรานะ นายไม่ต้องกังวลเรื่องค่าเดินทางและค่าที่พัก เราจะจ่ายให้นายเองนะ
- สุดสัปดาห์นี้ฉันอยากไปเที่ยวญี่ปุ่นมากเลย แต่ไม่ต้องการเดินทางตามลำพัง ถ้ามีใครไปกับฉันสักคน ฉันก็ตั้งใจจะดูแลค่าเดินทางและค่าที่พักให้เขา แต่ก็ไม่รู้ว่ามีใครพอที่จะว่างไปกับเราหรือเปล่า ฉันเห็นว่าเธอเก่งภาษาญี่ปุ่นมากและยังอยู่ระหว่างลาหยุดพักก่อน หรือเธอไปเที่ยวกับฉันนะ
- อื่นๆ.....
-

สถานการณ์ที่ 15 ลูกสาวของคุณ (ผู้หญิง) เพิ่งหายจากอาการป่วยหนักและได้รับอนุญาตให้กลับบ้าน เธอเป็นคนที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานมาก เธอต้องการไปทำงานทันทีหลังจากที่ออกจากโรงพยาบาลแล้ว แต่เมื่อคุณแล้วสุขภาพของลูกสาวคุณก็ยังไม่แข็งแรงมาก หากไปทำงานก็จะส่งผลเสียต่อสุขภาพ คุณจะบอกกับลูกสาวของคุณอย่างไรเพื่อให้เธอพักผ่อนที่บ้านต่ออีกสัก 2-3 วันเพื่อให้อาการดีขึ้นก่อนแล้วจึงค่อยกลับไปทำงาน

- ลูกต้องอยู่บ้าน พักผ่อนให้หายดีก่อน หยุดงานเพิ่มอีกแค่ 2-3 วันเอง
- อาการป่วยของลูกยังไม่เป็นปกติ แม่รู้ดีว่าใครว่าลูกต้องการไปทำงานแค่ไหน แต่คุณหมอบอกให้พักผ่อนต่ออีกสัก 2-3 วัน ดังนั้นลูกต้องอยู่บ้าน พักผ่อนให้อาการดีขึ้นก่อนแล้วค่อยไปทำงาน
- แม่ขออนุญาตคุณหมอบอกให้ลูกกลับบ้านเพื่อพักผ่อนให้อาการป่วยหายเป็นปกติ ลูกควรอยู่บ้านพักผ่อน อย่าเพิ่งออกไปไหน เรื่องที่ทำงานแม่จะไปขออนุญาตกับหัวหน้างานเพื่อให้ลูกพักผ่อนเพิ่มอีกสักกระยะหนึ่งเอง
- อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 16 รุ่นน้อง (ผู้ชาย) ที่ทำงานต่างแผนกเพิ่งย้ายเข้ามาอาศัยในหอพักเดียวกับคุณ (ผู้ชาย) ได้ 1 เดือนเขาเพิ่งหายจากการป่วยหนักและได้รับอนุญาตให้กลับบ้านพัก เขาเป็นคนที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานมาก อีกทั้งยังต้องการไปทำงานทันทีหลังจากที่ออกจากโรงพยาบาลแล้ว แต่เมื่อคุณแล้วสุขภาพของเขาก็ยังไม่แข็งแรง หากไปทำงานก็จะส่งผลเสียต่อสุขภาพ คุณจะบอกกับเขาว่าอย่างไรเพื่อให้เขาพักผ่อนที่หอพักอีกสัก 2-3 วัน เพื่อให้อาการดีขึ้นก่อนแล้วจึงค่อยกลับไปทำงาน

- นายต้องอยู่บ้าน พักผ่อนให้หายดีก่อน หยุดงานเพิ่มอีกแค่ 2-3 วันเอง
- อาการป่วยของนายยังไม่เป็นปกติ พี่รู้ดีว่าใครว่านายต้องการไปทำงานแค่ไหน แต่คุณหมอบอกให้ พักผ่อนต่ออีกสัก 2-3 วัน ดังนั้นนายต้องอยู่บ้าน พักผ่อนให้อาการดีขึ้นก่อนแล้วค่อยไปทำงาน
- คุณหมออนุญาตให้นายกลับบ้านเพื่อพักผ่อนให้อาการป่วยหายเป็นปกติ นายควรอยู่บ้านพักผ่อน อย่าเพิ่งออกไปไหน เรื่องที่ทำงานนั้น เดี่ยวพี่จะไปขออนุญาตกับหัวหน้างานเพื่อให้นายพักผ่อนเพิ่มอีกสักกระยะหนึ่งเอง
- อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 17 คุณเป็นคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ชาย) วันหนึ่งคุณต้องการแปลเอกสารส่วนตัวที่มีความจำเป็นต้องใช้อย่างรวดเร็วด่วน แต่คุณมีงานของคณะสำคัญมากที่ต้องทำก่อน

อาจารย์ A (ชาย) เป็นอาจารย์ในคณะของคุณ ที่มีความสามารถทางด้านการแปล คุณจะพูดคุยกับอาจารย์ A เพื่อให้แปลเอกสารให้คุณอย่างไร

- อาจารย์ A ครับ ช่วยแปลบทความนี้ให้ผมหน่อยสิครับ พอตีพิมพ์งานด่วนที่ต้องส่งให้เสร็จวันนี้
- ขอโทษนะครับ อาจารย์ A กำลังยุ่งอยู่หรือเปล่า พอตีพิมพ์งานที่ต้องแปล อาจารย์ A ช่วยหน่อยได้ไหมครับ
- อาจารย์ A ช่วงนี้งานเยอะรีเป่า ถ้าไม่รีบรบกวนเราช่วยดูงานนี้ให้หน่อยนะ เราเร่งงานแปลนี้มาช่วยให้หน่อยนะ เอาเท่าที่เราทำได้ก็แล้วกัน ขอบใจมากนะ
- อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 18 คุณเป็นคณบดีคณะบริหารธุรกิจ (หญิง) คุณได้รับมอบหมายจากรองอธิการบดีให้แปลเอกสารราชการสำคัญและเร่งด่วนชิ้นหนึ่ง แต่คุณมีงานของคณะชิ้นสำคัญมากที่ต้องทำก่อน อาจารย์ A (หญิง) เป็นอาจารย์ต่างคณะของคุณ ที่มีความสามารถทางด้านการแปลเอกสาร แต่เธอก็มีงานยุ่งตลอดเวลา และคุณกับอาจารย์ A ต่างก็ไม่ค่อยสนิทกันนัก คุณจะพูดคุยกับอาจารย์ A เพื่อให้แปลเอกสารให้คุณอย่างไร

- ไม่ทราบว่าจะเป็นการรบกวนมากไปหรือเปล่านั้น ถ้าหากจะให้อาจารย์ A ช่วยแปลเอกสารให้หน่อยนะค่ะ ดิฉันทราบมาว่าอาจารย์ A มีความสามารถด้านการแปลมากๆ เลยนะค่ะ
- ขอโทษนะค่ะ ไม่ทราบว่าอาจารย์ A พอจะมีเวลาว่างไหมค่ะ ดิฉันมีเรื่องรบกวนที่จะให้อาจารย์ A ช่วยแปลเอกสารที่ต้องส่งรองอธิการบดีพรุ่งนี้ค่ะ
- ขอโทษนะค่ะ ดิฉันรู้ว่าอาจารย์ A กำลังยุ่งอยู่ แต่ดิฉันมีงานที่จะรบกวนอาจารย์ A สักหน่อยค่ะ คือดิฉันมีเอกสารสำคัญของรองอธิการบดีที่จะต้องแปล แต่ดิฉันไม่แน่ใจว่าจะแปลได้ดีไหม ดังนั้นจึงอยากจะขอความกรุณาจากอาจารย์ A ช่วยแปลเอกสารให้หน่อยค่ะ
- อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 19 คุณ (ผู้หญิง) และน้องชายของคุณขึ้นรถประจำทางที่อัดแน่นไปด้วยผู้คน น้องชายของคุณเป็นคนที่ดีบุหรืมาก ทันใดนั้น เขาได้นำบุหรืหรือออกมาสูบ คุณจะห้ามน้องชายไม่ให้สูบบุหรืบนรถประจำทางว่าอย่างไร

- บนรถประจำทางห้ามสูบบุหรี่นะ
- น้องไม่ควรสูบบุหรี่บนรถประจำทาง น้องต้องรักษามารยาทในที่สาธารณะสิ รออีกสักประเดี๋ยวลงจากรถแล้ว ค่อยสูบบุหรี่ก็ได้นะ
- บนรถผู้คนค่อนข้างแออัด มีทั้งสตรีที่กำลังตั้งครรภ์ด้วย ถ้าน้องอยากจะสูบบุหรี่ควรรอให้ลงจากรถก่อนแล้วค่อยสูบตามใจน้อง
- อื่นๆ

สถานการณ์ที่ 20 คุณ (ผู้ชาย) ขึ้นรถประจำทางที่อัดแน่นไปด้วยผู้คนบนรถประจำทางนั้น มีผู้ชายคนหนึ่งที่อยู่แล้วอายุน้อยกว่าคุณ ริมฝีปากของเขาดำคล้ำเนื่องมาจากการสูบบุหรี่จัด ทันใดนั้นเขาก็หยิบบุหรี่ยื่นออกมาสูบขณะอยู่บนรถ คุณจะกล่าวกับชายผู้นั้นเพื่อไม่ให้สูบบุหรี่บนรถประจำทางว่าอย่างไร

- บนรถประจำทางห้ามสูบบุหรี่นะ
- น้องไม่ควรสูบบุหรี่บนรถประจำทาง น้องต้องรักษามารยาทในที่สาธารณะสิ รออีกสักประเดี๋ยวลงจากรถแล้ว ค่อยสูบบุหรี่ก็ได้นะ
- บนรถผู้คนค่อนข้างแออัด มีทั้งสตรีที่กำลังตั้งครรภ์ด้วย ถ้าน้องอยากจะสูบบุหรี่ควรรอให้ลงจากรถก่อนแล้วค่อยสูบตามใจน้อง
- อื่นๆ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2556

*****ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบทดสอบ*****

ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากแบบทดสอบในงานวิจัย

ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากแบบทดสอบที่ใช้ในงานวิจัย

รูปแบบการขอเรื่อง

รูปแบบที่ 1 การขออนุญาต

1. Chị ơi đổi chỗ cho bạn em được không? Chúng em muốn ngồi gần nhau.

‘พี่ขา เปลี่ยนที่นั่งกับเพื่อนหนูได้ไหม พวกหนูอยากนั่งใกล้กัน...’

2. Xin lỗi chị ạ. Nếu không phiền chị có thể giúp em được không?

Em và đồng nghiệp muốn ngồi cạnh nhau để trao đổi một số công việc rất cần thiết cho buổi họp tới, chị có thể đổi chỗ ngồi với bạn em được không ạ. Cảm ơn chị nhiều ạ.

‘ขอโทษค่ะพี่ ถ้าไม่เป็นการรบกวน พี่พอจะช่วยน้องได้ไหม หนูและเพื่อนร่วมงานของหนูอยากที่จะนั่งใกล้กันเพื่อปรึกษาเรื่องงานที่จะประชุมกัน พี่พอจะเปลี่ยนที่นั่งให้เพื่อนหนูจะได้ไหมคะ ขอขอบพระคุณพี่มากนะคะ’

3. Không đề nghị đổi chỗ, vì người phụ nữ đi du lịch một mình. Tở ra lịch sự.

‘ไม่เสนอให้เปลี่ยนที่นั่ง เพราะว่าผู้หญิงเดินทางลำพัง นอกจากความสุภาพ’

4. Chị ơi! Ngày mai em có công việc cần trao đổi với đồng nghiệp nhưng chúng em không thể trao đổi nếu ngồi xa thế này, chị có thể vui lòng đổi chỗ cho chúng em không? Cảm ơn chị nhiều !

‘พี่ขา! พรุ่งนี้หนูมีงานจึงจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน แต่พวกหนูไม่สามารถปรึกษากันได้ถ้านั่งไกลกันอย่างนี้ พี่สะดวกใจเปลี่ยนที่นั่งให้กับพวกหนูได้ไหมคะ ขอขอบคุณพี่มาก’

5. Chị ơi! 2 em là đồng nghiệp của nhau có một số vấn đề cần trao đổi để thực hiện công việc ngày mai, nhưng số ghế lại không gần nhau, chị có thể vui lòng đổi số ghế cho 2 em được không ạ? Cảm ơn chị nhiều!

‘พี่ขา! น้องสองคนเป็นเพื่อนร่วมงานกัน มีปัญหาที่ต้องปรึกษแลกเปลี่ยนเพื่อปฏิบัติงานในวันพรุ่งนี้ แต่หมายเลขที่นั่งกลับไม่ใกล้กัน พี่สะดวกใจเปลี่ยนที่นั่งให้เราสองคนได้ไหมคะ ขอขอบคุณพี่มาก’

6. Chào chị, chúng em là đồng nghiệp của nhau, có một số vấn đề cần trao đổi nhưng không thể ngồi gần nhau được, chị vui lòng đổi chỗ giúp chúng em được không chị, chúng em cảm ơn chị nhiều

‘สวัสดีพี่ พวกหนูเป็นเพื่อนร่วมงานกัน มีปัญหาที่ต้องแลกเปลี่ยนกันแต่ไม่สามารถนั่งใกล้กันได้ พี่สะดวกใจช่วยเปลี่ยนที่นั่งให้หนูได้ไหมพี่ พวกหนูขอบคุณพี่มาก’

7. Đây là đồng nghiệp của em. Chúng em muốn ngồi gần nhau để thảo luận về công việc ngày mai nhưng chúng em không ngồi gần nhau được, chị có thể vui lòng đổi chỗ cho bạn em được không? Cảm ơn chị nhiều.

‘นี่เป็นเพื่อนร่วมงานของหนู พวกหนูต้องการนั่งใกล้กันเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับงานของวันพรุ่งนี้ แต่พวกหนูไม่ได้นั่งใกล้กัน พี่สะตอกใจพอจะเปลี่ยนที่นั่งให้กับเพื่อนของหนูได้ไหม ขอขอบคุณพี่มาก’

รูปแบบที่ การอวยพร 2

1. Em chúc Sếp được thăng chức. chúc sếp luôn gặp được nhiều may mắn và gặt hái nhiều thành công mới ở cương vị mới.

‘ผมขอยินดีกับหัวหน้าที่ได้เลื่อนตำแหน่ง ขอให้หัวหน้าพบแต่ความโชคดีและประสบแต่สิ่งดีๆ ในตำแหน่งใหม่’

2. Cháu chúc mừng chú

‘หลานขอแสดงความยินดีกับอา’

3. Cháu chúc mừng bác ạ.

‘หลานขอแสดงความยินดีกับลุงค่ะ’

4. Em chúc mừng sếp được thăng chức nhé.

‘หนูขอแสดงความยินดีกับหัวหน้าที่ได้เลื่อนตำแหน่งนะ’

5. Cháu chúc mừng chú được thăng chức ạ, chúc chú thành công hơn nữa trong công việc và nhiệm vụ mới ạ.

‘หลาน ขออวยพรลุง ที่ได้เลื่อนตำแหน่งค่ะ หลานขอให้ลุง ประสบผลสำเร็จใน(หัวหน้า) ตำแหน่งหน้าที่การงานใหม่อื่นๆ ขึ้นไปค่ะ’

6. em chúc mừng sếp được thăng chức ạ, chúc sếp thành công hơn nữa trong công việc và nhiệm vụ mới ạ.

‘หนู ขอยินดีกับหัวหน้าที่ได้เลื่อนตำแหน่ง ขอให้หัวหน้าพบแต่ความโชคดีและประสบแต่สิ่งดีๆ ในตำแหน่งใหม่’

7. Cháu chúc mừng chú ạ.

‘หลานขอแสดงความยินดีกับอา’

8. Chúc mừng cả ạ.
‘หลานขอให้ประสบความสำเร็จทุกอย่างค่ะ’

9. Cầu trời phụ hộ cho bác được thăng chức nhé!
‘ขอให้ฟ้าคุ้มครอง ช่วยเหลือลุงให้ประสบความสำเร็จนะ’

10. cháu xin chúc mừng chú được thăng chức, cháu cảm ơn chú đã giúp đỡ và dìu dắt cháu trong thời gian qua. cháu chúc chú thành công trong công việc mới ạ.

‘หลานขอแสดงความยินดีกับลุงที่ได้เลื่อนตำแหน่ง หลานขอขอบคุณลุงที่ได้ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาหลานในช่วงเวลาที่ผ่านมา หลานขอให้ลุงประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานใหม่ค่ะ’

11. Chúc mừng chú được thăng chức trưởng phòng ạ.
‘ขอยินดีที่ลุงได้เลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้าค่ะ’

12. Chúc mừng Sếp được thăng chức nhé. Có gì sau này chiếu cố phòng em nhiều hơn chút nhé.

‘ขอแสดงความยินดีกับหัวหน้าที่ได้เลื่อนตำแหน่งนะคะ หลังจากนี้ต่อไป หนูคงต้องขอฝากเนื้อฝากตัวด้วยนะคะ’

13. Em chúc mừng sếp được thăng chức ạ, chúc sếp thành công hơn nữa trong công việc và nhiệm vụ mới ạ.

‘ผม ขออวยพรหัวหน้าที่ได้เลื่อนตำแหน่งครับ หลานขอให้หัวหน้า ประสบผลสำเร็จในตำแหน่งหน้าที่การงานใหม่อื่นๆ ขึ้นไปค่ะ’

14. Chúc mừng chú (hoặc bác) được thăng chức ạ. cháu chúc chú (hoặc bác) thành công trên cương vị mới.

‘ขออวยพรลุง (ป้า) ที่ได้เลื่อนตำแหน่งครับ หลานขออวยพรลุง (ป้า) ประสบความสำเร็จในตำแหน่งใหม่’

15. Chúc mừng chị được thăng chức ạ. Xin chúc chị thành công trên cương vị mới.

‘ขอยินดีกับพี่ที่ได้เลื่อนตำแหน่งค่ะ ขอให้พี่ประสบความสำเร็จในตำแหน่งใหม่’

16. cháu chúc chú vừa được thăng chức nhé, chúc chú luôn vui vẻ và đạt nhiều thành công với chức vụ mới.

‘หลานยินดีที่อาเลื่อนตำแหน่งนะ ให้อามีความสุขเสมอและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานใหม่’

17. Chúc mừng chú vừa được thăng chức, hy vọng chú sẽ đạt nhiều thành công và tiếp tục được thăng chức nữa.

‘ขอแสดงความยินดีกับอาที่ได้รับตำแหน่งใหม่ พรารถนาให้อาสำเร็จในหน้าที่การงานและประสบความสำเร็จยิ่งๆ ขึ้นไปอีก’

18. Cháu chúc chú (bác...) vừa được thăng chức là trưởng phòng. Chúc chú hoàn thành tốt công việc của chức vụ mới nhé.

‘หลานยินดีกับอา (ลุง..) ที่ได้รับตำแหน่งเป็นหัวหน้า ขอให้อาประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานกับตำแหน่งใหม่’

19. Em chúc mừng sếp được thăng chức ạ.

‘ผมยินดีกับหัวหน้าที่ได้เลื่อนตำแหน่ง’

20. Chúc mừng chú vừa được thăng chức, hy vọng chú gặp nhiều may mắn và gặt hái được nhiều thành công trong tương lai.

‘ขอแสดงความยินดีกับอาที่ได้เลื่อนตำแหน่ง พรารถนาให้อาพบเจอแต่สิ่งดีๆ และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานในอนาคต’

21. Chúc mừng chú được thăng chức, nhớ nâng đỡ cho cháu nhé. Hy vọng chú gặp nhiều may mắn và thành công với chức mới.

‘ขอแสดงความยินดีกับอาที่ได้เลื่อนตำแหน่ง อย่าลืมสนับสนุนหลานด้วยนะ พรารถนาให้อาพบเจอแต่สิ่งดีๆ และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและตำแหน่งใหม่’

22. Chúc mừng chú vừa đạt được nguyện vọng là thăng chức nhé, hy vọng chú gặt hái được nhiều thành công hơn và lại được thăng chức.

‘ขอแสดงความยินดีกับอาที่สมปรารถนาในการเลื่อนตำแหน่งนะ พรารถนาให้อาประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานยิ่งๆ ขึ้นไป’

23. Chúc chúc sức khỏe và đạt được nhiều thành công với chức vụ mới trong tương lai.

‘หลานขอให้เรามีสุขภาพที่แข็งแรงและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานกับตำแหน่งใหม่ในอนาคต’

24. Chúc mừng chú được thăng chức, chúc chú sẽ gặp nhiều may mắn mà thu được nhiều thành công trong tương lai.

‘หลานขอแสดงความยินดีกับอาที่ได้เลื่อนตำแหน่ง ขอให้อาพบแต่สิ่งดีๆ และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานในอนาคต’

รูปแบบที่ การขอร้อง 3

1. Tổ trưởng nên nhắc nhở tất cả những giáo viên có thói xấu.

‘หัวหน้าควรตักเตือนบรรดาอาจารย์ที่มีพฤติกรรมแย่เช่นนี้ทุกคน’

2. Vâng, em sẽ rút kinh nghiệm.

‘ค่ะ หนูจะเรียนรู้ไว้เป็นประสบการณ์’

3. Em sẽ rút kinh nghiệm nhưng tổ trưởng cũng nên nhắc nhở cả giáo viên A nữa.

‘หนูจะเรียนรู้ไว้เป็นประสบการณ์ แต่หัวหน้าก็ควรตักเตือนทั้งอาจารย์ A ด้วยเช่นกัน’

4. Em muốn góp ý một chuyện với tổ trưởng, em sẽ cố gắng khắc phục những khuyết điểm mà anh góp ý nhưng cũng xin anh hãy công bằng trong cách đối xử với nhân viên cho dù đó là ai thường và phạt phải công bằng và nghiêm túc a.

‘หนูอยากเสนอความคิดเห็นสักเรื่องกับหัวหน้า หนูจะพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของหนูที่พี่ได้ชี้แนะไว้แต่หนูอยากขอให้พี่มีความยุติธรรม วางตัวเป็นกลางกับพนักงานทุกคน ไม่ว่าจะชอบใครหรือไม่ชอบใครก็ขอให้มีความเสมอภาคค่ะ’

5. Em sẽ khắc phục cảm ơn cô đã nhắc nhở.

‘หนูจะแก้ไขข้อบกพร่องครมมากๆ ที่ได้เตือน’

6. Kính thưa tổ trưởng em xin hứa sẽ cố gắng chừa thói xấu của mình và hi vọng nhiều người khác cũng sẽ không mắc lỗi như em a.

‘กราบเรียนท่านหัวหน้า หนูขอสัญญาว่าจะพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเองในจุดนี้’

และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคนอื่นๆ ก็จะไม่ผิดพลาดเหมือนอย่างหนู’

7. Em cảm ơn sự nhắc nhở của tổ trưởng, em xin hứa sẽ sửa chữa. dạ, sếp cũng nên nhắc nhở giáo viên A nữa ạ. Cô ấy cũng rất hay đi muộn đó ạ.

‘หนูขอบคุณ สำหรับคำตักเตือนของท่านหัวหน้า หนูขอสัญญาว่าจะแก้ไขค่ะ ถ้าหัวหน้าก็ควรตักเตือนอาจารย์ A ด้วยเพราะ อาจารย์ท่านนั้นก็มักจะมาสายเป็นประจำเช่นกันค่ะ’

8. Thưa thầy! Xin phép thầy cho em mượn cuốn sách này để tham khảo ạ.

‘เรียนอาจารย์ ผมขออนุญาตยืมหนังสือเล่มนี้ของอาจารย์เพื่อหาข้อมูลค่ะ’

9. Thưa cô! Em tên là....., học lớp.....Cô có thể cho em mượn cuốn sách mới của cô trong thời gian ngắn để tham khảo một số vấn đề em còn thắc mắc được không ạ?

‘เรียนอาจารย์ หนูชื่ออาจารย์.....เรียนชั้น.....พอที่จะให้หนูยืมหนังสือเล่มใหม่ของอาจารย์สักกระยะสั้นๆ เพื่อค้นคว้าข้อมูลบางอย่างที่หนูยังไม่เข้าใจได้ไหมคะ’

10. Thưa cô, em là Mai sinh viên lớp tiếng Việt, hiện tại em đang làm luận văn thạc sĩ về nội dung có liên quan đến những nội dung trong cuốn sách mới của cô, cô có thể cho em mượn tham khảo được không ạ!

‘เรียนอาจารย์ หนูชื่อมาย เป็นนักศึกษาห้องเรียนภาษาเวียดนาม ขณะนี้หนูกำลังทำวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท โดยเนื้อหามีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลในหนังสือเล่มใหม่ของอาจารย์ อาจารย์พอจะให้หนูยืมไปศึกษาค้นคว้าได้ไหมคะ’

11. Thưa thầy, thầy cho em mượn quyển sách mới sáng nay thầy giới thiệu cho cả lớp để tham khảo được không ạ?

‘เรียนอาจารย์ อาจารย์ให้ผมยืมหนังสือเล่มใหม่ที่เมื่อเช้าอาจารย์แนะนำในชั้นเรียนเพื่อค้นคว้าได้ไหมครับ’

12. Thưa cô, em là My Anh, em là sinh viên cao học tại ĐHMaharakham ! Em muốn hỏi mượn cô quyển sách ạ! Em xin chân thành cảm ơn

‘เรียนอาจารย์ หนูชื่อหมี แอ็ง หนูเป็นนักศึกษาปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หนูจะขอถามยืมหนังสือ.....อาจารย์ค่ะ หนูขอขอบพระคุณมาก’

13. Thưa thầy, thầy có thể cho em mượn quyển sách này về tham khảo được không thầy?

‘เรียนอาจารย์ อาจารย์สามารถให้ผมยืมหนังสือเล่มนี้กลับไปค้นคว้าได้ไหมอาจารย์’

14. Thưa thầy, em xin phép mượn cuốn sách này để tham khảo ạ.

‘เรียนอาจารย์ ผมขออนุญาตยืมหนังสือเล่มนี้เพื่อค้นคว้าครับ’

15. Chào cô, em là...(giới thiệu bản thân), cô làm ơn cho em mượn quyển sách này có được không ạ? Vì em cần dùng để tham khảo ạ.

‘สวัสดีค่ะอาจารย์ หนังสือขอความกรุณายืมหนังสือเล่มนี้ของอาจารย์ได้ไหมคะ เพราะหนูจำเป็นต้องใช้เพื่อค้นคว้าค่ะ’

16. Cô ơi, nếu có thể cô cho em mượn quyển sách này về tham khảo được không ạ?

‘อาจารย์ขา อาจารย์พอจะให้หนูยืมหนังสือเล่มนี้เพื่อค้นคว้าได้ไหมคะ’

17. Cô làm ơn cho em mượn quyển sách này có được không ạ? Vì em đang cần quyển sách của cô để tham khảo.

‘อาจารย์ขา ใ้หนูยืมหนังสือเล่มนี้ได้ไหมคะ เพราะหนูกำลังต้องการหนังสือของอาจารย์เพื่อค้นคว้า’

18. Thưa thầy! Xin phép thầy cho em mượn cuốn sách này để tham khảo ạ.

‘เรียนอาจารย์ ผมขออนุญาตยืมหนังสืออาจารย์เล่มนี้เพื่อค้นคว้าครับ’

19. Thưa cô! Em tên là....., học lớp.....Cô có thể cho em mượn cuốn sách mới của cô trong thời gian ngắn để tham khảo một số vấn đề em còn thắc mắc được ko ạ?

‘เรียนอาจารย์ หนูชื่ออาจารย์พอจะให้หนูยืมหนังสือใหม่เล่มนี้ของเรียนชั้น.....อาจารย์ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพื่อค้นคว้าเนื้อหาที่หนูยังมีข้อสงสัยได้ไหมคะ’

20. Thưa thầy, thầy có thể cho em mượn quyển sách này về tham khảo được không ạ?

‘เรียนอาจารย์ อาจารย์พอจะให้ผมยืมหนังสือเล่มนี้กลับไปค้นคว้าได้ไหมครับ’

21. Thưa thầy, em có thể mượn cuốn sách mới này của thầy về tham khảo được không ạ? Bởi vì em thấy nó rất có ích cho em.

‘เรียนอาจารย์ ผมสามารถยืมหนังสือเล่มใหม่ของอาจารย์กลับไปค้นคว้าได้ไหมครับ
ผมคิดว่ามันมีประโยชน์กับผม’

22. Thưa thầy, thầy có thể cho em mượn quyển sách này về tham khảo được không ạ?

‘เรียนอาจารย์ อาจารย์พอจะให้ผมยืมหนังสือเล่มนี้กลับไปค้นคว้าได้ไหมครับ’

รูปแบบที่ 4 การถามไถ่

1. Xin phiền cậu một tí, tớ không biết đường đến bưu điện tỉnh, cậu chỉ cho tớ với được không?

‘ขอรบกวนเธอสักหน่อย ฉันไม่รู้จักทางไปไปรษณีย์จังหวัด เธอช่วยบอกทางได้ไหม’

2. Cậu ơi, cho tớ hỏi đến bưu điện đi đường nào?

‘เธอจำฉัน...ขอถามหน่อยว่าไปรษณีย์ไปทางไหน’

3. Nhờ cậu chỉ giúp tớ đường đến bưu điện tỉnh, tớ cảm ơn nhé!

‘วานเธอช่วยบอกทางไปไปรษณีย์จังหวัดให้ฉันที ขอปิ่นนะ’

4. Xin lỗi anh, anh làm ơn chỉ đường giúp em đến bưu điện tỉnh, cảm ơn anh.

‘ขอโทษพี่ค่ะ ขอความกรุณาที่บอกทางไปไปรษณีย์จังหวัดให้กับหนูด้วย ขอขอบคุณพี่’

5. Xin chỉ giúp đường đến Bưu điện được không ạ.

ช่วยบอกทางไปไปรษณีย์ได้ไหมคะ

6. Xin lỗi, bạn cho hỏi muốn đến bưu điện thì đi đường nào?

‘ขอโทษ ขอถาม ถ้าต้องการไปไปรษณีย์ไปทางไหน’

รูปแบบที่ การไหว้วาน 5

1. Nếu không phiền bạn có thể giúp mình mua vé xe lửa được không?
Mình biết bạn cũng rất bận, nhưng tại mình có cuộc họp đột xuất đến giờ vẫn chưa kết thúc mà vé tàu vẫn chưa mua được. Bạn làm ơn giúp ơn với, mình cảm ơn bạn nhiều.

‘ถ้าไม่เป็นการรบกวน เธอพอจะช่วยซื้อตั๋วรถไฟให้ฉันได้ไหม ฉันรู้ว่าเธอก็อายุ่งแต่เพราะฉันมีประชุมต่อเนื่องยังไม่ยุติ อีกทั้งตั๋วรถไฟก็ยังไม่ได้ซื้อ เธอกรุณาช่วยฉันหน่อย ฉันขอบคุณเธอมาก’

2. Cậu ơi, nhờ cậu mua giúp tớ cái vé xe lửa với.

‘เธอจำ(ด้วย) วานเธอช่วยซื้อตั๋วรถไฟให้ฉันหน่อย...’

3. Mình bận họp đột xuất nên chưa mua vé xe lửa được nơi, phiền bạn mua giúp mình với được không?

‘ฉันติดประชุมด่วนจึงยังไม่ได้ซื้อตั๋วรถไฟเลย รบกวนเธอช่วยซื้อให้ได้ไหม’

4. Bạn ơi, có thể mua giúp mình vé xe lửa được không? Mình đang họp đột xuất mà lại không còn thời gian nữa chỉ có bạn giúp mình được. Làm ơn mua giúp mình với nhé! Mình cám ơn bạn nhiều.

‘เธอจำ พอดีจะซื้อตั๋วรถไฟช่วยฉันได้ไหม ฉันกำลังติดประชุมต่อเนื่องและไม่มีเวลาเลย มีเพียงเธอที่สามารถช่วยฉันได้ กรุณาช่วยซื้อให้หน่อยนะ ฉันขอบคุณเธอมาก’

5. Lan ơi, bạn có thể đi mua vé xe lửa cho mình được không? Mình đang bận họp đột xuất! Mình cảm ơn bạn rất nhiều.

‘ลานจำ เธอสามารถ ไปซื้อตั๋วรถไฟให้ฉันได้ไหม ฉันติดประชุมต่อเนื่อง ฉัน (พอที่จะ) ชอบใจเธอมากๆ’

6. Làm phiền bạn một chút rồi, bạn có thể bỏ chút thời gian đi mua vé xe lửa giúp mình có được không? Cảm ơn bạn rất nhiều.

‘รบกวนเธอสักครู่แล้วละ เธอสามารถ ระยะเวลาช่วยไปซื้อตั๋วรถไฟให้ฉันหน่อยได้ (พอจะ) ไหม ชอบใจเธอมากๆ’

7. Bạn rảnh không? Đi mua giúp mình vé tàu đi Sài Gòn với.

เธอว่างไหม ไปซื้อตั๋วรถไฟไปโฮจิมินห์ให้หน่อย

8. Mình bận họp gấp đi mua cho mình vé tàu đi Sài Gòn với, cảm ơn trước.

‘ฉันติดประชุมต่อเนื่อง จึงยังไม่ได้ซื้อตั๋วรถไฟเลย รบกวนเธอช่วยฉันด้วยได้ไหม’

9. Mình cần mua vé xe lửa nhưng lại đang phải dự cuộc họp này. Bạn giúp mình đi mua vé xe được không? Thật sự chỉ còn biết trông cậy vào bạn vì mình không thể đi ra ngoài bây giờ, bạn thông cảm và giúp mình với.

‘ฉันจำเป็นต้องซื้อตั๋วรถไฟแต่ขณะนี้ติดการประชุม เธอช่วยไปซื้อตั๋วรถไฟให้ฉันได้ไหม ฉันต้องขอให้เธอช่วยเพราะฉันไม่สามารถออกไปข้างนอกได้เธอเห็นใจและช่วยฉันด้วยนะ’

รูปแบบที่ การเชื้อเชิญ 6

1. Đi Nhật Bản với tớ một chuyến đi, tớ lo kinh phí cho.

‘ไปญี่ปุ่นกับฉันสักรอบสิ ฉันดูแลค่าใช้จ่ายเอง’

2. Bạn đi chơi Nhật Bản với tớ không? Tớ lo kinh phí cho.

‘เธอไปเที่ยวญี่ปุ่นกับฉันไหม ฉันดูแลค่าใช้จ่ายให้เอง’

3. Mình rất muốn đi Nhật và muốn mời bạn đi cùng với mình được không? Bạn giỏi tiếng Nhật và thông thạo văn hóa Nhật sẽ thuận lợi cho chúng ta rất nhiều. Mình sẽ lo chuyện kinh phí và tin chắc chúng ta sẽ có chuyến đi thật thú vị và bổ ích. Bạn đồng ý đi với mình nhé!

‘ฉันอยากไปญี่ปุ่นมากและอยากเชิญเธอไปกับฉันด้วยได้ไหม เธอเก่งภาษาญี่ปุ่นและเข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างดี จะเป็นประโยชน์กับพวกเรามาก ฉันจะดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายและเชื่อมั่นว่าการเดินทางพวกเรากครั้งนี้จะมีประโยชน์และน่าสนใจ เธอตกลงไปกับฉันนะ’

4. Nghỉ hè mình muốn đi du lịch Nhật Bản nhưng đi một mình thì buồn lắm, bạn đi du lịch cùng mình nhé.

‘พักผ่อนช่วงฤดูร้อน ฉันอยากไปเที่ยวญี่ปุ่นแต่ไปคนเดียวก็จะเหงามาก เธอไปกับฉันนะ’

5. Mình rất muốn đi du lịch Nhật Bản. Hiện tại cả mình và bạn đều đang rảnh rỗi, chúng ta đi một chuyến nhé! Nếu bạn cho phép mình sẽ lo kinh phí cho cả hai chúng ta trong chuyến đi này. Đây cũng là cơ hội tuyệt vời để bạn thực hành tiếng Nhật.

‘ฉันต้องการไปเที่ยวญี่ปุ่น ขณะนี้ทั้งฉันและเธอต่างกำลังว่าง พวกเราไปด้วยกันนะ ถ้าเธอตกลงฉันจะดูแลค่าใช้จ่ายสำหรับเราทั้งสองคน ในการเดินทางครั้งนี้ นี่เป็นโอกาสที่ดีที่เธอจะได้ฝึกภาษาญี่ปุ่นด้วย’

6. Bạn có thể cùng mình đi du lịch Nhật Bản một chuyến cho vui không? Bởi vì mình rất thích Nhật Bản nhưng không yên tâm để đi nên mình muốn bạn đi cùng như là một hướng dẫn viên nói tiếng Nhật giỏi, mình sẽ buồn nếu bạn từ chối.

‘เธอสามารถไปเที่ยวญี่ปุ่นกับฉันสักครั้งได้ไหม เพราะว่าฉันชอบญี่ปุ่นมากแต่ไม่สบายใจถ้าต้องไปคนเดียว อยากให้เธอไปด้วยเสมือนเป็นมัคคุเทศก์ที่เก่งภาษาญี่ปุ่น ฉันคงจะเศร้าถ้าเธอปฏิเสธ’

7. Chúng mình đi du lịch Nhật Bản không? Chúng mình là bạn thân mà, nếu đi du lịch cùng nhau thì sẽ rất là tuyệt lắm đây.

‘พวกเราไปเที่ยวญี่ปุ่นใหม่ พวกเราเป็นเพื่อนสนิทกัน ถ้าไปเที่ยวด้วยกันคงจะเป็นอะไรที่มีความสุขสุดๆ แน่’

8. sắp tới mình có dự định đi du lịch ở Nhật Bản, cậu là bạn thân của mình và lại giỏi tiếng Nhật nữa, mình muốn đi du lịch cùng với cậu, cậu đi cùng mình nhé?

‘อีกไม่นานนี้ฉันมีกำหนดไปเที่ยวญี่ปุ่น เธอเป็นเพื่อนที่สนิทของฉันและยังเก่งภาษาญี่ปุ่นอีก ฉันอยากให้เธอไปเที่ยวกับฉัน เธอไปกับฉันนะ’

9. Cậu đi du lịch Nhật Bản cùng mình được không? Vì mình chỉ muốn đi du lịch với người bạn thân của mình.

‘เธอไปเที่ยวญี่ปุ่นกับฉันได้ไหม เพราะฉันอยากไปเที่ยวเพียงลำพังกับเพื่อนสนิทของฉัน’

10. Sắp tới đây nghỉ lễ cậu có muốn du lịch Nhật Bản cùng với mình không? Mình chỉ muốn đi du lịch với bạn thân của mình.

‘อีกไม่นานนี้จะเป็นช่วงเทศกาลเธออยากไปเที่ยวญี่ปุ่นกับฉันไหม ฉันอยากไปเที่ยวเพียงลำพังกับเพื่อนสนิทของฉัน’

11. Cậu có thể đi du lịch Nhật Bản cùng mình được không? Vì cậu là bạn thân nên mình mới rủ cậu đi cùng đấy.

‘เธอพอจะไปเที่ยวญี่ปุ่นกับฉันได้ไหม เพราะเธอเป็นเพื่อนสนิทฉันจึงชวนเธอไปนะนี่’

12. Sắp tới mình sẽ dự định đi du lịch Nhật Bản và tất nhiên mình muốn cùng đi với người bạn thân nhất của mình. Cậu sẽ đi với mình nhé?

‘อีกไม่นานนี้ฉันมีกำหนดไปเที่ยวญี่ปุ่นและแน่นอนฉันอยากไปกับเพื่อนสนิทที่สุดของฉัน เธอไปกับฉันนะ’

13. Mình được biết là bạn giỏi tiếng Nhật, và mình có dự định sẽ đi du lịch Nhật Bản một chuyến, cậu đi với mình cho vui được không?

‘ฉันรู้ว่าเธอเก่งภาษาญี่ปุ่นและฉันก็มีกำหนดจะไปเที่ยวญี่ปุ่นสักครั้ง เธอไปกับฉันได้ไหมดูท่าจะได้สนุก’

รูปแบบที่ คำสั่ง 7

1. Nghi ngơi cho khỏe hẳn rồi hãy đi làm con à.

‘พักผ่อนให้หายดีก่อนแล้วจึง ไปทำงานนะลูก (จง)’

2. Em cứ nghỉ cho khỏe đã rồi đi làm nhé!
'น้องจงพักผ่อนให้หายดีก่อน ค่อยไปทำงานนะ'
3. Con không được đi làm đâu đó, nghe lời mẹ nghe chưa.
'ลูกไปไหนไม่ได้ทั้งนั้น ฟังแม่พูดรีเปล่า'
4. Em nên ở nhà dưỡng bệnh thêm ít ngày nữa, dù sao thì công việc không thể quan trọng bằng sức khỏe của chính mình được.
'หนูควรอยู่บ้านรักษาตัวเพิ่มอีกสักวันสองวัน งานจะสำคัญไปกว่าสุขภาพของตัวเองได้อย่างไร'
5. Em cứ ở nhà nghỉ ngơi cho khỏe, lúc nào khỏe hẳn rồi hãy đi làm.
'หนูอยู่บ้านพักผ่อนให้แข็งแรง เมื่อไหร่หายดีจึงไปทำงาน'
6. Em cứ ở nhà nghỉ cho khỏe lúc nào khỏe hẳn rồi đi làm cũng được.
'หนูอยู่บ้านพักผ่อนให้แข็งแรงเมื่อไหร่หายดีค่อยไปทำงานก็ได้'
7. Em cứ ở nhà nghỉ ngơi đi, lúc nào cảm thấy khỏe rồi đi làm lại cũng được.
'หนูอยู่บ้านพักผ่อนสิ เมื่อไหร่รู้สึกแข็งแรงค่อยกลับไปทำงานก็ได้'
8. Nếu chưa khỏe thì cứ ở nhà nghỉ ngơi tiếp đi, lúc nào khỏe rồi đi làm lại cũng được.
'ถ้ายังไม่แข็งแรงก็อยู่บ้านพักผ่อนต่ออีกสิ หายดีเมื่อไหร่ค่อยไปทำงานก็ได้'
9. Cứ ở nghỉ ngơi thêm đi, lúc nào cảm thấy khỏe rồi đi làm cũng được mà.
'อยู่บ้านพักผ่อนเพิ่มไปนั่นแหละ เมื่อไหร่ที่รู้สึกดีกว่าดีขึ้นค่อยไปทำงานก็ได้นี่'
10. ?Thầy A à, Em có rảnh ko? Có thể dịch giúp mình tài liệu này được chứ
'อาจารย์ A ครับ น้องของอาจารย์ว่างไหมเขาจะช่วยแปลเอกสารนี้ให้ผมหน่อยได้ไหม'
11. Cô A, Hiệu phó giao cho khoa dịch 1 văn bản quan trọng từ tiếng Việt sang Tiếng Thái và cần gấp, cô là giáo viên rất giỏi Tiếng Việt và có kỹ năng dịch tài liệu rất tốt. Trong khoa mình, tôi chọn cô để dịch tài liệu này và giao tài liệu này cho tôi vào ngày mai. Cảm ơn cô!

‘อาจารย์ A ฉบับ จากภาษา 1 รองอธิการบดีมอบหมายงานให้แปลเอกสารราชการ , เวียดนามเป็นภาษาไทยด่วน อาจารย์เป็นคนเก่งภาษาเวียดนามและมีความสามารถด้านการแปล เอกสารมาก ในขณะนี้ดิฉันเลือกอาจารย์เป็นผู้แปลเอกสารนี้และส่งให้ฉันในวันพรุ่งนี้ ขอบใจ อาจารย์มาก’

12. Thầy A à, bây giờ có bận việc gì không? Làm phiền thầy dịch giúp tài liệu này giúp tôi nhé, cảm ơn thầy rất nhiều!

‘อาจารย์ A ครับ ขณะนี้อาจารย์ยุ่งงานอะไรไหม รบกวนอาจารย์ช่วยแปลเอกสารนี้ให้ผมหน่อยนะ ขอขอบคุณอาจารย์มากๆ’

13. Việc nhiều quá không làm hết được, thầy A có thể giúp tôi dịch một số tài liệu này được không? Cám ơn thầy A.

‘งานยุ่งมากยังไม่เสร็จเลย อาจารย์ A พอดีจะช่วยผมแปลเอกสารนี้สักหน่อยได้ไหม ขอขอบคุณอาจารย์ A มาก’

14. Xin lỗi, thầy A có bận việc gì không? Tôi đang cần dịch gấp một tài liệu mà hôm nay tôi lại bận nhiều việc quá, thầy có thể giúp tôi dịch được không?

‘ขอโทษ อาจารย์ A งานยุ่งไหม ผมกำลังต้องการแปลเอกสารด่วนแต่วันนี้ผมมีงานเยอะมาก อาจารย์สามารถจะช่วยผมแปลเอกสารได้ไหม’

15. Xin lỗi, thầy A có bận việc gì không? Tôi có tài liệu cần phải dịch nhưng có nhiều việc cần phải làm trước. Thầy có thể giúp tôi được không?

‘ขอโทษ อาจารย์ A งานยุ่งรีเปลา่ ผมมีเอกสารต้องแปลแต่ก็มีงานที่ต้องทำก่อน อาจารย์พอจะช่วยผมได้ไหม’

16. Xin lỗi, cô A có bận việc gì không? Tôi có văn bản của Hiệu phó cần phải dịch nhưng còn nhiều việc chưa giải quyết xong. Cô A có thể vui lòng dịch giúp tôi văn bản này được không?

‘ขอโทษ อาจารย์ A งานยุ่งรีเปลา่ ฉันมีเอกสารของรองอธิการบดีต้องแปลแต่ฉันเหลืองานที่ยังสะสางไม่เสร็จ อาจารย์ A พอดีจะสะดวกช่วยฉันแปลเอกสารนี้ได้ไหม’

17. Em nên nghỉ thêm vài ngày nữa nếu đi làm luôn sẽ không tốt và có thể bệnh sẽ tái phát. Sức khỏe là quan trọng em ạ. Anh sẽ giúp em liên hệ công ty xin phép cho em được nghỉ thêm vài ngày.

‘น้องควรพักผ่อนเพิ่มสักสองสามวัน ถ้าไปทำงานเลยจะไม่ดีต่อสุขภาพและอาการป่วย อาจจะป่วยอีก สุขภาพเป็นสิ่งที่สำคัญนะน้องนะ พี่จะช่วยแจ้งขออนุญาตกับทางบริษัทให้น้องหยุดพักเพิ่มอีกสักสองสามวันนะ’

18. ?Thầy A à, Em có rảnh ko? Có thể dịch giúp mình tài liệu này được chứ
‘อาจารย์ A น้องว่างไหม พอดีจะช่วยผมแปลเอกสารนี้ได้สักหน่อยไหม’

19. Xin lỗi thầy A, tôi có tài liệu cần phải dịch nhưng nhiều công việc nhiều quá và cần phải giải quyết trước, thầy có thể giúp tôi dịch tài liệu này được không?

‘ขอโทษอาจารย์ A ผมมีเอกสารสำคัญต้องแปลแต่มีงานเยอะมากและจำเป็นต้องสะสางก่อน อาจารย์สามารถช่วยผมแปลเอกสารนี้ได้ไหม’

20. Tôi đang có một số tài liệu cần được dịch gấp nhưng hiện tại tôi rất bận, không biết làm thế nào có thể dịch cho kịp thời hạn. Thầy A có thể vui lòng giúp tôi một tay không ạ? Tôi thật sự biết ơn thầy nhiều lắm.

‘ผมมีเอกสารหนึ่งฉบับที่กำลังจำเป็นต้องแปลแต่ขณะนี้ผมยุ่งมาก ไม่รู้จะทำยังไงให้แปลเอกสารได้ทันในเวลาที่กำหนด อีกมือของอาจารย์ A สะดวกพอจะช่วยผมได้ไหมครับ ผมขอบคุณอาจารย์ด้วยใจจริงมากๆ’

21. Xin lỗi thầy A, tôi có tài liệu cần phải dịch nhưng công việc nhiều quá không thể làm xuể, thầy có thể giúp tôi dịch tài liệu này được không?

‘ขอโทษอาจารย์ A ผมมีเอกสารต้องแปลแต่ทำงานก็มีเยอะมากไม่สามารถทำควบกันได้ อาจารย์พอจะช่วยผมแปลเอกสารนี้ได้ไหม’

22. Xin lỗi thầy A, tôi có tài liệu dịch cần thầy A giúp đỡ, tôi cũng có thể tự làm nhưng còn nhiều việc chưa làm xong, thầy vui lòng giúp tôi nhé. Cảm ơn thầy A.

‘ขอโทษอาจารย์ A ผมมีเอกสารแปลต้องการให้อาจารย์ A ช่วยแปลหน่อย จริงๆ แล้วผมก็สามารถแปลเองแต่ยังมีงานเยอะมากที่ยังทำไม่เสร็จ อาจารย์สะดวกใจช่วยผมหน่อยนะ ขอขอบคุณอาจารย์ A’

23. Xin lỗi. Thầy A có bận việc gì không? Tôi có tài liệu cần dịch nhưng bận

quá, thầy có thể giúp tôi dịch tài liệu được không? Cảm ơn thầy A.

‘ขอโทษ อาจารย์ A มีงานยุ่งรีเปล่า ผมมีเอกสารต้องแปลแต่ยุ่งมาก อาจารย์พอจะ
สามารถช่วยผมแปลเอกสารได้ไหม ขอขอบคุณอาจารย์ A’

24. Xin lỗi. Cô A có bận việc gì không? Tôi có tài liệu cần dịch nhưng bận
quá, cô có thể giúp tôi dịch tài liệu được không? Cảm ơn cô A.

‘ขอโทษ อาจารย์ A มีงานยุ่งรีเปล่า ผมมีเอกสารต้องแปลแต่ยุ่งมาก อาจารย์พอจะ
สามารถช่วยผมแปลเอกสารได้ไหม ขอขอบคุณอาจารย์ A’

25. Xin lỗi. Thầy A có bận việc gì không? Vì tôi nhiều việc quá nên không thể
dịch tài liệu này, thầy vui lòng giúp tôi dịch tài liệu được không? Cảm ơn thầy A nhé.

‘ขอโทษ อาจารย์ A มีงานยุ่งรีเปล่า ผมมีงานยุ่งมากไม่สามารถแปลเอกสารนี้ได้
อาจารย์พอจะสามารถช่วยผมแปลเอกสารได้ไหม ขอขอบคุณอาจารย์ A นะ’

26. Xin lỗi. Cô A có bận việc gì không? Tôi có tài liệu cần dịch nhưng bận
quá không thể làm hết được, cô có thể giúp tôi dịch tài liệu được không? Cảm ơn cô A.

‘ขอโทษ อาจารย์ A มีงานยุ่งรีเปล่า ผมมีเอกสารต้องแปลแต่ทำงานยุ่งมากไม่สามารถทำ
ได้หมดอาจารย์พอจะสามารถช่วยผมแปลเอกสารได้ไหม ขอขอบคุณอาจารย์ A’

27. Xin lỗi. Thầy A có rảnh không? Tôi có tài liệu cần dịch nhưng có nhiều
việc chưa giải quyết xong, thầy có thể giúp tôi dịch tài liệu này được không? Cảm ơn
thầy A.

‘ขอโทษ อาจารย์ A ว่างไหม ผมมีเอกสารต้องแปลแต่ก็มีงานเยอะมากที่ยังสะสางไม่
เสร็จ อาจารย์พอจะสามารถช่วยผมแปลเอกสารนี้ได้ไหม ขอขอบคุณอาจารย์ A’

28. Xin lỗi. Cô A đang làm gì đó? Tôi có tài liệu cần dịch nhưng còn nhiều
việc chưa giải quyết xong , cô có thể giúp tôi dịch tài liệu này được không? Cảm ơn cô
A.

‘ขอโทษ อาจารย์ A กำลังทำอะไรอยู่คะ ดิฉันมีเอกสารต้องแปลแต่เหลืองานที่ยัง
สะสางไม่เสร็จ อาจารย์พอจะสามารถช่วยดิฉันแปลเอกสารนี้ได้ไหม ขอขอบคุณอาจารย์ A’

29. Thầy A ơi, tôi có nhiều việc chưa giải quyết hết nhưng giờ có thêm tài liệu cần phải dịch thầy có thể dịch giúp tôi tài liệu này được không? Cảm ơn thầy nhiều.

‘อาจารย์ A ครับ ผมมีงานหลายอย่างที่ยุ่งสับสนไม่หมดแต่ขณะนี้ยังมีเอกสารที่ต้องแปลอาจารย์พอจะสามารถช่วยแปลเอกสารนี้ให้ผมได้ไหม ขอขอบคุณอาจารย์มาก’

รูปแบบที่ การห้ามปราม 8

1. Em đừng hút thuốc trên xe nhé có mùi khó chịu lắm.

‘น้องอย่าสูบบุหรี่บนรถนะ กลิ่นมันทำให้อึดอัดมาก’

2. Em không nên hút thuốc trên xe vì như thế sẽ ảnh hưởng rất nhiều người và gây khó chịu vì mùi thuốc lá. lát nữa đến nhà rồi em hãy hút nhé.

‘หนูไม่ควรสูบบุหรี่บนรถเพราะนี่จะส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างมาก และกลิ่นบุหรี่ก็ทำให้อึดอัดมาก อีกสักครู่ก็ถึงบ้านแล้ว หนุค่อยสูบบุหรี่ก็ได้นะ’

3. Trên xe rất đông người có cả phụ nữ đang mang thai nữa đó. Theo quy định của nhà nước hút thuốc nơi công cộng bị cấm, em không được hút thuốc trên xe.

‘บนรถมีคนจำนวนมาก มีทั้งสตรีที่ตั้งครรภ์ อีกทั้งตามกฎหมาย ห้ามไม่ให้สูบบุหรี่ในที่สาธารณะ น้องสูบบุหรี่บนรถไม่ได้’

4. Em hút lúc khác thì hơn, trên xe rất đông người.

‘น้องสูบบุหรี่เวลาอื่นดีกว่านะ บนรถคนเยอะ’

5. Em ơi, ở nơi công cộng em không nên hút thuốc sẽ ảnh hưởng đến mọi người.

‘น้องจำ สถานที่สาธารณะ น้องไม่ควรสูบบุหรี่ มันจะส่งผลกระทบต่อทุกคน’

6. Đừng hút thuốc em ơi! Trên xe này cấm đấy!

‘อย่าสูบบุหรี่น้องจำ บนรถคันนี้ห้ามนะ’

7. Anh không nên hút thuốc trên xe vì như thế sẽ ảnh hưởng rất nhiều người và gây khó chịu vì mùi thuốc lá. lát nữa đến nhà rồi anh hãy hút nhé.

‘พี่ไม่ควรสูบบุหรี่บนรถเพราะนี่จะส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างมาก และกลิ่นบุหรี่ก็ทำให้อึดอัดมาก อีกสักครู่ก็ถึงบ้านแล้ว พี่ค่อยสูบบุหรี่นะ’

8. Em không nên hút thuốc trên xe sẽ ảnh hưởng xấu đến sức khỏe của em và những người xung quanh hơn nữa nên giữ phép lịch sự nơi công cộng em ạ.

‘น้องไม่ควรสูบบุหรี่บนรถมันจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของน้องและบรรดาคนรอบข้าง ที่สำคัญควรรักษามารยาทในที่สาธารณะนะครับ’

9. Trên xe không được hút thuốc em ơi, đây là nơi công cộng mà, đợi lúc nữa xuống xe em có thể hút thoải mái mà.

‘บนรถไม่สามารถสูบบุหรี่ได้นะน้อง นี่เป็นสถานที่สาธารณะด้วย รออีกสักครู่ลงจากรถแล้วน้องสามารถสูบได้ตามสบายเลย’

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวณอมพรรณ ตริวณิชชากร
วันเกิด	วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 30 สรรพสิทธิ์ 6 ถนนสรรพสิทธิ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ประเทศไทย 34000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิเทศสัมพันธ์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี งานวิเทศสัมพันธ์ กองนโยบายและแผน ถนนวารินชำราบ-เดชอุดม ตำบลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 34190
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาเรีณกุล จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2549	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
พ.ศ. 2557	ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาภาษาเวียดนาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

